

esperanto en dek lecionoj

multimedialny kurs języka esperanto

Paweł Wimmer

StudioOpinii.pl
Warszawa 2009

Esperanto en dek lecionoj
Multimedialny kurs języka esperanto
Paweł Wimmer, Warszawa, 2009

Spis treści

PRZEDMOWA **11**

ALFABET ESPERANCKI I WYMOWA **13**

LECIONO UNU (1) **14**

Zaimek osobowy 14
Rzeczownik 14
Czasownik 16
Przymiotnik 16
Przysłówek 17
Przykłady użycia 17
Słowniczek przylekcyjny 19

LECIONO DU (2) **21**

Pytanie i przeczenie 21
Zaimek dzierżawczy 21
Zaimek nieosobowy 22
Liczebnik główny 22
Słowotwórstwo 24
Przyrostek -in 25
Przyrostek -an 26
Przyrostek -ist 26
Przyrostek -ul 26
Słowniczek przylekcyjny 27

LECIONO TRI (3) **29**

Czasownik - tryb przypuszczający i rozkazujący 29
Liczebnik porządkowy 29
Liczebnik rzeczownikowy i przysłowny 31
Określanie daty i czasu 31
Zaimek zwrotny 33
Słowotwórstwo 33
Przyrostek -et 33
Przyrostek -eg 33

Przyrostek -id 34

Słowniczek przylekcyjny 34

LECIONO KVAR (4) **36**

Zaimki rzeczowne i przymiotne 36

Zaimki rzeczowne 37

Zaimki przymiotne 38

Stopniowanie przymiotników i przysłówków 40

Pozostałe liczebniki 40

Liczebniki mnożne 40

Liczebniki ułamkowe 41

Liczebniki zbiorowe 41

Liczebniki ilorakie 41

Liczebniki wielorakie 42

Liczebniki podziałowe 42

Słowotwórstwo 42

Przedrostek mal- 42

Przedrostek ge- 42

Przedrostek bo- 43

Przyrostek -em 43

Słowniczek przylekcyjny 43

LECIONO KVIN (5) **45**

Przyimki (1) 45

En 45

Apud 46

Antaŭ 46

Malantaŭ 47

Post 47

Ĉe 48

Cis 48

Trans 49

Tra 49

Zaimki przysłowne 50

Słowotwórstwo 54

Przyrostek -il 54
Przyrostek -ar 54
Przedrostek pra- 55
Przyrostek -ej 55
Słowniczek przylekcyjny 55
LECIONO SES (6) 58
Wyrażanie ilości 58
Imiesłowy 59
Przyimki (2) 63
Ĝis 63
Al 64
Ĉirkaŭ 64
Ekster 65
Inter 65
Preter 66
Laŭ 66
Sub 67
Słowotwórstwo 68
Przyrostek -ig 68
Przyrostek -iĝ 68
Przyrostek -end 69
Przyrostek -ind 69
Słowniczek przylekcyjny 69
LECIONO SEP (7) 72
Przyimki (3) 72
Super 72
Sur 72
Kontraŭ 73
Dum 74
El 74
Krom 75
Malgraŭ 75
Spójniki (1) 76

Kaj ... 76
Kaj... kaj... 76
Aŭ ... 76
Aŭ... aŭ... 76
Sed ... 77
Nek ... 77
Ĉu... aŭ... 77
Jen... jen... 78
Ju... des... 78
Słowotwórstwo ... 78
Przyrostek -aĉ ... 78
Przyrostek -aĵ ... 79
Przyrostek -ad ... 79
Przyrostek -ebl ... 79
Przyrostek -ec ... 79
Słowniczek przylekcyjny ... 80
LECIONO OK (8) ... **82**
Przyimki (4) ... 82
Per ... 82
Po ... 82
Por ... 83
Pri ... 83
Pro ... 84
Sen ... 84
Kun ... 85
Spójniki (2) ... 85
Ke ... 85
Ĉu ... 86
Ĉar ... 86
Dum ... 86
Ĝis kiam ... 87
Kvankam ... 87
Apenaŭ ... 87

Kvazaŭ ...87
Se ...88
Do ...88
Tamen ...88
Nome ...88
Cetere ...89
Słowotwórstwo ...89
Przedrostek dis- ...89
Przedrostek ek- ...89
Przedrostek eks- ...89
Przedrostek fi- ...90
Przyrostek -er ...90
Słowniczek przylekcyjny ...90
LECIONO NAŬ (9) ...92
Przyimki (5) ...92
Anstataŭ ...92
De ...92
Da ...93
Je ...93
Spójniki (3) ...94
Antaŭ ol ...94
Eĉ se ...94
Escepte se ...94
Malgraŭ ke ...95
Kondiĉe ke ...95
Post kiam ...95
Słowotwórstwo ...95
Przyrostek -ing ...95
Przyrostek -ism ...96
Przedrostek -mis ...96
Przedrostek re- ...96
Przyrostek -uj ...97
Słowniczek przylekcyjny ...97

LECIONO DEK (10) **99**
Czasy złożone 99
Czas przeszły niedokonany 99
Czas teraźniejszy niedokonany 99
Czas przyszły niedokonany 99
Czas przeszły dokonany 99
Czas teraźniejszy dokonany 100
Czas przyszły dokonany 100
Czas przeszły wyrażający czynność przyszłą 100
Czas teraźniejszy wyrażający czynność przyszłą 100
Czas przyszły wyrażający czynność przyszłą 100
Użycie małych i wielkich liter 100
Słowotwórstwo 101
Przedrostek ĉef- 101
Przyrostek -estr 101
Przyrostek -ĉj 102
Przyrostek -nj 102
Przyrostek -um 102
Słowniczek przylekcyjny 102
DODATEK: CZYTANKI **104**
Tito 104
Filipo Macedona 104
Sokrato 104
Polikrato 104
Naiveco 105
Milton 105
Varma pluvo 105
Ŝparema kanceliero 105
Reĝo, komercisto aŭ buĉisto 105
Al kio oni povas kutimi 106
La grafo de Grance 106
Dek konsiloj de Jefferson por la praktika vivo 106
Kiu li estis? 106
Seruristo anstataŭ forĝisto 107

Tri musoj 107
Eraro kaj korekto 107
Riĉuloj kaj scienculoj 108
Ne grave 108
Kurba vojo 108
Mi ne scias 108
Perdita kaj retrovita 109
Lordo kaj bovido 109
Admiralo Hawke 109
Reĝo kaj muzika instruisto 109
Leono kaj leporo 110
Granda kapo de brasiko 110
Varma vesto 110
Sinjorino Rothschild 111
Konfeso 111
Vulpo 111
Saĝa hundo 112
Malgranda tamburisto 112
La egaleco 112
Malsata arabo 113
Unu pomon tro multe 113
Lupo kaj juna ŝafido 113
En angulo de kampo 114
Ĉemizo 115
La timo 115
Ĉarlatano 116
Kamparano kaj leporo 116

DODATEK: PRZYDATNE ZWROTY 118

DODATEK: POWTARZANIE SŁÓWEK Z JMEMORIZE 122

DODATEK: KLAWIATURA ESPERANCKA 126

DODATEK: ESPERANTILO 127

DODATEK: LINGOES TRANSLATOR 129

DODATEK: SŁOWNICZKI TEMATYCZNE 131

Środki informacyjne 131
Literatura i sztuka 131

Muzyka 132
Szkoła i nauczanie 133
Nauka 134
Umysł 135
Prawda i opinia 136
Moralność 136
Religia 137

DODATEK: LISTA KRAJÓW 139

DODATEK: SŁOWNICZEK TERMINÓW KOMPUTEROWYCH 141

DODATEK: PRZYDATNE ADRESY INTERNETOWE 164

Serwisy 164
Nauka esperanto 164
Audio i wideo 164
Blogi 165
Książki 165

Przedmowa

Niniejszy podręcznik próbuje przynajmniej częściowo wypełnić lukę, jaką jest brak podręczników na esperanckim rynku księgarskim, który zanikł w znacznej mierze po 1989 roku. Mam nadzieję, że choć w niewielkim stopniu przyczyni się do ponownego rozbudzenia zainteresowania esperantem i będzie stanowić dobre wprowadzenie do bardziej systematycznej nauki. Ponieważ jest dostępny bezpłatnie, w formie elektronicznej, będzie odtąd na zawsze do dyspozycji kolejnych pokoleń polskich esperantystów. Fundament języka jest niezmienny, zatem podręcznik będzie zawsze aktualny.

Celem podręcznika jest przedstawienie w uporządkowany sposób podstawowej struktury języka esperanto. Przeznaczywszy dwa-trzy tygodnie na naukę jednej lekcji i poświęcając na to dwie godziny pracy dziennie, po kilku miesiącach będziesz znać esperanto w stopniu wystarczającym do rozumienia tekstów w Internecie – możesz zresztą dowolnie rozłożyć sobie czas, skracając go lub wydłużając, zależnie od okoliczności. Słownictwo w podstawowym podręczniku obejmuje ok. 2000 pozycji, ale dzięki elastycznej gramatyce i logicznym zasadom słowotwórstwa będziesz w stanie rozpoznawać znaczenie wielu tysięcy wyrazów. Nie wierzysz? Takie jest właśnie esperanto!

Podręcznik ma zaspokoić ciekawość tych osób, które zafrapował język naszego rodaka, białostocczanina z urodzenia, a warszawiaka z późniejszego wyboru rodziny, Ludwika Zamenhofa, ale nie mają wiele czasu na studiowanie obszernych podręczników. Zakładam więc, że po przerobieniu ebooka Czytelnik posiądzie przynajmniej **bierną** znajomość esperanta – **cel zostanie osiągnięty, gdy będzie w pełni rozumieć wszystkie słowa i zdania z podręcznika i rozpoznawać w nich bez problemu cząstki wyrazowe, tak charakterystyczne dla esperanta**. Jako autor publikacji liczę zresztą na to, że przynajmniej część osób zachęci się do dalszej nauki, a przede wszystkim zdobycia czynnej znajomości esperanta pozwalającej pisać teksty czy wymieniać opinie na forach esperanckich. Dla zachęty dodam, że język ten można poznać na dowolnym szczeblu zaawansowania 10-krotnie szybciej niż jakikolwiek język etniczny – pół roku systematycznej nauki daje tu tyle, co 5 lat nauki angielskiego (w opinii językoznawców bardzo dobra znajomość angielskiego wymaga aż 10 tys. godzin regularnej pracy).

Podręcznik zawiera następujące części:

- zasadniczy kurs języka zawierający 10 lekcji i towarzyszące pierwszym czterem lekcjom nagrania umieszczone w Internecie
- krótkie czytanki pochodzące z wydanej przed stu laty książki „Unua Legolibro", które opatrzyłem pomocniczymi słowniczkami
- lista zwrotów przydatnych w kontaktach internetowych, zwłaszcza w korespondencji elektronicznej i na forach esperanckich
- objaśnienie ćwiczeń słownikowych przygotowanych przeze mnie do bezpłatnego programu jMemorize
- opisy kilku przydatnych programów

- kilka przykładowych słowniczków tematycznych rozszerzających słownictwo
- słowniczek terminów komputerowych
- lista przydatnych adresów internetowych

W podręczniku przyjmujemy metodę gramatyczną. Esperanta – ze względu na jego niezwykle prostą strukturę – najszybciej można się nauczyć, **studiując zagadnienia gramatyczne ilustrowane dużą ilością przykładów użycia**. Sugeruję zatem uważne czytanie objaśnień gramatycznych i wielokrotne, głośne czytanie zdań i słownictwa (lub przynajmniej wymawianie ich w myślach), aż do pełnego zrozumienia ich znaczenia. Wspomogą ten proces nagrania, które umieściłem pod adresem:

http://cid-caf3a5fead14b8d6.skydrive.live.com/browse.aspx/Esperanto/10Lecionoj

Wymowa esperancka jest niezwykle prosta i łatwa dla Polaków, zatem w pełni wystarczy zilustrowanie jej kilkoma zaledwie nagraniami.

Pragnę jeszcze dodać, że podręcznik został napisany z myślą o obchodzonej w 2009 roku 150-tej rocznicy urodzin Ludwika Łazarza Zamenhofa i rocznicowym Światowym Kongresie Esperanta zorganizowanym przez prężną społeczność esperancką w Białymstoku, który uchodzi w świecie za kolebkę esperanta. Polska, będąc naturalnym powiernikiem spuścizny tego wielkiego humanisty – Żyda z urodzenia, Rosjanina z tytułu formalnego obywatelstwa, Polaka z racji zamieszkania, wreszcie obywatela świata z przekonań i wyboru – ma szczególny przywilej organizowania spotkań z okazji okrągłych rocznic, jak data powstania języka czy urodzin Zamenhofa.

Życzę zatem sukcesów w poznawaniu tego fascynującego języka – a może warto mieć znajomość esperanta w swoim CV?

kun koraj salutoj

Paweł Wimmer

Varsovio, julio 2009

P.S. Dziękuję p. Ireneuszowi Bobrzakowi (Varsovia Vento) za szereg cennych uwag dotyczących treści podręcznika, które pozwoliły go ulepszyć i uniknąć rozmaitych uchybień.

Alfabet esperancki i wymowa

Alfabet esperancki składa się z 28 liter - małych i wielkich. Są to litery łacińskie, przy czym 6 z nich ma daszki (w tabeli zaznaczone pogrubieniem i czerwonym kolorem).

a A	b B	c C	ĉ Ĉ	d D	e E
f F	g G	ĝ Ĝ	h H	ĥ Ĥ	i I
j J	ĵ Ĵ	k K	l L	m M	n N
o O	p P	r R	s S	ŝ Ŝ	t T
u U	ŭ Ŭ	v V	z Z		

Uwaga: gdy literujemy jakiś wyraz, poszczególne litery wymawiamy a, bo, co, czo, do, e, fo, go, dżo itd.

Niemal wszystkie litery esperanckie wymawia się tak samo, jak w języku polskim, natomiast znaki diakrytyczne modyfikują wymowę następująco:

ĉ wymawiamy jak polskie **cz**: **ĉevalo** (czewalo) – koń; **ĉapo** (czapo) – czapka

ĝ wymawiamy jak polskie **dż**: **ĝardeno** (dżardeno) – ogród; **ĝendarmo** (dżendarmo) - żandarm

ĥ wymawiamy jak polskie **h**: **ĥoro** (choro) – chór; **ĥaoso** (chaoso) - chaos

ĵ wymawiamy jak polskie **ż**: **ĵeti** (żeti) – rzucać; **ĵaketo** (żaketo) - żakiet

ŝ wymawiamy jak polskie **sz**: **ŝnuro** (sznuro) – sznur; **ŝalo** (szalo) - szal

ŭ wymawiamy jak polskie **ł**: **paŭzo** (pałzo) – pauza; **Eŭropo** (ełropo) - Europa

Litera **v** jest wymawiana jak polskie **w**: **valizo** (walizo) – walizka; **vino** (wino) - wino

Zauważ, że w alfabecie esperanckim nie ma liter q, w, x, y.

Należy też zwrócić uwagę, że nie zmiękczamy połączeń z literą **–i**, np. mówimy **cikatro** (blizna), a nie **ćikatro**, **redakcio**, a nie **redakćio**. Gdy mamy do czynienia z połączeniem **–io** lub **–ia**, naturalne jest wymawianie **–ijo** lub **–ija**, ale litera **j** nie powinna być zbyt wyraźnie wymawiana – raczej **Varsovi-o** niż **Varsovijo** - choć jest to dość trudne do uniknięcia i prawie nikt nie rozdziela tak wyraźnie głosek.

Akcent pada zawsze na **przedostatnią sylabę**, jak w większości polskich wyrazów.

Leciono unu (1)

W języku esperanto możemy szybko postawić pierwsze kroki, jednak konieczne jest zaprezentowanie kilku podstawowych zagadnień gramatycznych, dzięki którym będziemy mogli od razu tworzyć konstrukcje zdaniowe. Na pierwszą lekcję przeznacz najwięcej czasu, gdyż jest bardzo intensywna i zawiera aż 200 słówek – po jej opanowaniu język stanie jednak otworem.

Zaimek osobowy

Najwygodniej jest przedstawić zaimki osobowe (**persona pronomo**) w postaci tabelarycznej:

Zaimek osobowy	Wymowa	Znaczenie
mi		ja (osoba mówiąca)
vi	wi	ty (osoba, do której się zwracamy)
li		on (omawiana osoba płci męskiej)
ŝi	szi	ona (omawiana osoba płci żeńskiej)
ĝi	dżi	ono (omawiana rzecz, zwierzę lub dziecko)
ni		my (mówiący wraz z innymi osobami)
vi	wi	wy; Pan, Pani, Państwo
ili		oni, one (omawiane osoby, rzeczy lub zwierzęta)

Rzeczownik

Wszystkie rzeczowniki (**substantivo**) esperanckie mają **końcówkę gramatyczną –o**, co pozwala je łatwo zidentyfikować.

leciono - lekcja
libro – książka
homo – człowiek
vino – wino
patro – ojciec
sinjoro – pan

Rzeczowniki mają szczątkową odmianę przez przypadki. We wszystkich przypadkach poza biernikiem mają one postać identyczną z mianownikiem, natomiast w bierniku (kogo? co?) jest dodawana końcówka **–n**. Wyróżnienie osobnej formy deklinacyjnej biernika jest zasadne, gdyż pozwala on stosować swobodny szyk zdania, który uelastycznia język.

citrono - citronon – cytrynę
gazeto - gazeton – gazetę
filo - filon – syna
fabriko - fabrikon – fabrykę

W liczbie mnogiej dodawana jest końcówka **–j**.

aŭtomobilo – **aŭtomobiloj** – samochody

urbo – **urboj** – miasta
strato – **stratoj** – ulice
lampo – **lampoj** – lampy

Liczba mnoga w bierniku jest tworzona przez dodanie najpierw końcówki **–j**, a potem **–n**.

teatro – teatrojn - teatry
bileto – biletojn – bilety
minuto – minutojn – minuty
ĉokolado – ĉokoladojn – czekolady

Naturalnie ograniczona do dwóch form odmiana rzeczownika nie wyklucza istnienia odpowiedników pozostałych przypadków. Tworzy się je za pomocą przyimków:

Libro de Petro. Książka (kogo, czego) Piotra.
Mi donas libron al Petro. Daję książkę (komu, czemu) Piotrowi.
Mi iras kun Petro. Idę (z kim, czym) z Piotrem.
Mi parolas pri Petro. Mówię (o kim, czym) o Piotrze.

Wzorem języków zachodnioeuropejskich, w esperanto stosowany jest przedimek określony **la**, odpowiadający angielskiemu **the** i przedimkom w innych językach. Natomiast odpowiednikiem przedimka nieokreślonego, takiego jak angielski **a, an** jest brak przedimka.

W tekstach literackich, zwłaszcza poezji, stosuje się niekiedy skróconą formę przedimka – **l'** – jednak w zwykłych tekstach nie jest ona stosowana.

Przedimki są dość trudne dla Polaków, gdyż w języku polskim nie są one stosowane. Poprawne używanie przedimka wymaga wprawy, przede wszystkim czytania literatury esperanckiej, ale można tu przyjąć kilka zasad. Przedimek określony jest stosowany, gdy:

- Mówimy o rzeczy już nam znanej. **Petro havas hundon. La hundo estas granda.** Piotr ma (*jakiegoś*) psa. Pies (*ten pies, znany nam od tego momentu*) jest duży.
- Rzeczowniki opisują obiekty, których tożsamość nie budzi wątpliwości. **Legu la gazeton**. Przeczytaj gazetę (*tę gazetę, która tu leży, lub jedyną, którą czytasz*).
- Gdy obiekt jest jednoznaczny. **La ĉielo**. Niebo. **La suno**. Słońce.
- Gdy rzeczownik jest określeniem całej kategorii. **La elefanto estas granda besto**. Słoń jest dużym zwierzęciem.
- Przed nazwami stron świata i pór roku. **La nordo**. Północ. **La somero**. Lato.
- Przed liczebnikami porządkowymi. **La tria filo**. Trzeci syn.
- Jest jeszcze szereg zasad szczegółowych, po które odsyłamy do podręczników gramatyki.

Przedimek nie jest m.in. stosowany, gdy:

- Rzecz nie jest określona. **Mi legis libron**. Czytałem (jakąś) książkę.
- Przez imionami własnymi i nazwami geograficznymi. **Petro**. Piotr. **Varsovio**. Warszawa.
- Przed nazwami pojęć abstrakcyjnych. **Mi havas talenton**. Mam talent.
- Przed nazwami substancji czy produktów w znaczeniu ogólny. **Mi ofte trinkas kafon**. Często piję kawę.
- Gdy rzeczownik poprzedzony jest wyrazem wskazującym niesprecyzowaną ilość. **Kelka tempo**. Jakiś czas. **Iu homo**. Jakiś człowiek.

Czasownik

Wszystkie czasowniki (**verbo**) w bezokoliczniku (**infinitivo**) mają **końcówkę gramatyczną –i**, co pozwala je łatwo odróżnić.

trinki – pić
paroli – mówić
labori – pracować
kanti – śpiewać
esti – być
havi – mieć
fari - robić

Czas teraźniejszy tworzymy, usuwając końcówkę **–i**, a następnie dodając końcówkę czasu teraźniejszego **–as**. Jest ona identyczna we wszystkich osobach i wszystkich liczbach (nie ma absolutnie żadnych wyjątków), co ogromnie ułatwia naukę, zwłaszcza gdy porównamy esperanto z językami z rozbudowaną, nieregularną koniugacją czasowników, jak polski czy francuski.

Analogicznie tworzymy czas przeszły, dodając końcówkę **–is**, natomiast czas przyszły wymaga dodania końcówki **–os**. Pokażmy to ponownie w tabeli.

Czasownik	Czas teraźniejszy	Czas przeszły	Czas przyszły
kanti (śpiewać)	mi kantas	mi kantis	mi kantos
labori (pracować)	vi laboras	vi laboris	vi laboros
paroli (mówić)	li parolas	li parolis	li parolos
esti (być)	ŝi estas	ŝi estis	ŝi estos
trinki (pić)	ĝi trinkas	ĝi trinkis	ĝi trinkos
havi (mieć)	ni havas	ni havis	ni havos
fari (robić)	vi faras	vi faris	vi faros
skribi (pisać)	ili skribas	ili skribis	ili skribos

Przymiotnik

Wszystkie przymiotniki (**adjektivo**) mają **końcówkę gramatyczną –a**, dzięki czemu natychmiast je rozpoznajemy.

bona – dobry
bela – piękny
granda – duży
longa – długi
elektra – elektryczny
teknika - techniczny

Podobnie jak rzeczowniki, także i przymiotniki mają szczątkową odmianę przez przypadki (w bierniku dodawana jest końcówka **–n**), a w liczbie mnogiej mają końcówkę **–j**.

Przymiotniki możemy też tworzyć, nadając końcówkę przymiotnikową innym częściom mowy, jak rzeczowniki czy czasowniki – oczywiście tam, gdzie ma to sens. Daje to językowi swobodę i elastyczność.

mano – ręka; **mana** – ręczny
skribi – pisać; **skriba** – pisemny
suno – słońce; **suna** – słoneczny
historio – historia; **historia** - historyczny

Przysłówek

W esperanto, podobnie jak w językach etnicznych, jest grupa przysłówków (**adverbo**) pierwotnych, niemających określonej końcówki gramatycznej, np. **tuj** (natychmiast). Zdecydowana większość przysłówków jest jednak tworzona w sposób regularny od innych części mowy, głównie od przymiotników, ale też od rzeczowników czy czasowników.

Wszystkie przysłówki regularne mają **końcówkę gramatyczną –e**, dzięki czemu możemy je łatwo zidentyfikować, jak również samodzielnie stosować.

bona – bone – dobrze
bela – bele – pięknie
juna – **june** - młodo
rapida – rapide – szybko
nigra – nigre – czarno
alta – alte – wysoko
blanka – **blanke** – biało
mano – **mane** – ręcznie
historio – **historie** – historycznie
skribi – **skribe** – pisemnie
semajno – **semajne** - tygodniowo

Przykłady użycia

Mając już wiedzę o podstawowych częściach mowy, połączmy je w postaci pełnych zdań, co doskonale zilustruje konstrukcję języka i pozwoli szybko opanować czytanie tekstów esperanckich.

Zalecamy kilkakrotne przeczytanie poniższych zdań na głos lub przynajmniej wymawiając je bezgłośnie, najpierw sprawdzając ich znaczenie po prawej stronie, a potem nie patrząc już na nią. Staraj się rozpoznawać poszczególne części mowy i ich charakterystyczne końcówki.

Mi estas homo. Jestem człowiekiem.
Mi estas ĵurnalisto. Jestem dziennikarzem.
Vi havas grandan hundon. Ty masz wielkiego psa.
Vi havas belan katon. Ty masz pięknego kota.
Li legas gazeton. On czyta gazetę.
Li skribas leteron. On pisze list.
Ŝi kuras rapide. Ona biegnie szybko.
Eŭropanoj loĝas en Eŭropo. Europejczycy mieszkają w Europie.

Poloj ofte drinkas vodkon. Polacy piją często wódkę.
Juna instruisto instruas lernantojn. Młody nauczyciel naucza uczniów.
Petro ĵetas pilkon. Piotr rzuca piłkę.
Anna multe amas la hundon. Anna bardzo kocha psa.
Kapitalistoj kolektas monon. Kapitaliści zbierają pieniądze.
Ni laboras intense. Pracujemy intensywnie.
Mi parolas longe kaj fervore. Mówię długo i z zapałem.
La policisto kontrolas diligente dokumentojn. Policjant kontroluje pilnie dokumenty.
Laboristoj ne estas riĉaj. Robotnicy nie są bogaci.
Johano timas hundojn. Jan boi się psów.
Vilaĝanoj loĝas en vilaĝoj. Wieśniacy mieszkają we wsiach.
Li vivis en Krakovo. On żył w Krakowie.
Paŭlo malfermis pordon. Paweł otworzył drzwi.
Klubanoj studis Esperanton. Klubowicze studiowali esperanto.
Zamenhof mortis en Varsovio. Zamenhof umarł w Warszawie.
Julia naskis infanon. Julia urodzia dziecko.
Antaŭ la milito ekzistis ĉi tie multaj domoj. Przed wojną istniało tutaj wiele domów.
La avo de Zbigniew pereis dum la Dua Mondmilito. Dziadek Zbigniewa zginął podczas drugiej wojny światowej.
Mia praavo konstruis la familian domon. Mój pradziadek zbudował rodzinny dom.
Ili loĝis en Gdansko. Oni mieszkali w Gdańsku.
La ĵurnalisto skribis longan artikolon. Dziennikarz napisał długi artykuł.
Ŝi studis geografion en la Varsovia Universitato. Ona studiowała geografię na Uniwersytecie Warszawskim.
Li legis libron pri la historio de medicino. On czytał książkę o historii medycyny.
Italaj inĝenieroj projektis gigantan ponton. Włoscy inżynierowie zaprojektowali gigantyczny most.
Profesoro Nowak aĉetis kelkajn novajn librojn. Profesor Nowak kupił kilka nowych książek.
Mi longe kolektis monon. Długo zbierałem pieniądze.
Somere mi vojaĝos al Parizo. Latem pojadę (odbędę podróż) do Paryża.
Printempe mi skribos libron pri Esperanto. Wiosną napiszę książkę o esperancie.
Mi legos la artikolon pri la lingvo Esperanto. Przeczytam artykuł o języku esperanto.
Vespere ni manĝos bongustan vespermanĝon. Wieczorem zjemy smaczną kolację.
Mi faros morgaŭ kelkajn fizikajn ekzercojn. Zrobię jutro kilka ćwiczeń fizycznych.
En la venonta jaro mi ĉesos fumi cigaredojn. W przyszłym roku skończę palić papierosy.
En 2012 (du mil dek du) la olimpikaj ludoj estos en Londono. W 2012 igrzyska olimpijskie będą w Londynie.
Kongresanoj diskutos dum la kongreso. Uczestnicy kongresu będą dyskutować podczas kongresu.
Ni proponos al li postenon en la politekniko. Zaproponujemy mu posadę na politechnice.
Post du jaroj Petro Kowalski estos plenkreska. Za dwa lata (po dwóch latach) Piotr Kowalski będzie pełnoletni.
En la venonta semajno ni komencos prepari somerajn feriojn. W przyszłym tygodniu zaczniemy przygotowywać letnie wakacje.
Somere vi devos kontroli la sanon. Latem będziesz musiał skontrolować zdrowie.
Dum la kongreso ni diskutos pri la historio de Esperanto. W czasie kongresu będziemy dyskutować o historii esperanta.
Hodiaŭ mi legos la dokumentojn. Dzisiaj przeczytam dokumenty.

Słowniczek przylekcyjny

aĉeti - kupować
adjektivo - przymiotnik
adverbo - przysłówek
al - do
alta - wysoki
alte - wysoko
ami - kochać
Anna - Anna
antaŭ - przed
aperti - otwierać
artikolo - artykuł
aŭtomobilo - samochód
avo - dziadek
bela - ładny, piękny
bele - ładnie, pięknie
bileto - bilet
blanka - biały
blanke - biało
bona - dobry
bongusta - smaczny
cigaredo - papieros
citrono - cytryna
ĉapo - czapka
ĉesi - przestać
ĉevalo - koń
ĉi tie - tutaj
ĉokolado - czekolada
de od
dek - dziesięć
devi - musieć
diligente - pilnie
diskuti - dyskutować
dokumento - dokument
domo - dom
drinki - pić (alkohol)
du - dwa
dua - drugi
dum - podczas, w czasie
ekzerco - ćwiczenie
ekzisti - istnieć, egzystować
elektra - elektryczny
en - w
Esperanto - esperanto
esti - być
eŭropano - Europejczyk
Eŭropo - Europa
fabriko - fabryka
familia - rodzinny
fari - robić
ferio - ferie, wakacje
fervore zapalczywie, z zapałem
filo - syn
fizika - fizyczny
fumi - dymić; palić (papierosy)
gazeto - gazeta
Gdansko - Gdańsk
geografio - geografia
giganta - gigantyczny
granda - duży
ĝardeno - ogród
ĝendarmo - żandarm
ĝi - ono
havi - mieć
historio - historia
historie - historycznie
hodiaŭ - dzisiaj
homo - człowiek
hundo - pies
ĥoro - chór (lub **koruso**, aby uniknąć mylenia z **horo**)
ili - oni, one
infano - dziecko
infinivito - bezokolicznik
inĝeniero - inżynier
instrui - uczyć, instruować
instruisto - nauczyciel
intense - intensywnie
itala - włoski
jaro - rok
Johano - Jan
Julia - Julia
juna - młody
june - młodo
ĵaketo - żakiet, kurtka
ĵeti - rzucać
ĵurnalisto - dziennikarz
kanti - śpiewać
kaoso - chaos
kapitalisto - kapitalista
kato - kot
kelka - pewien, jakiś, niektóry
(**kelkaj** - kilka, kilku)
klubano - klubowicz, członek klubu
kolekti - zbierać, kolekcjonować
komenci zaczynać, rozpoczynać
kongresano - kongresowicz, uczestnik kongresu
kongreso - kongres
konstrui - budować, konstruować
kontroli - kontrolować
Krakovo - Kraków
kuri - biec, biegać
la - [przedimek określony]
labori - pracować
laboristo - robotnik
lampo - lampa
leciono - lekcja
legi - czytać
lernanto - uczeń
letero - list
li - on
libro - książka
lingvo - język
loĝi - mieszkać
Londono - Londyn
longa - długi
longe - długo
ludo - gra, zabawa, igrzysko
malfermi - otwierać
manĝi - jeść
mana - ręczny
mane - ręcznie
mano - ręka
medicino - medycyna
mi - ja
mil - tysiąc
milito - wojna
minuto - minuta
mondmilito - wojna światowa
mono - pieniądze
morgaŭ - jutro
morti - umierać
multa - liczny
multe - bardzo; wiele, dużo
naski - rodzić
nigra - czarny
nigre - czarno
nova - nowy
olimpika - olimpijski
Parizo - Paryż
paroli - mówić
patro - ojciec
Paŭlo - Paweł
paŭzo - pauza, przerwa
perei - ginąć, przepadać
persona - osobowy
Petro - Piotr
pilko - piłka
plenkreska - dorosły, pełnoletni
policisto - policjant
politekniko - politechnika
polo - Polak
ponto - most
pordo - drzwi
post - po
posteno - stanowisko, posada
praavo - pradziadek
prepari - przygotowywać
pri - o (o kim? o czym?)
printempe - wiosną
profesoro - profesor

projekti - projektować
pronomo - zaimek
proponi - proponować
rapida - szybki
rapide - szybko
riĉa - bogaty
sano - zdrowie
semajne - tygodniowo
semajno - tydzień
sinjoro - pan
skriba - pisemny
skribe - pisemnie
skribi - pisać
somera - letni
somere - latem
strato - ulica
studi - studiować
substantivo - rzeczownik
ŝalo - szal
ŝi - ona
ŝnuro - sznur
teatro - teatr
teknika - techniczny
timi - bać się
trinki - pić
tuj - natychmiast
universitato - uniwersytet
urbo - miasto
valizo - walizka
varsovia - warszawski
Varsovio - Warszawa
venonta - przyszły, nadchodzący
verbo - czasownik
vespere - wieczorem
vespermanĝo - kolacja
vi - ty; wy; Pan, Pani, Państwo
vilaĝano - wieśniak
vilaĝo - wieś
vino - wino
vivi - żyć
vodko - wódka
vojaĝi - podróżować

Leciono du (2)

Pytanie i przeczenie

W języku esperanto pytanie możemy zadać na kilka sposobów.

Typowym sposobem jest postawienie na początku pytania słówka **ĉu** – czy.

Ĉu vi estas riĉa? Czy jesteś bogaty?
Ĉu Maria estas inteligenta? Czy Maria jest inteligentna?
Ĉu ili estas nun hejme? Czy oni są teraz w domu?
Ĉu ŝi studas la anglan lingvon? Czy ona studiuje język angielski?
Ĉu vi legas interesan libron? Czy czytasz interesującą książkę?
Ĉu li kuras tre rapide? Czy on biega bardzo szybko?
Ĉu sinjoro Kowalski ŝatas bieron? Czy pan Kowalski lubi piwo?
Ĉu sinjorino Markowska aŭskultas nun radion? Czy pani Markowska słucha teraz radia?
Ĉu lernantoj uzas volonte komputilojn? Czy uczniowie używają chętnie komputerów?
Ĉu vi estas ano de la retejo Nasza Klasa? Czy jesteś członkiem witryny Nasza Klasa?
Ĉu Karlo uzis la krozilon Firefox? Czy Karol używał przeglądarki Firefox?
Ĉu Barbara skribis helpe de la redaktilo Word? Czy Barbara pisała za pomocą edytora Word?
Ĉu sabate ni iros al kinejo? Czy w sobotę pójdziemy do kina?
Ĉu Johano studos matematikon? Czy Jan będzie studiować matematykę?
Ĉu infanoj ŝatas ludi pilkon? Czy dzieci lubią grać w piłkę?

Jeśli chcemy utworzyć zaprzeczenie, korzystamy zwykle ze słówka **ne**.

Mi ne havas komputilon. Nie mam komputera.
Mi ne estas kontenta. Nie jestem zadowolony.
Ŝi ne estas inteligenta. Ona nie jest inteligentna.
Ni ne havas tempon. Nie mamy czasu.
La programaro ne estas aktuala. Oprogramowanie nie jest aktualne.
Petro vojaĝas ne al Romo, sed al Berlino. Piotr pojedzie w podróż nie do Rzymu, lecz do Berlina.
Ili ne iras rapide. Oni nie idą szybko.
Feliĉo ne estas eterna. Szczęście nie jest wieczne.
Li ne komencis labori. On nie zaczął pracować.
Li legos la libron ne posttagmeze, sed vespere. On będzie czytać książkę nie po popołudniu, lecz wieczorem.
Ne Paŭlo ŝanĝis la kondiĉojn, sed Johano. Nie Paweł zmienił warunki, lecz Jan.

Zaimek dzierżawczy

Tabela zaimków dzierżawczych (**poseda pronomo**)

Zaimek dzierżawczy	Znaczenie
mia	mój, moja, moje
via	twój, twoja, twoje
lia	jego
ŝia	jej

ĝia	jego
nia	nasz, nasza, nasze
via	wasz, wasza, wasze, Pana, Pani, Państwa
ilia	Ich

Jak widać, zaimek dzierżawczy tworzymy przed dodanie przymiotnikowej końcówki **–a** do zaimka osobowego (omówionego w poprzednim rozdziale).

Podobnie jak w wypadku przymiotników, zaimki dzierżawcze mają liczbę mnogą tworzoną przez dodanie końcówki **–j** i formę biernika tworzoną przez dodanie końcówki **–n**. Biernik liczby mnogiej tworzymy przez dodanie obu końcówek, czyli **–jn**.

Mia antaŭnomo estas Paŭlo. Moje imię to Paweł.
Via kolego estas stulta. Twój kolega jest głupi.
Lia laboro estas preciza. Jego praca jest precyzyjna.
Ŝia onklo estas malsana. Jej wujek jest chory.
Ĝiaj okuloj estas grandaj. Jego (np. zwierzęcia) oczy są wielkie.
Ŝi vidis hodiaŭ nian onklinon. Ona widziała dzisiaj naszą ciotkę.
Mi ne akceptas viajn metodojn. Nie akceptuję twoich metod.
Iliaj rezultoj ŝajnas bonaj. Ich wyniki wydają się dobre.

Zaimek nieosobowy

Wyraz **oni** z czasownikiem służy do tworzenia form nieosobowych.

Oni diras, ke li estas stulta. Mówi się, że on jest głupi.
Oni povas uzi komputilon. Można użyć komputera.
Oni devas skribi leteron. Trzeba napisać list.
Oni vidas, ke ili estas inteligentaj. Widać, że oni są inteligentni.
Oni devis legi tri librojn. Trzeba było przeczytać trzy książki.
Oni devos malpli fumi. Trzeba będzie mniej palić (papierosy).
Oni povos vojaĝi al Parizo. Można będzie pojechać do Paryża.
Kiam oni estas riĉa, oni havas multajn amikojn. Gdy jest się bogatym, ma się wielu przyjaciół.
En malbona vetero oni povas facile malvarmumi. W złą pogodę można się łatwo przeziębić.
Oni ripetas, ke la vero ĉiam venkas. Powtarzają, że prawda zawsze zwycięża.

Liczebnik główny

Tabelaryczne zestawienie liczebników głównych (**kardinala numeralo**):

Liczebnik esperancki	Znaczenie	Wartość
nul	zero	0
unu	jeden	1
du	dwa	2
tri	trzy	3
kvar	cztery	4
kvin	pięć	5
ses	sześć	6

sep	siedem	7
ok	osiem	8
naŭ	dziewięć	9
dek	dziesięć	10
cent	sto	100
mil	tysiąc	1000
miliono	milion	1000000
miliardo	miliard	1000000000
biliono	bilion	1000000000000

Liczebniki powyżej 10 (*~naście*) tworzymy przez zestawienie wyrazu **dek** (dziesięć) i liczebnika z pierwszej dziesiątki:

dek unu - jedenaście
dek kvin - piętnaście
dek ok - osiemnaście

Dziesiątki są tworzone przez połączenie liczebnika z pierwszej dziesiątki i wyrazu **dek**:

dudek - dwadzieścia
kvindek - pięćdziesiąt
okdek - osiemdziesiąt

Podobnie są tworzone setki - przez połączenie liczebnika z pierwszej dziesiątki i wyrazu **cent** (sto):

tricent - trzysta
sescent - sześćset
naŭcent - dziewięćset

Tysiące są tworzone przez zestawienie liczebnika i wyrazu **mil** (tysiąc):

kvar mil - cztery tysiące
dek kvar mil - czternaście tysięcy
kwardek mil - czterdzieści tysięcy
kvarcent mil - czterysta tysięcy

Inne zestawienia:

cent dek unu - sto jedenaście
mil ducent tridek kvar - tysiąc dwieście trzydzieści cztery
okdek ok mil okcent okdek ok - osiemdziesiąt osiem tysięcy osiemset osiemdziesiąt osiem

Jak łatwo zauważyć, w liczebnikach typu *~dziesiąt* i *~set* (czyli dziesiątki i setki) cząstki są połączone, a w innych - rozdzielone.

Przykłady:

Mi vidas kvar hundojn. Widzę trzy psy.
Ŝi havas tri infanojn. Ona ma troje dzieci.
En la ĉambro estas dudek kvin lernantoj. W pokoju jest dwudziestu pięciu uczniów.
Li aĉetis dek du ovojn. On kupił dwanaście jajek.
Ses estas cifero. Sześć jest cyfrą.
Sesdek ses estas nombro. Sześćdziesiąt sześć jest liczbą.
Kalkuli de dudek ĝis tridek. Policzyć od dwudziestu do trzydziestu.

Unu jaro havas dek du monatojn. Jeden rok ma dwanaście miesięcy.
Ordinara jaro havas tricent sesdek kvin tagojn – nur superjaro havas tricent sesdek ses tagojn. Zwykły rok ma trzysta sześćdziesiąt pięć dni – tylko rok przestępny ma trzysta sześćdziesiąt sześć dni.
Noktotago (=diurno) konsistas el dudek kvar horoj. Doba składa się z 24 godzin.
Unu jaro havas kvindek du semajnojn. Jeden rok ma pięćdziesiąt dwa tygodnie.
Unu monato havas tridek aŭ tridek unu tagojn. Jeden miesiąc ma trzydzieści lub trzydzieści jeden dni.
Februaro havas dudek ok aŭ dudek naŭ tagojn. Luty ma dwadzieścia osiem lub dwadzieścia dziewięć dni.
Marto enhavas tridek unu tagojn. Marzec zawiera trzydzieści jeden dni.
Unu semajno havas sep tagojn. Jeden tydzień ma siedem dni.
Unu tago havas dudek kvar horojn. Jeden dzień ma dwadzieścia cztery godziny.
Sep tagoj formas unu semajnon. Siedem dni tworzy jeden tydzień.
Unu horo havas sesdek minutojn. Jedna godzina ma sześćdziesiąt minut.
Sesdek minutoj faras unu horon. Sześćdziesiąt minut tworzy godzinę.
Unu minuto havas sesdek sekundojn. Jedna minuta ma sześćdziesiąt sekund.
Unu minuto konsistas el sesdek sekundoj. Jedna minuta składa się z sześćdziesięciu sekund.
Ekzemplo de adicio – unu plus du estas tri. Przykład dodawania – jeden plus dwa jest równa się (jest) trzy.
Du plus tri faras kvin. Dwa plus trzy równa się (robi, daje) pięć.
Kvin plus ses egalas (= egalas al) dek unu. Pięć plus sześć równa się jedenaście.
Ekzemplo de subtraho – dek minus ses estas kvar. Przykład odejmowania – dziesięć minus sześć równa się cztery.
Ekzemplo de multipliko – dek oble ses faras sesdek. Przykład mnożenia – dziesięć razy sześć równa się sześćdziesiąt.
Ekzemplo de divido – dudek dividite per kvin egalas kvar. Przykład dzielenia – dwadzieścia podzielone przez pięć równa się cztery.
7:2=3,5. Sep dividite per du faras tri komo kvin. Siedem podzielone na dwa daje trzy koma pięć.
7:20=0,35. Sep dividite per dudek egalas al nulo komo tri kvin. Siedem podzielone na dwadzieścia równa się zero przecinek trzy pięć.
5^3=125. La tria potenco de kvin faras cent dudek kvin. Pięć do potęgi trzeciej daje sto dwadzieścia pięć.
36,6^0. Tridek ses komo ses gradoj. Trzydzieści sześć koma sześć stopni.
Dudek gradoj super nulo. Dwadzieścia stopni powyżej zera.
Kvin gradoj sub nulo. Pięć stopni poniżej zera.
9,5 km. Naŭ komo kvin kilometroj. Dziewięć koma pięć kilometra.
9,5 kg. Naŭ komo kvin kilogramoj. Dziewięć koma pięć kilograma.
9,5 USD. **Naŭ komo kvin dolaroj**. Dziewięć koma pięć dolara.

Słowotwórstwo

Słowotwórstwo (**vortfarado**) jest jedną z najcenniejszych zalet esperanto. ego regularność sprawia, iż z jednego rdzenia słowotwórczego (**radiko**) z łatwością możemy tworzyć rodziny wyrazów bliskoznacznych łącząc ze sobą rdzenie, dodając przedrostki (**prefikso**) i przyrostki (**sufikso**), a tak ukształtowane formy zaopatrzyć w stosowne końcówki gramatyczne.

Rdzeń wyrazowy to ciąg znaków bez końcówki gramatycznej. Zamenhof przygotował najpierw listę około 1 tysiąca, a potem 2,5 tysięcy rdzeni. Od tamtej pory ich liczba urosła do co najmniej kilkunastu tysięcy, gdyż od samego początku w ruchu esperanckim obowiązywała zasada „open source” – po ustaleniu nienaruszalnego fundamentu rozwijanie języka wzięła na siebie społeczność esperancka.

Przykładowo, **hom-** jest rdzeniem wyrazowym oznaczającym człowieka. Po dodaniu rzeczownikowej końcówki **–o** otrzymujemy **homo**, czyli *człowiek*. Gdy dodamy przymiotnikową końcówkę **–a**, otrzymamy wyraz **homa**, czyli *ludzki*, *człowieczy*. Po dodaniu przysłówkowej końcówki **–e** otrzymamy wyraz **home**, czyli *po ludzku, po człowieczemu*. **Homaro** to ludzkość, **homeco** oznacza człowieczeństwo, **neĝhomo** to bałwan, **senhoma** oznacza bezludny.

Ten regularny sposób budowania wyrazów sprawia, że znając rdzeń, możemy tworzyć pochodzące od niego wyrazy, a zatem znajomość jednego wyrazu oznacza de facto znajomość szeregu dalszych.

Możemy też tworzyć swobodnie wyrazy, sklejając ze sobą rdzenie wyrazowe (stąd mówimy, że esperanto jest językiem aglutynacyjnym) i dodając końcówki gramatyczne. Przykładowo, mając rdzenie od wyrazów **lingvo** i **esperanto** możemy je połączyć i po dodaniu końcówki przymiotnikowej zbudować wyraz **esperantlingva**, czyli *esperanckojęzyczny*. Jego struktura jest bardzo prosta i przejrzysta: **esperant-lingv-a**. Podobnie, mając rdzenie wyrazów **skribi** (*pisać*) i **maŝino** (*maszyna*), możemy zbudować złożony wyraz **skribmaŝino** (*maszyna do pisania*) – **skrib-maŝin-o**.

Wiele tysięcy wyrazów złożonych utarło się już w ciągu ponad stu dwudziestu lat używania języka w ponad stu krajach świata, wiele możemy jednak tworzyć doraźnie, aczkolwiek nie należy z tym przesadzać, zwłaszcza w początkowym okresie nauki, lecz zawierzyć utartej tradycji.

Czytając teksty esperanckie pamiętajmy właśnie o tej specyfice języka – widząc jakiś dłuższy wyraz „rozbierajmy” go w myślach na cząstki, starajmy się dostrzegać końcówki gramatyczne wyrazów. Po pewnym czasie dostrzeganie wewnętrznej struktury wyrazu staje się czymś naturalnym.

Esperanto zawiera zbiór kilkudziesięciu przedrostków (prefiksów) i przyrostków (sufiksów), za pomocą których budujemy wyrazy pochodne. Możemy łatwo rozumieć znaczenie wielu wyrazów pochodnych, znając rdzeń i przyrostek czy przedrostek.

Zilustrujmy to prostymi przykładami.

Przyrostek -in

Przyrostek **–in-** służy do tworzenia formy żeńskiej.

sinjoro – pan, **sinjorino** – pani
patro – ojciec, **patrino** – matka
edzo – mąż, **edzino** - żona
hundo – pies, **hundino** – suka
kato – kot, **katino** – kotka
viro – mężczyzna, **virino** – kobieta
ĉevalo – koń, **ĉevalino** – klacz, kobyła
lernanto – uczeń, **lernantino** – uczennica
elefanto – słoń, **elefantino** – słonica
najbaro – sąsiad, **najbarino** – sąsiadka
filo – syn, **filino** – córka
knabo – chłopiec, **knabino** – dziewczynka
aŭtoro – autor; **aŭtorino** – autorka

pasaĝero – pasażer; **pasaĝerino** - pasażerka

Przyrostek występuje też jako samodzielny wyraz.

ino – kobieta; samica, płeć żeńska
ina – kobiecy, żeński

Przyrostek -an

Przyrostek **–an-** służy do tworzenia wyrazów oznaczających przynależność, czyli członka, mieszkańca, zwolennika czy wyznawcy.

Kristo – Chrystus, **kristano** – chrześcijanin
Budho – Budda, **budhano** – buddysta
Islamo – Islam – **islamano** - muzułmanin
urbo – miasto, **urbano** – mieszczanin, mieszkaniec miasta
klubo – klub, **klubano** – klubowicz
familio – rodzina, **familiano** – członek rodziny
Varsovio – Warszawa, **varsoviano** – warszawianin
Eŭropo – Europa, **eŭropano** – europejczyk
vilaĝo – wieś, **vilaĝano** – mieszkaniec wsi, wieśniak
kongreso – kongres, **kongresano** – kongresowicz, uczestnik kongresu
respubliko – republika, **respublikano** – republikanin
estraro – zarząd, **estrarano** – członek zarządu

Przyrostek występuje też jako samodzielny wyraz.

ano – członek; zwolennik; adept; wyznawca

Przyrostek -ist

Przyrostek **–ist-** oznacza zawód, hobby, stale wykonywaną czynność, przywiązanie do jakiejś idei.

kapitalo – kapitał, **kapitalisto** – kapitalista
scienco – nauka, **sciencisto** – naukowiec
Esperanto – esperanto, **Esperantisto** – esperantysta
labori – pracować, **laboristo** – robotnik
instrui – nauczać, instruować, **instruisto** – nauczyciel
sociala – socjalny, społeczny, **socialisto** – socjalista
ofici – urzędować, **oficisto** – urzędnik
maŝino – maszyna, **maŝinisto** – maszynista
skribi – pisać, **skribisto** – pisarz
polico – policja, **policisto** – policjant
absoluta – absolutny, **absolutisto** – absolutysta
pordo – drzwi, **pordisto** – odźwierny

Przyrostek -ul

Przyrostek **–ul-** oznacza osobnika mającego jakąś cechę.

riĉa – bogaty, **riĉulo** – bogacz
juna – młody, **junulo** – młodzieniec
bona – dobry, **bonulo** – dobry człowiek
sankta – święty, **sanktulo** – święty, święta osoba

timi – bać się, **timulo** – tchórz, strachliwy człowiek
drinki – pić (alkohol), **drinkulo** – pijak
kontraŭ – przeciw, wbrew, kontra, **kontraŭulo** – przeciwnik, oponent
dika – gruby, **dikulo** – grubas
ŝerci – żartować, **ŝerculo** – żartowniś, kpiarz
stulta – głupi, **stultulo** – głupiec
saĝa – mądry, **saĝulo** – mędrzec
brava – dzielny, odważny, **bravulo** – odważny człowiek, śmiałek

Przyrostek występuje też jako samodzielny wyraz.

ulo – osobnik
ula - osobniczy

Zauważ od razu, że możesz także łączyć ze sobą przyrostki, np. **policisto** (policjant) – **policistino** (policjantka), **drinkulo** (pijak) – **drinkulino** (pijaczka), **skribisto** (pisarz), **skribistino** (pisarka).

Warto jeszcze dodać, że przyrostki mogą występować samodzielnie, a nie tylko z rdzeniami wyrazowymi. Są one pełnoprawnymi wyrazami, a więc **ino** oznacza kobietę, samicę, **ulo** to osobnik, a **ano** to zwolennik czy członek. Możemy im nadawać różne końcówki gramatyczne.

Słowniczek przylekcyjny

de - od
komenci - zaczynać, rozpoczynać
absoluta - absolutny
absolutisto - absolutysta
adicio - dodawanie
akcepti - akceptować, przyjmować
aktuala - aktualny
amiko - przyjaciel
angla - angielski
ano - członek; zwolennik; wyznawca
antaŭnomo - imię
aŭskulti - słuchać
Berlino - Berlin
biero - piwo
biliono - bilion
bonulo - dobry człowiek
brava - dzielny, odważny
bravulo - odważny człowiek, śmiałek
budhano - buddysta
Budho - Budda
cent - sto
cifero - cyfra
ĉambro - pokój, izba
ĉevalino - klacz, kobyła
ĉiam - zawsze
dika - gruby
dikulo - grubas
dividi - dzielić
divido - dzielenie
drinkulo - pijak
ducent - dwieście
dudek - dwadzieścia
edzino - żona
edzo - mąż
ekzemplo - przykład
el - z (z kogo? z czego?)
elefantino - słonica
elefanto - słoń
Esperantisto - esperantysta
esperantlingva - esperanckojęzyczny
estrarano - członek zarządu
estraro - zarząd
facile - łatwo
familiano - członek rodziny
familio - rodzina
februaro - luty
feliĉo - szczęście
filino - córka
formi - tworzyć; kształtować, formować
ĝis - do, aż do
hejme - w domu
hejmo - dom (rodzinny)
helpo - pomoc
horo - godzina
hundino - suka
ilia - ich
inteligenta - inteligentny
interesa - interesujący
islamano - muzułmanin
Islamo - Islam
junulo - młodzieniec
kalkuli - liczyć, kalkulować
kapitalo - kapitał
kardinala - główny, zasadniczy, kardynalny; kardynalski
Karlo - Karol
katino - kotka
ke - że; aby, żeby
kiam - gdy, kiedy
kinejo - kino
klubo - klub
knabino - dziewczynka
knabo - chłopiec
kolego - kolega
komputilo (lub **komputero**) - komputer
kondiĉo - warunek
konsisti - składać się
kontenta - zadowolony
kontraŭ - wbrew, przeciw, kontra
kontraŭulo - przeciwnik, oponent
kristano - chrześcijanin
Kristo - Chrystus
krozilo - przeglądarka internetowa

kvar - cztery
kvarcent - czterysta
kvardek - czterdzieści
kvin - pięć
kvincent - pięćset
kvindek - pięćdziesiąt
lernantino - ucennica
lia - jego
ludi - grać
malbona - zły
malsana - chory
malvarmumi - przeziębić się
Maria - Maria
marto - marzec
maŝinisto - maszynista
maŝino - maszyna
matematiko - matematyka
metodo - metoda
mia - mój
miliardo - miliard
miliono - milion
monato - miesiąc
multipliko - mnożenie
najbarino - sąsiadka
najbaro - sąsiad
naŭ - dziewięć
naŭcent - dziewięćset
naŭdek - dziewięćdziesiąt
ne - nie
nia - nasz
noktotago (=diurno) - doba
nombro - liczba
nul(o) - zero
numeralo - liczebnik
nun - teraz
oble - razy
ofici - urzędować
oficisto - urzędnik
ok - osiem
okcent - osiemset
okdek - osiemdziesiąt
okulo - oko
oni - [zaimek nieosobowy]
onklino - ciotka
onklo - wuj
ordinara - zwykły
ovo - jajko
patrino - matka
per - przez, za pomocą
plus - plus
polico - policja
pordisto - odźwierny
posttagmeze - po południu
povi - móc
preciza - dokładny, precyzyjny
prefikso - prefiks, przedrostek
programaro - oprogramowanie
radiko - rdzeń; korzeń
radio - radio
redaktilo - edytor tekstów
respublikano - republikanin
respubliko - republika
retejo - witryna internetowa
rezulto - wynik, rezultat
riĉulo - bogacz
ripeti - powtarzać
Romo - Rzym
sabate - w sobotę
saĝa - mądry
saĝulo - mędrzec
sankta - święty
sanktulo - święty, święty człowiek
sciencisto - naukowiec
scienco - nauka
sed - lecz, ale
sekundo - sekunda
sep - siedem
sepcent - siedemset
sepdek - siedemdziesiąt
ses - sześć
sescent - sześćset
sesdek - sześćdziesit
sinjorino - pani
skribisto - pisarz, skryba
skribmaŝino - maszyna do pisania
sociala - socjalny, społeczny
socialisto - socjalista
stulta - głupi
subtraho - odejmowanie
sufikso - sufiks, przyrostek
superjaro - rok przestępny
ŝajni - wydawać się
ŝanĝi - zmieniać
ŝati - lubić; cenić
ŝia - jej
tago - dzień
tempo - czas
timulo - tchórz, strachliwy człowiek
tri - trzy
tricent - trzysta
tridek - trzydzieści
unu - jeden
urbano - mieszkaniec miasta, mieszczanin
uzi - używać
varsoviano - warszawianin, warszawiak
venki - zwyciężać
vero - prawda
vetero - pogoda
via - twój, Pana
vidi - widzieć
virino - kobieta
viro - mężczyzna
volonte - chętnie
vortfarado - słowotwórstwo

Leciono tri (3)

Czasownik - tryb przypuszczający i rozkazujący

Studiując czasy, mieliśmy do czynienia z trybem oznajmującym. Mamy jeszcze dwa tryby – przypuszczający i rozkazujący.

Tryb przypuszczający tworzymy przez odjęcie od bezokolicznika czasownika końcówki **–i** i dodanie końcówki **–us**, identycznej we wszystkich osobach i liczbach.

Mi irus volonte al kinejo. Chętnie poszedłbym do kina.
Se mi estus riĉa, mi ne laborus. Gdybym był bogaty, nie pracowałbym.
Ĉu vi povus doni al mi kafon? Czy mógłbyś mi dać kawę?
Ĉu vi bonvolus paroli pli malrapide? Czy zechciałbyś mówić wolniej?
Se li estus sana, li estus feliĉa. Gdyby był zdrowy, byłby szczęśliwy.
Ni dezirus antaŭ ĉio feliĉon. Pragnęlibyśmy przede wszystkim szczęścia.
Ŝi ne farus erarojn, se ŝi legus la lecionon. Ona nie robiłaby błędów, gdyby przeczytała lekcję.
Mi volus alporti al vi fruktojn. Chciałbym przynieść ci owoce.

Tryb rozkazujący tworzymy przez odjęcie od bezokolicznika końcówki gramatycznej **–i** i dodanie końcówki **–u**.

Prenu la valizon. Weź walizkę.
Iru al la vendejo. Idź do sklepu.
Legu la libron. Przeczytaj książkę.
Sidu sur la seĝo. Siedź na krześle.
Donu al mi krajonon. Daj mi ołówek.
Venu tuj. Przyjdź natychmiast.
Skribu hodiaŭ ekzercojn. Napisz dzisiaj ćwiczenia.
Mi volas, ke li laboru. Chcę, aby on pracował.
Li petis, ke ŝi estu ĝentila. On prosił, aby była uprzejma.
Bonvolu fermi la fenestron. Zechciej zamknąć okno (proszę zamknąć okno).
Estas necese, ke li aĉetu terpomojn. Jest konieczne, aby on kupił ziemniaki.

Liczebnik porządkowy

Liczebnik porządkowy (**orda numeralo**) jest tworzony w sposób regularny od liczebnika głównego przez dodanie przymiotnikowej końcówki **-a**.

Liczebnik główny	Liczebnik porządkowy	Znaczenie
unu	**unua**	pierwszy
du	**dua**	drugi
tri	**tria**	trzeci
kvar	**kvara**	czwarty
kvin	**kvina**	piąty
ses	**sesa**	szósty

sep	**sepa**	siódmy
ok	**oka**	ósmy
naŭ	**naŭa**	dziewiąty
dek	**deka**	dziesiąty
dudek	**dudeka**	dwudziesty
tridek	**trideka**	trzydziesty
cent	**centa**	setny
ducent	**ducenta**	dwusetny
mil	**mila**	tysięczny
du mil	**dumila**	dwutysięczny
miliono	**miliona**	milionowy
miliardo	**miliarda**	miliardowy

Inne zestawienia - końcówka **-a** jest dodawana do ostatniego członu liczebnika:

dek kvara - czternasty
kvindeka - pięćdziesiąty
cent okdek unua - sto osiemdziesiąty pierwszy
kvarcenta – czterechsetny.
mil sepcent tridek dua - tysiąc siedemset trzydziesty drugi
sesmila – sześciotysięczny.

W liczebnikach porządkowych można też łączyć wyrazy myślnikiem:

cent-okdek-unua – sto osiemdziesiąty pierwszy
mil-sepcent-tridek-dua – tysiąc siedemset trzydziesty drugi

Przykłady:

Li komencis studi en du mil kvina jaro. On zaczął studiować w dwa tysiące piątym roku.
Li naskiĝis en mil naŭcent sepdeka jaro. On urodził się w tysiąc dziewięćset siedemdziesiątym roku.
La lasta mondmilito eksplodis en mil naŭcent tridek naŭa jaro. Ostatnia wojna światowa wybuchła w tysiąc dziewięćset trzydziestym roku.
Hodiaŭ estas la dudek unua tago de la monato. Dzisiaj jest dwudziesty pierwszy dzień miesiąca.
Lundo estas la unua tago de la semajno. Poniedziałek jest pierwszym dniem tygodnia.
Mardo estas la dua tago de la semajno. Wtorek jest drugim dniem tygodnia.
Merkredo estas la tria tago de la semajno. Środa jest trzecim dniem tygodnia.
Ĵaŭdo estas la kvara tago de la semajno. Czwartek jest czwartym dniem tygodnia.
Vendredo estas la kvina tago de la semajno. Piątek jest piątym dniem tygodnia.
Sabato estas la sesa tago de la semajno. Sobota jest szóstym dniem tygodnia.
Dimanĉo estas la sepa tago de la semajno. Niedziela jest siódmym dniem tygodnia.
Januaro estas la unua monato de la jaro. Styczeń jest pierwszym miesiącem roku.
Februaro estas la dua monato de la jaro. Luty jest drugim miesiącem roku.
Marto estas la tria monato de la jaro. Marzec jest trzecim miesiącem roku.
Aprilo estas la kvara monato de la jaro. Kwiecień jest czwartym miesiącem roku.
Majo estas la kvina monato de la jaro. Maj jest piątym miesiącem roku.
Junio estas la sesa monato de la jaro. Czerwiec jest szóstym miesiącem roku.
Julio estas la sepa monato de la jaro. Lipiec jest siódmym miesiącem roku.
Aŭgusto estas la oka monato de la jaro. Sierpień jest ósmym miesiącem roku.
Septembro estas la naŭa monato de la jaro. Wrzesień jest dziewiątym miesiącem roku.
Oktobro estas la deka monato de la jaro. Październik jest dziesiątym miesiącem roku.
Novembro estas la dek unua monato de la jaro. Listopad jest jedenastym miesiącem roku.

Decembro estas la dek dua monato de la jaro. Grudzień jest dwunastym miesiącem roku.
En Eŭropo vintro estas la unua sezono. W Europie zima jest pierwszą porą roku.
Printempo estas la dua sezono. Wiosna jest drugą porą roku.
Somero estas la tria sezono. Lato jest trzecią porą roku.
Aŭtuno estas la kvara sezono. Jesień jest czwartą porą roku.

Liczebnik rzeczownikowy i przysłowny

Przez dodanie do liczebnika rzeczownikowej końcówki gramatycznej **–**o możemy tworzyć liczebniki rzeczownikowe. Oczywiście mogą one mieć liczbę mnogą i występować w bierniku.

unu – jeden; **unuo** – jedynka, jednostka
du – dwa; **duo** – dwójka
tri – trzy; **trio** – trójka, trio
dek – dziesięć; **deko** – dziesiątka
dek du – dwanaście; **dekduo** – dwunastka
dudek – dwadzieścia; **dudeko** - dwudziestka
cent – sto; **cento** – setka
kvincent – pięćset; **kvincento** – pięćsetka

Z kolei dodanie końcówki przysłówkowej gramatycznej **–e** pozwala tworzyć liczebniki przysłówkowe.

unu – jeden; **unue** – po pierwsze
du – dwa; **due** – po drugie
tri – trzy; **trie** – po trzecie

Określanie daty i czasu

Daty i czas określamy często z użyciem liczebników głównych i porządkowych.

Estas la kvara (horo). Jest czwarta (godzina).
Je kioma horo? O której godzinie?
Je la kvara. O czwartej.
Estas la tria kaj dek minutoj. Jest trzecia dziesięć.
Estas la dek kvina kaj dudek. Jest piętnasta dwadzieścia.
Estas kvin minutoj post la sesa. Jest pięć minut po szóstej.
Post la oka. Po ósmej.
Antaŭ la unua. Przed pierwszą.
Estas dek kvin antaŭ la dua. Jest za piętnaście druga.
Ŝi venos je la sepa kaj duono. Ona przyjdzie o wpół do ósmej.
Duono antaŭ la naŭa. Wpół do dziewiątej.
La komenco estas je la deka kaj kvarono. Początek jest o dziesiątej piętnaście. Początek jest kwadrans po dziesiątej.
Ni komencos kvaronhoron antaŭ la kvara. Zaczniemy za kwadrans czwarta. Zaczniemy kwadrans przed czwartą.
Komencu ĉirkaŭ la deka. Zacznij koło dziesiątej.
La diskuto estos morgaŭ matene. Dyskusja będzie jutro rano.
Ni havas la renkontiĝon antaŭtagmeze. Spotkanie mamy przed południem.

Mi finos tagmeze. Skończę w południe.
Ni manĝos nian tagmanĝon je la kvina posttagmeze. Zjemy obiad o piątej po południu.
La konferenco okazos vespere. Konferencja odbędzie się wieczorem.
Nokte ni dormos. W nocy będziemy spali.
Lundo estas la unua tago de la semajno. Poniedziałek to pierwszy dzień tygodnia.
Sabato estas la antaŭlasta tago de la semajno, dimanĉo estas la lasta. Sobota jest przedostatnim dniem tygodnia, niedziela jest ostatnim.
Julio estas la unua monato de la somero. Lipiec jest pierwszym miesiącem lata.
La tria de junio. Trzeci czerwca.
Antaŭ la deka de majo. Przed dziesiątym maja.
Post la dudeka de aprilo. Po dwudziestym kwietnia.
Varsovio, la 22-an de marto 2009. Warszawa, 22 marca 2009.
Mi skribos la libron ĝis junio. Będę pisać książkę do czerwca.
Ili venos dimanĉe, la sepan de oktobro. Przyjadą w niedzielę, siódmego października.
Hodiaŭ estas la unua de majo. Dzisiaj jest pierwszy maja.
Hieraŭ estis mardo. Wczoraj był wtorek.
Mi legis la hieraŭan gazeton. Przeczytałem wczorajszą gazetę.
Morgaŭ estos ĵaŭdo. Jutro jest czwartek.
Mi volonte rigardos la morgaŭan programon. Chętnie zobaczę jutrzejszy program.
Antaŭhieraŭ estis lundo. Przedwczoraj był poniedziałek.
Postmorgaŭ estos vendredo. Pojutrze będzie piątek.
Sabate ni iras al kinejo. W sobotę idziemy do kina.
Ni laboris la tutan noktotagon (diurnon). Pracowaliśmy całą dobę.
Ni laboros dum tri semajnoj. Będziemy pracowali przez (w czasie) trzy tygodnie.
En la venonta semajno. W przyszłym tygodniu.
Post tri semajnoj. Za trzy tygodnie.
En la pasinta monato. W ubiegłym miesiącu.
Post du monatoj. Za dwa miesiące.
Unu tagon antaŭe. Dzień wcześniej.
Unu momenton poste. Chwilę później.
Ĉi-semajne. W tym tygodniu.
Ĉi-monate. W tym miesiącu.
Ĉi-jare. W tym roku.
Ili revenos baldaŭ. Oni wkrótce wrócą.
Mi pagos la ŝuldon baldaŭ. Wkrótce spłacę mój dług.
Mia laboro estos baldaŭ finita. Moja praca będzie wkrótce ukończona.
Vi estas ankoraŭ malgranda infano. Jesteś jeszcze małym dzieckiem.
Ĉu vi memoras ankoraŭ viajn liceajn kolegojn? Czy pamiętasz jeszcze swoich licealnych kolegów?
Ankoraŭ antaŭ dudek jaroj la Interreto ne funkciis. Jeszcze przed dwudziestu laty Internet nie funkcjonował.
La teo estas jam tute malvarma. Herbata jest już całkiem zimna.
Ĉu jam vi trovis vian horloĝon? Czy znalazłeś już swój zegarek?
Mi laboras en mia firmao jam kvin jarojn. Pracuję w mojej firmie już pięć lat.
Ĵus mi finis mian laboron. Właśnie skończyłem moją pracę.
Li ĵus festis la kvindekan datrevenon de sia naskiĝo. On dopiero co świętował pięćdziesiątą rocznicę urodzin.
Mi iras nun al mia onklo. Idę teraz do mojego wujka.
Nun komputiloj estas tre oftaj en oficejoj. Teraz komputery są bardzo częste w biurach.
Ekde nun mi estas magistro. Od teraz jestem magistrem.
Li ne ĉesis labori, sed plu faris siajn taskojn. On nie zaprzestał pracować, lecz dalej wykonywał swoje zadania.

Legu plu la libron. Czytaj dalej książkę.
Venu tuj al ni. Przyjdź zaraz do nas.
Tuj post la ekzameno ni iris al restoracio. Zaraz po egzaminie poszliśmy do restauracji.
Anna ne tuj komprenis, kion mi diris. Anna nie od razu zrozumiała, co powiedziałem.
Vi devus tuj iri al via onklino. Powinieneś natychmiast pójść do swojej ciotki.

Zaimek zwrotny

Zaimek zwrotny (**refleksivo**) **si**, **sin** odpowiada polskiemu *się* i przyjmuje różne formy zależnie od podmiotu.

Mi lavas min – myję się
Vi lavas vin – myjesz się
Li (ŝi, ĝi) lavas sin – on (ona, ono) myje się
Ni lavas nin – my myjemy się
Vi lavas vin – wy myjecie się
Ili lavas sin – oni się myją
Li diris al si mem: estu trankvila – powiedział sam do siebie: bądź spokojny
Li forgesis pri sia laboro – zapomniał o swojej pracy
Ili amas siajn gepatrojn – oni kochają swoich rodziców

Słowotwórstwo

Przyrostek -et

Przyrostek **–et-** służy do tworzenia zdrobnienia, wskazuje osłabienie jakiejś cechy.

domo – dom; **dometo** – domek
filo – syn; **fileto** – synek
pordo – drzwi; **pordeto** – drzwiczki
knabo – chłopiec; **knabeto** – chłopczyk
bela – ładny; **beleta** – ładniutki
ridi – śmiać się; **rideti** – uśmiechać się
dika – gruby; **diketa** – grubawy, grubiutki
hundo – pies; **hundeto** – piesek
kato – kot; **kateto** - kotek
libro – książka; **libreto** – książeczka
okulo – oko; **okuleto** – oczko
ponto – most; **ponteto** – mostek
stulta – głupi; **stulteta** – głupiutki

Przyrostek występuje też jako samodzielny wyraz.

eta – mały, malutki, drobny
ete – mało, odrobinę

Przyrostek -eg

Przyrostek **–eg-** służy do wzmocnienia jakiejś cechy.

bela – ładny, piękny; **belega** – śliczny, przepiękny

bona – dobry; **bonega** – wspaniały, doskonały
sankta – święty; **sanktega** – przenajświętszy
urbo - miasto; **urbego** – wielkie miasto, metropolia
drinki – pić (alkohol); **drinkegi** – dużo pić, chlać
pordo – drzwi; **pordego** – brama
granda – duży; **grandega** – ogromny
pluvo – deszcz; **pluvego** – ulewa
varma – ciepły; **varmega** – gorący
pako – paczka; **pakego** – paka
vento – wiatr; **ventego** – wichura
hundo – pies; **hundego** – psisko, wielki pies

Przyrostek występuje też jako samodzielny wyraz.

ege – bardzo, ogromnie, niezmiernie

Przyrostek -id

Przyrostek **–id-** służy do wskazania potomka lub młodego osobnika.

kato – kot; **katido** – kocię, kociak
hundo – pies; **hundido** – szczeniak
ĉevalo - koń; **ĉevalido** – źrebak
reĝo - król; **reĝido** – królewicz
koko – kogut; **kokido** – kurczak
princino - księżna; **princinido** – księżniczka

Przyrostek występuje też jako samodzielny wyraz.

ido – potomek
ida - potomny

Słowniczek przylekcyjny

alporti - przynosić
ami - kochać
antahieraŭ - przedwczoraj
antaŭ - przed
antaŭlasta - przedostatni
antaŭtagmeze - przed południem
aprilo - kwiecień
aŭgusto - sierpień
aŭtuno - jesień
belega - śliczny, przepiękny
beleta - ładniutki
bonega - wspaniały, doskonały
bonvoli - zechcieć
centa - setny
cento - setka
ĉevalido - źrebak
ĉi - [partykuła bliskości]
ĉio - wszystko
ĉirkaŭ - koło, około
decembro - grudzień
deka - dziesiąty
deko - dziesiątka
deziri - pragnąć
diketa - grubawy, grubiutki
dimanĉo - niedziela
diskuto - dyskusja
dometo - domek
dormi - spać
drinkegi - dużo pić (alkohol), chlać
dudeka - dwudziesty
duo - dwójka
duono - połowa
eksplodi - wybuchać, eksplodować
eraro - błąd
fari - robić
februaro - luty
feliĉa - szczęśliwy
fenestro - okno
fermi - zamykać
fileto - synek
fini - kończyć
forgesi - zapominać
frukto - owoc
gepatroj - rodzice
grandega - wielki, ogromny
ĝentila - grzeczny, uprzejmy
hieraŭ - wczoraj
hundeto - piesek
hundido - szczeniak
januaro - styczeń
je - [przyimek uniwersalny] o, na, za
julio - lipiec
junio - czerwiec
ĵaŭdo - czwartek
kafo - kawa
kateto - kotek

katido - kociak, kocię
kinejo - kino
knabeto - chłopczyk
kokido - kurczak
koko - kogut
komenco - początek
konferenco - konferencja
krajono - ołówek
kvara - czwarty
kvardeka - czterdziesty
kvaronhoro - kwadrans
kvina - piąty
kvindeka - pięćdziesiąty
lasta - ostatni
lavi - myć
lundo - poniedziałek
majo - maj
malrapide - wolno
mardo - wtorek
marto - marzec
matene - rano, rankiem
merkredo - środa
mila - tysięczny
miliarda - miliardowy
miliona - milionowy
mondmilito - wojna światowa
naskiĝi - urodzić się
naŭa - dziewiąty
naŭdeka - dziewięćdziesiąty
necesa - konieczny
necese - konieczne
nokte - w nocy, nocą
nokto - noc
novembro - listopad
oka - ósmy
okazi - mieć miejsce, odbywać się
okdeka - osiemdziesiąty
oktobro - październik
okuleto - oczko
ordinala - porządkowy
pakego - paka
pako - paczka
pasinta - przeszły, ubiegły
peti - prosić
pli - bardziej
pluvego - ulewa
pluvo - deszcz
ponteto - mostek
pordego - brama
pordeto - drzwiczki
postmorgaŭ - pojutrze
preni - brać
princinido - księżniczka
princino - księżna
printempo - wiosna
reĝido - królewicz
reĝino - królowa
reĝo - król
renkonto - spotkanie
rideti - uśmiechać się
ridi - śmiać się
sabato - sobota
sana - zdrowy
sanktega - przenajświętszy
se - jeśli, jeżeli
seĝo - krzesło
sepa - siódmy
sepdeka - siedemdziesiąty
septembro - wrzesień
sesa - szósty
sesdeka - sześćdziesiąty
sezono - pora roku, sezon
si - się
sia - swój, swoja, swoje
somero - lato
stulteta - głupiutki
tagmanĝo - obiad
tagmeze - w południe
terpomo - ziemniak
trankvila - spokojny
tria - trzeci
trideka - trzydziesty
trio - trójka, trio
unua - pierwszy
unuo - jedynka
urbego - wielkie miasto, metropolia
varma - ciepły
varmega - gorący
vendejo - sklep
vendredo - piątek
veni - przybywać, przychodzić
ventego - wichura
vento - wiatr
vintro - zima

Leciono kvar (4)

Zaimki rzeczowne i przymiotne

Wygodną metod prezentacji, a zatem poznania i zapamiętania grupy zaimków jest tabela. Zaimki te noszą potoczną nazwę *korelativoj* lub *tabelvortoj*.

Jest to zbiór 45 wyrazów, w których środkowa litera **- i -** jest poprzedzana przez jeden z pięciu „prefiksów” (k-, t-, ĉ-, -, nen-), a po której może się pojawiać jeden z dziewięciu „sufiksów” (-u, -o, -a, -es, -e, -el, -am-,-om, -al).

		pytające-względne	wskazujące	upowszechniające	nieokreślone	przeczące
zaimki rzeczowne	osoba	**kiu** kto, który	**tiu** tamten	**ĉiu** każdy	**iu** ktoś, jakiś	**neniu** nikt, żaden
	przedmiot	**kio** co	**tio** tamto	**ĉio** wszystko	**io** coś	**nenio** nic
zaimki przymiotne	cecha	**kia** jaki	**tia** taki	**ĉia** wszelki	**ia** jakikolwiek	**nenia** żaden
	przynależność	**kies** czyj, którego	**ties** tego	**ĉies** każdego, wszystkich	**ies** czyjś	**nenies** niczyj
zaimki przysłowne	miejsce	**kie** gdzie	**tie** tam	**ĉie** wszędzie	**ie** gdzieś	**nenie** nigdzie
	sposób	**kiel** jak, w jaki sposób	**tiel** tak	**ĉiel** wszelkim sposobem	**iel** jakoś	**neniel** w żaden sposób
	czas	**kiam** gdy, kiedy	**tiam** wtedy	**ĉiam** zawsze	**iam** kiedyś, kiedykolwiek	**neniam** nigdy
	liczba	**kiom** ile	**tiom** tyle	**ĉiom** wszelka ilość	**iom** trochę, nieco	**neniom** żadna ilość
	przyczyna	**kial** dlaczego	**tial** dlatego	**ĉial** z każdego powodu	**ial** dlaczegoś	**nenial** z żadnego powodu

Choć w takiej postaci wyrazy te wyglądają nieco odstraszająco, od razu zauważmy, że wiele z nich należy do najczęściej używanych wyrazów esperanckich, bez których nie sposób się w ogóle obejść – kilkakrotnie już się nimi zresztą posługiwaliśmy.

Ich praktyczne opanowanie wymaga nieco ćwiczeń, jednak dość szybko wyrazy te wchodzą nam w krew i stosowanie ich staje się zupełnie naturalne. Możesz się ich uczyć w sposób systematyczny zarówno według cząstek poprzedzających (poziomo), jak i następujących po **i** (pionowo).

Aby nawiązać do szkolnej terminologii, posłużymy się tu podziałem na zaimki rzeczowne, przymiotne i przysłowne (według pierwszej kolumny tabeli), przedstawiając je na praktycznych przykładach.

Zaimki rzeczowne

Kiu występuje w roli zaimka pytającego i względnego, **tiu** w roli zaimka wskazującego . Najlepiej wyjaśnić ich znaczenie na konkretnych przykładach – zwróć uwagę, że i w ich przypadku można tworzyć liczbę mnogą i biernik. Słówko **–ajn** odpowiada polskiemu **~kolwiek**.

Kiu – kto; który

Kiu vi estas? Kim jesteś (jak się nazywasz)
Kiu estas tiu knabo? Kim jest ten chłopiec?
Kiu ne faris la ekzercojn? Kto nie zrobił ćwiczeń?
Mi ne scias, kiu estas kulpa. Nie wiem, kto jest winny.
La knabo, kiu staras antaŭ la vendejo, estas Georgo. Chłopiec, który stoi przed sklepem, to Jerzy.
Kiun el ili vi vidis hieraŭ? Kogo z nich widziałeś wczoraj?
Kiujn magazinojn vi abonas? Które magazyny abonujesz?
Kiu ajn tion diris, simple eraris. Kto**kolwiek** to mówił, po prostu się mylił.

Tiu – tamten, ów

Wyraz **tiu** wskazuje rzecz czy osobę w jakiejś mierze odległą od mówiącego. Gdy chcemy wyraźnie zaznaczyć bliskość, dodajemy partykułę **ĉi**, czyli **tiu ĉi** lub **ĉi tiu** – ten, ten tutaj.

Tiu domo estas terure malbela. Tamten dom jest strasznie brzydki.
Tiu ĉi pano estas malmola kiel ŝtono. Ten chleb jest twardy jak kamień.
Tiu filmo tre plaĉis al Barbara. Tamten film bardzo się podobał Barbarze.
Tiun ĉi libron oni devas nepre traduki. Tę książkę trzeba koniecznie przetłumaczyć.
Ekzamenu detale tiujn ĉi aferojn. Zbadaj szczegółowo te sprawy.

Ĉiu – każdy, wszyscy

Ĉiu homo deziras esti feliĉa. Każdy człowiek pragnie być szczęśliwy.
Ĉiu el ili estas bone preparita por la ekzameno. Każdy z nich jest dobrze przygotowany do egzaminu.
Hieraŭ mi vidis ĉiujn en la loka kinejo. Wczoraj widziałem wszystkich w miejscowym kinie.
Prenu ĉiujn siajn librojn. Weź wszystkie swoje książki.

Iu – ktoś; któryś; pewien

Iu demandis, kie oni povas aĉeti la lastan libron de Clancy. Ktoś zapytał, gdzie można kupić ostatnią książkę Clancy'ego.
Mi aŭdis iun en la mallumo. Słyszałem kogoś w ciemności.
Iuj lernantoj estas jam lacaj. Niektórzy uczniowie są już zmęczeni.
Iu kriis laŭte. Ktoś głośno krzyczał.

Neniu – nikt

Neniu scias, kie troviĝas nia hundo. Nikt nie wie, gdzie znajduje się nasz pies.
Li vidis neniun en la parko. On nikogo nie widział w parku.
Neniu estas perfekta. Nikt nie jest doskonały.
Vi rajtas diri tion al neniu. Nie masz prawa mówić tego do nikogo.

Kio – co

Kio vi estas? Czym jesteś? (z zawodu)
Kio estas tio? Co to jest?
Kion interesan vi vidis en Vroclavo? Co interesującego widziałeś we Wrocławiu?

Kio grava okazis lastatempe? Co interesującego zdarzyło się ostatnio?
Kion vi volas fari? Co chcesz robić?
Mi ne scias, kio estas interesa por vi. Nie wiem, co jest dla ciebie interesujące.
Pri kio li pensas? O czym on myśli?
Kion mi vidas! Co ja widzę!
Kio ajn estas en la skatolo, la infanoj atendas maltrankvile. Cokolwiek jest w pudełku, dzieci czekają niespokojnie.

Tio – to

Kion tio signifas? Co to oznacza?
Tio estas vere interesa afero. To jest naprawdę bardzo interesująca sprawa.
Tio estas mia hejmo. To jest mój dom.
Tion mi ne sciis. Nie wiedziałem o tym.
Tio estas speco de besto. To jest gatunek zwierzęcia.
Li havas pri tio tute alian opinion. On ma o tym całkiem inną opinię.

Ĉio - wszystko

Ĉio estas en ordo. Wszystko jest w porządku.
Preparu ĉion por nia festo. Przygotuj wszystko na nasze święto.
Li volas ĉion aŭ nenion. On chce wszystko albo nic.
Ĉio finiĝos bone. Wszystko dobrze się skończy.

Io – coś

Mi volus demandi pri io. Chciałbym o coś zapytać.
Mi vidis ion en la arbaro. Widziałem coś w lesie.
Preparu ion pli bonan. Przygotuj coś lepszego.
Mi diros al vi ion. Coś wam powiem.
Ni manĝos ion ajn. Zjemy cokolwiek.

Nenio – nic

Nenio estas pli bona ol bona teo. Nic nie jest lepsze niż dobra herbata.
Ĉio aŭ nenio. Wszystko albo nic.
Mi aĉetis nenion en la magazeno. Niczego nie kupiłem w sklepie.
Mi vidis nenion interesan en la librejo. Nie widziałem niczego interesującego w księgarni.

Zaimki przymiotne

Kia – jaki

Kia estas nia nova profesoro de matematiko? Jaki jest nasz nowy profesor matematyki?
Kia bela hundo! Jaki piękny pies!
Kian puloveron vi volas aĉeti? Jaki sweter chcesz kupić?
Mi vidis problemojn, kiajn oni ne vidas en nia lando. Widziałem problemy, jakich nie widzi się w naszym kraju.
Kia ajn estas nia nova instruisto, ni akceptos lin amike. Jakikolwiek jest nasz nowy nauczyciel, przyjmiemy go przyjaźnie.

Tia – taki

Tiajn homojn ni ne ŝatas. Takich ludzi nie lubimy.
Kia patro, tia filo. Jaki ojciec, taki syn.

Ne rakontu tiajn aferojn. Nie opowiadaj takich rzeczy.
Tian respondon li ne atendis. Takiej odpowiedzi nie oczekiwał.
Estis tia ventego, ke li ne povis stari. Była taka wichura, że nie mógł ustać.

Ĉia - wszelki

Malamo estas la kaŭzo de ĉia malbono. Nienawiść jest przyczyną wszelkiego zła.
Ŝi meritas ĉian laŭdon. Ona zasługuje na wszelkie pochwały.
Ni estis indiferentaj por ĉia nova afero. Byliśmy obojętni na wszelkie nowe sprawy.
Ĉia mono estos bonvena. Wszelkie pieniądze będą mile widziane.

Ia – jakiś, jakikolwiek

Mi ne povis atingi ian ajn rezulton. Nie mogłem osiągnąć jakiegokolwiek wyniku.
Li ekstaris kaj kuris ian distancon. On wstał i przebiegł jakiś dystans.
Ne ekzistas homoj, kiuj ne havus iajn pekojn. Nie istnieją ludzie, którzy nie mieliby jakichś grzechów.
Petro interparolis kun ia juna virino. Piotr rozmawiał z jakąś młodą kobietą.
Ni volonte aŭskultus ian ajn muzikon. Chętnie posłuchalibyśmy jakiejkolwiek muzyki.

Nenia - żaden

Nenia laboro estis preta. Żadna praca nie była gotowa.
Mi legis nenian interesan libron. Nie czytałem żadnej interesującej książki.
Nenia Dio ekzistas. Żaden Bóg nie istnieje.
Mi vidis nenian homon en la strato. Nie widziałem żadnego człowieka na ulicy.

Kies – czyj; którego

Mia najbaro, kies hundo laŭte bojis en la nokto, petis pardonon pri tio. Mój sąsiad, którego pies głośno szczekał w nocy, przeprosił za to.
Kies estas la libro? Czyja jest ta książka?
Li estas la verkisto, kies poezion mi tre ŝatas. On jest tym pisarzem, którego poezję bardzo lubię.
La Esperanta magazino, kies enhavo tre interesas min, kostas dek zlotojn. Magazyn esperancki, którego treść bardzo mnie interesuje, kosztuje dziesięć złotych.
Kies ajn estas la libro, ni devas redoni ĝin. Czyjakolwiek jest ta książka, musimy ją oddać.

Ties - tego

Ties jest rzadko używanym słowem, a jego zadaniem jest wyraźne wskazanie, czego dotyczy jakieś działanie.

Kies gasto mi estas, ties feston mi festas. Czyim jestem gościem, tego święto świętuję. (przysłowie)
Li ne povis uzi sian komputilon, ĉar ties procesoro estis difektita. On nie mógł używać swojego komputera, gdy jego (komputera) procesor był uszkodzony.
Petro havas aŭtomobilon – ties rado rompiĝis. Piotr ma samochód – jego (samochodu) koło odłamało się.

Ĉies – każdego, wszystkich

Lia nomo estis sur ĉies lipoj. Jego nazwisko było na ustach (dosł. wargach) wszystkich.
Ne klopodu pri ĉies feliĉo. Nie troszcz się o szczęście wszystkich.
Oni metis ĉies valizojn en aparta loko. Walizki wszystkich położono w osobnym miejscu.

Ies - czyjś

Ĉiun tagon estas ies naskiĝtago. Każdego dnia są czyjeś urodziny.

Ies mano kaptis lian valizon. Czyjaś ręka złapała jego walizkę.
Ies okuloj spuris ŝiajn movojn. Czyjeś oczy śledziły jej ruchy.

Nenies - niczyj

Esperanto estas nenies propraĵo. Esperanto nie jest niczyją własnością.
Li bezonas nenies helpon. On nie potrzebuje niczyjej pomocy.
Akceptu blinde nenies opinion. Nie przyjmuj ślepo niczyjej opinii.
Nenies laboro estis perfekta. Niczyja praca nie była doskonała.

O zaimkach przysłownych powiemy w następnym rozdziale.

Stopniowanie przymiotników i przysłówków

Wielokrotnie posługujemy się porównywaniem czy stopniowaniem jakichś cech. W języku esperanto stosujemy w tym celu dwa słówka: **pli** (bardziej, więcej) i **plej** (najbardziej, najwięcej). Analogicznie stosuje się wyrazy **malpli** (mniej) i **malplej** (najmniej), jako ich przeciwieństwa.

Tiu ĉi domo estas granda. La najbara domo estas pli granda. Tiu domo estas la plej granda. Ten dom jest duży. Sąsiedni dom jest większy. Tamten dom jest największy (z tych trzech).
Petro estas alta. Johano estas pli alta. Henriko estas plej alta. Piotr jest wysoki. Jan jest wyższy. Henryk jest najwyższy.
Barbara estas pli saĝa ol Maria. Barbara jest mądrzejsza od Marii.
Elefanto estas la plej granda besto en Afriko. Słoń jest największym zwierzęciem w Afryce.
La papero estas blanka, sed la neĝo estas pli blanka. Papier jest biały, ale śnieg jest bielszy.
Mi havas pli modernan komputilon ol Stefano. Mam bardziej nowoczesny komputer niż Stefan.
Mi ne povas elteni eĉ unu minuton pli. Nie mogę wytrzymać nawet minuty więcej.
Ni iru pli rapide. Idźmy szybciej.
Du homoj povas fari pli multe ol unu. Dwóch ludzi może zrobić znacznie więcej niż jeden.
La plej bela el inter ili knabino estas sendube Anna. Najładniejszą z nich dziewczyną jest bez wątpienia Anna.
El la tri knaboj Stanislavo estas la plej forta. Z tych trzech chłopców Stanisław jest najsilniejszy.
Via domo estas malpli granda ol mia. Twój dom jest mniejszy niż mój.
Ilia laboro estis malpli preciza ol nia. Ich praca była mniej dokładna niż nasza.
La malplej rapida kuristo estas Johano. Najwolniejszym biegaczem jest Jan.
Ili laboris malpli precize ol ni. Oni pracowali mniej dokładnie niż my.
Li skribas pli bele ol mi. On pisze ładniej niż ja.
El la kvar lernantinoj Julia lernas plej diligente. Z czterech uczennic Julia uczy się najpilniej.
Plej bone estus iri nun al teatro. Najlepiej byłoby pójść teraz do teatru.
Plej volonte mi nun ripozus. Najchętniej bym teraz odpoczął.

Pozostałe liczebniki

Liczebniki mnożne

Przyrostek **–obl** pozwala tworzyć liczebniki i pochodzące od nich przysłówki, wyrażające wielokrotność, pomnożenie wielkości podstawowej.

unu – jeden; **unuobla** – pojedynczy, jednokrotny; **unuoble** - jednokrotnie
du – dwa; **duobla** – podwójny, dwukrotny; **duoble** – podwójnie, dwukrotnie

dek – dziesięć; **dekobla** – dziesięciokrotny; **dekoble** – dziesięciokrotnie
Duoble du estas kvar. Dwa razy dwa jest cztery.
dekoble pli forta – dziesięciokrotnie silniejszy; **trioble malpli juna** – trzykrotnie starszy
Por la hodiaŭa tago mi ricevis trioblan pagon. Za dzisiejszy dzień dostałem potrójną zapłatę.
Tio estis por mi duobla ĝojo. To była dla mnie podwójna radość.
Li estas duobla azeno. On jest podwójnym osłem (lub osłem do kwadratu).
Kelkoble pli granda. Kilka razy większy.
Multoble pli granda. Wielokrotnie większy.
Trioble tiel granda kiel normale. Trzy razy tak duży jak normalnie.

Liczebniki ułamkowe

Ułamek wartości wyrażamy liczebnikami tworzonymi za pomocą przyrostka **–on**.

tri – trzy; **triono** – jedna trzecia
dek – dziesięć; **dekono** – jedna dziesiąta
cent – sto; **centono** – jedna setna
Sufiĉos kvarono da pano. Wystarczy jedna czwarta chleba.
Vi estas je duono da kapo pli alta ol mi. Jesteś o pół głowy wyższy ode mnie.
Unu tago estas sepono de semajno. Dzień to jedna siódma tygodnia.
Tri estas triono de naŭ. Trzy to jedna trzecia z dziewięciu.

Liczebniki zbiorowe

Przyrostek **–op** pozwala tworzyć liczebniki wyrażające zbiorowy charakter podmiotu czy czynności.

du – dwa; **duope** – we dwójkę
tri – trzy; **triope** – we troje
kvar – cztery; **kvaropo** – czwórka
Ili promenas duope. Oni spacerują w dwójkę.
Ni iris triope. Szliśmy w trójkę.
Ili laboras kvinope. Oni pracują w piątkę.
La ĉaron tiras kvaropo da ĉevaloj. Wóz ciągnie czwórka koni.
La spektatoroj unuope forlasis la kinejon. Widzowie pojedynczo opuszczali kino.
Soldatoj atakas centope. Żołnierze atakują setkami.

Liczebniki ilorakie

Wielokrotność lub częstotliwość można wyrazić liczebnikiem ilorakim tworzonym za pomocą przyrostka **–foje**.

unu – jeden; **unufoje** – jeden raz, jednokrotnie
du – dwa; **dufoje** – dwa razy, dwukrotnie
Mi vidis lin hodiaŭ trifoje. Widziałem go dzisiaj trzy razy (trzykrotnie).
Li legis la libron multfoje. On czytał tę książkę wielokrotnie.
Tiu ĉi vorto aperis dufoje en la leciono. To słówko pojawiło się dwukrotnie w lekcji.
Kiomfoje vi estis en Torino? Ile razy byłeś w Turynie?

Rzeczownik **fojo** oznacza „raz".

Mi estis en Torino du fojojn. Byłem w Turynie dwa razy.
Mi finis la aferon unu fojon por ĉiam. Skończyłem tę sprawę raz na zawsze.

Liczebniki wielorakie

Cząstka **–spec** pozwala wyrazić różnorodność form, wielość rodzajów jakiegoś zjawiska.

du – dwa; **duspeca** – dwojaki, dwojakiego rodzaju
tri – trzy; **trispeca** – trojaki, trojakiego rodzaju.
Mi trovis en la libro trispecajn ekzercojn. Znalazłem w książce trojakiego rodzaju ćwiczenia.
Multspeca uzo de tiu ĉi vorto kaŭzas malfacilaĵojn. Wielorakie użycie tego wyrazu powoduje trudności.
Legaĵoj en manlibroj estas diversspecaj. Czytanki w podręcznikach są różnego rodzaju.

Liczebniki podziałowe

Słówko **po** odpowiada tutaj dokładnie polskiemu znaczeniu „po" i pozwala określać, po ile razy występuje jakaś ilość.

Ni loĝas po kvar en unu ĉambro. Mieszkamy po czterech w jednym pokoju.
Ili marŝas po ses en unu vico. Oni maszerują po sześciu w jednym szeregu.
Mi donis al ĉiu infano po unu oranĝo. Dałem każdemu dziecku po jednej pomarańczy.
Ni trinkis po glaseto da vino. Wypiliśmy po szklaneczce wina.
Ili elektis po unu delegito por ĉiuj 50 membroj. Oni wybrali po jednym delegacie na każdych 50 członków.
Legu ĉiutage po kelkaj paĝoj de la manlibro. Czytaj codziennie po kilka stron podręcznika.

Słowotwórstwo

Przedrostek mal-

Przedrostek **mal-** służy do wyrażenia przeciwieństwa czynności czy cechy.

bela – ładny; **malbela** – brzydki
granda – duży; **malgranda** – mały
agrabla – przyjemny; **malagrabla** – nieprzyjemny
sana – zdrowy; **malsana** – chory
proksima – bliski; **malproksima** – daleki
riĉa – bogaty; **malriĉa** – biedny, ubogi
helpi – pomagać; **malhelpi** – przeszkadzać
ami – kochać; **malami** – nienawidzić
sukcesi – odnieść sukces, mieć powodzenie; **malsukcesi** – ponieść porażkę, niepowodzenie
laŭdi – chwalić; **mallaŭdi** – ganić
antaŭ - przed; **malantaŭ** – za
amiko – przyjaciel; **malamiko** – wróg

Przedrostek występuje też jako samodzielny wyraz.

mala – przeciwny
male – zaś, natomiast; przeciwnie

Przedrostek ge-

Przedrostek **ge-** służy do wyrażenia obu płci.

patro – ojciec; **gepatroj** – rodzice

kolego – kolega; **gekolegoj** – koleżanki i koledzy, koleżeństwo
lernanto – uczeń; **gelernantoj** – uczniowie (i uczennice)
frato – brat; **gefratoj** – rodzeństwo
filo – syn; **gefiloj** – dzieci, synowie i córki

Przedrostek bo-

Przedrostek **bo-** służy do wyrażenia powinowactwa przez małżeństwo.

patro – ojciec; **bopatro** – teść
filo – syn; **bofilo** – zięć
fratino – siostra; **bofratino** – szwagierka

Przyrostek -em

Przyrostek **–em** oznacza skłonność, inklinację.

ŝpari – oszczędzać; **ŝparema** – oszczędny
timi – bać się; **timema** – bojaźliwy
venĝi – mścić się; **venĝema** – mściwy
manĝi – jeść; **manĝema** – żarłoczny
dormi – spać; **dormema** – śpiący
gasto – gość; **gastema** - gościnny

Przedrostek występuje też jako samodzielny wyraz.

emo – skłonność, zamiłowanie
emi – być skłonnym, mieć zamiłowanie

Słowniczek przylekcyjny

aboni - abonować
afero - rzecz, sprawa
Afriko - Afryka
agrabla - przyjemny
alia - inny
aparta - osobny, oddzielny
arbaro - las
atingi - osiągać
azeno - osioł
Barbara - Barbara
besto - zwierzę
bezoni - potrzebować
blinde - ślepo
bofilo - zięć
bofrato - szwagier
boji - szczekać
bone - dobrze
bonvena - mile widziany
bopatro - teść
ĉia - wszelki
ĉial - z każdego powodu
ĉie - wszędzie
ĉiel - wszelkim sposobem
ĉies - każdego, wszystkich
ĉiom - wszelka ilość
ĉiu - każdy
delegito - delegat
demandi - pytać, żądać
detale - detalicznie, szczegółowo
difektita - uszkodzony, zdefektowany
dio - bóg
distanco - dystans, odległość
diversspeca - różnoraki
dormema - śpiący
dufoje - dwukrotnie
duobla - podwóiny, dwukrotny
duoble - podwójnie, dwukrotnie
duope - we dwoje
duspeca - dwojaki
eĉ - nawet
ekstari - wstawać
ekzameni - egzaminować, badać
elekti - wybierać
elteni - wytrzymywać
enhavo - treść, zawartość
festi - świętować
festo - święto
filmo - film
finiĝi - kończyć się
fojo - raz
forta - silny, mocny
frato - brat
gastema - gościnny
gasto - gość
gefratoj - rodzeństwo
gekolegoj - koledzy (i koleżanki), koleżeństwo
Georgo - Jerzy
glaseto - szklaneczka
grava - ważny, istotny
ĝojo - radość
helpi - pomagać
Henriko - Henryk
hodiaŭa - dzisiejszy
ia - jakiś
ial - dlaczegoś
iam - kiedyś, kiedykolwiek
ie - gdzieś

iel - jakoś
ies - czyjś
indiferenta - obojętny
interparoli - rozmawiać
io - coś
iom - nieco, trochę
iu - ktoś; jakiś
kapo - głowa
kapti - chwytać, łapać
kaŭzi - powodować
kaŭzo - przyczyna, powód
kelkoble - kilka razy, kilkakrotnie
kia - jaki
kial - dlaczego
kie - gdzie
kiel - jak
kies - czyj, którego
kio - co
kiom - ile
kiu - kto, który
klopodi - troszczyć się, kłopotać się
kosti - kosztować
krii - krzyczeć
kulpa - winny
kuristo - biegacz
kvarono - jedna czwarta
laboro - praca
laca - zmęczony
lando - kraj
lastatempe - ostatnio
laŭdi - chwalić
laŭdo - pochwała
laŭte - głośno
legaĵo - czytanka
librejo - księgarnia
lipo - warga
loka - miejscowy, lokalny
loko - miejsce
magazeno - sklep; magazyn, skład
magazino - czasopismo (magazyn)
malagrabla - nieprzyjemny
malami - nienawidzić
malamiko - wróg
malamo - nienawiść
malantaŭ - za
malbela - brzydki, nieładny
malbono - zło
malfacilaĵo - trudność
malgranda - mały
malhelpi - przeszkadzać
mallaŭdi - ganić
mallumo - ciemność
malmola - twardy
malplej - najmniej
malpli - mniej
malproksima - daleki
malriĉa - ubogi, biedny
malsukcesi - ponieść porażkę, niepowodzenie
manĝema - żarłoczny
manlibro - podręcznik
marŝi - maszerować
membro - członek (czegoś)
meriti - zasługiwać
meti - kłaść, stawiać
moderna - nowoczesny
movo - ruch
multfoje - wielokrotnie
multoble - wielokrotnie
multspeca - wieloraki
naskiĝtago - urodziny
neĝo - śnieg
nenia - żaden
nenial - z żadnego powodu
neniam - nigdy
nenie - nigdzie
neniel - w żaden sposób
nenies - niczyj
nenio - nic
neniom - żadna ilość
neniu - nikt; żaden
nepre - koniecznie
nomo - nazwa, nazwisko, miano
normale - normalnie
ol - niż, aniżeli
opinio - opinia, zdanie
oranĝo - pomarańcza
ordo - porządek
pago - zapłata, płaca
paĝo - strona
pano - chleb
papero - papier
pardono - wybaczenie, przebaczenie
parko - park
peko - grzech
pensi - myśleć
perfekta - doskonały, perfekcyjny
plaĉi - podobać się
plej - najbardziej
poezio - poezja
por - dla, do
precize - precyzyjnie, dokładnie
preparita - przygotowany
preta - gotowy
problemo - problem
procesoro - procesor
proksima - bliski
propraĵo - własność
pulovero - sweter, pulower
rado - koło
rajti - mieć prawo
rakonti - opowiadać
respondo - odpowiedź
ripozi - odpoczywać
rompiĝi - złamać się, ułamać się
scii - wiedzieć
sendube - niewątpliwie, bez wątpienia
signifi - znaczyć, oznaczać, mieć znaczenie
speco - gatunek, rodzaj
spuri - śledzić
Stanislao - Stanisław
Stefano - Stefan
sukcesi - odnieść sukces, powieść się
ŝparema - oszczędny
ŝpari - oszczędzać
ŝtono - kamień
teo - herbata
terure - strasznie, okropnie
tia - taki
tial - dlatego
tiam - wtedy
tie - tam
tiel - tak (w taki sposób)
ties - tego
timema - bojaźliwy
tio - tamto
tiom - tyle
tiu - tamten
Torino - Turyn
traduki - tłumaczyć
tre - bardzo
trifoje - trzykrotnie
triobla - potrójny
triono - jedna trzecia
triope - we troje
trispeca - trojaki
troviĝi - znajdować się
unufoje - jednokrotnie, jeden raz
unuobla - pojedynczy, jednokrotny
unuoble - jednokrotnie
venĝema - mściwy
venĝi - mścić się
verkisto – autor; pisarz, twórca
vico - rząd, szereg
vorto - słowo, wyraz
Vroclavo - Wrocław
zloto - złoty (waluta)

Leciono kvin (5)

Przyimki (1)

En

Przymek **en** znaczy „w” (miejsce, czas), „do” (kierunek).

En la ĉambro estas kvar knabinoj. W pokoju są cztery dziewczyny.
Mi vidis ŝin hieraŭ en la kinejo. Widziałem ją wczoraj w kinie.
En la tuta mondo. Na całym świecie.
Ili loĝas en Madrido. Oni mieszkają w Madrycie.
Ili havis armilojn en la manoj. Oni mieli broń w rękach.
En malproksimo mi ekvidis altajn montojn. W oddali zobaczyłem wysokie góry.
Paŭlo tenas monon en la poŝo. Paweł trzyma pieniądze w kieszeni.
Paŭlo metis monon en la poŝon. Paweł włożył pieniądze do kieszeni.
La knabino kuras en la korto. Dziewczynka biega po podwórku.
La knabino kuris en la korton. Dziewczynka pobiegła na podwórko.
Iru tuj en vian ĉambron. Idź natychmiast do swojego pokoju.
Io falis en mian okulon. Coś wpadło do mojego oka.
Venis en mian kapon feliĉa penso. Przyszła mi do głowy szczęśliwa myśl.
Ili vizitos Parizon en majo. Oni odwiedzą Paryż w maju.
En la venonta semajno okazos lingva seminario. W przyszłym tygodniu odbędzie się seminarium językowe.
En vintro mi ofte vojaĝas al Zakopane. Zimą często podróżuję do Zakopanego.
En la somero mi aĉetos aŭtomobilon. Latem (tego lata) kupię samochód.
Mi finos mian laboron en kvar monatoj. Skończę moją pracę w pięć miesięcy.
En la nokto estas mallume. Nocą jest ciemno.
Parolu en la lingvo Esperanto. Mów w języku esperanto.
Ili vivis en granda mizero. Oni żyli w wielkiej biedzie.
La malsanulo mortis en turmentoj. Chory umarł w męczarniach.
Dividu la kukon en kelkajn partojn. Podziel ciasto na kilka części.
Ŝi diris tion en granda kolero. Ona powiedziała to w wielkim gniewie.
Ili sidis en rondo ĉirkaŭ la fajro. Oni siedzieli wkoło wokół ognia (ogniska).
Ni vivis ĉiam en granda amikeco. Żyliśmy zawsze w wielkiej przyjaźni.
Ilia ŝipo estis en danĝero. Ich statek był w niebezpieczeństwie.
Ŝi mortis en tre maljuna aĝo. Ona umarła w bardzo późnym (starym) wieku.
Agu ĉiam en plena unueco. Działajcie zawsze w pełnej jedności.
Prezentu al mi la prezon en eŭroj. Podaj mi cenę w euro.
En tiaj kazoj oni uzas alian vorton. W takich przypadkach używa się innego wyrazu.

Przyimek **en** jest często stosowany jako przedrostek przed czasownikami, oznaczając kierunek. Najlepiej zilustrują to przykłady:

skribi – pisać; **enskribi** – wpisywać
iri – iść; **eniri** – wchodzić
salti – skakać; **ensalti** – wskakiwać
marŝi – maszerować; **enmarŝi** – wmaszerowywać

kuri – biegać; **enkuri** – wbiegać
meti – kłaść; **enmeti** – wkładać
havi – mieć; **enhavi** – zawierać
ĵeti – rzucać; **enĵeti** – wrzucać

Przyimek **en** może też występować jako osobny wyraz z przysłówkową lub przymiotnikową końcówką gramatyczną.

ene – wewnątrz; **la mono estas ene** – pieniądze są w środku
ena – wewnętrzny; **la ena parto de la domo estas luksa** – wewnętrzna część domu jest luksusowa

Apud

Przyimek **apud** znaczy „obok".

Apud la domo de mia onklino kreskas granda arbo. Obok domu mojej ciotki rośnie duże drzewo.
Staru apud mi. Stój obok mnie.
Apud la ĝardeno estas dometo. Obok ogrodu jest domek.
La fenestro trovas sin apud la pordo. Okno znajduje się obok drzwi.
La batalo apud Grunwald estis tre sanga. Bitwa pod Grunwaldem była bardzo krwawa.
Nia oficejo estas apud la via. Nasze biuro jest obok waszego.
Metu la libron apud la kajero. Połóż książkę obok zeszytu.

Apud może być niekiedy stosowany w roli przedrostka.

bordo – brzeg; **apudborda** – przybrzeżny
urbo – miasto; **apudurba** – podmiejski
limo – granica; **apudlima** – przygraniczny, nadgraniczny
maro – morze; **apudmara** – nadmorski
vojo – droga; **apudvoja** - przydrożny

Przyimek **apud** może też występować jako osobny wyraz z przysłówkową lub przymiotnikową końcówką gramatyczną.

apuda – sąsiedni, będący obok; **en la apuda urbo** – w sąsiednim mieście
apude – obok; **la homo staranta apude** – człowiek stojący obok

Antaŭ

Przyimek **antaŭ** znaczy „przed" (miejsce, kierunek, czas).

Antaŭ la domo staras aŭtomobilo. Przed domem stoi samochód.
Li staras antaŭ la pordo. On stoi przed drzwiami.
Vi havas la libron antaŭ via nazo. Masz książkę przed nosem.
Iru antaŭ ni. Idź przed nami.
A estas antaŭ B en la alfabeto. A jest przed B w alfabecie.
Metu antaŭ ŝin la manĝaĵon. Połóż przed nią jedzenie.
Revenu antaŭ la tagmanĝo. Wróć przed obiadem.
Finu la laboron antaŭ la sepa. Skończ pracę przed siódmą.
Oni devas prepari la dokumentojn antaŭ la kongreso. Trzeba przygotować dokumenty przed kongresem.
Mi renkontis ŝin antaŭ kelkaj tagoj. Spotkałem ją kilka dni temu.
La koncerto okazos antaŭ nelonge. Koncert odbędzie się niedługo.
Znaczenia przenośne:
Petro sentas timon antaŭ sia instruisto. Piotr czuje strach przed swoim nauczycielem.

Kiel aŭtoro vi respondas antaŭ viaj gelegantoj. Jako autor odpowiadasz przed swoimi czytelnikami.
Antaŭ ĉio vi devas lerni la strukturon de la lingvo. Przede wszystkim musisz nauczyć się struktury języka.
Ni havas antaŭ ni grandan laboron. Mamy przed sobą wielką pracę.

Antaŭ jest często stosowany jako przedrostek.

urbo – miasto; **antaŭurbo** – przedmieście
ĉambro – pokój; **antaŭĉambro** – przedpokój
vidi – widzieć; **antaŭvidi** – przewidywać
pagi – płacić; **antaŭpago** – przedpłata
senti – czuć; **antaŭsento** – przeczucie
diri – mówić; **antaŭdiri** – przepowiadać, wróżyć
lasta – ostatni; **antaŭlasta** – przedostatni
ludo – gra; **antaŭludo** – preludium, uwertura
paroli – mówić; **antaŭparolo** - przedmowa

Antaŭ może też występować jako samodzielny wyraz.

antaŭa – poprzedni, uprzedni; **la antaŭa ĉapitro** – poprzedni rozdział
antaŭe – uprzednio, poprzednio; na przedzie; **mi legis la artikolon antaŭe** – czytałem artykuł uprzednio
antaŭi – wyprzedzać, być na przedzie; **Petro antaŭis aliajn konkurantojn** – Piotr wyprzedził innych konkurentów

Malantaŭ

Przyimek **malantaŭ** znaczy „za“ (zwróć uwagę, że wyraz powstał ze słowa **antaŭ**, przez dodanie przedrostka **mal-**).

Malantaŭ la muro. Za ścianą.
Malantaŭ si ŝi ekvidis sian kolegon. Za sobą zobaczyła swojego kolegę.
Li staras malantaŭ la skribotablo. On stoi za biurkiem.
Mi vidas kelkajn homojn malantaŭ la pordo. Widzę kilku ludzi za drzwiami.
Tuj malantaŭ si ŝi aŭdis viran voĉon. Tuż za sobą usłyszała męski głos.
Znaczenia przenośne:
La problemoj estas jam malantaŭ ni. Problemy są już za nami.

Malantaŭ może też występować jako samodzielny wyraz.

malantaŭa – tylny**; malantaŭa parto** – tylna część
malantaŭe – z tyłu, w tyle; **iru malantaŭen** – idź do tyłu

Post

Przyimek **post** znaczy „po, za“ (miejsce, kierunek, czas)

Ia hundeto kuris post la bebo. Jakiś piesek biegł za dzieckiem.
Ŝi aŭskultis post la pordo. Ona słuchała za drzwiami.
Ni aŭdis post ni bruon. Usłyszeliśmy za nami hałas.
Soldatoj kaŝis sin post (lub **malantaŭ**) **la arboj.** Żołnierze ukryli się za drzewami.
Studentoj staris unu post la alia. Studenci stali jeden za drugim.
Venu post la sepa. Przyjdź po siódmej.
Post la matenmanĝo ni iom promenis. Po śniadaniu trochę spacerowaliśmy.
Ni diskutos la problemon post via reveno. Przedyskutujemy problem po twoim powrocie.

Post malsano oni ofte devas ripozi. Po chorobie często trzeba odpocząć.
Post nelonge. Niedługo.
Znaczenia przenośne:
Post la kapitano estas leŭtenanto. Po kapitanie jest porucznik.
Paŝo post paŝo ni atingos nian celon. Krok po kroku osiągniemy nasz cel.
Vi estas la plej bona sportisto post Georgo. Jesteś najlepszym sportowcem po Jerzym.
Ne ripetu ĉiam post mi. Nie powtarzaj zawsze po mnie.
Iom post iom. Stopniowo, po trochu.

Post występuje nierzadko w roli przedrostka.

morgaŭ – jutro; **postmorgaŭ** – pojutrze
lasi – zostawiać; **postlasi** – pozostawiać (po sobie)
iri – iść; **postiri** – śledzić, iść za kimś
signo – znak; **postsigno** – ślad
morto – śmierć; **postmorta** - pośmiertny

Post występuje też jako samodzielny wyraz z końcówkami gramatycznymi.

posta – późniejszy; tylny**; la postaj vortoj estis apenaŭ aŭdeblaj** – późniejsze słowa były ledwie słyszalne.
poste – później; **mi diros tion al vi poste** – powiem ci to później

Ĉe

Przyimek **ĉe** znaczy „przy, u" (miejsce, czas).

Ili loĝas komforte ĉe sia avo. Oni mieszkają wygodnie u swojego dziadka.
Studentoj babilis ĉe plena tablo. Studenci gawędzili przy pełnym stole.
Zamenhof loĝis en Varsovio ĉe la strato Dzika. Zamenhof mieszkał w Warszawie przy ulicy Dzikiej.
Ni staris ĉe angulo de la strato Marszałkowska. Staliśmy przy rogu ulicy Marszałkowskiej.
Sinjorino Kowalska ofte babilas ĉe la fenestro. Pani Kowalska często plotkuje pod oknem.
Ni renkontiĝis ĉe la pordo. Spotkaliśmy się przy drzwiach.
Ili restis kelkan tempon ĉe la restoracio „Drako". Oni zostali jakiś czas w restauracji „Smok".
La tramo haltas ĉe dudek haltejoj. Tramwaj zatrzymuje się (staje) przy dwudziestu przystankach.
Ĉe la komenco de la konferenco. Z początkiem konferencji.
Ĉe la vespermanĝo. Przy kolacji.
Znaczenia przenośne.
Ŝi estas maldika ĉe la koksoj. Ona jest szczupła w biodrach.
Ĉe ĉiuj viaj krimoj vi estas sanktulo en komparo kun li. Przy wszystkich swoich zbrodniach jesteś święty w porównaniu z nim.
Li ekscitiĝas ĉe la plej malgranda bagatelo. On wzburza się przy najmniejszym drobiazgu.
La kopirajto estas ĉe la aŭtoro. Prawa autorskie są przy autorze.
Mi staras ĉe via flanko. Stoję po twojej stronie.
Ni ofte laboras ĉe arta lumo. Często pracujemy przy sztucznym świetle.
Ĉe ĉiu vorto li haltis. Zatrzymywał się przy każdym słowie.

Cis

Przyimek **cis** znaczy „po tej stronie, z tej strony" (miejsce, kierunek). **Uwaga**: jako przyimek to wyraz nieoficjalny. **Cis** jest używany głównie jako przedrostek.

La rivero fluas cis la montaro. Rzeka płynie po tej stronie gór.
Cis la lago estas malgranda arbaro. Po tej stronie jeziora jest mały las.
Poloj loĝas cis la Balta Maro. Polacy mieszkają po tej stronie Morza Bałtyckiego.

Cis Atlantiko estas Eŭropo. Po tej stronie Atlantyku jest Europa.
La malamika armeo iris cis la limriveron. Wroga armia przeszła na tę stronę granicznej rzeki.

Trans

Przyimek **trans** znaczy „po tamtej stronie, po drugiej stronie, za" (miejsce, kierunek)

Trans Atlantiko estas Ameriko. Po drugiej stronie Atlantyku jest Ameryka.
Ili loĝas trans la rivero. Oni mieszkają po drugiej stronie rzeki.
Maria laboras trans la strato. Maria pracuje po drugiej stronie ulicy.
Morgaŭ ni estos trans la limo. Jutro będziemy po tamtej stronie granicy.
La birdo flugis trans la riveron. Ptak przeleciał na drugą stronę rzeki.
Ŝi saltis trans la barilon. Ona przeskoczyła za płot.
Ni devas iri trans la ponton. Musimy przejść na drugą stronę mostu.
Ni aŭdas ilin de trans la strato. Słyszymy ich z drugiej strony ulicy.

Trans może być stosowany jako przedrostek.

salti – skakać; **transsalti** – przeskakiwać
iri – iść; **transiri** – przechodzić
kuri – biegać; **transkuri** – przebiegać
flugi – latać; **transflugi** - przelatywać
porti – nosić; **transporti** – przenosić, transportować
ĵeti – rzucać; **transĵeti** – przerzucać
vivi – żyć; **transvivi** – przeżyć
planti – sadzić; **transplanti** – przesadzać, transplantować
formi – formować, kształtować; **transformi** – przekształcać, transformować
maro – morze; **transmara** - zamorski

Trans jest używany także jako samodzielny wyraz z końcówkami gramatycznymi.

transa – położony po drugiej stronie; **la transa bordo de la rivero** – przeciwny brzeg rzegi
transe – po przeciwległej stronie; **transe de la strato** – po drugiej stronie ulicy

Tra

Przyimek **tra** znaczy „przez, poprzez, na wskroś" (przestrzeń, czas).

Tra la kampo kondukas vojeto. Przez pole prowadzi dróżka.
La suno brilas tra la arboj. Słońce świeci przez chmury.
Nenion ni vidas tra la nuboj. Nic nie widzimy przez chmury.
Estu atenta, kiam vi iras tra strato. Bądź ostrożny, gdy idziesz ulicą.
Rigardu tra la truo. Popatrz przez dziurę.
Tra la fenestro iras vaporo. Przez okno idzie para.
Iru tra la koridoro. Przejdź przez korytarz.
Ni veturos al Gdansko tra Varsovio. Pojedziemy do Gdańska przez Warszawę.
Ili vojaĝas tra la mondo. Oni podróżują przez świat.
La bebo kriis tra la tuta nokto. Dziecko krzyczało przez całą noc.
Tra dek jaroj nenio nova aperis ĉi tie. Przez dziesięć lat nic nowego się tutaj nie pojawiło.

Tra może występować jako przedrostek.

legi – czytać; **tralegi** – przeczytać
iri – iść; **trairi** – przechodzić
konduki – prowadzić; **trakonduki** – przeprowadzać

kuri – biegać; **trakuri** – przebiegać
marŝi – maszerować; **tramarŝi** – przemaszerować
piki – kłuć; **trapiki** - przekłuwać

Tra może występować jako samodzielny wyraz.

trae – na wskroś, na wylot; **li tranĉis la viandon trae per unu frapo de tranĉilo** – on przeciął mięso na wylot jednym cięciem (ciosem) noża

Zaimki przysłowne

Kie – gdzie

Ĉu vi scias, kie oni povas aĉeti bonan komputilon kaj printilon? Czy wiesz, gdzie można kupić dobry komputer i drukarkę?
Mi ne scias, kie ili loĝas. Nie wiem, gdzie oni mieszkają.
Mi montris al la knabino, kie kuŝas ŝia pupo. Pokazałem dziewczynce, gdzie leży jej lalka.
Barbara, kie vi laboras? Barbara, gdzie pracujesz?
Kien nun vi iras? Dokąd teraz idziesz?
Kie troviĝas la oficejo de Petro? Gdzie znajduje się biuro Piotra?
Kie ajn mi estas, mi renkontas amikojn. Gdziekolwiek jestem, spotykam przyjaciół.

Tie – tam

Razem z **tie** możemy używać partykuły **ĉi**, która oznacza zbliżenie.

Ĉi tie estas tre bele. Tutaj jest bardzo ładnie.
Mi vidas tie altajn arbojn. Widzę tam wysokie drzewa.
Tre malproksime de ĉi tie loĝis saĝa reĝo, kiu havis du filojn. Bardzo daleko stąd mieszkał mądry król, który miał dwóch synów.
Ho, tie vi estas! Ha, tam jesteś!
Kuru tien. Pobiegnij tam.
For de ĉi tie! Precz stąd!

Ĉie - wszędzie

Ĉie en Eŭropo estas nun varme. Wszędzie w Europie jest teraz ciepło.
Ĉie, kien mi iris, homoj dancis kaj kantis. Wszędzie, dokąd poszedłem, ludzie tańczyli i śpiewali.
Ĉie regis ĝojo. Wszędzie panowała radość.
Ĉie estas bone, sed hejme plej bone. Wszędzie jest dobrze, ale w domu najlepiej.

Ie - gdzieś

Ĉu vi laboras ie? Czy pracujesz gdzieś?
La libro troviĝas ie, sed mi ne scias, kie. Książka gdzieś się znajduje, ale nie wiem, gdzie.
Mi vekiĝis ie en la arbaro. Obudziłem się gdzieś w lesie.
Ĉu vi vidis ie mian globkrajonon? Czy widziałeś gdzieś mój długopis?
Ni iros ien ajn. Pójdziemy dokądkolwiek.

Nenie - nigdzie

Nenie mi renkontis tiel agrablajn homojn. Nigdzie nie spotkałem tak miłych ludzi.
Nenie mi havis tiel bonan akcepton. Nigdzie nie miałem tak dobrego przyjęcia.
Li nenie povis trovi sian notlibron. Nigdzie nie mógł znaleźć swojego notatnika.

Nenie en la mondo oni produktas tiel bongustan fromaĝon. Nigdzie na świecie nie produkują tak smacznego sera.

Kiel – jak, jako

Kiel vi fartas? Jak ci się powodzi? Jak się masz?
Diru al mi, kiel vi faris tion. Powiedz mi, jak to zrobiłeś.
Ili volus scii, kiel komenci sian laboron. Oni chcieliby wiedzieć, jak zacząć swoją pracę.
Esperanto kiel komuna lingvo estus trafa solvo. Esperanto jako wspólny język byłoby trafnym rozwiązaniem.
Matematiko estas necesa kiel ilo en fiziko. Matematyka jest niezbędna jako narzędzie w fizyce.
Kiel ajn tion li faris, ne estas grava. W jakikolwiek sposób on to zrobił, nie jest ważne.

Tiel – tak, w taki sposób

Ŝi estas tiel dika, ke ŝi ne povas kuri. Ona jest tak gruba, że nie może biegać.
Kio estas, kio vin tiel afliktas? Co to jest, co cię tak martwi?
Li estas tiel forta, kiel Petro. On jest tak silny, jak Piotr.
Mi parolas Esperanton tiel bone, ke mi povas partopreni en konferencoj. Mówię po esperancku tak dobrze, że mogę uczestniczyć w konferencjach.
Ili estas tiel malagrablaj, ke oni ne povas vivi kun ili. Oni są tak nieprzyjemni, że nie można żyć z nimi.

Ĉiel – na wszelki sposób, w każdy sposób

Petro ĉiel helpas al mi. Piotr pomaga mi na wszelkie sposoby.
Mi ĉiel provis solvi tiun ĉi problemon. Na wszelkie sposoby próbowałem rozwiązać ten problem.

Iel – jakoś , w jakiś sposób

Li iel liberigis sin kaj eskapis. On jakimś sposobem się uwolnił i uciekł.
Mi iel sentis, ke ŝi estas malsana. Jakoś wyczuwałem, że ona jest chora.
Tia sinteno estas iel logika. Taka postawa jest w jakiś sposób logiczna.
La afero iras iel malfacile. Sprawa idzie jakoś trudno.
Mi volis iel montri mian negativan opinion. Chciałem jakoś okazać moją negatywną opinię.

Neniel – w żaden sposób, w żadnej mierze, nijak

Neniel mi deziris ŝin ofendi. W żaden sposób nie pragnąłem jej obrazić.
Neniel li pretendas esti perfekta kantisto. On w żadnej mierze nie ma pretensji do bycia doskonałym piosenkarzem.
Neniel li povis solvi la taskon. On nijak nie mógł rozwiązać zadania.
Neniel oni devas ŝanĝi la fundamenton de Esperanto. W żaden sposób nie wolno zmienić fundamentów esperanta.
Neniel mi povas kompreni, kion vi diras. W żaden sposób nie mogę zrozumieć, co mówisz.
Pri unu punkto neniel ni povis interkonsenti. W sprawie jednego punktu w żaden sposób nie mogliśmy się porozumieć.
Tia uzo de la vorto neniel estas erara. Takie użycie wyrazu w żadnej mierze nie jest błędne.

Kiam – kiedy; gdy

Kiam vi volus ripozi? Kiedy chciałbyś odpocząć?
Estus interese scii, kiam okazos la kongreso. Byłoby interesujące wiedzieć, kiedy odbędzie się kongres.
Skribu al mi, kiam vi volus veturi al Poznano. Napisz mi, kiedy chciałbyś jechać do Poznania.
Kiam mi venis al ŝi, ŝi dormis. Gdy przyszedłem do niej, ona spała.
Kiam ni povus renkontiĝi? Kiedy moglibyśmy się spotkać?
Kiam ajn ni interparolos, mi eksplikos la aferon al vi. Kiedykolwiek porozmawiamy, wyjaśnię ci sprawę.

Tiam – wtedy

Mi estis tiam tre juna. Byłem wtedy bardzo młody.
Precizo estas grava tiam, kiam oni volas bone interkompreniĝi. Dokładność jest ważna wtedy, gdy chcemy się dobrze zrozumieć.
Jam tiam la ŝtato estis tre potenca. Już wtedy państwo było bardzo potężne.
La vorton oni uzas nur tiam, kiam oni volas esti ĝentila. Tego wyrazu używa się wtedy, gdy chcemy być grzeczni.
Tiam vi vidos, pri kio temas. Wtedy zobaczysz, o co chodzi.
Li vekiĝis nur tiam, kiam la suno leviĝis. On budził się dopiero wtedy, gdy słońce wstawało.

Ĉiam - zawsze

Ni estas ĉiam pretaj labori. Zawsze jesteśmy gotowi pracować (do pracy).
En Esperanto ĉiu litero estas ĉiam elparolata. W esperanto każda litera jest zawsze wymawiana.
La akcento estas ĉiam sur la antaŭlasta vokalo. Akcent pada zawsze na przedostatnią samogłoskę.
Oni diras, ke la vero ĉiam venkas. Mówi się, że prawda zawsze zwycięża.
Estu ĉiam honesta. Bądź zawsze uczciwy.
La maljunulo fermis por ĉiam siajn okulojn. Starzec zamknął na zawsze swoje oczy.
Ŝi preskaŭ ĉiam loĝis en Vroclavo. Ona niemal zawsze mieszkała we Wrocławiu.

Iam – kiedyś, kiedykolwiek

Johano estis iam prezidanto de la societo. Jan był kiedył przewodniczącym stowarzyszenia.
Iam mi povis kuri tre rapide. Kiedyś mogłem biegać bardzo szybko.
Iam ni sukcesos. Kiedyś odniesiemy sukces.
Se iam mi legus ĉi tiun libron, mi scius nun pli pri la problemo. Gdybym kiedyś przeczytał tę książkę, wiedziałbym teraz więcej o tym problemie.
Vi iam vidos, ke mi pravis. Kiedyś zobaczysz, że miałem rację.
Iam vi dankos min pro tio. Kiedyś mi za to podziękujesz.
Ŝi estis la plej bela virino, kiun iam mi vidis. Ona była najpiękniejszą kobietą, którą kiedykolwiek widziałem.

Neniam - nigdy

Neniam ŝi studis ekonomion. Ona nigdy nie studiowała ekonomii.
Neniam oni trinku alkoholon, kiam oni kondukas aŭton. Nigdy nie należy pić alkoholu, gdy prowadzi się samochód.
Neniam mi havas sufiĉan tempon. Nigdy nie mam wystarczająco dużo czasu.
Neniam ĝis nun okazis tia katastrofo. Nigdy do tej pory nie zdarzyła się taka katastrofa.
Neniam antaŭe mi vidis ŝin. Nigdy przedtem jej nie widziałem.
Preskaŭ neniam li havas monon ĉe si. On prawie nigdy nie ma pieniędzy przy sobie.
Neniam Anna havis talenton por muziko. Anna nigdy nie miała talentu do muzyki.
Neniam poste ili revenis al Krakovo. Oni nigdy później nie wrócili do Krakowa.

Kial – dlaczego

Kial ŝi ne povas iri kun ni? Dlaczego ona nie może iść z nami?
Oni ne eksplikis, kial la prezidento rezignis pri sia posteno. Nie wytłumaczono, dlaczego prezydent zrezygnował ze swojego stanowiska.
Ĉu vi povus diri al ni, kial vi ne finis viajn ekzamenojn? Czy mógłbyś nam powiedzieć, dlaczego nie ukończyłeś swoich egzaminów?
Kial vi ploras? Dlaczego płaczesz?
Mi ne scias, kial li ne respondis al mi. Nie wiem, dlaczego on mi nie odpowiedział.

Ne demandu kial. Nie pytaj, kiedy.

Tial – dlatego

Mi ne povis ellerni la anglan kaj tial mi lernas Esperanton. Nie mogłem się wyuczyć angielskiego, dlatego uczę się esperanta.
Tiu ĉi libro havas nur kvindek paĝojn, tial mi tralegis ĝin tre rapide. Ta książka ma tylko pięćdziesiąt stron, dlatego przeczytałem ją bardzo szybko.
Hodiaŭ estas frosta vetero, tial mi prenos varman mantelon. Dzisiaj jest mroźna pogoda, dlatego wezmę ciepły płaszcz.
Li estas alta, tial li povis pli bone vidi la situacion. On jest wysoki, dlatego mógł lepiej widzieć sytuację.
Ni promenis multe, tial ni estas lacaj. Spacerowaliśmy dużo, dlatego jesteśmy zmęczeni.
Tial ke li estas diligenta, li ne havos problemojn kun siaj ekzamenoj. Dlatego że on jest jest pilny, nie będzie miał problemów ze swoimi egzaminami.

Ĉial – z wszelkich powodów (w praktyce słówko bardzo rzadko używane)

Kial vi amas ŝin? Ĉial! Dlaczego ją kochasz? Z wszelkich powodów!

Ial – z jakichś powodów, z jakichś przyczyn, jakoś

Ial mi ne sukcesis studi ekologion. Z jakichś powodów nie udało mi się studiować ekologii.
Iam li provis esti muzikisto, sed ial rezignis pri tio. On kiedyś próbował być muzykiem, ale z jakichś przyczyn zrezygnował z tego.
Ial vin ankoraŭ mi ne konas. Jakoś jeszcze cię nie znam.

Nenial – z żadnego powodu (w praktyce słówko bardzo rzadko używane)

Tian regularon por nia Ligo nenial mi povus aprobi. Takiego regulaminu dla naszej ligi z żadnego powodu nie mógłbym zaaprobować.

Kiom – ile, na ile

Kiom da tempo daŭros la ekzameno? Ile czasu potrwa egzamin?
Kiom da pano vi volas? Ile chcesz chleba?
Ĉu vi scias, kiom da soldatoj havas tiu taĉmento? Czy wiesz, ilu żołnierzy ma ten oddział?
Kiom mi vidas, ili havas tri filojn. Na ile widzę, oni mają trzech synów.
Mi donos al vi tiom da mono, kiom vi deziras. Dam ci tyle pieniędzy, ile sobie życzysz.
Kiom ajn librojn vi havas, vi devus legi ĉiujn. Ilekolwiek masz książek, powinieneś przeczytać wszystkie.

Tiom – tyle, na tyle, tak bardzo

Mi ne povas sendi al vi cent ekzemplerojn, ĉar tiom da mi ne havas. Nie mogę ci posłać stu egzemplarzy, gdyż nie mam tylu.
La aŭtomobilo estas tiom bela, ke mi volus aĉeti ĝin. Samochód jest tak bardzo piękny, że chciałbym go kupić.
Li parolas la lingvon tiom perfekte, ke homoj admiras ĝin. On mówi w tym języku na tyle doskonale, że ludzie podziwiają go.
Prenu tiom da vino, kiom vi volas. Weź tyle wina, ile chcesz.
Pri tiom da feliĉo oni eĉ ne sonĝis. O tak wielkim szczęściu nawet się nie śniło.
Mi ne havas tiom da mono. Nie mam na tyle pieniędzy.

Ĉiom – wszelka ilość, wszystko (w praktyce używa się **ĉio**)

Mi volas ĉiom, kiom vi havas. Chcę wszystko, co masz.

Iom – trochę, nieco

Ĉi tie ni povas iom ripozi. Tutaj możemy trochę odpocząć.
Mi bezonas iom da mono. Potrzebuję nieco pieniędzy.
Iom pli frue. Nieco wcześniej.
Iom pli bona. Nieco lepszy.
La teo estas iom tro varma. Herbata jest trochę za ciepła.
Mi perlaboras nun iom pli ol kvindek dolarojn tage. Zarabiam teraz nieco ponad pięćdziesiąt dolarów dziennie.
La problemo estas iom komplika. Problem jest nieco skomplikowany.
La vorto havas iom alian signifon. Słowo ma nieco inne znaczenie.
Nia afero iom post iom progresas. Nasza sprawa po trochu (stopniowo) postępuje do przodu.
Iom mi komprenis la libron. Trochę zrozumiałem książkę.

Neniom – żadna ilość, nic, w żadnym stopniu, ani trochę

Iliaj ideoj neniom diferencas de niaj. Ich pomysły w żadnym stopniu nie różnią się od naszych.
Tio ĉi neniom malhelpas. To ani trochę nie przeszkadza.
Mi prenis neniom el la mono oferita de mia patro. Nie wziąłem nic (żadnej ilości) z pieniędzy oferowanych przez mojego ojca.
Via propono estas neniom pli bona ol la propono de Henriko. Twoja propozycja nie jest w żadnej mierze lepsza niż propozycja Henryka.

Słowotwórstwo

Przyrostek -il

Przyrostek **–il** wskazuje na narzędzie, urządzenie, przyrząd, środek.

tranĉi – ciąć; **tranĉilo** – nóż
akceli – przyspieszać; **akcelilo** – akcelerator, przyspieszacz
akumuli – akumulować, gromadzić; **akumulilo** – akumulator, bateria
balanci – balansować, huśtać; **balancilo** – huśtawka
bori – wiercić, borować; **borilo** – świder, wiertło
ludi – bawić się; **ludilo** – zabawka
fajfi – gwizdać; **fajfilo** – gwizdek
generi – generować; **generilo** – generator
kuraci – leczyć; **kuracilo** – lekarstwo

Przyrostek występuje też jako samodzielny wyraz.

ilo – narzędzie, przyrząd, instrument

Przyrostek -ar

Przyrostek **–ar** określa zbiorowość.

arbo – drzewo; **arbaro** - las
esperantisto – esperantysta; **esperantistaro** – esperantyści, środowisko esperanckie
programo – program; **programaro** – oprogramowanie
ilo – narzędzie; **ilaro** – sprzęt, aparatura
gvidanto – kierownik; **gvidantaro** – kierownictwo
haro – włos; **hararo** – włosy, owłosienie
homo – człowiek; **homaro** – ludzkość

ŝtupo – stopień; **ŝtuparo** – schody
gazeto – gazeta; **gazetaro** – prasa
vorto – słowo; **vortaro** - słownik

Przyrostek występuje też jako samodzielny wyraz.

aro – zbiór, gromada, grupa, rzesza

Przedrostek pra-

Przedrostek **pra-** służy do wyrażania dawnego charakteru danego pojęcia, jego pierwotności.

arbaro – las; **praarbaro** – puszcza
avo – dziadek; **praavo** – pradziadek
homo – człowiek; **prahomo** – praczłowiek
nepo – wnuk; **pranepo** – prawnuk
patro – ojciec; **prapatroj** – praojcowie
historio – historia; **prahistorio** – prehistoria
tempo – czas; **pratempo** – zamierzchłe czasy

Przedrostek występuje też jako samodzielny wyraz.

praa - pradawny

Przyrostek -ej

Przyrostek **–ej** oznacza miejsce, przestrzeń przeznaczoną do czegoś.

dormi – spać; **dormejo** – sypialnia
lerni – uczyć się; **lernejo** – szkoła
redakti – redagować; **redaktejo** – redakcja (siedziba)
preĝi – modlić się; **preĝejo** – świątynia, kościół
ĉevalo – koń; **ĉevalejo** – stajnia
mallibero – niewola, brak wolności; **malliberejo** – więzienie
libro – książka; **librejo** – księgarnia (także **librovendejo**)
malsanulo – chory (chora osoba); **malsanulejo** – szpital

Przyrostek występuje też jako samodzielny wyraz.

ejo – miejsce, pomieszczenie

Słowniczek przylekcyjny

admiri - podziwiać
aflikti - martwić
agi - działać
aĝo - wiek (osoby)
akceli - przyspieszać
akcelilo - akcelerator, przyspieszacz
akcento - akcent
akcepto - przyjęcie
alfabeto - alfabet
alkoholo - alkohol
ameo - armia
Ameriko - Ameryka
amikeco - przyjaźń
angulo – kąt; róg (np. ulicy)
ankoraŭ - jeszcze
antaŭa - poprzedni, uprzedni
antaŭĉambro - przedpokój
antaŭdiri - przepowiadać, wróżyć
antaŭe - uprzednio, poprzednio
antaŭi - wyprzedzać
antaŭludo - preludium, uwertura
antaŭpago - przedpłata
antaŭparolo - przedmowa
antaŭsento - przeczucie
antaŭurbo - przedmieście
antaŭvidi - przewidywać
apenaŭ - ledwo, zaledwie
aperi - pojawiać się, zjawiać się
aprobi - aprobować
apud - obok
apuda - sąsiedni
apudborda - przybrzeżny
apude - obok
apudlima - przygraniczny, nadgraniczny

apudurba - podmiejski
apudvoja - przydrożny
arbo - drzewo
armilo - broń
arta – artystyczny; sztuczny
atenta - uważny
Atlantiko - Atlantyk
aŭdi – słyszeć
aŭskulti - słuchać
aŭtoro - autor
babili - gawędzić, gadać (plotkować)
bagatelo - drobiazg, bagatela, błahostka
balanci - balansować, huśtać
balancilo - huśtawka
balta - bałtycki
barilo – bariera; płot, ogrodzenie
batalo - bitwa, batalia
bebo - dziecko
bordo - brzeg
bori - wiercić, borować
borilo - świder, wiertło
brili - błyszczeć, świecić się
bruo - hałas
celo - cel
cis - po tej stronie, z tej strony
ĉapitro - rozdział
ĉe - przy, u
ĉevalejo - stajnia
danci - tańczyć
danĝero - niebezpieczeństwo
danki - dziękować
dolaro - dolar
dormejo - sypialnia
ekologio - ekologia
ekonomio - ekonomia
ekscitiĝi – podniecać się, wzburzać się
ekspliki - wyjaśniać, objaśniać
eksplodigilo - zapłon, zapalnik
ekvidi - zobaczyć, ujrzeć
ekzemplero - egzemplarz
ellerni - wyuczyć się
elparoli - wymawiać
ena - wewnętrzny
ene - wewnątrz
enhavi - zawierać
eniri - wchodzić
enĵeti - wrzucać
enkuri - wbiegać
enmarŝi - wmaszerowywać
enmeti - wkładać
ensalti - wskakiwać
enskribi - wpisywać
erara - błędny
eskapi - uciekać
eŭro – euro (waluta)
fajfi - gwizdać
fajfilo - gwizdek
fajro - ogień
farti - powodzić się; mieć się, czuć się
fiziko - fizyka
flanko - strona
flugi - latać
flui - płynąć, ciec
for - precz
frapo - uderzenie, cios
fromaĝo - ser
frosta - mroźny
fundamento - fundament
gazetaro - prasa (gazety)
generi - generować
generilo - generator
globkrajono - długopis
glosaro - glosariusz
gloso - glosa
gvidantaro - kierownictwo
gvidanto – kierownik, przewodnik
haltejo - przystanek
halti - stawać
hararo - włosy, owłosienie
haro – włos
herbejo - łąka
herbo - trawa
homaro - ludzkość
honesta - uczciwy
ideo - idea, pomysł
ilo - narzędzie
interkonsenti - porozumieć się, zgadzać się
intervidiĝi - zobaczyć się
kajero - zeszyt
kampo - pole
kantisto - śpiewak, piosenkarz
kapitano - kapitan
kaŝi - ukrywać
katastrofo - katastrofa
kokso - biodro
kolero – gniew, złość
komforte - wygodnie, komfortowo
komparo - porównanie
komplika - skomplikowany
kompreni - rozumieć
komuna - wspólny
koncerto - koncert
konduki - prowadzić
konkuranto - konkurent
kopirajto - prawo autorskie
koridoro - korytarz
korto - podwórko, dziedziniec
kreski - rosnąć
krimo - przestępstwo, zbrodnia
kuko - ciasto
kuraci - leczyć, kurować
kuracilo - lek, lekarstwo
lago - jezioro
lasi - zostawiać
leganto - czytelnik
lernejo - szkoła
leŭtenanto - porucznik
leviĝi - podnosić się
liberigi - uwalniać
ligo - liga
limo - granica
limrivero - rzeka graniczna
lingva - językowy
litero - litera
logika - logiczny
luksa - luksusowy
lumo - światło
Madrido - Madryt
malamika - wrogi
malantaŭe - z tyłu, w tyle
malantaŭen - do tyłu
maldika - szczupły
malfacile - trudno, niełatwo
maljuna - stary
maljunulo - starzec
malliberejo - więzienie
mallibero - niewola
mallume - ciemno
malntaŭa - tylny
malproksime - daleko
malproksimo - dal, oddalenie
malsano - choroba
malsanulejo - szpital
malsanulo - chory, chora osoba
manĝaĵo - jedzenie
mantelo - płaszcz
maro - morze
mizero - bieda, nędza
mondo - świat
montaro - góry
monto - góra
montri - pokazywać, okazywać
morto - śmierć
muro - mur, ściana
muzikisto - muzyk
muziko - muzyka
nazo - nos
negativa - negatywny
nelonge - niedługo
nepo – wnuk
notilo - notatnik
notlibro - notatnik
nubo - chmura
ofendi - obrażać
oferi - oferować

oficejo - biuro
ofte - często
okazo - okazja, przypadek
parto - część
partopreni - uczestniczyć, brać udział
penso - myśl
perlabori - zarabiać
piki - kłuć
planti - sadzić
plena - pełny
plori - płakać
porti - nosić
posta - późniejszy; tylny
poste - później
postiri - śledzić, iść za kimś
postlasi - pozostawiać
postmorta - pośmiertny
postsigno - ślad
poŝo - kieszeń
potenca - potężny
Poznano - Poznań
praarbaro - puszcza
prahistorio - prehistoria
prahomo - praczłowiek
pranepo - prawnuk
pravi - mieć rację, mieć słuszność
precizo - precyzja
preĝejo - kościół, świątynia
preĝi - modlić się
presilo - drukarka
preskaŭ - niemal, prawie
pretendi - udawać; pretendować
prezidanto - przewodniczący
prezidento - prezydent
prezo - cena
produkti - produkować, wytwarzać
programo - program
progresi - postępować, robić postępy
promeni - spacerować
propono - propozycja
provi - próbować
punkto - punkt
pupo - lalka
redaktejo - redakcja
regi - panować
regularo - regulamin
renkonti - spotykać
renkontiĝi - spotykać się
respondi - odpowiadać
restoracio - restauracja
reveni - powracać
reveno - powrót
rezigni - rezygnować
rigardi - patrzeć
rivero - rzeka
salti - skakać
sanga - krwawy
seminario - seminarium
sendi - wysyłać, przesyłać
senti - czuć
signifo - znaczenie
signo - znak
sinteno - postawa
situacio - sytuacja
skribotablo - biurko
societo - stowarzyszenie
soldato - żołnierz
solvi - rozwiązywać
solvo - rozwiązanie
sonĝi - śnić
sportisto - sportowiec
stari - stać
strukturo - struktura
sufiĉa - wystarczający
suno - słońce
ŝipo - statek
ŝtato - państwo (kraj)
tablo - stół
taĉmento - oddział (wojska)
tage - dziennie
talento - talent
tasko - zadanie
temi - być tematem, chodzić o
teni - trzymać
timo - strach, obawa
tra - przez, poprzez, na wskroś
trae - na wskroś, na wylot
trafa - trafny
trairi - przechodzić
trakuri - przebiegać
tralegi - przeczytać
tramarŝi - przemaszerować
tramo - tramwaj
tranĉi - ciąć
tranĉilo - nóż
trans - po drugiej stronie, po tamtej stronie, za
transa - położony po drugiej stronie
transe - po przeciwległej stronie
transflugi - przelatywać
transformi - przekształcać, transformować
transiri - przechodzić
transĵeti - przerzucać
transkuri - przebiegać
transmara - zamorski
transplanti - przesadzać, transplantować
transporti - przenosić, transportować
transsalti - przeskakiwać
transvivi - przeżyć
trapiki - przekłuwać
trovi - znaleźć
truo - dziura
turmento - męka, męczarnia
tuta - cały
unueco - jedność
vaporo - para
varme - ciepło, gorąco
vekiĝi - obudzić się
viando - mięso
vira - męski
voĉo - głos
vojeto - dróżka
vojo - droga
vokalo - samogłoska
vortaro - słownik

Leciono ses (6)

Wyrażanie ilości

W tym punkcie zbierzemy informacje dotyczące często wykorzystywanych sposobów wyrażania ilości, poza liczebnikami opisanymi w poprzednich rozdziałach.

Rdzenie wyrazowe takie, jak **mult-**, **plur-**, **kelk-** występują w formach rzeczownikowej (**-o**), przymiotnikowej (**-a**) i przysłówkowej (**-e**), pozwalając wyrażać ilość.

Multaj homoj ne scipovas ellerni fremdajn lingvojn. Wielu ludzi nie potrafi wyuczyć się języków obcych.
Ŝi havas multajn amikinojn. Ona ma wiele przyjaciółek.
Multaj kredas, ke la eterna paco estas ebla. Wielu uważa, że wieczny pokój jest możliwy.
Mi vidis en la arbaro malmultajn birdojn. Widzialem w lesie niewiele (nieliczne) ptaków.
Multaj el niaj amikoj studas en la Varsovia Universitato. Wielu z naszych przyjaciół studiuje na Uniwersytecie Warszawskim.
Ellernado de lingvoj kostas multan laboradon. Wyuczenie się języków kosztuje wiele pracy.
Tro malmultaj homoj venis al la konferenco. Zbyt mało ludzi przybyło na konferencję.
En Finlando troviĝas multe da lagoj. W Finlandii znajduje się wiele jezior.
Kiam ien mi veturas, ĉiam mi prenas kun mi multon da pakaĵo. Gdy gdzieś jadę, zawsze biorę ze sobą mnóstwo bagażu.
Ili prenas multe da valizoj. Oni biorą wiele walizek.
Riĉuloj havas multe da mono. Bogacze mają wiele pieniędzy.
Riĉuloj havas multan monon. Bogacze mają wiele pieniędzy.
Grandega multo da vortoj malfaciligas lernadon de la fremdlingvoj. Ogromna ilość wyrazów utrudnia naukę języków obcych.
Multfoje mi partoprenis en Esperanto-konferencoj. Wielokrotnie uczestniczyłem w konferencjach esperanckich.
Post sia vojaĝo Petro havos multege por rakonti. Po swojej podróży Piotr będzie miał mnóstwo do opowiadania.
Ŝi atendis kelkajn sekundojn. Ona czekała kilka sekund.
En kelkaj okazoj oni uzas alternativan formon de la vorto. W niektórych przypadkach używa się alternatywnej formy wyrazu.
Jen kelkaj ekzemploj. Oto kilka przykładów.
Dum kelka tempo. Przez jakiś czas.
Kelkaj miaj studentoj estas tre talentaj. Niektórzy (kilku) moi studenci są bardzo utalentowani.
Kelkaj homoj ŝatas maldolĉan kafon. Niektórzy (pewni) ludzie lubią gorzką kawę.
Kelkaj diras, ke la ekzameno estis tro malfacila. Niektórzy mówią, że egzamin był zbyt trudny.
Mi kondukis lin kelkan distancon. Odprowadziłem go przez pewien dystans.
Ili iris ankoraŭ kelkan distancon. Oni szli jeszcze przez jakiś dystans.
Pro kelkaj kaŭzoj la eksperimento ne sukcesis. Z pewnych przyczyn eksperyment się nie powiódł.
Kelke da minutoj ŝi staris senmove. Kilka minut stała bez ruchu.
Mi aĉetis kelke da (kelkajn) libroj. Kupiłem parę książek.
Ili revenos post kelke da tagoj. Oni wrócą po kilku dniach.
Ni renkontis ŝin kelkfoje en la biblioteko. Spotykaliśmy ją parokrotnie w bibliotece.
Kelkfoje oni uzas la vorton en alia senco. Niekiedy używa się wyrazu w innym sensie.
Post kelkdek minutoj. Po kilkudziesięciu minutach.
Post kelkcent paŝoj. Po kilkuset krokach.

Vi faris bedaŭrinde plurajn erarojn. Zrobiłeś niestety liczne błędy.
En Esperanto ekzistas pluraj miloj da radikoj. W esperanto istnieje wiele tysięcy rdzeni.
La vorto havas plurajn signifojn. Wyraz ma wiele znaczeń (niejedno znaczenie).
Pluraj miaj legantoj venis al mia prelego. Liczni moi czytelnicy przyszli na mój odczyt.
Plurfoje oni proponis enkonduki internacian lingvon. Wielokrotnie (niejednokrotnie) proponowano wprowadzenie jezyka międzynarodowego.
Por tiel bona laboro oni devus ricevi ne duoblan, sed eĉ pluroblan pagon. Za tak dobrą pracę powinno się otrzymywać nie podwójną, ale nawet zwielokrotnioną zapłatę.
Mi multe dankas pro via ĝentileco. Bardzo (wielce) dziękuję za pańską uprzejmość.
Li estas multe eleganta homo. On jest wielce eleganckim człowiekiem.
Ŝi pensis multe pri tio. Ona wiele myślała o tym.
Kiu multe parolas, ne multe faras. Kto wiele mówi, nie robi wiele.
Ili tre multe helpis al ni. Oni bardzo wiele nam pomogli.
Li havas sufiĉe da laboro antaŭ siaj ekzamenoj. On ma dość (wystarczająco) pracy przed swoim egzaminem.
Mi tre ŝatas hundojn kaj katojn. Bardzo lubię psy i koty.
Ŝi tre amas min. Ona bardzo mnie kocha.
Tro da graso estas malutila. Zbyt wiele tłuszczu jest szkodliwe.
Tro da laboro lacigos nin. Zbyt wiele pracy nas zmęczy.
La fotografaĵo estas multe tro malhela. Fotografia jest o wiele za ciemna.
Aĉetu iom da butero. Kup trochę masła.
Restis ankoraŭ iom da problemoj. Pozostało jeszcze nieco problemów.
Li rigardis ŝin kun intereso, eĉ kun iom da admiro. On patrzył na nią z zainteresowaniem, nawet z odrobiną podziwu.
Ni invitis iom da homoj. Zaprosiliśmy trochę ludzi.
Vespere mi legis iomete. Wieczorem troszeczkę czytałem.
Tiom mi laboris, ke oni faris min ĉefo de la firmao. Tyle pracowałem, że zrobiono mnie szefem firmy.
Pri tiom da feliĉo mi eĉ ne povis sonĝi. O takim szczęściu (tyle szczęścia) nie mogłem nawet śnić.
Prenu tiom da pano, kiom vi povas porti. Weź tyle chleba, ile zdołasz unieść.
La nokto estas tiel luma, ke mi povas legi. Noc jest tak jasna (świetlista), że mogę czytać.
Ŝi estas tiel bela, ke ĉiuj amas ŝin. Ona jest tak piękna, że wszyscy ją kochają.
Li estas tiel forta, kiel mi. On jest tak silny, jak ja.

Imiesłowy

Wielokrotnie, chcąc zniuansować myśl, korzystamy z imiesłowów - na przykład „czytająca uczennica”, „napisany artykuł” czy „zrobiwszy obiad”– najwygodniej przedstawić je tabelarycznie.

Jak ilustruje poniższa tabela, tworzenie imiesłowów jest niezmiernie proste. Zwróćmy uwagę, iż wyróżniamy imiesłowy czynne i bierne, w ich ramach możemy tworzyć imiesłowy teraźniejsze, przeszłe i przyszłe, możemy też rozdzielić je na rzeczowne, przymiotne i przysłowne. Łącznie mamy 18 kombinacji.

Imiesłów	Czynny	Bierny
Teraźniejszy		
rzeczowny	leganto	atakato
przymiotny	leganta	atakata
przysłowny	legante	atakate
Przeszły		

rzeczowny	leginto	atakito
przymiotny	leginta	atakita
przysłowny	leginte	atakite
Przyszły		
rzeczowny	legonto	atakoto
przymiotny	legonta	atakota
przysłowny	legonte	atakote

Niektóre są często używane, inne brzmią w tłumaczeniu nieco sztucznie i muszą być wyrażane za pomocą kilku wyrazów. Tabela ilustruje wszystkie formalne możliwości.

Imiesłowy tworzymy, dodając do rdzenia czasownikowego (np. **leg-** lub **atak-**) końcówkę wyrażającą dany imiesłów (a właściwie formant imiesłowu).

Imiesłowy czynne.

Dla czasu teraźniejszego imiesłów przymiotny tworzymy, dodając końcówkę **–anta**.

leganta – czytający; **skribanta** – piszący; **kuranta** – biegnący
La leganta knabo sidas ĉe la tablo. Czytający chłopiec siedzi przy stole.
La skribantaj lernantoj estas jam lacaj. Piszący uczniowie są już zmęczeni.
En la parko ofte mi vidas kurantajn homojn. W parku często widzę biegających ludzi.
Dancantaj knabinoj aspektas tre bele. Tańczące dziewczęta wyglądają bardzo ładnie.
Migrantaj birdoj revenos venontjare. Migrujące ptaki powrócą w przyszłym roku.

Dla czasu teraźniejszego imiesłów rzeczowny tworzymy, dodając końcówkę **–anto**.

leganto – czytający (czytelnik, osoba czytająca); **lernanto** – uczący się (osoba ucząca się, uczeń); **studanto** – studiujący (osoba studiująca)
En la biblioteko mi vidas multajn legantojn. W bibliotece widzę wielu czytających.
La lernantoj faras gravan progreson. Uczniowie robią wielki postęp.
Studantoj devas multe legi. Studiujący muszą wiele czytać.
Kuirantoj devas esti singardaj. Gotujący muszą być ostrożni.
La gvidanto de la projekto estas bone edukita. Kierownik (kierujący) projektu jest dobrze wykształcony.

Dla czasu teraźniejszego imiesłów przysłowny tworzymy, dodając końcówkę **–ante**.

irante – idąc; **sidante** – siedząc; **aŭdante** – słysząc
Irante tra la parko li kantis. Idąc przez park, śpiewał.
Sidante en la aŭtobuso ofte li legas. Siedząc w autobusie, często czyta.
Ŝi laboras, aŭskultante la radion. Ona pracuje, słuchając radia.
Mi ripozas kontrolante, samtempe, mian malgrandan filon. Odpoczywam, kontrolując jednocześnie mojego małego syna.
Ili haltis, vidante akcidenton. Oni zatrzymali się, widząc wypadek.

Dla czasu przeszłego imiesłów przymiotny tworzymy, dodając końcówkę **–inta**.

kurinta – biegnący (w przeszłości), który biegł; **skribinta** – piszący (w przeszłości), który pisał; **preĝinta** – modlący się (w przeszłości), który się modlił
La kurinta knabino estas nun tre laca. Dziewczyna, która biegła, jest teraz bardzo zmęczona.
Mia kolego, skribinta sian ekzamenon, volas nun kontroli siajn rezultojn. Mój kolega, który napisał swój egzamin, chce teraz sprawdzić swoje wyniki.
Niaj najbaroj, preĝintaj en la preĝejo, revenas hejmen. Nasi sąsiedzi, którzy modlili się w kościele, wracają do domu.

Mia kolegino leginta la libron diras, ke ĝi ne estis valora. Moja koleżanka, która przeczytała książkę mówi, że nie była wartościowa.
Lia kato, kaptinta muson, kuŝas nun sur la kanapo. Jego kot, który złapał mysz, leży teraz na kanapie.

Dla czasu przeszłego imiesłów rzeczowny tworzymy, dodając końcówkę **–into**.

atakinto – osoba, która zaatakowała; **proponinto** – osoba, która zaproponowała; **tradukinto** – osoba, która przetłumaczyła
La atakintoj murdis poste loĝantojn de la urbo. Atakujący (ci, którzy zaatakowali), wymordowali potem mieszkańców miasta.
La proponinto vidas, ke lia propono estas stulta. Proponujący (ten, który zaproponował), widzi, że jego propozycja jest głupia.
La tradukinto de la libro ricevis premion. Tłumacz (ten, który przetłumaczył) książki dostał nagrodę.
La laborintoj ripozas nun kviete. Pracujący (ci, którzy pracowali) odpoczywają teraz spokojnie.
Ĉiuj kurintoj devas nun kontroli sian pulson. Wszyscy biegnący (którzy biegli) muszą teraz sprawdzić swoje tętno.

Dla czasu przeszłego imiesłów przysłowny tworzymy, dodając końcówkę **–inte**.

vizitinte – odwiedziwszy; **verŝinte** – wylawszy; **vekinte** – obudziwszy
Vizitinte Krakovon, mi ripozis. Odwiedziwszy Kraków, odpocząłem.
Verŝinte akvon, mi havas nun multan laboron. Wylawszy wodę, mam teraz dużo pracy.
Vekinte la filinon, mi preparas matenmanĝon. Obudziwszy córkę, przegotowuję śniadanie.
Leginte la revuon, mi volas ion manĝi. Przeczytawszy tygodnik, chcę coś zjeść.
Skribinte la manlibron, mi komencos alian. Napisawszy podręcznik, zacznę inny.

Dla czasu przyszłego imiesłów przymiotny tworzymy, dodając końcówkę **–onta**.

trinkonta – mający wypić; **taksonta** – mający ocenić; **suprizonta** – mający zadziwić
La laborontaj viroj manĝis antaŭe sian matenmanĝon. Mężczyźni mający pracować zjedli najpierw swoje śniadanie.
La purigonta virino preparis sian ilaron. Kobieta mająca sprzątać przygotowała swoje narzędzia.
La kurontaj knaboj trejnas nun en la najbara parko. Mający biegać chłopcy trenują teraz w sąsiednim parku.

Dla czasu przyszłego imiesłów rzeczowny tworzymy, dodając końcówkę **–onto**.

trinkonto – osoba mająca wypić; **taksonto** – osoba mająca ocenić; **suprizonto** – osoba mając zadziwić
Ĉiuj ekzamenontoj sidiĝis ĉe la tablo. Wszyscy egzaminatorzy (mający egzaminować) usiedli przy stole.
La kurontoj staras jam sur la kurejo. Biegacze (mający biec) stoją już na bieżni.
La manĝontoj iras en la manĝejon. Mający jeść idą do jadalni.

Dla czasu przyszłego imiesłów przysłowny tworzymy, dodając końcówkę **–onte**.

trinkonte – mając wypić; **taksonte** – mając ocenić; **suprizonte** – mając zadziwić
Trinkonte vodkon, li manĝis antaŭe lardon. Mając wypić wódkę, zjadł najpierw słoninę.
Skribonte ekzercojn, li funkciigis sian komputilon. Mając napisać ćwiczenia, uruchomi swój komputer.
Devonte iri al vendejo, li prenis monon el la ŝranko. Musząc iść do sklepu, wziął pieniądze z szafy.
Povonte aĉeti poŝtelefonon, li elektis modernan modelon. Mogąc kupić telefon komórkowy, wybrał nowoczesny model.
Aĉetonte novan mantelon, ŝi atente tralegis la revuon por virinoj. Mając kupić nowy płaszcz, uważnie przeczytała czasopismo dla kobiet.

Imiesłowy bierne.

Dla czasu teraźniejszego imiesłów przymiotny tworzymy, dodając końcówkę **–ata**.

atakata – atakowany; **skribata** – pisany; **trinkata** - pity
La atakataj soldatoj defendis siajn tranĉeojn. Atakowani żołnierze bronili swoich okopów.
La skribata libro estas ĉiam pli granda. Pisana książka jest coraz większa.
Lakto trinkata de infanoj devas esti altkvalita. Mleko pite przez dzieci musi być wysokiej jakości.
La mendataj varoj estas alveturigataj per kamionoj. Zamawiane towary są przywożone ciężarówkami.
Mia amata hundo estas tre obeema. Mój ukochany pies jest bardzo posłuszny.

Dla czasu teraźniejszego imiesłów rzeczowny tworzymy, dodając końcówkę **–ato**.

atakato – atakowany (osoba atakowana); **akuzato** – oskarżany (osoba oskarżana); **batato** – bity (bita osoba)
La atakato defendas sin. Atakowany (osoba atakowana) broni się.
La akuzato sidas en malliberejo antaŭ sia proceso. Oskarżany (osoba oskarżana) siedzi w więzieniu przed swoim procesem.
La batato laŭte kriis. Bity (bita osoba) głośno krzyczał.

Dla czasu teraźniejszego imiesłów przysłowny tworzymy, dodając końcówkę **–ate**.

batate – będąc bitym; **akuzate** – będąc oskarżanym; **atakate** – będąc atakowanym
Batate, li kriis. Będąc bitym, krzyczał.
Akuzate, li defendis sin forte. Będąc oskarżanym, bronił się mocno.
Atakate, ili uzis ĉiujn eblajn rimedojn. Będąc atakowanymi, użyli wszystkich możliwych środków.

Dla czasu przeszłego imiesłów przymiotny tworzymy, dodając końcówkę **–ita**.

skribita – napisany; **menciita** – wspomniany; **legita** - przeczytany
La skribita libro havas tricent paĝojn. Napisana książka ma trzysta stron.
Mi vidis hieraŭ la homon menciitan en la gazeto. Widziałem wczoraj człowieka wspomnianego w gazecie.
Ni ne diskutu pri fermitaj aferoj. Nie dyskutujmy o zamkniętych sprawach.
Li estis tre kortuŝita dum la ceremonio. On był bardzo wzruszony w trakcie ceremonii.
La supo farita pere de ŝi estis vere bongusta. Zupa zrobiona przez nią była naprawdę smaczna.

Dla czasu przeszłego imiesłów rzeczowny tworzymy, dodając końcówkę **–ito**.

atakito – zaatakowany (osoba zaatakowana); **batito** – pobity (osoba pobita); **akuzito** – oskarżony (osoba oskarżona)
La atakito staris senmove ĉe la arbo. Zaatakowany stał bez ruchu przy drzewie.
La batito devas nun serĉi helpon ĉe kuracisto. Pobity musi teraz poszukać pomocy u lekarza.
La akuzito dungis advokaton. Oskarżony wynajął adwokata.
La kuracito devas nun pagi grandan sumon. Wyleczony musi teraz zapłacić dużą sumę.

Dla czasu przeszłego imiesłów przysłowny tworzymy, dodając końcówkę **–ite**.

atakite – będąc zaatakowanym, zostawszy zaatakowanym; **batite** – będąc pobitym, zostawszy pobitym; **akuzite** – będąc oskarżonym, zostawszy oskarżonym
Atakite, la politikisto defendis sin poste en la gazeto. Zostawszy zaatakowanym, polityk bronił się później w gazecie.
Batite, li devis venigi ambulancon. Zostawszy pobitym (po pobiciu), musiał sprowadzić ambulans.
Akuzite, li volas nun pruvi sian senkulpecon. Zostawszy oskarżonym, on chce teraz dowieść swojej niewinności.

Dla czasu przyszłego imiesłów przymiotny tworzymy, dodając końcówkę **–ota**.

farota – mający być zrobiony, do zrobienia; **legota** – mający być przeczytany, do przeczytania; **skribota** – mający być napisany, do napisania.
La farotaj ekzercoj estas tre malfacilaj. Ćwiczenia, które mają być zrobione (do zrobienia), są bardzo trudne.
La legota libro kuŝas sur la tablo. Książka mająca być czytana (do przeczytania) leży na stole.
La skribota artikolo devas havi mil da vortoj. Artykuł mający być napisany (do napisania) musi mieć tysiąc słów.
La preparota ekskurso ŝajnas jam nun interesa. Wycieczka, która ma być przygotowana, wydaje się już teraz interesująca.
La plenumota tasko ne estas tro postulema. Zadanie do wykonania nie jest zbyt wymagające.

Dla czasu przyszłego imiesłów rzeczowny tworzymy, dodając końcówkę **–oto**.

ekzekutoto – skazaniec, mający być straconym; **punoto** – osoba mająca być ukaraną
La ekzekutoto atendas pastron. Skazaniec (mający być straconym) oczekuje księdza.
La punoto protestas energie. Mający być ukaranym protestuje energicznie.
La kuracoto estas jam en hospitalo. Mający być leczonym jest już w szpitalu.

Dla czasu przyszłego imiesłów przysłowny tworzymy, dodając końcówkę **–ote**.

punote – mając być ukaranym; **kuracote** – mając być leczonym; **informote** – mając być poinformowanym
Punote, la knabo eskapis el la hejmo. Mając być ukaranym, chłopiec uciekł z domu.
Kuracote, la malsanulo preparis necesajn aĵojn. Mając być leczonym, chory przygotował niezbędne rzeczy.
Informote pri la situacio, ili atendis kviete sian konatulon. Mając być poinformowanymi o sytuacji, oczekiwali spokojnie swojego znajomego.

Należy jeszcze powiedzieć, że imiesłowy mogą być wykorzystywane w tworzeniu czasów złożonych – powiemy o nich w rozdziale 10.

Przyimki (2)

Ĝis

Przymek **ĝis** znaczy „do, aż do“ (miejsce, czas)

La rivero fluas ĝis la Balta Maro. Rzeka płynie aż do Morza Bałtyckiego.
Kuru ĝis la fino de la vojo. Biegnij do końca drogi.
Ni iris ĝis lia domo. Szliśmy aż do jego domu.
Ŝi kliniĝis ĝis la tero. Ona pochyliła się aż do ziemi.
Li plenigis la kaldronon ĝis la rando. On napełnił kocioł aż po brzeg.
Anna ruĝiĝis ĝis la oreloj. Anna zaczerwieniła się aż po uszy.
La vojo iras ĝis la bordo. Droga idzie aż do granicy.
Ili devis labori ĝis malfrua vespero. Oni musieli pracować do późnego wieczora.
Mi ne forgesos ŝin ĝis la morto. Nie zapomnę jej aż do śmierci.
Ili devis loĝi ĉi tie ĝis majo. Oni musieli mieszkać tutaj do maja.
Provu elteni ĝis la fino. Spróbuj wytrzymać do samego końca.
Ĝis morgaŭ! Do jutra!
Ĝis revido! Do widzenia!
Ĝis nun. Do teraz.
Ĝis hodiaŭ ni ne sciis pri la afero. Do dzisiaj nie wiedzieliśmy o tej sprawie.

Ripozu kviete ĝis sabato. Odpocznij spokojnie do soboty.
Inne znaczenia:
Libroj kostas de 20 ĝis 100 zlotoj. Książki kosztują od 20 do 100 złotych.
De patoso ĝis ridindeco estas mallonga vojo. Od patosu do śmieszności jest krótka droga.

Przyimek **ĝis** jest stosowany jako przedrostek.

dato – data; **ĝisdatigi** – uaktualniać
fundo – spód, dno; **ĝisfunda** – dogłębny
morto – śmierć; **ĝismorta** – dośmiertny
vivi – żyć; **ĝisvivi** - dożyć

Al

Przyimek **al** znaczy „do, w kierunku" (miejsce, czas); służy też do tworzenia celownika.

Ili iris al siaj geamikoj. Oni szli do swoich przyjaciół.
Morgaŭ ni iros al kinejo. Jutro pójdziemy do kina.
La vojo kondukas al nia domo. Droga prowadzi do naszego domu.
Ŝi etendis siajn manojn al la ĉielo. Ona wyciągnęła swoje ręce do nieba.
Mi ridetis al ŝi. Uśmiechnąłem się do niej.
Ili sopiras al la lando de sia infaneco. Oni tęsknią do kraju swojego dzieciństwa.
Mi ne povis kontraŭstari al ŝia ĉarmo. Nie mogłem się oprzeć jej urokowi.
Donu akvon al la hundo. Daj wodę psu.
Petro pruntis al mi monon. Piotr pożyczył mi pieniądze.
Sendu al mi leteron. Wyślij mi list.
Mi rakontis al ili interesan historieton. Opowiedziałem im interesującą historyjkę.
Respondu tuj al via patrino. Odpowiedz natychmiast swojej matce.
Ordonu al la infanoj, ke ili ĉesu krii. Każ dzieciom, aby natychmiast przestały krzyczeć.
Montru al ni vian novan biciklon. Pokaż nam twój nowy rower.
Johano instruas Esperanton al siaj kolegoj. Jan naucza esperanta swoich kolegów.
Civitanoj devas servi al sia patrujo. Obywatele muszą służyć swojej ojczyźnie.
Mi deziras al vi bonan tagon. Życzę ci dobrego dnia.
Ili ofte malhelpis al ni. Oni często przeszkadzali nam.
Mi cedas al via peto. Ustępuję twojej prośbie.
Ŝajnas al mi, ke vi estas laca. Wydaje mi się, że jesteś zmęczony.
Estas al mi malvarme. Jest mi zimno.
Estas al mi agrable, ke vi konsentas kun mi. Jest mi miło, że zgadzasz się ze mną.

Przyimek **al** jest stosowany jako przedrostek przed czasownikami.

doni – dać; **aldoni** – dodać
porti – nosić; **alporti** – przynosić
flugi – lecieć; **alflugi** – nadlatywać
glui – kleić; **alglui** – przyklejać
kuri – biegać; **alkuri** - nadbiegać

Ĉirkaŭ

Przyimek **ĉirkaŭ** znaczy „wokół, naokoło, koło" (miejsce, czas).

Ŝi portas kolieron ĉirkaŭ la kolo. Ona nosi naszyjnik wokół szyi.
Ili staras ĉirkaŭ sia instruisto. Oni stoją wokół swojego nauczyciela.
La tero rondiras ĉirkaŭ la suno. Ziemia krąży wokół Słońca.

Ĉirkaŭ la domo estas granda ĝardeno. Naokoło domu jest duży ogród.
La ventego finiĝos ĉirkaŭ la vespero. Wichura skończy się koło wieczora.
Ĉirkaŭ la dua venas mia edzino. Koło drugiej przychodzi moja żona.
La ekonomia krizo okazis ĉirkaŭ la mezo de la antaŭa jardeko. Kryzys ekonomiczny miał miejsce koło połowy ubiegłej dekady.

Przyimek **ĉirkaŭ** jest stosowany jako przedrostek przed czasownikami.

iri – iść; **ĉirkaŭiri** – obejść
brako – ramię; **ĉirkaŭbraki** – objąć ramieniem
kuri – biegać; **ĉirkaŭkuri** – obiec, obiegać
kolo – szyja; **ĉirkaŭkolo** – naszyjnik; obroża

Przyimek może też występować jako osobny wyraz z końcówką gramatyczną.

ĉirkaŭa – będący naokoło, okoliczny; **la ĉirkaŭaj landoj estas pacemaj** – kraje naokoło są pokojowo nastawione
ĉirkaŭe – naokoło, wokół; **ĉirkaŭe staras multaj homoj** – naokoło stoi wielu ludzi
ĉirkaŭi – otaczać, być naokoło; **la armeo ĉirkaŭas la urbon** – armia otacza miasto

Ekster

Przyimek **ekster** znaczy „poza, na zewnątrz”.

Multaj homoj loĝas ekster sia naskolando. Wielu ludzi mieszka poza swoim krajem urodzenia.
La parko troviĝas ekster la centro de la urbo. Park znajduje się poza centrum miasta.
Ĉiuj miaj libroj kuŝis ekster la libroŝranko. Wszystkie moje książki leżały na zewnątrz szafy na książki.
Ili staras ekster ilia domo. Oni stoją na zewnątrz swojego domu.
Ekster la pordo atendas niaj geamikoj. Na zewnątrz drzwi oczekują nasi przyjaciele.
Lia sano estas ekster danĝero. Jego zdrowie jest poza niebezpieczeństwem.
La problemoj de Georgo estas ekster nia scio. Problemy Jerzego są poza naszą wiedzą.
Ili ofte laboras ekster la oficialaj laborhoroj. Oni często pracują poza oficjalnymi godzinami pracy.
Venigu la infanojn ekster danĝeron. Wyprowadź dzieci poza niebezpieczeństwo.

Przyimek **ekster** jest stosowany jako przedrostek.

lando – kraj; **eksterlanda** – zagraniczny
ordinara – zwykły; **eksterordinara** – nadzwyczajny
dubi – wątpić; **eksterduba** – niewątpliwy, poza wątpliwością

Przyimek może też występować jako osobny wyraz z końcówką gramatyczną.

ekstera – zewnętrzny**; la ekstera parto de la domo** – zewnętrzna część domu
ekstere – na zewnątrz; **ili staris ekstere** – oni stali na zewnątrz
ekstero – zewnętrzna część, zewnętrzna strona; **la ekstero de la muro estas ruĝa** – zewnętrzna strona muru jest czerwona

Inter

Przyimek **inter** znaczy „między” (przestrzeń, czas).

Oni povas trovi sin facile inter martelo kaj amboso. Można łatwo się znaleźć między młotem i kowadłem.
Inter Germanio kaj Rusio kuŝas Pollando. Między Niemcami i Rosją leży Polska.
Inter la fenestro kaj la pordo estas fotelo. Między oknem i drzwiami jest fotel.
Metu la pakon inter la valizojn. Połóż paczkę między walizki.

Ili interparolas inter si Esperante. Rozmawiali między sobą po esperancku.
Pollando troviĝas inter Germanio kaj Ukraino. Polska znajduje się między Niemcami i Ukrainą.
Ili estas tre amikaj inter si. Oni są bardzo zaprzyjaźnieni między sobą.
Inter ni ekzistas grandaj diferencoj. Między nami istnieją duże różnice.
Ni revenos inter la sepa kaj oka horoj. Wrócimy między siódmą i ósmą.
La konferenco okazos inter vendredo kaj dimanĉo. Konferencja będzie miała miejsce między piątkiem a niedzielą.
La partopreno en la renkontiĝo kostos inter 100 kaj 120 zlotoj. Uczestnictwo w spotkaniu będzie kosztowało między 100, a 120 złotych.

Przyimek **inter** jest stosowany jako przedrostek.

linio – linia; **interlinio** – interlinia
reto – sieć; **Interreto** - Internet
nacia – narodowy; **internacia** – międzynarodowy
paroli – mówić; **interparoli** – rozmawiać
rompi – łamać; **interrompi** – przerywać
homa – ludzki; **interhoma** - międzyludzki

Preter

Przyimek **preter** znaczy „wzdłuż, obok".

Ŝi pasis preter mi sen saluto. Ona przeszła obok mnie bez pozdrowienia.
La ŝoseo kondukas preter la muro. Szosa prowadzi wzdłuż muru.
Preter la urbo fluas rivero. Wzdłuż miasta płynie rzeka.

Przyimek **preter** jest stosowany jako przedrostek.

iri – iść; **preteriri** – przechodzić obok
vidi – widzieć; **pretervidi** – przeoczać
voli – chcieć; **pretervola** – mimowolny, niezamierzony
lasi – puszczać, zostawiać; **preterlasi** – pomijać, przepuszczać

Przyimek może też występować jako osobny wyraz z końcówką gramatyczną.

pretere – obok; **pretere oni povis ekvidi grandan arbon** – obok można było zobaczyć wielkie drzewo

Laŭ

Przyimek **laŭ** znaczy „według, wzdłuż, zgodnie".

Oni konstruas la ŝoseon laŭ la fervojo. Budują szosę wzdłuż linii kolejowej.
Ili volonte promenas laŭ la riverbordo. Oni chętnie spacerują wzdłuż brzegu rzeki.
Iru laŭ tiu direkto. Idź w tamtym kierunku.
La serpento rampis supren laŭ la trunko. Wąż pełznął w górę wzdłuż pnia.
Katojn oni devas karesi laŭ la haroj. Koty trzeba głaskać z włosem.
La soldatoj restas laŭ la ordono de sia estro. Żołnierze pozostają na rozkaz swojego przełożonego.
Agu laŭ via gusto. Postępuj zgodnie z własnym gustem.
Laŭ la kutimo ili kuris ĉiutage kvin kilometrojn. Zgodnie ze zwyczajem oni biegali codziennie pięć kilometrów.
Laŭ projekto la ponto estos 1200 metrojn longa. Według projektu most będzie miał 1200 metrów długości.
Laŭ mia opinio ŝi estas inteligenta. Według mojej opinii ona jest inteligentna.
Velu laŭ la vento. Żegluj zgodnie z wiatrem.

Ĉio iras laŭ nia deziro. Wszystko idzie zgodnie z naszym życzeniem.
Mi konas lin nur laŭ la nomo. Znam go tylko z nazwiska.
Li estas matematikisto laŭ profesio. On jest matematykiem z zawodu.

Przyimek **laŭ** jest stosowany jako przedrostek.

eble – może; **laŭeble** – wedle możliwości, w miarę możliwości
diri – mówić; **laŭdire** – jak mówią, jak powiadają, podobno
vorto – słowo; **laŭvorta** – dosłowny
longa – długi; **laŭlonge** - wzdłuż

Sub

Przyimek **sub** znaczy „pod".

La libro kuŝas sub la tablo. Książka leży pod stołem.
Li portis librojn sub la brako. On niósł książki pod pachą.
Lernantoj dormis sub la libera ĉielo. Uczniowie spali pod gołym niebem.
Sub ŝiaj piedoj kuŝas folioj. Po jej nogami leżą liście.
La lampo pendas sub la plafono. Lampa wisi pod sufitem.
Nenio nova sub la suno. Nic nowego pod słońcem.
Metu la valizon sub la ŝrankon. Połóż walizkę pod szafę.
Metu kusenon sub la kapon. Podłóż poduszkę pod głowę.
La muso kuris sub la liton. Mysz wbiegła pod łóżko.
La muso aperis el sub la lito. Mysz pojawiła się spod łóżka.
Li falis sub la radojn de aŭtomobilo. On wpadł pod koła samochodu.
Mi eldonis mian verkon sub kaŝnomo. Wydałem swoje dzieło pod psudonimem.
Li faris tion sub falsa preteksto. On zrobił to pod fałszywym pretekstem.
Zamenhof eldonis sian libron sub la nomo Doktoro Esperanto. Zamenhof wydał swoją książkę pod nazwiskiem Doktor Esperanto.
Sub la influo de agitado ni voĉdonis por la Demokrata Partio. Pod wpływem agitacji głosowaliśmy na Partię Demokratyczną.
Sub la kondiĉo de alpago ni ricevos monatan bultenon. Pod warunkiem dopłaty otrzymamy comiesięczny biuletyn.

Przyimek **sub** jest stosowany jako przedrostek.

tero – ziemia; **subtera** – podziemny
skribi – pisać; **subskribi** – podpisywać
oficiro – oficer; **suboficiro** – podoficer
vesto – ubranie; **subvesto** – bielizna
akvo – woda; **subakva** – podwodny
grupo – grupa; **subgrupo** – podgrupa
meti – kłaść; **submeti** – podkładać
ordigi – porządkować; **subordigi** - podporządkować

Przyimek może też występować jako osobny wyraz z końcówką gramatyczną.

suba – spodni, dolny, będący pod spodem; **la suba tavolo estas verda** – spodnia warstwa jest zielona.
sube – pod spodem; **sube ni trovis ion tute neatenditan** – pod spodem znaleźliśmy coś całkiem nieoczekiwanego.

Słowotwórstwo

Przyrostek -ig

Wśród przyrostków i przedrostków szczególną rolę odgrywają przyrostki **ig** i **iĝ**, które są bardzo często stosowane w słowotwórstwie.

Przyrostek -**ig** wyraża czynienie jakimś, skłanianie do czegoś, powodowanie czegoś. Może być stosowany w odniesieniu do rozmaitych części mowy.

Z przymiotnikami:
varma – ciepły; **varmigi** – ocieplać, ogrzewać, rozgrzewać; dosłownie: **igi varma** – zrobić coś ciepłym
longa – długi; **longigi** – wydłużać, przedłużać; dosłownie: **igi longa** – zrobić coć długim
akra – ostry, spiczasty; **akrigi** – ostrzyć, wyostrzać
bela – ładny, piękny; **beligi** – upiększać
feliĉa – szczęśliwy; **feiliĉigi** – uszczęśliwiać
kontenta – zadowolony; **kontentigi** - zadowalać
Z czasownikami:
sidi – siedzieć; **sidigi** – sadzać, posadzić; dosłownie: **igi sidi** – spowodować, by ktoś siedział
veni – przybywać, przychodzić; **venigi** – sprowadzać; dosłownie **igi veni** – spowodować, by ktoś przyszedł
dormi – spać; **dormigi** – usypiać
devi – musieć; **devigi** – zmuszać
droni – tonąć; **dronigi** - topić
Z rzeczownikami:
ordo – porządek; **ordigi** – porządkować; dosłownie: **igi ordon** – spowodować porządek
ruino – ruina; **ruinigi** – rujnować; dosłownie **igi ruinon** – spowodować ruinę
edzino – żona; **edzinigi** – wydać za mąż (uczynić żoną)
flamo – płomień; **flamigi** - rozpłomieniać
Z liczebnikami:
duobla – podwójny; **duobligi** – podwajać
Z przyimkami:
for – daleko, z dala; **forigi** – usuwać, oddalać
kun – razem, z; **kunigi** – łączyć, zespalać
Z zestawieniami wyrazów:
sur tablo – na stole; **surtabligi** – kłaść na stole
en poŝo – w kieszeni; **enpoŝigi** – wkładać do kieszeni
sen vesto – bez ubrania; **senvestigi** – rozbierać
sen armo – bez broni; **senarmigi** – rozbrajać
en kapo – w głowie; **enkapigi** – wtłoczyć do głowy, zapamiętać (np. reguły)

Przyrostek występuje też jako samodzielny wyraz.

igi – czynić, skłaniać, powodować, sprawiać

Przyrostek -iĝ

Przyrostek **–iĝ** oznacza stawanie się czymś. Jest stosowany, podobnie jak **–ig**, z wieloma częściami mowy.

laca – zmęczony; **laciĝi** - męczyć się; dosłownie **iĝi laca** – stać się zmęczonym
pala - blady; **paliĝi** – blednąć; dosłownie **iĝi pala** – stać się bladym
malriĉa - ubogi, biedny; **malriĉiĝi** - ubożeć, biednieć

kontenta – zadowolony; **kontentiĝi** – zadowalać się
sidi - siedzieć; **sidiĝi** - siadać
esti - być; **estiĝi** - stawać się
ruli - toczyć; **ruliĝi** - toczyć się
edzo - mąż; **edziĝi** - ożenić się
flamo - płomień; **flamiĝi** - zapalać się, stawać w płomieniach
sen vesto - bez ubrania; **senvestiĝi** - rozbierać się
en domo - w domu; **endomiĝi** - wejść do domu
en lito – w łóżku; **enlitiĝi** – kłaść się do łóżka; **ellitiĝi** – wyjść z łóżka
duobla - podwójny; **duobliĝi** - podwoić się

Przyrostek występuje też jako samodzielny wyraz.

iĝi – stawać się, robić się

Przyrostek -end

Przyrostek **–end** wyraża konieczność zrobienia czegoś.

pagi – płacić; **pagenda** – konieczny do zapłaty
fari – robić; **farenda** – konieczny do zrobienia
respondi – odpowiadać; **respondenda** – konieczny do udzielenia odpowiedzi

Przyrostek występuje też jako samodzielny wyraz.

enda – konieczny
ende - koniecznie

Przyrostek -ind

Przyrostek **–ind** oznacza, że coś jest godne czegoś, warte czegoś.

miri – dziwić się; **mirinda** – podziwu godny
vidi – widzieć; **vidinda** – wart obejrzenia
bedaŭri – żałować; **bedaŭrinda** – godzien pożałowania; **bedaŭrinde** – niestety, należy żałować
kredi – wierzyć; **kredinda** – wiarygodny
ridi – śmiać się; **ridinda** – śmieszny, śmiechu wart

Przyrostek występuje też jako samodzielny wyraz.

inda – wart, godny

Słowniczek przylekcyjny

admiro - podziw
advokato - adwokat
agitado - agitacja
agrable - przyjemnie
aĵo - rzecz
akcidento - wypadek
akra - ostry, spiczasty
akrigi - ostrzyć, wyostrzać
akuzi - oskarżać
akvo - woda
aldoni - dodawać
alflugi - nadlatywać
alglui - przyklejać, naklejać
alkuri - nadbiegać
alpago - dopłata
alternativa - alternatywny
alveturigi - przywozić, dowozić
amboso - kowadło
ambulanco - ambulans, karetka
amika - przyjazny
amikino - przyjaciółka
armeo - armia
armo - broń
aspekti - wyglądać
aŭtobuso - autobus
bati - bić
bedaŭrinda - godzien pożałowania
bedaŭrinde - niestety, należy żałować

beligi - upiększać
brako - ramię
bulteno - biuletyn
butero - masło
cedi - ustępować
ceremonio - ceremonia
civitano - obywatel
ĉarmo - urok
ĉefo - szef
ĉielo - niebo
ĉirkaŭa - okoliczny, będący naokoło
ĉirkaŭbraki - obejmować ramieniem
ĉirkaŭe - naokoło, wokół
ĉirkaŭi - otaczać, być naokoło
ĉirkaŭiri - obchodzić (naokoło)
ĉirkaŭkolo - naszyjnik; obroża
ĉirkaŭkuri - obiegać
dato - data
defendi - bronić
demokrata - demokratyczny
devigi - zmuszać
deziro - pragnienie, życzenie
diferenco - różnica
direkto - kierunek
doktoro - doktor
dormigi - usypiać
droni - tonąć
dronigi - topić
dubi - wątpić
dungi - wynajmować
duobligi - podwajać
duobliĝi - podwajać się
ebla - możliwy
eble - może
edukita - wykształcony
edziĝi - żenić się
edzinigi - wydawać za mąż
ekonomia - ekonomiczny
eksperimento - eksperyment
ekster - poza, na zewnątrz
ekstera - zewnętrzny
eksterduba - niewątpliwy, poza wątpliwością
ekstere - na zewnątrz
eksterlanda - zagraniczny
ekstero - zewnętrzna strona
eksterordinara - nadzwyczajny
ekzekuti - tracić, dokonywać ekzekucji
eldoni - wydawać (publikować)
eleganta - elegancki
ellernado - wyuczenie się, nauka
enda - konieczny
ende - koniecznie
energie - energicznie
enkonduki - wprowadzić
estiĝi - stawać się
estro - kierownik, przełożony
etendi - wyciągać, rozciągać
eterna - wieczny
feliĉigi - uszczęśliwiać
fermita - zamknięty
fervojo - linia kolejowa
firmao - firma
flamigi - rozpłomieniać
flamiĝi - stawać w płomieniach, zapalać się
flamo - płomień
folio - liść
forigi - usuwać, oddalać
formo - forma
forte - silnie, mocno
fotografaĵo - fotografia
fremda - obcy
fremdlingvo - język obcy
fundo - spód, dno
Germanio - Niemcy
glui - kleić
graso - tłuszcz
grupo - grupa
gusto - gust, smak
ĝentilaĵo – uprzejmość okazana, uprzejmy czyn
ĝisdatigi - uaktualniać
ĝisfunda - dogłębny
ĝismorta - dośmiertny
ĝisvivi - dożywać
historieto - historyjka
homa - ludzki
hospitalo - szpital
ien - gdzieś, dokądś
ilaro - narzędzia
inda - wart, godny
infaneco - dzieciństwo
influo - wpływ
inter - między
interhoma - międzyludzki
interlinio - interlinia
internacia - międzynarodowy
interrompi - przerywać
inviti - zapraszać
iomete - troszkę, troszeczkę
jam - już
jardeko - dziesięciolecie, dekada
kaldrono - kocioł
kamiono - ciężarówka
kanapo - kanapa
karesi - pieścić, głaskać
kaŝnomo - pseudonim
kelkcent - kilkaset
kelkdek - kilkadziesiąt
kelke da - kilka, nieco
kelkfoje - kilkakrotnie, niekiedy
kliniĝi - schylać się
koliero - naszyjnik
kolo - szyja
konatulo - znajomy, osoba znajoma
konsenti - zgadzać się
kontentigi - zadowalać
kontentiĝi - zadowalać się
kontraŭstari - przeciwstawiać się, opierać się
kortuŝi - wzruszać
kredi - wierzyć, uważać
kredinda - wiarygodny
krizo - kryzys
kun - z, razem z
kunigi - łączyć, zespalać
kuracisto - lekarz
kurejo - bieżnia
kuseno - poduszka
kuŝi - leżeć
kutimo - zwyczaj, obyczaj
kviete - spokojnie
laborado - praca, pracowanie
laborhoro - godzina pracy, czas pracy
lacigi - męczyć
laciĝi - męczyć się
lardo - słonina
laŭ - według, wzdłuż, zgodnie
laŭdire - jak mówią, podobno
laŭeble - w miarę możliwości
laŭlonge - wzdłuż
laŭvorta - dosłowny
lernado - uczenie się, nauka
libera - wolny
libroŝranko - regał na książki
linio - linia
lito - łóżko
loĝanto - mieszkaniec
longigi - wydłużać, przedłużać
luma - jasny, świetlisty
maldolĉa - gorzki
malfacila - trudny
malfaciligi - utrudniać
malfrua - późny
malhela - ciemny
mallonga - krótki
malmulta - nieliczny, niewiele
malriĉiĝi - biednieć, ubożeć
malvarme - zimno, chłodno
manĝejo - jadalnia
martelo - młot
matematikisto - matematyk
mencii - wspominać, wzmiankować
menciita - wspomniany

mendi - zamawiać
mezo - środek
migri - migrować, wędrować
miri - dziwić się
mirinda - podziwu godny
modelo - model
multege - bardzo wiele, mnóstwo
multo - wiele, duża ilość
muso - mysz
nacia - narodowy
naskolando - kraj urodzenia
neatendita - nieoczekiwany
obeema – posłuszny, uległy; potulny
oficiala - oficjalny
oficiro - oficer
ordigi - porządkować
ordoni - rozkazywać
ordono - rozkaz
pacema - pokojowy
paco - pokój (nie-wojna)
pagi - płacić
pakaĵo - bagaż
pala - blady
paliĝi - blednąć
partio - partia
partopreno - uczestnictwo
pastro - ksiądz, kapłan (duchowny)
patoso - patos
pendi - wisieć
peto - prośba
piedo - noga, stopa
plafono - sufit
plenigi - napełniać, wypełniać
plenumi – wykonywać, wypełniać (zadanie)
plura - liczny, wiele
plurfoje - wielokrotnie, niejednokrotnie
plurobla - wielokrotny, zwielokrotniony
politikisto - polityk
Pollando - Polska
postulema - wymagający
poŝtelefono - telefon komórkowy
prelego - prelekcja, odczyt
premio - premia, nagroda
preteksto - pretekst
preter - obok, wzdłuż
preteriri - przejść obok
preterlasi - przepuszczać, pomijać
pretervidi - przeoczać
pretervola - mimowolny, niezamierzony
pripenso - namysł
proceso - proces
profesio - zawód, profesja
progreso - postęp, progres
projekto - projekt
protesti - protestować
prunti - pożyczać
pulso - puls, tętno
puni - karać
purigi - czyścić
rampi - pełzać
rando - brzeg
renkontiĝo - spotkanie
revuo - przegląd, czasopismo
ricevi - otrzymać
ridinda - śmieszny, śmiechu wart
ridindeco - śmieszność
rimedo - środek (narzędzie)
riverbordo - brzeg rzeki
rompi - łamać
rondiri - krążyć, okrążać
ruĝa - czerwony
ruĝiĝi - zaczerwieniać się
ruinigi - rujnować
ruino - ruina
ruli - toczyć
ruliĝi - toczyć się
Rusio - Rosja
saluto - pozdrowienie
samtempe - jednocześnie, w tym samym czasie
scio - wiedza
scipovi - umieć, potrafić
sen - bez
senarmigi - rozbrajać
senco - sens, znaczenie
senmove - bez ruchu
senvestigi - rozbierać (z ubrania)
senvestiĝi - rozbierać się
serpento - wąż
servi - służyć
sidi - siedzieć
sidigi - sadzać
sidiĝi - siadać
singarda - ostrożny
sopiri - tęsknić
sub - pod
suba - spodni, dolny
subakva - podwodny
sube - pod spodem
subgrupo - podgrupa
submeti - podkładać
suboficiro - podoficer
subordigi - podporządkowywać
subskribi - podpisywać
subtera - podziemny
subvesto - bielizna
sufiĉe da - wystarczająco
sumo - suma
supo - zupa
supren - w górę, do góry
surprizi - zaskakiwać, zadziwiać
ŝoseo - szosa
ŝranko - szafa
taksi - oceniać
talenta - utalentowany
tavolo - warstwa
tero - ziemia
tranĉeo - okop
trejni - trenować
tro - zbyt, zbytnio
trunko - pień
Ukraino - Ukraina
valora - wartościowy
varmigi - ocieplać, ogrzewać
varo - towar
veki - budzić
veli - żeglować
venigi - sprowadzać
venontjare - w przyszłym roku
verŝi - wylewać
vesto - ubranie
voĉdoni - głosować
voli - chcieć

Leciono sep (7)

Przyimki (3)

Super

Przyimek **super** znaczy „nad, ponad, powyżej“.

Super la lago lumas steloj. Ponad jeziorem świecą gwiazdy.
Super la tero estas aero. Nad ziemią jest powietrze.
Super niaj kapoj estas la ĉielo. Nad naszymi głowami jest niebo.
Birdoj flugas super la domojn. Ptaki lecą ponad domy.
La suno leviĝas super la teron. Słońce podnosi się ponad ziemię.
Super la maro blovas forta ventego. Nad morzem wieje silna wichura.
La termometro montras dudek gradojn super la nulo. Termometr pokazuje dwadzieścia stopni powyżej zera.
La generalo estas super la kolonelo. Generał jest nad pułkownikiem.
Li laboras super la projekto. On pracuje nad projektem.
Ŝi levis la kapon de super la skribmaŝino. Ona podniosła głowę znad maszyny do pisania.
La tasko estas super homaj fortoj. Zadanie jest ponad ludzkie siły.
Ili laŭdis ŝin super ĉiuj mezuroj. Oni chwalili ją ponad wszelką miarę.

Przyimek **super** jest stosowany jako przedrostek.

krii – krzyczeć; **superkrii** – przekrzyczeć
ruza – chytry; **superruzi** – przechytrzyć
homa – ludzki; **superhoma** – nadludzki
pagi – płacić; **superpagi** – przepłacać
jaro – rok; **superjaro** – rok przestępny
ŝarĝi – ładować, obciążać; **superŝarĝi** – przeładowywać, przeciążać
stari – stać; **superstari** – wystawać, sterczeć

Przyimek może też występować jako osobny wyraz z końcówką gramatyczną.

supera – wyższy, wyższego stopnia; **supera matematiko estas malfacila** – wyższa matematyka jest trudna
superi – przewyższać, przeważać; **li superas ĉiujn aliajn pentristojn** – on przewyższa wszystkich innych malarzy.

Sur

Przyimek **sur** znaczy „na“.

Li havas ĉapelon sur la kapo. On ma kapelusz na głowie.
Ili sidas sur la seĝoj. Oni siedzą na krzesłach.
Nuboj aperis sur la ĉielo. Chmury pojawiły się na niebie.
La kajero kuŝas sur la tablo. Zeszyt leży na stole.
Metu la libron sur la tablon. Połóż książkę na stole.
Ŝi havas kapon sur ĝusta loko. Ona ma głowę na właściwym miejscu.
Sur la korto ludas infanoj. Na podwórku bawią się dzieci.
Sur bordo de la rivero staras multaj homoj. Na brzegu rzeki stoi wielu ludzi.

Sur la arbo sidas birdoj. Na drzewie siedzą ptaki.
Sur la strato promenas kviete loĝantoj de la urbo. Po ulicy spacerują spokojnie mieszkańcy miasta.
Ili sidas ĉiam sur sama loko. Oni siedą zawsze na tym samym miejscu.
Sur ŝia vizaĝo aperis ĝoja rido. Na jej twarzy pojawi się wesoły uśmiech.
Li ludas ofte sur gitaro kaj piano. On gra często na gitarze i fortepianie.
Ili sin ĵetis sur malamikajn soldatojn. Oni rzucili się na nieprzyjacielskich żołnierzy.
Ŝi rigardas malsupren sur la korton. Ona patrzy w dół na podwórko.
Ŝi levis la okulojn sur la najbaron. Podniosła oczy na sąsiada.

Przyimek **sur** jest stosowany jako przedrostek.

meti - kłaść; **surmeti** – wkładać, nakładać
glui – kleić; **surglui** – naklejać
tablo – stół; **surtabligi** – kłaść na stół
iri – iść; **suriri** – wspinać się
skribi – pisać; **surskribo** - napis

Kontraŭ

Przyimek **kontraŭ** znaczy „naprzeciw; przeciwko, wbrew, kontra; w kierunku“.

Ili renkontiĝis vizaĝo kontraŭ vizaĝo. Spotkali się twarzą w twarz.
La urbodomo staras kontraŭ la muzeo. Ratusz stoi naprzeciw muzeum.
Ili sidas unu kontraŭ la alia. Oni siedzą jedno naprzeciwko drugiego.
Li levis sian vizaĝon kontraŭ la plafonon. Podniósł twarz ku sufitowi.
Starigu la tablon kontraŭ la fenestro. Postaw stół naprzeciw okna.
Ili saltas kontraŭ la vento. Oni skaczą pod wiatr.
Ne naĝu kontraŭ la fluo. Nie płyń pod prąd.
Ne agu kontraŭ la kutimo. Nie postępuj wbrew zwyczajowi.
Ni voĉdonos kontraŭ ili. Będziemy głosować przeciwko nim.
La soldatoj batalis kuraĝe kontraŭ malamikoj. Żołnierze walczyli odważnie przeciw wrogom.
Mi ne povas agi kontraŭ mia konscienco. Nie mogę postępować wbrew mojemu sumieniu.
Granda ĉapelo ŝirmis lin kontraŭ la suno. Duży kapelusz chronił go przed słońcem.
Ne ekzistas efika rimedo kontraŭ ĉiuj malsanoj. Nie istnieje skuteczny środek przeciwko wszystkim chorobom.
Oni devas aĉeti asekuron kontraŭ akcidento. Trzeba kupić ubezpieczenie od wypadku.

Przyimek **kontraŭ** jest stosowany jako przedrostek.

stari – stać; **kontraŭstari** – sprzeciwiać się
agi – działać; **kontraŭagi** – przeciwdziałać
volo – wola, chęć; **kontraŭvola** – mimowolny, wbrew woli
veneno – trucizna; **kontraŭveneno** – odtrutka
aviadilo – samolot; **kontraŭaviadila** – przeciwlotniczy
diri – mówić; **kontraŭdiri** – zaprzeczać, sprzeciwiać się
revolucio – rewolucja; **kontraŭrevolucia** – kontrrewolucyjny
leĝo – prawo; **kontraŭleĝa** – nieprzepisowy, wbrew prawu

Przyimek może też występować jako osobny wyraz z końcówką gramatyczną.

kontraŭa – przeciwny; **ili venis de la kontraŭa flanko** – przyszli z przeciwnej strony
kontraŭe – przeciwnie; naprzeciw; **la dometo troviĝanta kontraŭe estas bela** – domek znajdujący się naprzeciw jest ładny.

kontraŭi – sprzeciwiać się, być przeciwnym; **ni kontraŭas al liaj proponoj** – sprzeciwiamy się jego propozycjom.

Dum

Przyimek **dum** znaczy „podczas, w czasie, w ciągu” (**dum** jest także spójnikiem).

Dum la vojaĝo mi legis libron. W czasie podróży czytałem książkę.
Mi ne povis ekdormi dum la tuta nokto. Nie mogłem zasnąć w ciągu całej nocy.
Dum la vojo ili senĉese babilis. W czasie drogi oni bez przerwy plotkowali.
Dum la ekzameno vi ne rajtas konsulti vortarojn. W czasie egzaminu nie masz prawa radzić się słowników.

Przyimek **dum** może być stosowany w roli przedrostka.

vivo – życie; **dumviva** – dożywotni
nokto – noc; **dumnokta** – nocny (mający miejsce w nocy)

Przyimek może też występować jako osobny wyraz z końcówką gramatyczną.

dume – w tym czasie, tymczasem; **mi iros ion aĉeti, dume sidiĝu kaj ripozu** – pójdę coś kupić, w tym czasie usiądź i odpocznij

El

Przyimek **el** znaczy „z, ze” (kogo, czego).

Petro eliris el sia ĉambro. Piotr wyszedł ze swojego pokoju.
El la poto eliras vaporo. Z garnka wydobywa się para.
La patro forpelis sian filon el la domo. Ojciec wypędził swojego syna z domu.
Ŝi forstrekis etan fragmenton el sia teksto. Ona wykreśliła drobny fragment ze swojego tekstu.
Ili venas hodiaŭ el Prago. Oni przyjeżdżają dzisiaj z Pragi.
Kazimierz Bein eksiĝis el la esperanta movado en 1910. Kazimierz Bein opuścił ruch esperancki w 1910 roku.
Li ridas el la tuta gorĝo. On śmieje się na całe gardło.
La kato elkuris el sub la kanapo. Kot wybiegł spod kanapy.
El interno oni povis aŭdi muzikon. Z wewnątrz można było usłyszeć muzykę.
Marta vekiĝis el longa dormo. Marta obudziła się z długiego snu.
El la knabo fariĝis forta junulo. Z dziecka zrobił się silny młodzieniec.
Ili laboras intense por elitiri sin el mizero. Oni pracują intensywnie, aby wydobyć się z biedy.
Fragmentoj de Esperanto devenas el la slavaj lingvoj. Fragmenty esperanta pochodzą z języków słowiańskich.
Johano legis al ni fragmenton el la libro. Jan przeczytał nam urywek z książki.
La banejo estas konstruita el marmoro. Łazienka jest zbudowana z marmuru.
El ĉiuj infanoj Jozefo estas la plej saĝa. Ze wszystkich dzieci Józef jest najmądrzejszy.
Mia loĝejo konsistas el kvar ĉambroj, banejo kaj kuirejo. Moje mieszkanie składa się z czterech pokoi, łazienki i kuchni.
El manko de fortoj ni ne povis labori plu. Z braku sił nie mogliśmy więcej pracować.

Przyimek może być stosowany w roli przedrostka.

aĉeti – kupować; **elaĉeti** – wykupywać
batali – walczyć; **elbatali** – wywalczyć
diri – mówić; **eldiri** – wypowiadać
doni – dawać; **eldoni** – wydawać

fosi – kopać; **elfosi** - wykopywać

Przyimek może też występować jako osobny wyraz z końcówką gramatyczną.

ele – na zewnątrz; **ele ni vidis kurantajn homojn** – na zewnątrz widzieliśmy biegających ludzi

Krom

Przyimek **krom** znaczy „prócz, oprócz, poza".

Krom mi ĉiuj jam dormis. Oprócz mnie wszyscy już spali.
La tuta teksto estas korekta, krom kelkaj etaj fragmentoj. Cały tekst jest poprawny, oprócz kilku drobnych fragmentów.
En la kinejo estis neniu krom nia grupo. W kinie nie było nikogo poza naszą grupą.
Ni bezonas nenion krom pano kaj akvo. Nie potrzebujemy niczego poza chlebem i wodą.
Krom tio, ke li estas malĝentila, li estas ankaŭ stulta. Prócz tego, że jest nieuprzejmy, on jest także głupi.
Ni ne havas nun alian okupon krom lerni. Nie mamy teraz innego zajęcia niż uczyć się.
Vi povas nenion fari krom reveni hejmen. Nie możesz teraz nic zrobić, jak powrócić do domu.
Ĉu vi provis alian laboron krom tiu, kiu donas malmultan monon? Czy próbowałeś innej pracy oprócz tej, która przynosi niewiele pieniędzy?

Przyimek może być stosowany w roli przedrostka.

efiko – skutek, efekt; **kromefiko** – skutek uboczny
laboro – praca; **kromlaboro** – dodatkowa praca
leciono – lekcja; **kromleciono** – korepetycja
nomo – nazwa; **kromnomo** – przydomek
virino – kobieta; **kromvirino** – kochanka, nałożnica

Przyimek może też występować jako osobny wyraz z końcówką gramatyczną.

kroma – dodatkowy; **ilia laboro havas kroman valoron** – ich praca ma dodatkową wartość
krome – dodatkowo, prócz tego; **ŝi estas tre laborema kaj krome parolas kelkajn fremdajn lingvojn** – ona jest bardzo pracowita, a dodatkowo mówi kilkoma obcymi językami.

Malgraŭ

Przyimek **malgraŭ** znaczy „mimo, pomimo".

Malgraŭ mia malpermeso li iris al kinejo. Pomimo mojego zakazu on poszedł do kina.
Malgraŭ malbona vetero ni promenis la tutan vesperon en la najbara parko. Mimo złej pogody spacerowaliśmy cały wieczór w sąsiednim parku.
Mi estas laca, malgraŭ tio mi iris ludi pilkon. Jestem zmęczony, mimo tego poszedłem pograć w piłkę.
Malgraŭ ĉio mi decidis veturi al Krakovo. Mimo wszystko postanowiłem jechać do Krakowa.
Karlo perdis sian ŝlosilon, malgraŭ tio li sukcesis eniri la loĝejon tra fenestro. Karol zgubił swój klucz, mimo to udało mu się wejść do mieszkania przez okno.

Przyimek może być (rzadko) stosowany w roli przedrostka.

volo – wola, chęć; **malgraŭvola** – mimowolny, bezwiedny; **malgraŭvole** - mimowolnie

Spójniki (1)

Kaj

Spójnik **kaj** znaczy „i, a”.

Mi kaj Anna iris al kinejo. Ja i Anna poszliśmy do kina.
Nia kolego kaj lia edzino vojaĝis al Novjorko. Nasz kolega i jego żona pojechali do Nowego Jorku.
Petro renkontis hieraŭ Johanon kaj Henrikon. Piotr spotkał wczoraj Jana i Henryka.
Ili manĝas kaj trinkas. Oni jedzą i piją.
Ili manĝas per kuleroj, forkoj kaj tranĉiloj. Oni jedzą za pomocą łyżek, widelców i noży.
Ŝi estas alta kaj svelta. Ona jest wysoka i zgrabna.
Li havas modernan kaj rapidan komputilon. On ma nowoczesny i szybki komputer.
Paŭlo ofte parolas pri kaj per Esperanto. Paweł często mówi o (esperancie) i za pomocą esperanta.
Anna laboras kaj Maria ripozas. Anna pracuje, a Maria odpoczywa.
Ni restis sabate kaj dimanĉe en Gdansko, kaj ni estas tre kontentaj. Zostaliśmy w sobotę i niedzielę w Gdańsku i jesteśmy bardzo zadowoleni.
Karlo rigardas televidon kaj lia edzino legas magazinon. Karol ogląda telewizję, a jego żona czyta magazyn.
Ili preparis sin por la ekzamenoj kaj nun ili volas iomete ripozi. Oni przygotowali się do egzaminu, a teraz chcą trochę odpocząć.

Kaj... kaj...

Spójnik **kaj... kaj...** znaczy „i... i...“

Kaj Petro kaj Johano laboras. I Piotr, i Jan pracują.
Mi kaj manĝas kaj trinkas. I jem, i piję.
Ŝi estas kaj bela kaj inteligenta. Ona jest i ładna, i inteligentna.
Ili laboras kaj rapide kaj precize. Oni pracują i szybko, i dokładnie.

Aŭ

Spójnik **aŭ** znaczy „lub, albo“.

Kato aŭ hundo sidas ĉe la fenestro. Kot albo pies siedzi przy oknie.
Mi volas legi libron aŭ aŭskulti radion. Chcę czytać książkę lub słuchać radia.
Li povas esti saĝa aŭ stulta, mi ne scias. On może być mądry albo głupi, nie wiem.
Uzu kuleron aŭ forkon. Użyj łyżki lub widelca.
Aĉetu nigran aŭ brunan puloveron. Kup czarny lub brązowy sweter.
Lia komputilo havas du aŭ tri durdiskojn. Jego komputer ma dwa albo trzy twarde dyski.
Ili loĝas sub aŭ super niaj geamikoj. Oni mieszkają pod lub nad naszymi przyjaciółmi.
Ĉu vi volas nun ekzerci aŭ vi deziras ripozi? Czy chcesz teraz ćwiczyć, czy też pragniesz odpocząć?
Ĉu mi rajtas tion fari aŭ mi ne rajtas? Czy mam prawo to zrobić, czy też nie mam prawa?
Mi vidas, ke ŝi estas malsana aŭ ke ŝi estas simple laca. Widzę, że ona jest chora lub że jest po prostu zmęczona.
Ili povas vojaĝi per tramo, motociklo aŭ buso. Mogą podróżować tramwajem, motocyklem lub autobusem.

Aŭ... aŭ...

Spójnik **aŭ... aŭ...** znaczy „albo... albo...”

Ni vojaĝos aŭ per trajno, aŭ per aviadilo. Będziemy podróżować albo pociągiem, albo samolotem.
Ni devas aŭ venki aŭ morti. Musimy zwyciężyć albo umrzeć.
Aŭ ni vizitos nian onklinon, aŭ ni restos hejme. Albo odwiedzimy naszą ciotkę, albo zostaniemy w domu.
Laboru aŭ rapide, aŭ precize. Pracuj albo szybko, albo dokładnie.

Sed

Spójnik **sed** znaczy „ale, lecz".

Li estas alta sed dika. On jest wysoki, ale gruby.
Nia instruisto estas tre severa, sed samtempe justa. Nasz nauczyciel jest bardzo surowy, ale jednocześnie sprawiedliwy.
Mi volus iri al teatro, sed mi ne havas tempon. Chciałbym iść do teatru, ale nie mam czasu.
Mi ŝatas ŝin, sed ŝi ne ŝatas min. Lubię ją, ale ona nie lubi mnie.
Li petis helpon, sed neniu reagis. On prosił o pomoc, ale nikt nie zareagował.
Azor estas ne hundo, sed vera hundego. Azor jest nie psem, lecz prawdziwym psiskiem.
Mi volus trinki teon, sed sen sukero. Chciałbym napić się herbaty, ale bez cukru.
Mi volis ion diri al li, sed li foriris. Chciałem coś do niego powiedzieć, ale odszedł.
Ne ĝojo sed kontentiĝo plenigis nin. Nie radość nas przepełniała, ale zadowolenie.
Li ne laboras, sed ripozas. On nie pracuje, lecz odpoczywa.
Ne mono, ne riĉeco, sed amo estas grava. Nie pieniądze, nie bogactwo, lecz miłość jest ważna.
Sed ni revenu al nia interparolo. Ale wróćmy do naszej rozmowy.
Sed ni ne parolos pri tiu ĉi problemo. Ale nie będziemy mówić o tym problemie.

Nek

Spójnik **nek** znaczy „ani, ani nie, ani nawet".

Li ne aŭdis min, nek vidis. On nie słyszał mnie, ani nie widział.
Ili neniam fumas, nek drinkas. Oni nigdy nie palą, ani nie piją alkoholu.
Mi ne aĉetis la libron, nek vidis ĝin. Nie kupiłem tej książki, ani nawet jej nie widziałem.
Ŝi ne estas alta, nek svelta. Ona nie jest wysoka, ani zgrabna.
Neniaj vortoj nek ploroj povas ripari la damaĝon. Żadne słowa ani płacze nie mogą naprawić szkody.
Vi ne rajtas la dosieron distribui, nek vendi. Nie masz prawa rozprowadzać pliku, ani sprzedawać.
Tia elparolo iafoje aperas, sed ĝi ne estas normala nek konsilinda. Taka wymowa niekiedy się pojawia, ale nie jest normalna, ani godna polecania.
Ne temas pri politiko, nek pri ekonomio, sed pri moroj. Nie chodzi o politykę, ani o ekonomię, lecz o obyczaje.
Tiel mi neniam pensis nek sentis. Tak nigdy nie myślałem, ani nie czułem.
Ĉi tie ne helpos nek petoj nek minacoj. Tutaj nie pomogą prośby, ani groźby.
Ŝi estas nek alta nek svelta. Ona nie jest ani wysoka, ani zgrabna.
Nek mi legis nek rigardis televidon. Ani nie czytałem, ani nie oglądałem telewizji.
Henriko renkontis nek Paŭlon nek lian fraton. Henryk nie spotkał ani Pawła, ani jego brata.
Nek ŝi nek mi estas kontentaj pri la rezultoj. Ani ona, ani ja nie jesteśmy zadowoleni z wyników.
Nek feliĉo nek amo daŭras eterne. Ani szczęście, ani miłość nie trwają wiecznie.
Ŝi povis nek kuri nek iri. Ona nie mogła ani biegać, ani chodzić.
Tia uzado estas nek erara nek mallogika. Takie użycie nie jest ani błędne, ani nielogiczne.
Nek al mi nek al iu alia venis en la kapon ideo diri, ke ŝi estas malbela. Ani mnie, ani nikomu innemu nie przyszedł do głowy pomysł powiedzieć, że ona jest brzydka.

Ĉu... aŭ...

Spójnik **ĉu... aŭ...** znaczy „czy... czy też".

Ni devas labori, ĉu ni volas aŭ ni ne volas. Musimy pracować, czy chcemy, czy nie chcemy.
Ĉiu rajtas esti feliĉa, ĉu riĉa aŭ malriĉa. Każdy ma prawo być szczęśliwym, czy bogaty, czy biedny.
Ĉu laborema aŭ mallaborema, ĉiu ricevos premion. Czy pracowity, czy leniwy, każdy dostanie nagrodę.
Ĉu pro laciĝo aŭ pro alia kaŭzo, ili rezignis pri la ekskurso. Czy z powodu zmęczenia, czy też z innej przyczyny, zrezygnowali z wycieczki.
Vi devus preni ombrelon, ĉu estas pluvo aŭ nur nuboj. Powinnaś wziąć parasol, czy jest deszcz, czy tylko chmury.

Jen... jen...

Spójnik **jen... jen...** znaczy „to... to..."

Jen mi kuras, jen mi iras kviete. To biegnę, to idę spokojnie.
Lia vizaĝo estas jen ruĝa de kolero, jen pala de timo. Jego twarz jest to czerwona ze złości, to blada ze strachu.
Dum la vojaĝo nia filo volis jen ludi, jen legi fabelojn, jen dormi. W czasie podróży nasz syn to chciał się bawić, to czytać bajki, to spać.
Ili babilis jen pri tio, jen pri alio. Oni plotkowali to o tym, to o czym innym.

Ju... des...

Spójnik **ju... des...** znaczy „im... tym..."

Ju pli da tempo mi havas, des pli mi povas legi. Im więcej mam czasu, tym więcej mogę przeczytać.
Ju pli da mono, des pli da eblecoj. Im więcej pieniędzy, tym więcej możliwości.
Ju pli forta li estas, des pli bonajn rezultojn li atingas. Im jest silniejszy, tym lepsze rezultaty osiąga.
Ju pli malmulte vi parolos pri tio, des pli bone. Im mniej będziesz o tym mówić, tym lepiej.
Ju pli rapide ni iros, des pli frue ni venos al la celo. Im szybciej pójdziemy, tym wcześniej dojdziemy do celu.
Ju pli peza iu estas, des malpli rapide li kuras. Im ktoś jest cięższy, tym wolniej (mniej szybko) biegnie.
Ju pli klare li elparolas, des pli bone mi komprenas. Im wyraźniej on wymawia, tym lepiej rozumiem.

Możliwe jest też użycie samego wyrazu **des**, bez **ju**.

Ni legu la artikolon, des pli ke ĝi estas mallonga. Przeczytajmy artykuł, tym bardziej, że jest krótki.
Li malmulte parolis, sed des pli multe laboris. On mało mówił, lecz tym więcej pracował.

Słowotwórstwo

Przyrostek -aĉ

Przyrostek **–aĉ** oznacza cechę negatywną – gorszą wartość, nieprzydatność, niechęć.

odoro – zapach; **odoraĉo** – smród, fetor
domo – dom; **domaĉo** – rudera
ĉevalo - koń; **ĉevalaĉo** - szkapa
aŭto – auto, samochód; **aŭtaĉo** – rzęch, złom

Przyrostek występuje także jako samodzielny wyraz.

aĉa – wstrętny, paskudny

Przyrostek -aĵ

Przyrostek **–aĵ** wyraża konkretny rezultat jakiejś czynności, cechy czy stanu uczuĉ.

dolĉa - słodki; **dolĉaĵo** – słodycze, łakocie
nova – nowy; **novaĵo** – nowość; nowina
infano - dziecko; **infanaĵo** – dziecinada
araneo - pająk; **araneaĵo** – pajęczyna
ovo - jajko; **ovaĵo** – jajecznica
manĝi - jeść; **manĝaĵo** – jedzenie, potrawa
trinki - pić; **trinkaĵo** – napój
amuzi – bawić, zabawiać; **amuzaĵo** - rozrywka
ĉirkaŭ - wokół; **ĉirkaŭaĵo** – okolica, otoczenie
sen senco – bez sensu; **sensencaĵo** – nonsens, absurd, bzdura

Przyrostek występuje także jako samodzielny wyraz.

aĵo - rzecz

Przyrostek -ad

Przyrostek **–ad** oznacza powtarzalność czy przedłużone trwanie jakiejś czynności.

fari – robić; **farado** – robienie
iri – iść; **iradi** – chadzać
skribi – pisać; **skribadi** – pisywać
legi – czytać; **legadi** - czytywać

Przyrostek występuje także jako samodzielny wyraz.

ade – długo, ciągle, powtarzalnie

Przyrostek -ebl

Przyrostek **–ebl** oznacza możliwość.

vidi – widzieć; **videbla** – widoczny, dający się zobaczyć
kompreni – rozumieć; **komprenebla** – zrozumiały, dający się zrozumieć, **kompreneble** – oczywiście, ma się rozumieć
manĝi – jeść; **manĝebla** – jadalny
espero – nadzieja, **esperi** – mieć nadzieję; **espereble** – należy mieć nadzieję, miejmy nadzieję
nombro – liczba, **nombri** – numerować, liczyć, zliczać; **nombrebla** – przeliczalny
legi – czytać; **legebla** – czytelny

Przyrostek występuje także jako samodzielny wyraz.

ebla – możliwy
eble – być może
ebleco – możliwość, możność
ebligi - umożliwiać

Przyrostek -ec

Przyrostek **–ec** oznacza cechę, przymiot, pojęcie w znaczeniu oderwanym lub abstrakcyjnym.

bona – dobry; **boneco** – dobroć

korekta – poprawny; **korekteco** – poprawność
ruĝa – czerwony; **ruĝeco** – czerwień
ebla – możliwy; **ebleco** - możliwość
simpla – prosty; **simpleco** – prostota
longa – długi; **longeco** – długość
rapida – szybki; **rapideco** – szybkość
amiko – przyjaciel; **amikeco** – przyjaźń
frato – brat; **frateco** – braterstwo
granda animo – wielka dusza; **grandanimeco** – wielkoduszność
unu – jeden; **unueco** – jedność (w sensie: wspólnota)
pasinta – przeszły; **pasinteco** – przeszłość
estonta – przyszły; **estonteco** – przyszłość

Przyrostek występuje także jako samodzielny wyraz.

eco - cecha

Uwaga: abstrakcyjną cechę należy odróżniać od konkretnej materializacji. Powiemy **mezuru la longon de liaj manoj** (zmierz długość jego rąk), chcąc zmierzyć konkretną długość czyichś rąk, natomiast **la longeco de liaj manoj estas surpriza** (długość jego rąk jest zaskakująca), mówiąc o abstrakcyjnej cesze, jaką jest tu długość. W praktyce nieraz te różnice się zacierają – na przykład używa się **estonto** i **estonteco** – ale trzeba mieć świadomość pewnej różnicy znaczeniowej.

Słowniczek przylekcyjny

aĉa - wstrętny, paskudny
ade - długo, ciągle, powtarzalnie
aero - powietrze
alio - coś innego, inna rzecz
amuzaĵo - rzecz śmieszna, rozrywka
araneaĵo - pajęczyna
araneo - pająk
asekuro - ubezpieczenie, asekuracja
aŭ - albo, lub
aviadilo - samolot
banejo - łazienka
batali - walczyć
blovi - wiać
boneco - dobroć
bruna- brązowy
buso - autobus
ĉevalaĉo - szkapa
ĉirkaŭaĵo - otoczenie, okolica
ĉu - czy
damaĝo - szkoda, uszkodzenie
des - tym (im...tym...)
deveni - pochodzić
distribui - dystrybuować, rozprowadzać
dolĉa - słodki
dolĉaĵo - słodycze, łakocie
domaĉo - rudera
dormo - sen
dosiero - plik (komputerowy)
dume - tymczasem, w tym czasie
dumviva- dożywotni
durdisko - dysk twardy
ebleco - możliwość
ebligi - umożliwiać
eco - cecha
efika- skuteczny
efiko - skutek, efekt
ekdormi - zasypiać
eksiĝi - opuszczać, wychodzić
ekskurso - wycieczka
elaĉeti - wykupywać
elbatali - wywalczyć
eldiri - wypowiadać
ele - na zewnątrz
elfosi - wykopywać
eliri - wychodzić
elkuri - wybiegać
elparolo - wymowa
eltiri - wyciągać
eltiro - wycinek, wyimek, urywek
espereble - miejmy nadzieję
esperi - mieć nadzieję
espero - nadzieja
estonta- przyszły
estonteco - przyszłość
eta - drobny, mały
eterne - wiecznie
fabelo - bajka
farado - robienie
fariĝi - stawać się, robić się
fluo - prąd (w rzece), upływ
forko - widelec
forpeli - wygnać, wypędzać
forstreki - wykreślać
forto - siła
fosi - kopać
fragmento - fragment
frateco - braterstwo
generalo - generał
gitaro - gitara
gorĝo - gardło
grado - stopień
grandanimeco - wielkoduszność
ĝoja - wesoły, radosny
ĝusta - właściwy
iafoje - niekiedy, czasami
infanaĵo - dziecinada
interne - wewnątrz
interparolo - rozmowa
iradi - chadzać
jen - to, oto
ju - im (im...tym...)

justa - sprawiedliwy
kaj - i, a
kolonelo - pułkownik
komprenebla - zrozumiały
kompreneble - oczywiście, ma się rozumieć
konscienco - świadomość
konsilinda- zalecany
konsulti - konsultować, radzić się
kontentiĝo - zadowolenie
kontraŭa - przeciwny
kontraŭagi - przeciwdziałać
kontraŭaviadila - przeciwlotniczy
kontraŭdiri - zaprzeczać, sprzeciwiać się
kontraŭe - przeciwnie; naprzeciw
kontraŭi - sprzeciwiać się, być przeciwnym
kontraŭleĝa - nieprzepisowy, sprzeczny z prawem
kontraŭrevolucia - kontrrewolucyjny
kontraŭveneno - odtrutka
kontraŭvola - mimowolny, wbrew woli
korekta - poprawny
korekteco - poprawność
krom - prócz, oprócz, poza
kroma- dodatkowy
krome - dodatkowo, prócz tego
kromefiko - skutek uboczny
kromleciono - korepetycja
kromnomo - pseudonim, przydomek
kromvirino - kochanka, nałożnica
kuirejo - kuchnia
kulero - łyżek
kuraĝe - odważnie
laborema- pracowity
laciĝo - zmęczenie
legadi - czytywać
legebla- czytelny
leĝo - prawo
longeco - długość
lumi - świecić
malgraŭ - mimo, pomimo
malgraŭvola- mimowolny, bezwiedny
malgraŭvole - mimowolnie
malĝentila - nieuprzejmy, niegrzeczny
mallaborema - leniwy
mallogika- nielogiczny, alogiczny
malpermeso - zakaz
malsupren - w dół
manĝebla- jadalny
marmoro - marmur
matematika- matematyczny
mezuro - miara
minaco - groźba, zagrożenie
moro - zwyczaj, obyczaj
motociklo - motocykl
movado - ruch
naĝi - pływać
nek - ani, ani nie, ani nawet
nombrebla- przeliczalny
nombri - liczyć, zliczać; numerować
normala- normalny
novaĵo - nowość, nowina
Novjorko - Nowy Jork
nulo - zero
odoraĉo - smród, fetor
odoro - zapach
okupo - zajęcie
ombrelo - parasol
ovaĵo - jajecznica
pasinteco - przeszłość
pentristo - malarz
perdi - tracić, gubić
peza- ciężki
piano - pianino
ploro - płacz
plu - dalej, więcej
poto - garnek
rapideco - szybkość
reagi - reagować
revolucio - rewolucja
riĉaĵo - bogactwo
rido - śmiech, uśmiech
ripari - naprawiać, reperować
ruĝeco - czerwień
ruza- chytry
senĉese - bez przerwy, nieustannie
sensencaĵo - nonsens, absurd, bzdura
severa - surowy (nie-łagodny)
simpla - prosty
simpleco - prostota
skribadi - pisywać
slava - słowiański
starigi - stawiać, ustawiać
stelo - gwiazda
sukero - cukier
super - nad, ponad, powyżej
supera - wyższy, wyższego stopnia
superhoma- nadludzki
superi - przewyższać, przeważać
superkrii - przekrzykiwać
superpagi - przepłacać
superruzi - przechytrzyć
superstari - wystawać, sterczeć
superŝarĝi - przeładowywać, przeciążać
surglui - naklejać
suriri - wspinać się, iść do góry
surmeti - wkładać, nakładać
surskribo - napis
svelta - smukły, zgrabny
ŝarĝi - ładować, obciążać
ŝirmi - chronić, osłaniać
ŝlosilo - klucz
termometro - termometr
trinkaĵo - napój
urbodomo - ratusz
vendi - sprzedawać
veneno - trucizna
vera - prawdziwy
videbla- widoczny
vizaĝo - twarz
volo - wola, chęć

Leciono ok (8)

Przyimki (4)

Per

Przyimek **per** znaczy „za pomocą, przy pomocy, przez".

Oni kudras per kudrilo. Szyje się igłą.
Kombu viajn harojn per kombilo. Uczesz swoje włosy grzebieniem.
Mi pagis mian ŝuldon per mia lasta mono. Zapłaciłem mój dług moimi ostatnimi pieniędzmi.
Oni vidas per la okuloj kaj aŭdas per la oreloj. Widzi się oczami, a słyszy się uszami.
Oni informis min pri la afero per letero. Poinformowano mnie o sprawie listownie.
La firmao eksposedis la sekreton per sia spiono. Firma posiadła tajemnicę poprzez swojego szpiega.
Per helpo de vortaro mi komprenis la tutan tekston. Za pomocą słownika zrozumiałem cały tekst.
Mi rekonis ŝin per la unua rigardo. Rozpoznałem ją pierwszym rzutem oka.
Vi povas vendi viajn malnovajn librojn per aŭkcio. Możesz sprzedać swoje stare książki za pomocą aukcji.
Ni batalis per ĉiuj fortoj. Walczyliśmy ze wszystkich sił.
Oni ne rajtas akiri bonstaton per forto. Nie ma się prawa zdobywać dobrobytu siłą.
La reĝo mortigis sian serviston per unu puŝo de stileto. Król zabił swojego służącego jednym pchnięciem sztyletu.
Sendu la leteron per poŝto. Wyślij list pocztą.
Li minacis nin per pugno. On pogroził nam pięścią.
Li komencis sian prelegon per preĝo. Rozpoczął swoją prelekcję od modlitwy.
Homoj mortas kutime per natura morto. Ludzie umierają zwykle śmiercią naturalną.
Mi ĵuras per mia honoro. Przysięgam na swój honor.

Przyimek może być stosowany w roli przedrostka.

labori – pracować; **perlabori** – zapracować
forto – siła; **perforto** – przemoc

Przyimek może też występować jako osobny wyraz z końcówką gramatyczną.

peri – pośredniczyć; przekazywać. **Mi peros la informon al sinjorino Kowalska**. Przekażę wiadomość pani Kowalskiej.
pera – pośredni, pośredniczący; **Li plenumas peran rolon**. On pełni rolę pośredniczącą.
pere de – za pośrednictwem; **Dum la konferenco oni interparolis pere de interpretistoj**. W czasie konferencji rozmawiano za pośrednictwem tłumaczy.

Po

Przyimek **po** znaczy „po".

Mi donis al ili po tri pomojn. Dałem im po trzy jabłka.
Ili eltrinkis po du botelojn da biero. Wypili po dwie butelki piwa.
Ni devos labori du semajnojn, po ok horoj tage. Bedziemy musieli pracować dwa tygodnie, po osiem godzin dziennie.
Legu la libron ĉiutage po dudek paĝoj. Czytaj książkę codziennie po dwadzieścia stron.
Oni elektas po unu deligito por cent membroj. Wybiera się po jednym delegacie na stu członków.

Li fumas cigaredojn po dek zlotoj pakaĵo. On pali papierosy po dziesięć złotych paczka.

Przyimek może być stosowany w roli przedrostka.

granda – duży; **pogrande** – hurtem
detalo – detal; **podetale** – detalicznie
peco – kawałek; **popece** – po kawałku
iom – trochę; **poiom** – po trochu

Por

Przyimek **por** znaczy „dla, do; za, w zamian”.

La hundeto estas por vi. Piesek jest dla ciebie.
Ni devas aĉeti lignon por hejtado. Musimy kupić drewno do opalania.
Mi ne havas tempon por tio. Nie mam na to czasu.
Mi kuŝiĝis por ripozo. Położyłem się na odpoczynek.
Alportu al ni glasetojn por brando. Przynieś nam szklaneczki do wódki.
Ili devas trovi loĝejon por la nokto. Oni muszą znaleźć pomieszczenie na noc.
Ili havas nenion por manĝi. Oni nie mają nic do jedzenia.
Ŝi kisis nin ĉiujn por adiaŭ. Ona pocałowała nas wszystkich na pożegnanie.
Kazimiro trovis por mi interesan laboron. Kazimierz znalazł dla mnie interesującą pracę.
Preparu jam ĉambrojn por la gastoj. Przygotuj już pokoje dla gości.
La tempo laboras nun por ni. Czas pracuje teraz dla nas.
La kolonelo estas por siaj soldatoj kiel bona patro. Pułkownik jest dla swoich żołnierzy jak dobry ojciec.
Por patrino ĉiu infano estas bela. Dla matki każde dziecko jest piękne.
Voĉdonu por ni. Głosujcie na nas.
Foriru por ĉiam. Odejdź na zawsze.
La koloroj de la ĝardeno estas agrablaj por la okuloj. Kolory ogrodu są przyjemne dla oczu.
Por sia aĝo li estas ankoraŭ forta kaj sana. Na swój wiek on jest jeszcze silny i zdrowy.
Mi ofte legas poeziaĵojn por mia propra plezuro. Często czytam utwory poetyckie dla swojej własnej przyjemności.
Neniam mi havis talenton por muziko. Nigdy nie miałem talentu do muzyki.
Pagu la abonon por la tuta jaro. Zapłać abonament za cały rok.

Pri

Przyimek **pri** znaczy „o, odnośnie, co się tyczy”.

Ni ofte parolas pri hundoj. Często mówimy o psach.
Ne pensu pri negravaj aferoj. Nie myśl o nieistotnych sprawach.
Mi ne kuraĝis demandi pri tiu afero. Nie odważyłem się zapytać o tę sprawę.
Ĉu vi aŭdis pri la malfeliĉo, kiu lin trafis? Czy słyszałeś o nieszczęściu, jakie go spotkało?
Ne dubu pri miaj bonaj intencoj. Nie miej wątpliwości co do moich dobrych intencji.
Mi kredas pri tio. Wierzę w to.
Neniu povas esti certa pri tio. Nikt nie może być tego pewien.
Nia instruisto eraris pri la problemo. Nasz nauczyciel mylił się co do tego problemu.
Ĉiam memoru pri viaj gepatroj. Zawsze pamiętaj o swoich rodzicach.
Li estas kontenta pri la donaco. On jest zadowolony z podarunku.
Ne rezignu tro frue pri via laboro. Nie rezygnuj za wcześnie ze swojej pracy.

Przyimek może być stosowany w roli przedrostka.

kanti – śpiewać; **prikanti** – opiewać
paroli – mówić; **priparoli** – omawiać
ŝteli – kraść; **priŝteli** – okradać
skribi – pisać; **priskribi** – opisać
diskuti – dyskutować; **pridiskuti** – omawiać, przedyskutować

Pro

Przyimek **pro** znaczy „z powodu, ze względu, z uwagi na, dla".

Ŝi tremis pro malvarmo. Ona drżała z zimna.
Li akceptis malfavorajn kondiĉojn pro sia naiveco. On przyjął niekorzystne warunki z powodu swojej naiwności.
Pro bruo ni ne povis aŭdi liajn vortojn. Z powodu hałasu nie mogliśmy słyszeć jego słów.
Mi ne scias, pro kio ŝi ploras. Nie wiem, z jakiego powodu ona płacze.
Pro timo ili ne decidis iri tra la arbaro. Ze strachu nie zdecydowali się iść przez las.
Mi dankas pro viaj afablaj vortoj. Dziękuję za pańskie uprzejme słowa.
Ni batalas pro tre gravaj aferoj. Walczymy o bardzo ważne sprawy.
Mi amas ŝin pro ŝia beleco. Kocham ją za jej piękno.
Multaj homoj mortis pro sia patrujo. Wielu ludzi umarło za swoją ojczyznę.
La virino batalis pro sia vivo. Kobieta walczyła o swoje życie.
Mi estas tre dankema pro ĉio. Jestem bardzo wdzięczny za wszystko.
Pro la ĉielo, purigu finfine vian ĉambron. Na niebiosa, posprzątaj wreszcie swój pokój.
Pro ĉio en la mondo vi ne devas tion ĉi fari. Za nic na świecie nie możesz tego zrobić.
Kiom vi postulas pro cent ovoj? Ile żądasz za sto jajek?
Pro ĉiu laborsemajno li ricevas kvincent zlotojn. Za każdy tydzień roboczy on dostaje pięćset złotych.
Pro tio, ke ŝi estis laca, ni ne iris al la parko. Przez to, że ona była zmęczona, nie poszliśmy do parku.

Sen

Przyimek **sen** znaczy „bez".

Mi trinkas kafon sen sukero. Piję kawę bez cukru.
Ŝi loĝas ĉi tie sen sia familio. Ona mieszka tutaj bez swojej rodziny.
Li venis al la koncerto sen sia edzino. On przyszedł na koncert bez swojej żony.
Ofte ni iras sen celo tra la urbo. Często chodzimy bez celu przez miasto.
Li pasis preter ni sen saluto. On przeszedł koło nas bez pozdrowienia.
Petro diris tion ne sen kaŭzo. Piotr powiedział to nie bez przyczyny.
Ne esprimu viajn opiniojn sen pripenso. Nie wyrażaj swoich opinii bez namysłu.
Ŝi skribis sian disertacion sen helpo. Ona napisała swoją dysertację bez pomocy.
Ne estas regulo sen escepto. Nie ma reguły bez wyjątku.

Przyimek może być stosowany w roli przedrostka.

pripenso – zastanowienie, reflesja; **senpripense** – bez zastanowienia
partio – partia; **senpartia** – bezpartyjny
celo – cel; **sencela** – bezcelowy
limo – granica; **senlima** – bezgraniczny
bazo – baza, podstawa; **senbaza** – bezpodstawny
bezoni – potrzebować; **senbezona** – zbędny, niepotrzebny
ceremonio – ceremonia; **senceremonia** – bezceremonialny
senco – sens; **sensenca** – bezsensowny
frukto – owoc; **senfrukta** – bezowocny

ĉesi – przestawać; **senĉesa** – nieprzerwany, bezustanny
kulpo – wina; **senkulpa** – niewinny
eraro – błąd; **senerare** - bezbłędnie

Kun

Przyimek **kun** znaczy „z, razem z” (kim, czym).

Ni renkontiĝis kun niaj geamikoj. Spotkaliśmy się z naszymi przyjaciółmi.
Li vivas kun Maria en granda amikeco. On żyje w wielkiej przyjaźni z Marią.
Li trinkas teon kun citrono. On pije herbatę z cytryną.
Ili havis iam kaleŝon kun du ĉevaloj. Oni mieli kiedyś powóz z dwoma końmi.
Georgo fermis la pordon kun bruo. Jerzy zamknął drzwi z hałasem.
Venu kun via kuzo. Przyjdź ze swoim kuzynem.
Ili volas batali kun ni. Oni chcą z nami walczyć.
Mi ne konsentas kun vi. Nie zgadzam się z tobą.
Ĝuste hieraŭ mi parolis kun ŝi. Właśnie wczoraj z nią mówiłem.
Ilia nombro kreskas kun ĉiu horo. Ich liczba rośnie z każdą godziną.
Komparu vian artikolon kun la artikolo de Nowak. Porównaj swój artykuł z artykułem Kowalskiego.
Kun miro mi konstatis, ke ŝi sukcesis fari tion rapide. Ze zdumieniem stwierdziłem, że udało jej się to szybko zrobić.
Mi atendis la rezultojn de mia ekzameno kun frapanta koro. Oczekiwałem wyników mojego egzaminu z bijącym sercem.
Kun vizaĝo ruĝa pro varmego ŝi kontinuigis sian marŝon. Z twarzą czerwoną od gorąca kontynuowała swój marsz.
Leviĝu kun la suno. Wstawaj razem ze słońcem.
Kun tiuj ĉi vortoj ŝi malaperis malantaŭ la pordo. Z tymi słowami zniknęła za drzwiami.
Kun la tempo la kondiĉoj ŝanĝiĝos. Z czasem warunki się zmienią.

Przyimek może być stosowany w roli przedrostka.

agi – działać; **kunagi** – współdziałać
ekzisti – istnieć; **kunekzisti** – współistnieć
labori – pracować; **kunlabori** – współpracować
meti – kłaść; **kunmeti** – składać
vivi – żyć; **kunvivi** – współżyć
veni – przychodzić; **kunveni** – zbierać się, schodzić się

Przyimek może też występować jako osobny wyraz z końcówką gramatyczną.

kune – razem; **ni iris kune** – szliśmy razem
kune kun – razem z; **mi preparis la konferencon kune kun miaj geamikoj** – przygotowałem konferencję razem z moimi przyjaciółmi.

Spójniki (2)

Ke

Spójnik **ke** znaczy „że; aby, żeby”.

Foje okazas, ke li estas malĝentila. Zdarza się niekiedy, że on jest nieuprzejmy.
Ni eksciis, ke la patro de Ludoviko mortis. Dowiedzieliśmy się, że ojciec Ludwika umarł.

Diru al sia patrino, ke ni volas viziti ŝin vespere. Powiedz swojej matce, że chcemy ją wieczorem odwiedzić.
Mi pensas, ke ne. Myślę, że nie.
Estas vero, ke ili volas veturi al Madrido. To prawda, że oni chcą pojechać do Madrytu.
Li diris, ke ŝi estas maldiligenta. Powiedział, że ona jest leniwa.
Petro scias, ke li sukcesos. Piotr wie, że odniesie sukces.
Ŝi estas kolera pro tio, ke ŝia fratino ne purigis la ĉambron. Ona gniewa się o to, że jej siostra nie posprzątała pokoju.
Mi volas, ke vi tuj iru. Chcę, abyś natychmiast poszedł.
Petu ŝin, ke ŝi preparu la vespermanĝon. Poproś ją, aby przygotowała kolację.

Ĉu

Spójnik **ĉu** znaczy „czy".

Diru al mi, ĉu vi venos. Powiedz mi, czy przyjdziesz.
Ni ne scias, ĉu tio estis vero. Nie wiemy, czy to była prawda.
Provu, ĉu la pordo estas fermita. Spróbuj, czy drzwi są zamknięte.
Li dubas, ĉu lia fratino estas feliĉa. On wątpi, czy jego siostra jest szczęśliwa.
Diru al mi, ĉu vi min amas. Powiedz mi, czy mnie kochasz.
Morgaŭ li informos nin, ĉu li decidos fari la vojaĝon al Moskvo. Jutro on nas poinformuje, czy zdecyduje się odbyć podróż do Moskwy.

Ĉar

Spójnik **ĉar** znaczy „ponieważ, dlatego że, gdyż".

Mi dormis la tutan nokton, ĉar vespere mi estis tre dormema. Spałem całą noc, ponieważ wieczorem byłem bardzo śpiący.
La kuracisto receptis al Kazimiro medikamenton, ĉar li estis iom malsana. Lekarz przepisał Kazimierzowi lekarstwo, gdyż był trochę chory.
Ĉar ni ne havis tempon, ni ne povis resti ĉe nia avino. Ponieważ nie mieliśmy czasu, nie mogliśmy zostać u naszej babci.
Ĉar li rifuzis respondi al demandoj de la policistoj, oni arestis lin. Ponieważ odmówił odpowiadania na pytania policjantów, aresztowano go.
Ĉiu povas disvolvi Esperanton, ĉar ĝia kreinto rezignis unu fojon por ĉiam pri siaj aŭtoraj rajtoj. Każdy może rozwijać esperanto, jako że jego twórca zrezygnował raz na zawsze ze swoich praw autorskich.
Ŝi estas mia onklino, ĉar ŝi estas fratino de mia patro. Ona jest moją ciotką, dlatego że jest siostrą mojego ojca.

Dum

Spójnik **dum** znaczy „podczas gdy, w czasie gdy" (**dum** jest także przyimkiem).

Stanislavo studas siajn oficajn dokumentojn, dum lia edzino kuiras. Stanisław studiuje swoje służbowe dokumenty, podczas gdy jego żona gotuje.
Dum mi kuŝis, Maria rigardis televidon. W czasie gdy ja leżałem, Maria oglądała telewizję.
Sidiĝu, dum mi preparos ĉion. Usiądź, podczas gdy ja wszystko przygotuję.
Dum lia vizaĝo estas sulkigita, lia animo estas juna. Podczas gdy jego twarz jest pomarszczona, jego dusza jest młoda.
Tio okazis, dum kiam ni loĝis en Krakovo. To się zdarzyło, w czasie gdy mieszkaliśmy w Krakowie.

Ĝis kiam

Spójnik **ĝis kiam** znaczy „aż, do chwili gdy, dopóki".

Ni laboros, ĝis kiam ni atingos nian celon. Będziemy pracować, dopóki nie osiągniemy naszego celu.
Ŝi iris senlace, ĝis kiam ŝi alvenis la vilaĝon. Szła niestrudzenie, aż doszła do wsi.
Ili obstine lernis vortojn, ĝis kiam ili povis flue paroli la lingvon. Oni uparcie uczyli się słówek, aż mogli płynnie mówić językiem.
Mi restis, ĝis kiam la knabino ekdormis. Pozostałe, aż dziewczynka zasnęła.
Demandu kaj demandu, ĝis kiam ili respondos. Pytaj i pytaj, do chwili gdy odpowiedzą.
Mi ne kredos al viaj asertoj, ĝis kiam vi donos pruvon. Nie uwierzę w twoje twierdzenia, dopóki nie dasz dowodu.

Kvankam

Spójnik **kvankam** znaczy „chociaż, aczkolwiek".

Kvankam la vetero estis malbela, ni iris al la parko. Chociaż pogoda była brzydka, poszliśmy do parku.
Mi amas etnan muzikon, kvankam estas malfacile trovi ĝin en Interreto. Kocham muzykę etniczną, aczkolwiek trudno jest znaleźć ją w Internecie.
Kvankam ne tro saĝa, ŝi atingis bonajn rezultojn en sia laboro. Chociaż niezbyt mądra, ona osiągnęła dobre wyniki w swojej pracy.
Georgo volis studi etnografion, kvankam liaj gepatroj kontraŭstaris tion. Jerzy chciał studiować etnografię, aczkolwiek jego rodzice sprzeciwiali się temu.
Kvankam ŝi estas bela kaj bone edukita, ŝi ne povas trovi edzon. Chociaż ona jest ładna i dobrze wykształcona, nie może znaleźć męża.
Kvankam maljuna kaj malriĉa, li estis feliĉa homo. Chociaż stary i ubogi, on był szczęśliwym człowiekiem.
Julia skribis artikolon pri lingvoinstruado, kvankam ne tiel interesan kiel antaŭe. Julia napisała artykuł o nauczaniu języków, aczkolwiek nie tak interesujący, jak poprzednio.
La pluvo ĉesis, kvankam ankoraŭ ne ĝis fino. Deszcz ustał, chociaż jeszcze nie do końca.

Apenaŭ

Przysłówek w roli spójnika **apenaŭ** znaczy „ledwie, ledwo co".

Apenaŭ ŝi rimarkis min, ŝi demandis pri nia venontsemajna renkonto. Ledwo co mnie zobaczyła, zapytała o nasze przyszłotygodniowe spotkanie.
Apenaŭ li finis skribi la libron, la eldonejo tuj mendis ĉe li novan romanon. Ledwo co skończył pisać książkę, wydawnictwo natychmiast zamówiło u niego nową powieść.
Apenaŭ la patro mortis, la familianoj komencis batali pri la heredaĵo. Ledwie ojciec zmarł, członkowie rodziny zaczęli walczyć o spadek.
Apenaŭ ŝi paŝis la sojlon, la murmuro rekomenciĝis. Ledwie przekroczyła próg, szmer zaczął się ponownie.

Kvazaŭ

Spójnik **kvazaŭ** znaczy „jak gdyby" (sytuacja nierzeczywista, z użyciem trybu przypuszczającego).

Ili babilis kune, kvazaŭ ili estus amikoj. Gawędzili razem, jak gdyby byli przyjaciółmi.
Ŝi preparis tiel bongustan tagmanĝon, kvazaŭ ŝi estus profesia kuiristino. Przygotowała tak smaczny obiad, jak gdyby była zawodową kucharką.
Subite eklumis, kvazaŭ la suno ekbrilus. Nagle zaświeciło się, jak gdyby zabłysnęło słońce.
Li saltis, kvazaŭ li estus frenezulo. Skakał, jakby był szaleńcem.

Ni aŭdis krakon, kvazaŭ la tegmento falus. Usłyszeliśmy trzask, jak gdyby dach się walił.
Ŝi levis la kapon, kvazaŭ ŝi volus diri ion al ni. Podniosła głowę, jak gdyby chciała coś nam powiedzieć.

Se

Spójnik **se** znaczy „jeśli; gdyby".

Se li scius, kie estas la gazeto, li ne perdus tiom da tempo. Gdyby wiedział, gdzie jest gazeta, nie straciłby tyle czasu.
Se mi estus sana, mi estus feliĉa. Gdybym był zdrowy, byłbym szczęśliwy.
Se oni havas multe da mono, oni povas solvi multajn problemojn. Gdy ma się dużo pieniędzy, można rozwiązać wiele problemów.
Se mi legos po dudek paĝoj ĉiutage, mi tralegos la libron dum du semajnoj. Jeśli będę czytał po dwadzieścia stron każdego dnia, przeczytam książkę w dwa tygodnie.
La gastoj vizitos la festenon, se ne neĝos. Goście odwiedzą festyn, jeśli nie będzie padać śnieg.
Prenu mem teon, se vi volas trinki. Weź sam herbatę, jeśli chcesz się napić.
Se li dirus la veron, li ne havus nun klopodojn. Gdyby powiedział prawdę, nie miałby teraz kłopotów.

Do

Spójnik **do** znaczy „zatem, więc, przeto".

Ni skribis niajn ekzercojn, do ni povas nun ripozi. Napisaliśmy nasze ćwiczenia, zatem możemy teraz odpocząć.
Vi havas nun laboron, do ni ne diskutu pri negravaj aferoj. Masz teraz pracę, więc nie dyskutujmy o nieistotnych sprawach.
Esperanto estas facila lingvo, do vi povos ellerni ĝin dum kelkaj monatoj. Esperanto jest łatwym językiem, zatem będziesz mógł wyuczyć się go w kilka miesięcy.
Morgaŭ estas dimanĉo, do ni povos iri al kinejo. Jutro jest niedziela, zatem będziemy mogli pójść do kina.
Mi ne konas la gramatikon de la lingvo, do mi bezonas helpon. Nie znam gramatyki języka, więc potrzebuję pomocy.

Tamen

Spójnik **tamen** znaczy „jednak, niemniej, wszakże".

Mi lernis longe, tamen mi ne povis solvi la matematikan taskon. Długo się uczyłem, jednak nie mogłem rozwiązać zadania matematycznego.
La vojo estas facila, tamen estu singarda. Droga jest łatwa, niemniej bądź ostrożny.
La infanoj amas siajn gepatrojn, tamen ili ofte estas malobeaj. Dzieci kochają swoich rodziców, jednak często są nieposłuszne.
Novaj manlibroj estas jam pretaj, tamen niaj instruistoj rekomendas la ĝisnunajn. Nowe podręczniki są już gotowe, jednak nasi nauczyciele zalecają dotychczasowe.

Nome

Przysłówek w roli spójnika **nome** znaczy „mianowicie".

Nur unu mia amiko venis, nome Ernesto. Przybył tylko jeden mój przyjaciel, mianowicie Ernest.
Mi vidis hieraŭ teruran okazintaĵon, nome akcidenton de ambulanco. Widziałem wczoraj straszne zdarzenie, mianowicie wypadek ambulansu.

En la festeno reprezentos nin du personoj, nome ili estos Julia kaj Stefano. W festynie będą nas reprezentować dwie osoby, mianowicie będą nimi Julia i Stefan.

Cetere

Przysłówek w roli spójnika **cetere** znaczy „zresztą".

Ni ne volas iri al la parko, cetere estas malbela vetero. Nie chcemy iść do parku, zresztą jest nieładna pogoda.
Ni ne invitos sinjoron Markowski, cetere li estos verŝajne eksterlande. Nie zaprosimy pana Markowskiego, zresztą on będzie prawdopodobnie za granicą.
Ni prefere finu nian konversacion, cetere estas jam malfrue. Skończmy raczej naszą rozmowę, zresztą jest już późno.

Słowotwórstwo

Przedrostek dis-

Przedrostek **dis-** oznacza w przybliżeniu „roz-".

doni – dawać; **disdoni** – rozdawać
ĵeti – rzucać; **disĵeti** – rozrzucać
iri – iść; **disiri** – rozejść się
vendi – sprzedawać; **disvendi** – rozsprzedawać
kuri – biegać; **diskuri** – rozbiegać się
sendi – wysyłać; **dissendi** – rozsyłać
rompi – łamać; **disrompi** - rozłamywać

Dis- występuje także jako samodzielny wyraz.

disa – osobny, rozdzielony, oddzielny
dise – osobno, rozdzielnie, oddzielnie

Przedrostek ek-

Przedrostek **ek-** oznacza początek jakiejś czynności lub jej krótkotrwałość

kanti – śpiewać; **ekkanti** – zaśpiewać
koni – znać; **ekkoni** – poznać
sidi – siedzieć; **eksidi** – usiąść
dormi – spać; **ekdormi** – usnąć
vidi – widzieć; **ekvidi** – ujrzeć, zobaczyć
bruli – palić się, spalać się; **ekbruli** – zapalić się

Ek- występuje także jako samodzielny wyraz.

ek! – ruszaj! zaczynaj! (wykrzyknik)
eki – rozpoczynać się

Przedrostek eks-

Przedrostek **eks-** odpowiada polskiemu „eks-", „były".

ministro – minister; **eksministro** – eksminister, były minister

edzo – mąż; **eksedzo** – były mąż
moda – modny; **eksmoda** – niemodny, wyszły z mody
kolonio – kolonia; **ekskolonio** – była kolonia

Eks- występuje także jako samodzielny wyraz.

eksa - były

Przedrostek fi-

Przedrostek **fi-** wyraża pogardę, obrzydzenie, niechęć (w sensie moralnym)

homo – człowiek; **fihomo** – podlec, nędznik
ŝerco – żart, dowcip; **fiŝerco** – paskudny żart, dowcipas
fama – sławny, słynny; **fifama** – niesławny, osławiony
ago – czyn; **fiago** – postępek, wybryk, niesławny czyn

Przyrostek -er

Przyrostek **–er** oznacza cząstkę czegoś

mono – pieniądz; **monero** – moneta
sablo – piasek; **sablero** – ziarnko piasku
neĝo – ŝnieg; **neĝero** – płatek śniegu
ĉeno – łańcuch; **ĉenero** – ogniwo łańcucha
fajro – ogień; **fajrero** - iskra

-Er występuje także jako samodzielny wyraz.

ero – cząstka

Słowniczek przylekcyjny

abono - abonament
adiaŭ - żegnaj
akiri - pozyskiwać, zdobywać
alveni - docierać, przybywać
aresti - aresztować
aserto - twierdzenie, stwierdzenie
aŭkcio - aukcja
aŭtora - autorski
avino - babcia
bazo - baza, podstawa
beleco - piękno
bonstato - dobrobyt
botelo - butelka
certa - pewny
cetere - zresztą
ĉar - ponieważ, gdyż
ĉenero - ogniwo łańcucha
ĉeno - łańcuch
dankema - wdzięczny
detalo - detal; szczegół
disa - osobny, oddzielny
disdoni - rozdawać
dise - osobno, oddzielnie
disertacio - dysertacja
disiri - rozchodzić się
disĵeti - rozrzucać
diskuri - rozbiegać się
disrompi - rozłamywać
dissendi - rozsyłać
disvendi - rozsprzedawać
disvolvi - rozwijać
do - zatem, więc
donaco - podarunek, prezent
ekbruli – zapalić się
ekkanti - zaśpiewać
ekkoni - poznawać
eklumi - zaświecić
ekposedi - posiąść, zawładnąć
eksa - były, eks-
ekscii - dowiedzieć się
eksidi - usiąść
eksmoda - niemodny, wyszły z mody
eksterlande - za granicą
eldonejo - wydawnictwo
eltrinki - wypić
erari - mylić się
ero - cząstka
escepto - wyjątek
esprimi - wyrażać
etna - etniczny
etnografio - etnografia
fajrero - iskra
fali - padać, upadać, spadać
festeno - festyn, święto
fiago - postępek, wybryk
fifama - niesławny, osławiony
fihomo - podlec, nędznik
finfine - w końcu, wreszcie
flue - płynnie
foje - niekiedy
foriri - odchodzić
frapi - bić, uderzać
frenezulo - szaleniec, wariat
gramatiko - gramatyka

ĝisnuna - dotychczasowy
hejtado - ogrzewanie
heredaĵo - spadek
honoro - honor
informi - informować
intenco - intencja, zamiar
interpretisto - tłumacz
Interreto - Internet
ĵuri - przysięgać
kaleŝo - powóz, kolaska
kolonio - kolonia
koloro - kolor, barwa
kombi - czesać
kombilo - grzebień
kompari - porównywać
konstati - stwierdzać, konstatować
kontinuigi - kontynuować
konversacio - rozmowa, konwersacja
krako - trzask
kudri - szyć
kudrilo - igła
kuiristino - kucharka
kulpo - wina
kunagi - współdziałać
kune - razem
kunekzisti - wspóistnieć
kunlabori - współpracować
kunmeti - składać, zestawiać
kunvivi - współżyć
kuraĝi - odważyć się
kuŝiĝi - kłaść się
kutime - zwykle, zazwyczaj
kuzo - kuzyn
kvankam - chociaż, aczkolwiek
kvazaŭ - jak gdyby
laborsemajno - tydzień roboczy
levi - podnosić
ligno - drewno
maldiligenta - leniwy
malfavora - niekorzystny
malfeliĉo - nieszczęście
malfrue - późno
malobea - nieposłuszny
malvarmo - chłód, zimno
marŝo - marsz
medikamento - lek, medykament
mem - sam, we własnej osobie
memori - pamiętać
miro - zdumienie
moda - modny
monero - moneta
mortigi - zabijać, uśmiercać
murmuro - pomruk, szmer
naiveco - naiwność
natura - naturalny
negrava - nieważny, nieistotny
neĝero - płatek śniegu
neĝi - śnieżyć
nome - mianowicie
obstine - uparcie
ofica - biurowy
okazintaĵo - zdarzenie
paŝi - przekraczać
patrujo - ojczyzna
peco - kawałek
pera - pośredni, pośredniczący
pere - za pośrednictwem
perforto - przemoc
peri - pośredniczyć; przekazywać
plezuro - przyjemność
po - po
podetale - detalicznie
poeziaĵo - poemat, wiersz
pogrande - hurtem, hurtowo
poiom - po trochu
popece - po kawałku
postuli - żądać, postulować, wymagać
poŝto - poczta
prefere - raczej
preĝo - modlitwa
preskribi - przepisywać (lek)
pridiskuti - omawiać, przedyskutować
prikanti - opiewać (pieśnią)
priparoli - omawiać
preskribi - przepisywać (lek)
priskribi - opisywać
priŝteli - okradać
pro - z powodu, ze względu, z uwagi
propra - własny
pruvo - dowód
pugno - pięść
puŝo - pchnięcie
rajto - prawo, uprawnienie
regulo - reguła
rekomendi - polecać, zalecać, rekomendować
rekoni - rozpoznawać
reprezenti - reprezentować
rigardo - spojrzenie
romano - powieść
sablero - ziarnko piasku
sablo - piasek
sekreto - sekret, tajemnica
senbaza - bezpodstawny
senbezona - zbędny, niepotrzebny
sencela - bezcelowy
senceremonia - bezceremonialny
senĉesa - bezustanny, nieprzerwany
senerare - bezbłędnie
senfrukta - bezowocny
senlace - niestrudzenie
senlima - bezgraniczny
senpartia - bezpartyjny
senpripense - bez zastanowienia, bez namysłu
sensenca - bezsensowny
senulpa - niewinny
sojlo - próg
spiono - szpieg
stileto - sztylet
sulkigi - marszczyć
ŝanĝiĝi - zmieniać się
ŝerco - żart, dowcip
ŝteli - kraść
tamen - jednak, niemniej, wszakże
tegmento - dach
terura - straszny, okropny
trafi - trafić, spotkać, napotkać
tremi - trząść się
varmego - upał, gorąco
venontsemajna - przyszłotygodniowy
verŝajne - prawdopodobnie

Leciono naŭ (9)

Przyimki (5)

Anstataŭ

Przyimek **anstataŭ** znaczy „zamiast, w miejsce".

Anstataŭ kafon mi trinkos teon. Zamiast kawy wypiję herbatę.
Anstataŭ matene, ni iros al la biblioteko vespere. Zamiast rano, pójdziemy do biblioteki wieczorem.
Anstataŭ Petro vizitis nin Paŭlo. Zamiast Piotra odwiedził nas Paweł.
Anstataŭ ripozi, laboru. Zamiast odpoczywać, pracuj.
Ili kritikis Johanon anstataŭ Erneston. Oni skrytykowali Jana zamiast Ernesta.
Ni veturos al Parizo anstataŭ al Romo. Pojedziemy do Paryża zamiast do Rzymu.
Skribu la leteron per komputilo anstataŭ per skribmaŝino. Napisz list za pomocą komputera zamiast maszyny do pisania.
Anstataŭ monon, li donis nur senvaloran promeson. Zamiast pieniędzy dał tylko bezwartościową obietnicę.

Przyimek może też występować jako osobny wyraz z końcówką gramatyczną.

anstataŭi – zastępować; **nenio anstataŭos bonan sanon** - nic nie zastąpi dobrego zdrowia.
anstataŭa – zastępczy, zapasowy; **uzu anstataŭan ŝlosilon** – użyj zapasowego klucza.
anstataŭe – zastępczo, zamiast; **anstataŭe ni povas trinki teon** – zamiast tego możemy wypić herbatę

De

Przyimek **de** znaczy „od, z, ze" i służy do tworzenia odpowiednika dopełniacza w języku polskim.

La biciklo de Kristoforo estas nova. Rower Krzysztofa jest nowy.
La kanto de la birdoj estas bela. Śpiew ptaków jest piękny.
Februaro estas la dua monato de la jaro. Luty jest drugim miesiącem roku.
Mi povas legi la italajn tekstojn per helpo de vortaro. Mogę czytać włoskie teksty z pomocą słownika.
Li vojaĝas de Parizo al Londono. On podróżuje z Paryża do Londynu.
Jen estas la mantelo de la patro. Oto jest płaszcz ojca.
Li estas profesoro de historio. On jest profesorem historii.
Mi ofte legas poemojn de la polaj poetoj. Często czytam wiersze polskich poetów.
La filo de la ministro kaŭzis stratakcidenton. Syn ministra spowodował wypadek uliczny.
Sur la bordo de la maro staris multaj personoj. Na brzegu morza stało wiele osób.
Li estas viro de meza aĝo. On jest mężczyzną w średnim wieku.
Eduardo havas harojn de nedifinita koloro. Edward ma włosy nieokreślonego koloru.
Mi donis al ŝi bukedon de ruĝaj rozoj. Dałem jej bukiet czerwonych róż.
La ĉambro estas plena de fumo. Pokój jest pełen dymu.
Francisko de Asizo estis granda homo. Franciszek z Asyżu był wielkim człowiekiem.
Tio ĉi estis malĝentilaĵo de via flanko. To była niegrzeczność z twojej strony.
En la daŭro de kelkaj minutoj mi finis mian laboron. W ciągu kilku minut skończyłem swoją pracę.
Li estas de la nobla deveno. On jest szlachetnego pochodzenia.
Ŝi estas amata de ĉiuj kolegoj. Ona jest kochana przez wszystkich kolegów.
Ni laboras de la deka ĝis la deksepa. Pracujemy od dziesiątej do siedemnastej.
Mi nenion manĝis de la mateno. Nic nie jadłem od rana.

(Ek)de nun ni jam scias pri la afero. Od teraz wiemy już o sprawie.
Mi konas lin de longa tempo. Znam go od dawna.
Mi scias la veron nur de hieraŭ. Znam prawdę dopiero od wczoraj.
Ŝi eksaltis de ĝojo. Ona podskoczyła z radości.
Lernu de via patro. Ucz się od swojego ojca.
Li diferencas de aliaj per laboremo. On odróżnia się od innych pracowitością.
Mi liberiĝis de la plej lacigaj devoj. Uwolniłem się od najbardziej męczących obowiązków.
Li laboras un unuhora distanco de sia loĝejo. On pracuje w odległości godziny od swojego mieszkania.
Ŝi estas ebria de feliĉo. Ona jest pijana ze szczęścia.

Przyimek może być stosowany w roli przedrostka.

kalkuli – liczyć; **dekalkuli** – odliczać
pendi – wisieć; **dependi** – zależeć; **dependa** – zależny, zawisły
veni – przybywać, przychodzić; **deveni** – pochodzić
formi – formować, kształtować; **deformi** – deformować, zniekształcać
preni – brać; **depreni** - odbierać

Da

Przyimek **da** wyraża ilość czegoś i jest stosowany po słowie wyrażającym miarę.

Mi aĉetis kilogramon da pano. Kupiłem kilogram chleba.
Li eltrinkis litron da lakto. Wypiłem litr mleka.
Mi havas plenmanon da moneroj. Mam garść monet.
Ŝi havas iom da mono en la poŝo. Ona ma trochę pieniędzy w kieszeni.
Pri tiom da feliĉo mi eĉ ne sonĝis. O takiej ilości szczęścia nawet nie marzyłem.
Antaŭ ni estas multe da problemoj. Przed nami jest wiele problemów.
En la skatolo troviĝis amaso da oro. W pudełku znajdowała się masa złota.
Ili havas pli da mono, ol ili povas kalkuli. Oni mają więcej pieniędzy niż mogą policzyć.
Tiu ĉi urbo havas milionon da loĝantoj. To miasto ma milion mieszkańców.
Alportu al mi du metrojn da nigra drapo. Przynieś mi dwa metry czarnego materiału (sukna).
En la ĉielo mi vidas nubojn da birdoj. Na niebie widzę chmury ptaków.
Da ŝafoj kaj bovoj li havas multe. Owiec i wołów on ma wiele.
Da pulvo ni havas kiom vi volas. Prochu mamy, ile chcecie.
Kiom da viando vi volas? Ile mięsa chcesz?

Da różni się od **de** tym, że **da** wyraża ilość, gdy **de** wyraża przynależność.

Mi donis al ŝi bukedon da rozoj. Dałem jej bukiet róż (ilość).
Mi donis al ŝi bukedon de rozoj. Dałem jej bukiet róż (różany bukiet, bukiet z róż).

Je

Przyimek **je** pełni rolę przyimka uniwersalnego, stosowanego wtedy, gdy żaden inny nie pasuje do wyrażenia danej myśli.

Li estas malsana je la hepato. On jest chory na wątrobę.
Ŝi estas kapabla je ĉio. Ona jest zdolna do wszystkiego.
Je la kvara horo posttagmeze. O czwartej po południu.
Li kondukis ĉiujn je la nazo. On wodził wszystkich za nos.
Mi estas je dek jaroj pli juna ol ŝi. Jestem o dziesięć lat młodszy od niej.
Je Dio! Na Boga!
Ŝi prenis sian fileton je la mano. Ona wzięła swojego synka za rękę.

Li kaptis min je la brako. On chwycił mnie za ramię.
Ŝi estas lama je ambaŭ piedoj. Ona jest kulawa na obie nogi.
Tio okazis je Pasko. To się zdarzyło na Wielkanoc.
Je Kristnasko mi vizitos miajn gepatrojn. Na Boże Narodzenie odwiedzę moich rodziców.
Je la vespero la ĉielo kovriĝis je nuboj. Pod wieczór niebo pokryło się chmurami.
Li estas je duono de kapo pli alta ol ŝiaj koleginoj. On jest o pół głowy wyższy niż jego koleżanki.
Ili preterpasis ŝin je kelkaj paŝoj. Ili minęli ją o kilka kroków.
Mi sopiras je mia perdita feliĉo. Tęsknię za moim utraconym szczęściem.
Je mia miro la afero sukcesis. Ku mojemu zdziwieniu sprawa się udała.

Spójniki (3)

W roli spójników występować może szereg wyrażeń spójnikowych.

Antaŭ ol

Antaŭ ol znaczy „zanim“ (rzadziej używana jest alternatywna forma **antaŭ kiam**).

Antaŭ ol ilia domo brulis, ili estis sufiĉe riĉaj. Oni byli dość bogaci, zanim ich dom spłonął.
Mi foriros antaŭ ol vi venos. Wyjdę, zanim ty przyjdziesz.
Antaŭ ol li riproĉis vin, li ne ploris. Zanim go strofowałeś, on nie płakał.
Antaŭ ol venis la vespero, la malsanulo mortis. Zanim nadszedł wieczór, chory umarł.
Mi finos antaŭ ol vi finos. Skończę, zanim ty skończysz.
Antaŭ ol mi prezentos la esencon, mi devas klarigi kelkajn aferojn. Zanim przejdę do sedna sprawy, muszę wyjaśnić kilka spraw.

Eĉ se

Eĉ se znaczy „nawet gdy, nawet gdyby“

Ili rifuzus, eĉ se ni petegus. Oni odmówiliby, nawet gdybyśmy błagali.
Neniam iru tien, eĉ se oni petus vin. Nigdy tam nie chodź, nawet gdyby cię proszono.
Ne ekdormu, eĉ se vi estus laca. Nie zaśnij, nawet gdybyś był zmęczony.
Eĉ se ni volus nun dormi, ni jam ne povus. Nawet gdybyśmy chcieli teraz spać, już nie moglibyśmy.
Eĉ se oni havas malmultan tempon, oni povas rapide ellerni la lingvon. Nawet gdy ma się mało czasu, można szybko wyuczyć się języka.
Ni venkos, eĉ se la tuta mondo batalus kontraŭ ni. Zwyciężymy, nawet gdyby cały świat walczył przeciwko nam.

Escepte se

Escepte se znaczy „za wyjątkiem, chyba że“

Ni vizitos ilin, escepte se pluvos. Odwiedzimy ich, chyba że będzie padać.
Ni ludos morgaŭ tenison, escepte se mi ne havos tempon. Pogramy jutro w tenisa, chyba że nie będę miał czasu.
Ni iros promeni escepte se estos malbona vetero. Pójdziemy na spacer, chyba że będzie zła pogoda.
Vi povas uzi la programojn libere, escepte se estas kontraŭe dirite. Możecie swobodnie używać tych programów, za wyjątkiem gdy jest inaczej powiedziane.

Elekto de organoj okazas en publika balotado, escepte se la Ĝenerala Membrokunveno decidos pri sekreta balotado. Wybór organów ma miejsce w publicznym głosowaniu, chyba że Ogólne Zgromadzenie Członków zadecyduje o tajnym głosowaniu.

Malgraŭ ke

Malgraŭ ke znaczy „pomimo że, chociaż".

Li klopodis daŭrigi, malgraŭ ke li estis tre laca. Starał się kontynuować, pomimo że był bardzo zmęczony.
Einstein konis nur 300 vortojn angle, malgraŭ ke li dum 22 jaroj laboris science en Usono. Einstein znał tylko 300 słów po angielsku, chociaż przez 22 lata pracował naukowo w Stanach Zjednoczonych.
Estis ankoraŭ sufiĉa varmego, malgraŭ ke la suno staris jam malalte. Było jeszcze dość gorąco, mimo że słońce stało już nisko.
La malsanulino volis manĝi, malgraŭ ke la kuracisto malpermesis tion al ŝi. Chora chciała jeść, mimo że lekarz jej to zabronił.
Sed malfeliĉe neniu aperis, malgraŭ ke li jam atendis dum longa tempo. Ale na nieszczęście nikt się nie pojawił, chociaż czekał już długi czas.

Kondiĉe ke

Kondiĉe ke znaczy „pod warunkiem, że".

Ni vizitos la urbon, kondiĉe ke la vetero estos favora. Odwiedzimy miasto, pod warunkiem że pogoda będzie sprzyjająca.
Ili povos viziti la regionon, kondiĉe ke ili havos aŭton kaj bonan mapon. Oni będą mogli odwiedzić region, pod warunkiem że będą mieli auto i dobrą mapę.
Vi povas citi ĉiujn informojn, kondiĉe ke ĉiam vi indiku la fonton. Możesz cytować wszystkie informacje, pod warunkiem abyś zawsze wskazał źródło.
Mi permesas, ke homoj kopiu kaj distribuu mian verkon, kondiĉe ke ili menciu min kiel ĝian aŭtoron. Pozwalam, aby ludzie kopiowali i dystrybuowali moją pracę, pod warunkiem by wzmiankowali o mnie jako jej autorze.
Ĉiuj vidpunktoj estas defendeblaj, kondiĉe ke oni honoras kelkajn principojn. Wszystkie punkty widzenia są do obronienia, pod warunkiem że honoruje się kilka zasad.

Post kiam

Post kiam znaczy „po tym jak" (rzadziej używana jest alternatywna forma **post ol**).

Post kiam mi trovis pomon, mi manĝis ĝin. Po tym, jak znalazłem jabłko, zjadłem je = znalazłszy jabłko, zjadłem je.
Nelongan tempon post kiam li finis sian disertacion, li fariĝis doktoro de politologio. W niedługi czas po tym, jak on ukończył swoją dysertację, został doktorem politologii.
Post kiam ŝi alvenis, ni manĝis vespermanĝon. Po tym, jak przyszła, zjedliśmy kolację.
Post kiam li diris tiujn vortojn, li eliris. Po tym, jak powiedział te słowa, wyszedł.
Post kiam la laboro estis preta, ni iris al la parko. Po tym, jak praca była skończona, poszliśmy do parku.

Słowotwórstwo

Przyrostek -ing

Przyrostek **–ing** oznacza nasadę, oprawę, pochwę.

glavo – miecz; **glavingo** – pochwa
cigaro – cygaro; **cigaringo** – cygarniczka
cigaredo – papieros; **cigaredingo** – cygarniczka, lufka
piedo – stopa; **piedingo** – strzemię
fingro – palec; **fingringo** – naparstek
kandelo – świeca; **kandelingo** – lichtarz, świecznik

Ing- występuje także jako samodzielny wyraz.

ingo – pochwa, nasada, oprawka
ingi – włożyć do pochwy, nasadzić
malingi – wyjąć z pochwy, oprawy

Przyrostek -ism

Przyrostek **–ism** oznacza doktrynę, ruch, system, sposób myślenia czy działania

kolonio – kolonia; **koloniismo** – kolonializm
spirito – duch; **spiritismo** – spirytyzm
vegetara – jarski, wegetariański; **vegetarismo** – wegetarianizm
kapitalo – kapitał; **kapitalismo** – kapitalizm
alkoholo – alkohol; **alkoholismo** – alkoholizm
internacia – międzynarodowy; **internaciismo** - internacjonalizm

Ism- występuje także jako samodzielny wyraz.

ismo – doktryna, wiara, system

Przedrostek -mis

Przedrostek **mis-** oznacza błędne, omyłkowe, niewłaściwe wykonanie

kompreni – rozumieć; **miskompreni** – błędnie zrozumieć
kalkuli – obliczać; **miskalkuli** – błędnie obliczyć
uzi – używać; **misuzi** – użyć niewłaściwie
aŭdi – słyszeć; **misaŭdi** – przesłyszeć się
formi – formować, kształtować; **misformi** – zdeformować, zniekształcić
trakti – traktować; **mistrakti** – źle traktować

Mis- występuje także jako samodzielny wyraz.

misa – błędny, niewłaściwy
misi - mylić się, nie trafić

Przedrostek re-

Przedrostek **re-** oznacza powrót, powtórzenie, ponowne wykonanie

saluti – pozdrawiać, salutować; **resaluti** – odwzajemnić pozdrowienia
sano – zdrowie; **resaniĝi** – ozdrowieć
legi – czytać; **relegi** – ponownie przeczytać
trovi – znajdować; **retrovi** – odnajdywać, odzyskiwać
sendi – posyłać; **resendi** – odsyłać
formi – formować, kształtować; **reformi** – reformować, ponownie kształtować

Re- występuje także jako samodzielny wyraz.

ree – ponownie, jeszcze raz

Przyrostek -uj

Przyrostek **–uj** ma trzy znaczenia: nazwy pojemnika, naczynia, opakowania; nazwy drzew i krzewów od nazw owoców lub kwiatów; nazwy państw od narodowości

abelo – pszczoła; **abelujo** – ul
mono – pieniądze; **monujo** – portfel
monero – moneta; **monerujo** - portmonetka
salo – sól; **salujo** – solniczka
sukero – cukier; **sukerujo** – cukiernica
papero – papier; **paperujo** – teczka na papiery
pomo – jabłko; **pomujo** – jabłoń
piro – gruszka; **pirujo** – grusza
rozo – róża; **rozujo** – róża (krzew)
lilako – bez; **lilakujo** – bez (krzew)
franco – Francuz; **Francujo** – Francja (także: Francio)
svedo – Szwed; **Svedujo** – Szwecja (także: Svedio)
polo – Polak; **Polujo** – Polska (także: Pollando)
belgo – Belg; **Belgujo** – Belgia (także: Belgio)

Uj- występuje także jako samodzielny wyraz.

ujo – pojemnik, naczynie, opakowanie

Słowniczek przylekcyjny

abelo - pszczoła
abelujo - ul
alkoholismo - alkoholizm
amaso - masa
amata - kochany, ukochany
angle - po angielsku
anstataŭ - zamiast, w miejsce
anstataŭa - zastępczy
anstataŭe - zastępczo, zamiast
anstataŭi - zastępować
balotado - wybory
biblioteko - biblioteka
bovo - wół, byk
bruli - palić się, płonąć
bukedo - bukiet
cigaredingo - cygarniczka. Lufka
cigaredujo - papierośnica
cigaro - cygaro
citi - cytować
daŭrigi - kontynuować
defendebla - do obronienia
deformi - deformować, zniekształcać
dekalkuli - odliczać
dependa - zależny, zawisły
dependi - zależeć
depreni - odbierać
deveno - pochodzenie
devo - obowiązek
diferenci - różnić się
drapo - sukno, materiał
ebria - pijany
eksalti - podskoczyć
elekto - wybór
escepte - za wyjątkiem
esenco - esencja, sedno
favora - korzystny
fingringo - naparstek
fonto - źródło
Francisko - Franciszek
glavingo - pochwa (na miecz)
glavo - miecz
ĝenerala - generalny, ogólny
hepato - wątroba
honori - honorować
indiki - wskazywać, oznaczać
ingi - włożyć do oprawki, nasadzić
ingo - nasada, oprawka, pochwa
internaciismo - internacjonalizm
ismo - doktryna, wiara, system
kandelingo - lichtarz, świecznik
kandelo - świeca
kapabla - zdolny
kapitalismo - kapitalizm
klarigi - wyjaśniać
klopodi - starać się
koloniismo - kolonializm
kondiĉe - pod warunkiem
kopii - kopiować
kovriĝi - pokrywać się
Kristnasko - Boże Narodzenie
Kristoforo - Krzysztof
kritiki - krytykować
laboremo - pracowitość
laciga - męczący
lakto - mleko
lama - kulawy, chromy
liberiĝi - uwalniać się
lilako - bez (roślina)
lilakujo - bez (krzew)
litro - litr
malalte - nisko
malfeliĉe - na nieszczęście
malĝentilaĵo - niegrzeczność, nieuprzejmość
malingi - wyjąć z oprawki, z pochwy

malpermesi - zabraniać, zakazywać
mapo - mapa
membrokunveno - zgromadzenie członków
meza - średni
ministro - minister
misa - błędny, niewłaściwy
misaŭdi - przesłyszeć się
misformi - deformować, zniekształcać
misi - mylić się, nie trafić
miskalkuli - błędnie obliczyć
miskompreni - błędnie zrozumieć
mistrakti - źle traktować
misuzi - użyć niewłaściwie
monerujo - portmonetka
monujo - portfel
nedifinita - nieokreślony, niezdefiniowany
nelonga - niedługi
nobla - szlachetny
organo - organ
paperujo - teczka na papiery
Pasko - Wielkanoc
paŝo - krok
perdita - stracony, utracony
petegi - błagać
piedingo – strzemię
piro - gruszka
pirujo - grusza
plenmano - garść
poemo - poemat, wiersz
poeto - poeta
politologio - politologia
pomo – jabłko
pomujo - jabłoń
promeso - obietnica
publika - publiczny
pulvo - proch
ree - ponownie, jeszcze raz
reformi - reformować
regiono - region
resaniĝi - ozdrowieć
resendi - odsyłać
retrovi - odnajdywać, odzyskiwać
rifuzi - odmawiać
riproĉi - strofować, ganić, besztać
rozo – róża
rozujo - róża (krzew)
salo - sól
salujo - solniczka
saluti - pozdrawiać, salutować
science - naukowo
sekreta - tajny, sekretny
senvalora - bezwartościowy
skatolo - pudełko, szkatułka
spiritismo - spirytyzm
spirito - duch
stratakcidento - wypadek uliczny
sukerujo - cukiernica
ŝafo - owca
teniso - tenis
trakti - traktować
ujo - pojemnik, naczynie, opakowanie
unuhora - jednogodzinny
Usono - Stany Zjednoczone
vegetara - wegetariański
vegetarismo - wegetarianizm
verko - dzieło, utwór
vidpunkto - punkt widzenia

Leciono dek (10)

Czasy złożone

W lekcji 1 przestawiliśmy technikę tworzenia czasów prostych, które są najpowszechniej stosowane w języku esperanto. W lekcji 3 powiedzieliśmy jeszcze dodatkowo o trybie przypuszczającym i rozkazującym. W lekcji 6 mówiliśmy z kolei szeroko o imiesłowach. Warto zatem jeszcze powiedzieć o czasach złożonych, w których wykorzystuje się imiesłowy, aczkolwiek już znajomość samych imiesłowów w intuicyjny sposób narzuca sposób ich wykorzystywania.

Znawcy podkreślają jednak, że język może się z powodzeniem obywać bez czasów złożonych (ewentualne niuanse znaczeniowe wyrażane są przez przysłówki) i niektórzy wybitni autorzy esperanccy w ogóle ich nie stosują.

Nieco częściej stosuje się czasy złożone strony biernej, natomiast czasy złożone strony czynnej, choć formalnie dostępne, są stosowane nadzwyczaj rzadko – pomijamy je tutaj.

Czasy złożone strony biernej tworzymy za pomocą czasownika posiłkowego **esti** (być) i imiesłowów przymiotnikowych.

Czas przeszły niedokonany

Konstrukcja **estis –ata**. Czas wyraża czynność trwającą lub powtarzaną w przeszłości, niezakończoną.

La libro estis skribata en la pasinta somero. Książka była pisana ubiegłym latem (pisana, a nie napisana).
La ponto estis konstruata dum unu jaro. Most był budowany przez rok.

Czas teraźniejszy niedokonany

Konstrukcja **estas –ata**. Czas wyraża czynność trwającą lub powtarzaną w danej chwili, niezakończoną.

La libro estas legata de Tomaso. Książka jest czytana przez Tomasza (jeszcze nie jest przeczytana).
La ponto estas konstruata rapide. Most jest szybko budowany.

Czas przyszły niedokonany

Konstrukcja **estos –ata**. Czas wyraża czynność trwającą lub powtarzaną w przyszłości, niezakończoną.

La libro estos legata de Tomaso. Książka będzie czytana przez Tomasza.
La ponto estos konstruata de la firmao PontExIm. Most będzie budowany przez firmę PontExIm.

Czas przeszły dokonany

Konstrukcja **estis –ita**. Czas wyraża czynność zakończoną w przeszłości.

La libro estis legita de Kristoforo. Książka była przeczytana przez Krzysztofa.
La ponto estis konstruita antaŭ tri jaroj. Most został zbudowany przed trzema laty.

Czas teraźniejszy dokonany

Konstrukcja **estas –ita**. Czas wyraża czynność dokonaną współcześnie, zakończoną.

La libro estas jam legita. Książka jest już przeczytana.
La ponto estas jam konstruita kaj oni povas uzi ĝin. Most jest już skonstruowany i można go używać.

Czas przyszły dokonany

Konstrukcja **estos –ita**. Czas wyraża czynność, która zostanie całkowcie zakończona w przyszłości.

La libro estos legita sabate. Książka zostanie przeczytana w sobotę.
La ponto estos konstruita venontjare. Most zostanie zbudowany w przyszłym roku.

Czas przeszły wyrażający czynność przyszłą

Konstrukcja **estis –ota**. Czas wyraża w przeszłości czynność, która ma być wykonywana w przyszłości w stosunku do tego momentu.

La libro estis legota dum unu semajno. Książka miała być przeczytana w ciągu tygodnia.
La ponto estis konstruota de la firmao PontExIm. Most miał być budowana przez firmę PontExIm.

Czas teraźniejszy wyrażający czynność przyszłą

Konstrukcja **estas –ota**. Czas wyraża w teraźniejszości czynność, która ma być wykonywana w przyszłości w stosunku do tego momentu.

La libro estas legota dum unu semajno. Książka ma być przeczytana w ciągu tygodnia.
La ponto estas konstruota de la firmao PontExIm. Most ma być zbudowany przez firmę PontExIm.

Czas przyszły wyrażający czynność przyszłą

Konstrukcja **estos –ota**. Czas wyraża w przyszłości czynność, która będzie miała być wykonywana w przyszłości w stosunku do tego momentu.

La libro estos legota dum unu monato. Książka będzie miała być przeczytana w ciągu miesiąca.
La ponto estos konstruota de la firmao PontExIm. Most będzie miał być zbudowany przez firmę PontExIm.

Użycie małych i wielkich liter

Wielkie litery stosujemy w następujących sytuacjach:

Imiona własne ludzi, zwierząt, przydomki, pseudonimy. **Petro** - Piotr. **Azor**. **Doktoro Esperanto**.
Nazwy dynastii. **Piastoj**. **Habsburgoj**. **Burbonoj**.
Nazwy świąt i okresów świątecznych. **Kristnasko -** Boże Narodzenie. **Pasko -** Wielkanoc. **Internacia Infan-Tago -** Międzynarodowy Dzień Dziecka.
Nazwy państw, miast, regionów, dzielnic, ulic. **Pollando -** Polska. **Varsovio -** Warszawa. **Silezio -** Śląsk. **Dzika-strato -** Ulica Dzika. **Łazienki-parko -** Park Łazienki.

Nazwy geograficzne. **Balta Maro -** Bałtyk. **Alpoj** - Alpy. **Vistulo** - Wisła.
Nazwy wydarzeń historycznych. **Franca Revolucio** - Rewolucja Francuska. **Dua Mondmilito** - Druga Wojna Światowa.
Nazwy gwiazd, planet i konstelacji. **Marso -** Mars. **Lakta Vojo** - Droga Mleczna.
Nazwy własne firm, instytucji, organizacji. **Ministerio pri Kulturo** - Ministerstwo Kultury.
Tytuły czasopism. **Pola Esperantisto**.
Nazwy odznaczeń. **Ora Merit-Kruco** - Złoty Krzyż Zasługi.
Skrótowce. **UEA** = Universala Esperanto-Asocio.

Małą literą piszemy:

Nazwy mieszkańców państw, miast, regionów, członków narodów i ras. **amerikano** - Amerykanin. **polo** - Polak. **varsoviano** - Warszawianin.
Nazwy dni tygodnia, miesięcy i okresów kalendarzowych. **lundo** - poniedziałek. **julio** - lipiec. **karnavalo** - karnawał.
Nazwy kierunków i doktryn. **marksismo** - marksizm.
Nazwy członków i zwolenników. **demokrato** - demokrata. **katoliko** - katolik.
Nazwy urzędów, instytucji i władz w znaczeniu pospolitym.
Tytuły, stopnie i godności. **majoro** - major. **princo** - książę. **profesoro** - profesor.
Położenie geograficzne i strony świata. **norda poluso** - biegun północny. **oriento** - wschód.
Jednostki monetarne. **dolaro** - dolar. **zloto** - złoty. **eŭro** - euro.

Słowotwórstwo

Przedrostek ĉef-

Przedrostek **ĉef-** wyraża wagę, znaczenie, rangę.

episkopo – biskup; **ĉefepiskopo** – arcybiskup
redaktoro - redaktor; **ĉefredaktoro** - redaktor naczelny
urbo - miasto - **ĉefurbo** – stolica
direktoro - dyrektor; **ĉefdirektoro** – dyrektor naczelny
ministro - minister; **ĉefministro** – premier
strato – ulica; **ĉefstrato** – główna ulica

Przedrostek występuje także jako samodzielny wyraz.

ĉefo – szef, naczelnik, przełożony
ĉefa – główny, naczelny, zwierzchni
ĉefe – głównie, przede wszystkim

Przyrostek -estr

Przyrostek **–estr** oznacza osobę kierującą, przełożonego.

ŝipo – statek; **ŝipestro** – kapitan okrętu
urbo – miasto; **urbestro** – burmistrz, prezydent miasta
grupo – grupa; **grupestro** – kierownik grupy
imperio – cesarstwo, imperium; **imperiestro** - cesarz

Przedrostek występuje też jako samodzielny wyraz.

estro – kierownik, przełożony

estri – kierować, przewodzić

Przyrostek -ĉj

Przyrostek **–ĉj** wyraża pieszczotliwe zdrobnienie męskiego imienia lub tytułu.

patro – ojciec; **paĉjo** – tatuś
Johano – Janek; **Johanĉjo** lub **Jonĉjo** – Jasiu
onklo – wujek; **onĉjo** - wujaszek
frato – brat; **fraĉjo** - braciszek

Przyrostek -nj

Przyrostek **–nj** wyraża pieszczotliwe zdrobnienie żeńskiego imienia lub tytułu.

Mario – Maria; **Manjo** lub **Marinjo** - Marysia
Sofio – Zofia; **Sonjo** lub **Sofinjo** - Zosia
patrino – matka; **panjo** - mamusia
onklino – ciotka; **onjo** - ciocia
fratino – siostra; **franjo** - siostrzyczka

Przyrostek -um

Przyrostek **–um** jest przyrostkiem uniwersalnym stosowanym tam, gdzie nie pasują inne przyrostki. Kilka przykładów:

kolo – szyja; **kolumo** – kołnierz
folio – kartka; **foliumi** – kartkować
sukero – cukier; **sukerumi** – słodzić
sapo – mydło; **sapumi** – mydlić
aero – powietrze; **aerumi** – wietrzyć
ŝtono – kamień; **ŝtonumi** – kamienować
gaso – gaz; **gasumi** – zagazowywać
kvarono – ćwiartka; **kvaronumi** - ćwiartować

Uwaga: przyrostki **–on**, **-op** i **–obl** omówiliśmy przy okazji opisywania liczebników.

Słowniczek przylekcyjny

aerumi - wietrzyć
Alpoj - Alpy
Burbonoj - Burboni
ĉefa - główny, naczelny, zwierzchni
ĉefdirektoro - dyrektor naczelny
ĉefe - głównie, przede wszystkim
ĉefepiskopo - arcybiskup
ĉefministro - premier
ĉefredaktoro - redaktor naczelny
ĉefurbo - stolica
demokrato - demokrata
direktoro - dyrektor
episkopo - biskup
estri - kierować, przewodzić
foliumi - kartkować
fraĉjo - braciszek
gaso - gaz
gasumi - zagazowywać
grupestro - kierownik grupy
Habsburgoj - Habsburgowie
imperiestro - cesarz
imperio - cesarstwo, imperium
karnavalo - karnawał
katoliko - katolik
kolumo - kołnierz
kvaronumi - ćwiartować
Lakta Vojo - Droga Mleczna
majoro - major
marksismo - marksizm
Marso - Mars
norda - północny
onĉjo - wujaszek
oriento - wschód
paĉjo - tatuś
Piastoj - Piastowie
princo - książę
redaktoro - redaktor
sapo - mydło
sapumi - mydlić
Silezio - Śląsk
sukerumi - słodzić

ŝipestro - kapitan statku
ŝtonumi - kamienować
Tomaso - Tomasz
urbestro – burmistrz
Vistulo - Wisła

Dodatek: Czytanki

W tej części prezentujemy wybór krótkich tekstów pochodzących z książki *Unua Legolibro*, opublikowanej w 1907 roku przez polskiego lekarza-okulistę Kazimierza Beina (1872-1959), wybitnego polskiego esperantystę, tłumacza, przyjaciela Ludwika Zamenhofa, piszącego pod pseudonimem Kabe.

Teksty zostały opatrzone listami trudniejszych wyrazów.

Tito

Tito, la roma imperiestro, rememorante foje vespere, ke dum la tuta tago li faris nenion bonan, diris: "Ho ve, miaj amikoj, mi perdis la tagon."

roma – rzymski; **imperiestro** – cesarz; **rememori** – przypominać sobie; **foje –** kiedyś, pewnego razu; **ho ve –** kurza twarz! kurde! biada! (wykrzyknik)

Filipo Macedona

Kiam oni rakontis al Filipo Macedona, ke multaj atenaj oratoroj kalumnias lin en siaj paroladoj, li diris: "Mi penos pruvi per mia vivo kaj miaj agoj, ke ili estas mensogemuloj."

rakonti – opowiadać; **atena –** ateński; **macedona** – macedoński; **oratoro** – orator, mówca; **kalumnii** – szkalować; **peni** – starać się, usiłować; **mensogemulo** – kłamca

Sokrato

Sokrato salutis junan riĉan homon, kiun li renkontis sur la strato. La riĉulo ne resalutis. La amikoj de Sokrato indignis, sed li diris: „Kial vi tiel koleras? Ke li ne estas tiel afabla, kiel mi?"

Sokrato – Sokrates; **renkonti –** spotykać; **resaluti** – odwzajemnić pozdrowienia; **indigni** – oburzać się; **koleri** – gniewać się; **afabla** – uprzejmy

Polikrato

Polikrato, la tirano de Samoso, donacis al la greka poeto Anakreono grandan sumon da mono. La poeto akceptis kaj tiel maltrankviliĝis pro la oro, ke li ne povis dormi kelkajn noktojn. Tiam li resendis la monon kun la vortoj: „Ĝi ne valoras la maltrankvilon, kiun ĝi kaŭzas al mi."

maltrankviliĝi – martwić się; **oro** – złoto; **resendi** – odesłać; **valori** – być **maltrankvilo** - niepokój

Naiveco

Knabino sesjara havis katon kaj pupon. Iu demandis ŝin, kiun el la du ŝi preferas. Ŝi ne volis respondi, fine ŝi diris al li en la orelon "Mi preferas mian katon, sed ne diru, mi petas vin, tion al mia pupo."

naiveco – naiwność; **pupo** – lalka; **orelo** – ucho

Milton

Karlo la II-a kaj lia frato Jakobo venis al Milton por riproĉi lin, superŝutis lin per insultoj kaj finis per la la vortoj: "Fripono, via blindeco estas puno de l'sorto pro viaj pekoj." La respektinda bardo respondis: "Se la sorto punis min per blindeco pro miaj pekoj, kiaj estis la pekoj de via patro, kiu estis punita per morto!"

riproĉi – ganić, strofować; **superŝuti** – obsypywać; **insulto** – obelga; **fripono** - łotr; **respektinda** - czcigodny; **bardo** - wieszcz, bard; **puni** - karać; **peko** - grzech

Varma pluvo

Du kamparanoj parolis pri la bela vetero, favora por la tritiko, antaŭ nelonge semita de ili. "Se la varmaj pluvoj daŭros — diris unu — ĉio eliros el la tero." — „Kion vi babilas — diras la alia — mi havas du edzinojn en la tombejo; mi timas, ke ili revenos al mi."

kamparano - wieśniak, chłop; **tritiko** - pszenica; **semi** - siać, zasiewać; **eliri** - wychodzić; **tombejo** - cmentarz

Ŝparema kanceliero

Kiam Morus, la kanceliero de Anglujo, estis en malliberejo, kaj oni iutage volis fortondi lian longan barbon, li forsendis la barbiston dirante: "La reĝo kaj mi procesas pri mia kapo, mi ne faros elspezojn por mia barbo pli frue, ol mi scios, kiu havos la kapon."

ŝparema – oszczędny**; kanceliero** - kanclerz; **malliberejo** - więzienie; **iutage** - któregoś dnia; **fortondi** - odcinać, strzyc; **barbo** - broda; **forsendi** – odprawiać, odsyłać; **barbisto** (= **frizisto**) - fryzjer; **elspezo** - wydatek

Reĝo, komercisto aŭ buĉisto

Malek, la veziro de l' kalifo Mustafa, venkis grekojn kaj kaptis ilian reĝon. Li ordonis konduki la kaptiton en sian tendon kaj demandis, kion li atendas de la venkinto. La reĝo respondis: "Se vi faras la militon kiel reĝo, donacu al mi la liberecon; se vi faras ĝin kiel komercisto, vendu min; se vi faras ĝin kiel buĉisto, ordonu mortigi min." La turka militestro donacis al li la liberecon.

komercisto – handlarz**; buĉisto** - rzeźnik; **veziro** - wezyr; **kalifo** - kalif; **greko** - Grek; **kapti** - chwytać; **ordoni** - polecać, kazać; **kaptito** - schwytany; **tendo** - namiot; **atendi** - oczekiwać; **donaci** - podarować; **mortigi** - zabijać; **militestro** - dowódca; **libereco** - wolność

Al kio oni povas kutimi

Pastro vidis kamparaninon, senhaŭtigantan angilojn. "Kiel vi povas esti tiel kruela — diris li al ŝi —, ĉu vi ne komprenas, ke la malfeliĉaj bestoj suferas?" — "Ah — respondis ŝi —, mi faras tion jam de dudek jaroj, kaj nun ili sendube tute kutimis al ĉio."

pastro – ksiądz, duchowny; **kamparanino** - chłopka, wieśniaczka; **senhaŭtigi** - odzierać ze skóry; **angilo** - węgorz; **kruela** - okrutny; **suferi** - cierpieć; **kutimi** - być przyzwyczajonym

La grafo de Grance

Kiam la grafo de Grance estis vundita per kuglo en la genuo, la ĥirurgiistoj faris tranĉojn, por trovi la plumbon. Fine perdante la paciencon, la grafo demandis, kial ili tiel turmentas lin. "Ni serĉas la kuglon" — diris ili. "Kial vi ne diris tion pli frue — ekkriis la grafo — mi havas ĝin en la poŝo."

grafo - graf; **vundi** - ranić; **kuglo** - kula, pocisk; **genuo** - kolano; **tranĉo** - cięcie; **plumbo** - ołów; **perdi** - tracić; **pacienco** - cierpliwość; **turmenti** - męczyć, dręczyć; **ekkrii** - zakrzyknąć; **poŝo** - kieszeń

Dek konsiloj de Jefferson por la praktika vivo

1. Prokrastu neniam ĝis morgaŭ, kion vi povas fari hodiaŭ.
2. Ne trudu al alia persono laboron, kiun vi mem povas plenumi.
3. Ne elspezu monon pli frue, ol ĝin vi posedas.
4. Aĉetu neniam tion, kion vi ne bezonas.
5. Evitu la fieron, ĝi malutilos vin pli multe, ol la malsato, soifo kaj malvarmo.
6. Neniam bedaŭru, ke tro malmulte vi manĝis.
7. Kion vi faras, faru volonte.
8. Ne maltrankviliĝu pri la malbonoj, kiuj okazos neniam.
9. Rigardu la aferojn ĉiam de ilia bona flanko.
10. Kiam vi koleras, kalkulu ĝis dek, antaŭ kiam vi parolos; se vi estas tre kolera, kalkulu ĝis cent.

konsilo - rada; **prokrasti** - odraczać, odwlekać; **trudi** - narzucać; **plenumi** - wypełniać, wykonywać; **elspezi** - wydawać; **posedi** - posiadać; **fiero** - duma, chluba; **malutili** - szkodzić; **malsato** - głód, **soifo** - pragnienie; **maltrankviliĝi** - niepokoić się; **rigardi** - patrzeć, oglądać; **flanko** - strona; **koleri** - złościć się, gniewać się

Kiu li estis?

Juna homo estis iam en malliberejo, kaj malpermesite estis al iu ajn viziti lin ekster liaj parencoj. Foje maljunulo venis en la maliiberejon kaj volis vidi la junan homon.

— Ĉu vi estas parenco de la malliberulo? — demandis la gardisto, — oni ne enlasas fremdulojn.

— Jes — respondis la maljuna homo.

— Kiu do vi estas?

— Aŭskultu, mi diros tion al vi: mi havas nek fratojn, nek fratinojn, sed la patro de la junulo estas filo de mia patro.

malliberejo - więzienie; **malpermesi** - zabraniać, zakazywać; **parencoj** - krewni; **gardisto** - strażnik, dozorca; **enlasi** - wpuszczać; **fremdulo** - obcy

Seruristo anstataŭ forĝisto

Forĝisto de vilaĝo mortigis homon kaj estis kondamnita al pendigo. La kamparanoj petegis la juĝiston pardoni la forĝiston, ĉar la vilaĝo nepre bezonas lin.

— Kiel mi plenumos mian devon de l'justeco? — demandis la juĝisto.

— Sinjoro — respondis kamparano — ni havas du seruristojn, kaj por tiel malgranda vilaĝo unu sufiĉas, pendigu la alian.

seruristo - ślusarz; **forĝisto** - kowal; **kondamni** - skazywać; **pendigo** - powieszenie; **nepre** - koniecznie; **plenumi** - wypełniać, wykonywać; **justeco** - sprawiedliwość; **juĝisto** - sędzia

Tri musoj

Superstiĉa princo vidis foje en sonĝo tri musojn grasan, malgrasan kaj blindan. La princo demandis diveniston, kiu jene klarigis la sonĝon: "La grasa muso estas via ministro, la malgrasa estas via popolo, kaj la blinda estas via portreto, mia princo."

muso - mysz; **superstiĉa** - przesądny; **princo** - książę; **foje** - pewnego razu; **sonĝo** - sen; **blinda** - ślepy, niewidomy; **divenisto** - wróżbita, prorok

Eraro kaj korekto

Juna homo sidis en loĝio kun la lordo North, kiun li ne konis, kaj komencis interparoladon. Du sinjorinoj eniris la kontraŭan loĝion.

— Ĉu vi ne povas diri al mi — demandis la junulo —, kiu estas la malbela maljuna virino, kiu ĵus eniris?

— Jes — respondis la lordo North kun gaja mieno —, mi povas diri al vi, tio estas mia edzino.

— Mi petas vian pardonon — balbutis la ruĝiĝinta junulo —, mi ne demandis pri ŝi, mi demandis pri la terura monstro, kiu estas kun ŝi.

— Tio estas mia filino — respondis ridetante la lordo.

eraro - błąd; **korekto** – poprawka; loĝio - loża; **eniri** - wchodzić; **ĵus** - właśnie, dopiero co; **gaja** - wesoły; **mieno** - mina, wyraz twarzy; **balbuti** - bełkotać; **ruĝiĝi** - rumienić się; **terura** - straszny; **monstro** - monstruum, potwór

Riĉuloj kaj scienculoj

Riĉa vantulo demandis scienculon:

— Kial oni ofte vidas literaturistojn kaj scienculojn en la domoj de l'riĉuloj, sed malofte riĉulojn en la hejmoj de l'scienculoj?

— Ĉar la saĝaj homoj — respondis li — konas la valoron de la riĉeco kaj la riĉaj ofte ne komprenas la valoron de l'saĝeco.

riĉulo – bogacz; **scienculo** - uczony; **vantulo** – próżniak, chełpliwiec; **literaturisto** – literat; **malofte** - rzadko; **saĝa** – mądry

Ne grave

Dum edziĝa festeno mallerta lakeo elverŝis plenan supujon sur la veston de sinjorino, kiu tre ĉagreniĝis kaj preskaŭ svenis. "Ne grave — diris afable la lakeo, — restis ankoraŭ multe da supo en la kuirejo."

grave - ważne; **edziĝa** - weselny; **festeno** - uczta, przyjęcie; **mallerta** - niezręczny, nieudolny; **lakeo** - lokaj; **elverŝi** - wylewać; **supujo** - naczynie z zupą; **vesto** - ubranie; **ĉagreniĝi** - zmartwić się; **sveni** - zasłabnąć, zemdleć; **afable** - uprzejmie; **kuirejo** - kuchnia

Kurba vojo

Usonano rakontis, ke en la orientaj ŝtatoj de Usono la rapida vagonaro, en kiu li veturis, venis foje en lokon, kie la relvojo estis ekstreme kurba. Estis malluma nokto, la vagonaro rapidis kiel sago, kiam subite la maŝinisto rimarkis du grandajn lumojn antaŭ la lokomotivo. Li senprokraste haltigis la vagonaron por eviti katastrofon. La du lumoj antaŭ li restis sur la sama loko. Li malsupreniris de la lokomotivo por esplori la aferon, sed imagu la surprizon: proksimiĝinte li ekvidis la du malantaŭajn lanternojn de la lasta vagono de sia vagonaro. Tiel kurba estis tie la vojo.

kurba - kręty, krzywy; **rakonti** - opowiadać; **ŝtato** - stan; **Usono** – Stany Zjednoczone; **vagonaro** - pociąg; **relvojo** - tor; **malluma** - ciemny, bez światła; **sago** - strzała; **subite** - nagle; **senprokraste**- bezzwłocznie; **eviti** - unikać; **malsupreniri** - schodzić; **esplori** - badać; **surprizo** - niespodzianka, zaskoczenie; **proksimiĝi** - bliżać się; **lanterno** - latarnia

Mi ne scias

Duval, la fama bibliotekisto de Francisko la I-a; respondis ofte la demandojn pri diversaj sciencaj problemoj per la vortoj: "Mi ne scias tion." — "Sed — diris al li foje malsaĝulo —, la reĝo pagas al vi, por ke vi sciu tion." — "Li pagas por tio, kion mi scias — respondis modeste la scienculo —; se li volus pagi al mi por tio, kion mi ne scias, ne sufiĉus ĉiuj trezoroj de lia regno."

fama - sławny; **bibliotekisto** – bibliotekarz; **diversa** - różny, rozmaity; **foje** - kiedyś, pewnego razu; **malsaĝulo** - głupiec, tuman; **pagi** - płacić; **modeste** - skromnie; **sufiĉi** - starczać, wystarczać; **trezoro** - skarb; **regno** - królestwo

Perdita kaj retrovita

Dum festena tagmanĝo malaperis arĝenta kulero. Ĉiuj gastoj volis montri siajn poŝojn, sed la mastro, sprita ruzulo, diris: „Sinjoroj, ne montru la poŝojn, mi konas certan rimedon por trovi la ŝtelinton; metu viajn kapojn sub la tablon, mi petas vin." Kiam oni faris tion, li laŭte diris: "Ĉu ĉiu havas la kapon sub la tablo?"

— "Jes" — estis la unuvoĉa respondo. "Ankaŭ tiu, kiu ŝtelis la kuleron?" — demandis rapide la mastro. „Jes" - senpripense respondis la ŝtelinto.

perdi - tracić, gubić; **retrovi** - odnajdywać, odzyskiwać; **festena** - świąteczny; **malaperi** - znikać; **arĝenta** - srebrny; **kulero** - łyżka; **poŝo** - kieszeń; **mastro** - gospodarz; **sprita** - dowcipny; **ruzulo** - spryciarz, cwaniak; **rimedo** - sposób, środek; **ŝtelinto** - złodziej (ten, który ukradł); **unuvoĉa** - jednogłośny; **respondo** - odpowiedź; **ŝteli** - kraść; **senpripense** – bezmyślnie, bez zastanowienia

Lordo kaj bovido

Lordo Abington promenis foje tra vilaĝo proksime de Oksfordo kaj renkontis knabon, kiu trenis post si bovidon. Kiam lia lorda moŝto proksimiĝis, la knabo haltis kaj rigardis lin kun malfermita buŝo. La lorda demandis la knabon: "Ĉu vi konas min?" — „Jes" — respondis la knabo. "Kiel oni nomas min?" — "Lordo Abington" — estis la respondo. "Kial do vi ne demetas la ĉapelon?" — "Mi volonte faros tion — respondis la vilaĝano - se vi dume tenos la bovidon."

bovido - cielę; **promeni** - spacerować; **proksime** - blisko, koło, w pobliżu; **renkonti** - spotykać, napotykać; **treni** - ciągnąć, wlec; **moŝto** - mość; **halti** - stawać, zatrzymywać się; **buŝo** - usta; **nomi** - zwać, nazywać; **demeti** - zdejmować

Admiralo Hawke

Kiam la fama angla admiralo Hawke estis ankoraŭ knabo kaj la patro unuafoje prenis lin sur ŝipon, li admonis lin bone konduti kaj aldonis: "Tiam mi esperas vidi vin kapitano." — „Kapitano? — ekkriis la knabo —, kara patro, se mi ne esperus fariĝi admiralo, mi ne konsentus esti maristo."

unuafoje - po raz pierwszy; **ŝipo** - statek, okręt; **admoni** - strofować, upominać; **konduti** - sprawować się, zachowywać się; **aldoni** - dodawać; **ekkrii** – zakrzyknąć, wykrzyknąć; **fariĝi** - stawać się, zostać; **konsenti** - godzić się, zgadzać się; **maristo** - marynarz

Reĝo kaj muzika instruisto

La violonisto Salomons, kiu donis lecionojn al la angla reĝo Georgo III-a, diris foje al sia eminenta lernanto: "La violonistojn oni dividas en tri klasojn: al la unua apartenas tiuj, kiuj tute ne scias ludi; al la dua tiuj, kiuj ludas tre malbone; al la tria fine tiuj, kiuj bone ludas. Via Reĝa Moŝto jam atingis la duan.

reĝo - król; **violonisto** - skrzypek; **eminenta** - znamienity, znakomity; **aparteni** - należeć; **ludi** - grać; **via reĝa moŝto** - wasza królewska mość; **atingi** - osiągać, uzyskiwać

Leono kaj leporo

Leono favoris leporon per sia amikeco. Foje la leporo demandis sian amikon:

- Oni diras, ke mizera krianta koko facile fortimigas vin, leonojn; ĉu tio estas vera?

- Jes — respondis la leono —; estas konata fakto, ke ni grandaj bestoj havas niajn malgrandajn malfortaĵojn; ekzemple la gruntado de porko kaŭzas al la elefantoj tremon kaj abomenon.

- Efektive — interrompis la leporo. — Nun mi komprenas kial ni leporoj tiel timas la hundojn.

leono - lew; **leporo** - zając; **favori** - sprzyjać, faworyzować; **mizera** - lichy, żałosny; **koko** - kura; **fortimigi** - płoszyć, odstraszać; **malfortaĵo** - słabość, słabostka; **gruntado** - chrząkanie; **porko** - świnia; **tremo** - drżenie; **abomeno** - wstręt, odraza; **interrompi** - przerywać

Granda kapo de brasiko

Du metiaj knaboj, Petro kaj Benedikto, paŝis foje preter legoma ĝardeno.

- Rigardu — diris Petro —, kiel grandaj brasikaj kapoj!

- Tute ne grandaj — respondis Benedikto, granda fanfaronemulo. — Dum mia migrado mi vidis foje brasikan kapon, kiu estis kvarfoje pli granda, ol la paroĥa domo.

Petro, kiu estis kupristo, diris: — Granda estis via brasika kapo. Sed mi foje faris kaldronon, kiu estis tiel granda, kiel la preĝejo.

- Pro Dio — ekkriis Benedikto —, por kio oni bezonis tiel grandan kaldronon?

- Kredeble — respondis Petro — por kuiri en ĝi vian brasikan kapon.

kapo - głowa; **brasiko** - kapusta; **metia** - rzemieślniczy; **preter** - obok, wzdłuż; **legoma** - warzywny; **fanfaronemulo** - chełpliwiec, fanfaroniarz; **migrado** - wędrówka; **kvarfoje** - czterokrotnie; **paroĥa** - parafialny; **kupristo** - rzemieślnik od miedzi; **kaldrono** - kocioł; **preĝejo** - kościół; bezoni - potrzebować; **kredeble** - chyba, prawdopodobnie; **kuiri** - gotować

Varma vesto

Malriĉa franco, vestita nur per malpeza somera surtuto, promenis en bela vintra tago sur la stratoj de Parizo. La reĝo, renkontante lin, miris pro lia somera vesto kaj demandis:

- Kial vi promenas en tiel malpeza vesto?

- Via Reĝa Moŝto — respondis la franco — imitu min, kaj vi neniam sentos malvarmon.

- Kion vi faras? — demandis la reĝo.

- Mi surmetas ĉiujn miajn vestojn — estis la respondo.

vesto - odzież, ubranie; **malriĉa** - biedny, ubogi; **vestita** - ubrany; **malpeza** - lekki; **surtuto** - surdut, płaszcz; **promeni** - spacerować; **reĝo** - król; **miri** - dziwić się; **moŝto** - mość; **imiti** - imitować, naśladować; **senti** - czuć, odczuwać; **malvarmo** - zimno, chłód; **surmeti** - wkładać, nakładać

Sinjorino Rothschild

Maljuna sinjorino Rothschild, la patrino de la potenca kapitalisto, atingis la aĝon de naŭdek ok jaroj; ŝia rimarkinda spriteco kaj neordinara inteligenteco konserviĝis ĝis ŝia morto. Dum sia lasta malsano, ĉirkaŭita de la tuta familio, ŝi diris al la kuracisto per petega tono: "Kara doktoro, provu fari ion por mi." — "Sinjorino, kion mi povas fari? Mi ja ne povas rejunigi vin." — "Ne, doktoro, mi ne deziras esti ree juna, mi deziras daŭrigi maljuniĝon."

potenca - możny, potężny; **atingi** - osiągać; **rimarkinda** - znamienny, godny uwagi; **spriteco** - dowcip, poczucie humoru; **neordinara** - niezwykły, niepospolity; **konserviĝi** - zachować się, przetrwać; **ĉirkaŭi** - otaczać; **petega** - błagalny; **tono** - ton, brzmienie; **rejunigi** - odmładzać; **deziri** - pragnąć; **ree** - znowu, ponownie; **daŭrigi** - kontynuować; **maljuniĝo** - starzenie się

Konfeso

- Ĉu ĉion vi konfesis? — diris respektinda pastro al pekulo dum la konfesado.

- Ne, ankoraŭ unu peko ŝarĝas mian konsciencon: mi ŝtelis poŝhorloĝon, ĉu vi akceptos ĝin?

- Mi? — diris la ofendita pastro. — Vi kuraĝas ofendi min kaj mian sanktan profesion? Redonu senprokraste la horloĝon al tiu, de kiu vi ŝtelis.

- Mi jam provis redoni, sed li ne volas ĝin akcepti: mi petegas vin, prenu ĝin.

- Ĉesu ofendi min, — diris la pastro — vi devis ripeti vian peton.

- Mi faris tion — respondis la ŝtelisto —, sed li ne volas akcepti.

- En tia okazo — diris la sankta, nenion suspektanta pastro, — mi povas senpekigi vin, sed mi insiste ordonas al vi ne ŝteli plu.

Baldaŭ post la foriro de la konfesinto, la pastro rimarkis, ke lia propra poŝhorloĝo estis ŝtelita de la hoko, sur kiu li ordinare pendigis ĝin.

konfeso - spowiedź, wyznanie; **respektinda** - wielebny, czcigodny; **pekulo** - grzesznik; **peko** - grzech; **ŝarĝi** - ciążyć, obciążać; **konscienco** - sumienie; **ŝteli** - kraść; **poŝhorloĝo** - zegarek kieszonkowy; **akcepti** - przyjmować; **ofendi** - obrażać; **pastro** - ksiądz, duchowny; **kuraĝi** - odważać się, mieć śmiałość; **sankta** - święty; **redoni** - oddawać; **senprokraste** - bezzwłocznie; **horloĝo** - zegar, zegarek; **petegi** - błagać; **ĉesi** - przestawać; **okazo** - okazja, przypadek; **suspekti** - podejrzewać; **senpekigi** - rozgrzeszać; **insiste** - usilnie, natarczywie; **ordoni** - nakazywać, polecać; **plu** - nadal, dłużej; **foriro** - odejście; **hoko** - hak, zaczep; **ordinare** - zwykle, zazwyczaj; **pendigi** – wieszać, zawieszać

Vulpo

Kuracisto havis tiel malsovaĝan vulpon, ke li lasis ĝin libera la tutan tagon, ĉar ĝi atakis neniun. Ĝi eĉ iris arbaron, sed revenis ĉiuvespere; nur nokte oni ligis ĝin al ĉeno. Foje ĝi rimarkis, ke la

ĉirkaŭkolo estas tro vasta, eliĝis el ĝi kaj iris en najbaran domon ŝteli kokon; sed antaŭ la tagiĝo ĝi revenis kaj enrampis en la ĉirkaŭkolon. Ĉiutage oni vidis ĝin ligitan al la ĉeno kaj suspektis nenion. Ĝia ruzo estis malkaŝita nur kiam ĝi falis en kaptilon de la najbaro.

vulpo - lis; **kuracisto** - lekarz; **malsovaĝa** - oswojony; **lasi** - puszczać, zostawiać; **arbaro** - las; **reveni** - powracać; **ĉiuvespere** - każdego wieczora; **ligi** - wiązać; **ĉeno** - łańcuch; **ĉirkaŭkolo** - obroża; **vasta** - szeroki, obszerny, **eliĝi** - wydostać się; **najbara** - sąsiedni; **ŝteli** - kraść; **koko** - kura; **tagiĝo** - świt; **enrampi** - wczołgać się; **ĉiutage** - każdego dnia; **suspekti** - podejrzewać; **ruzo** - spryt, chytrość; **malkaŝi** - odkrywać, ujawniać; **fali** - wpadać; **kaptilo** - sidło

Saĝa hundo

La ĥirurgiisto Morand en Parizo havis amikon, kies hundo rompis al si kruron. Morand, por esti kompleza al la amiko, prenis la hundon en sian domon kaj resanigis ĝin. Post iom da tempo io gratis la pordon de l'ĉambro, kie laboris Morand. Kiam li malfermis, eniris la resanigita hundo kun alia, kiu ankaŭ havis rompitan kruron kaj pene sekvis sur tri piedoj sian gvidanton. La resanigita hundo komprenigis per signoj al la kuracisto, ke ĝi petas lin resanigi ankaŭ la kamaradon. Morand volonte akceptis la malsanulon kaj admiris la saĝecon de sia antaŭa flegito.

saĝa - mądry; **rompi** - łamać, rozbijać; **kruro** - łapa, noga; **kompleza** - grzeczny, uprzejmy; **resanigi** - wyleczyć, przyzwrócić do zdrowia; **grati** - ddrapać, skrobać; **malfermi** - otwierać; **pene** - ciężko; **sekvi** - podążać; **gvidanto** - przewodnik, przywódca; **komprenigi** - dawać do zrozumienia; **signo** - znak; **kamarado** - towarzysz; **malsanulo** - chory; **admiri** - podziwiać; **saĝeco** - mądrość; **flegito** – podopieczny, pacjent

Malgranda tamburisto

En milito kontraŭ Francujo dekkvinjara angla tamburisto, kiu troproksimiĝis al la franca linio, estis kaptita kaj alkondukita al la franca generalo. Kiam tiu demandis lin, kiu li estas, li respondis: „Angla tamburisto." Ĉar tion oni ne kredis, oni donis al li tamburon kaj ordonis bati kelkajn marŝojn; la knabo tion faris. Tamen la suspekto de la generalo daŭris ankoraŭ kaj li ordonis al la tamburisto bati la returnan marŝon. "Returnan marŝon? — demandis la juna anglo, — mi ne scias, kio ĝi estas." La respondo tiel plaĉis al la franca oficiro, ke li ellasis lin kaj skribis al lia generalo por laŭdi lian bravan konduton.

tamburisto - dobosz; **troproksimiĝi** - zbytnio się zbliżyć; **kapti** - chwytać, pojmać; **alkonduki** - doprowadzać; **kredi** - wierzyć; **tamburo** - bęben; **ordoni** - kazać, polecać; **bati** - wybijać; **suspekto** - podejrzenie; **daŭri** - trwać; **returna** - odwrotowy; **plaĉi** - podobać się; **ellasi** - wypuszczać; **laŭdi** - chwalić, pochwalać; **brava** - dzielny, odważny; **konduto** - zachowanie

La egaleco

Juna princo, ĉirkaŭita de la tuta kortego, promenis foje en kamparo. Li ekvidis dervîŝon, kiu atente esploris homan kranion.

- Kion vi faras tie? — demandis mirigite la monarĥo.

- Mi dezirus ekscii — respondis la derviŝo —, ĉu la kapo apartenis al reĝo aŭ al almozulo, sed mi ne sukcesas.

egaleco - równość; **princo** - książę; **ĉirkaŭi** - otaczać; **kortego** - dwór; **promeni** - spacerować; **kamparo** - wieś, pola; **ekvidi** - zobaczyć, ujrzeć; **atente** - uważnie; **esplori** - badać; **kranio** - czaszka; **mirigite** - w zdumieniu; **aparteni** - należeć; **almozulo** - żebrak

Malsata arabo

Arabo perdis la vojon en dezerto. Dum du tagoj li trovis nenion por manĝi kaj jam minacis lin la danĝero morti de l'malsato, kiam fine li venis al puto, kie la vojaĝantoj ordinare donas akvon al siaj kameloj. Tie li rimarkis sur la sablo malgrandan ledan sakon. Li palpis ĝin kaj diris: "Benata estu Dio, tio estas, mi pensas, daktiloj aŭ nuksoj; vera regalo por mi!" Plena de ĉi tiu dolĉa espero, li malfermis la sakon, rigardis internen kaj ekkriis malĝoje: „Ho ve, tio estas nur perloj."

malsata - głodny; **perdi** - gubić, tracić; **dezerto** - pustynia; **trovi** - znajdować; **manĝi** - jeść; **minaci** - grozić, zagrażać; **puto** - studnia; **ordinare** - zwykle, zazwyczaj; **kamelo** - wielbłąd; **rimarki** - dostrzec, zauważyć; **leda** - skórzany; **sako** - worek, sakwa; **palpi** - macać, obmacywać; **benata** - błogosławiony; **daktilo** - daktyl; **nukso** - orzech; **regalo** - poczęstunek; **dolĉa** - słodki; **malfermi** - otwierać; **rigardi** - patrzeć, zaglądać; **internen** - do środka; **malĝoje** - ze smutkiem; **ho ve** – biada! kurcze!; **perlo** - perła

Unu pomon tro multe

Juna homo demandis Franklinon, kial la posedo de grandaj riĉaĵoj estas ĉiam akompanata de seniluziiĝo kaj maltrankvilo. Franklin, vidante antaŭ si korbon plenan de fruktoj, prenis el ĝi unu pomon kaj donis ĝin al infano, kiu ludis en la ĉambro. La infano apenaŭ povis teni ĝin en la mano. Franklin donis al la infano duan pomon, kiu estis ankaŭ ĝoje akceptita.

Fine Franklin elektis trian pli belan ol la du unuaj kaj donacis ĝin al la knabo, kiu ekpremis siajn du plenajn manojn al la brusto kaj penis teni la trian pomon sur la du aliaj. Sed vanaj estis liaj penoj, la tria pomo falis teren kaj li laŭte ekploris.

Franklin, sin turnante al la demandinto, diris: "Jen estas malgranda homo, kiu havas tro multe da riĉaĵoj kaj tial ne povas ĝui ilin. Havante du pomojn, li estis feliĉa, la tria neniigis la egalpezon."

pomo - jabłko; **posedo** - posiadanie; **riĉaĵo** - bogactwo; **akompani** - towarzyszyć; **seniluziiĝo** - utrata iluzji; **maltrankvilo** - niepokój; **plena** - pełny, pełen; **korbo** - kosz; **frukto** - owoc; **apenaŭ** - ledwie, zaledwie; **teni** - trzymać; **ĝoje** - radośnie; **akcepti** - przyjmować, akceptować; **elekti** - wybierać; **donaci** - dawać, podarować; **ekpremi** - przyciskać; **brusto** - pierś; **peni** - starać się, usiłować; **vana** - próżny, daremny; **peno** - wysiłek, trud, fatyga; **fali** - padać, upadać; **teren** - na ziemię; **ekplori** - zapłakać; **turni sin** - zwracać się; **demandinto** – pytający, który zapytał; **ĝui** - cieszyć się, rozkoszować się; **feliĉa**- szczęśliwy; **neniigi** - unicestwić; **egalpezo** - równowaga

Lupo kaj juna ŝafido

Du ŝafidoj estis sur sendanĝera paŝtejo; la hundoj dormis, kaj la paŝtisto en la ombro de granda ulmo ludis fluton kun najbaraj paŝtistoj. Malsata lupo rimarkis tra fendoj de l' ĉirkaŭbarilo la staton de l' aro. Juna nesperta ŝafido, kiu vidis ankoraŭ ne multon, ekparolis al ĝi.

- Kion vi serĉas ĉi tie? - diris ĝi al la lupo.

- Herbon delikatan kaj florantan —, diris la lupo. — Vi scias, ke nenio estas pli dolĉa, ol sin paŝti sur verda herbejo kolorita de floroj por kvietigi la malsaton, kaj sattrinki en klara rivereto: mi trovas ĉi tie ambaŭ plezurojn. Kion oni povas plu postuli? Mi amas la filozofion, kiu instruas sin kontentigi per malmulto.

- Efektive vi ne manĝas do bestan viandon — diris la ŝafido —, kaj iom da herbo sufiĉas al vi! Se tiel estas, ni vivu kiel fratoj, kaj ni nin paŝtu kune.

La ŝafido, dirinte tion, iris trans la ĉirkaŭbarilon, kaj la filozofo tuj disŝiris ĝin kaj englutis.

Ne kredu al belaj vortoj de tiuj, kiuj laŭdas la proprajn virtojn. Juĝu ilin laŭ iliaj agoj, ne laŭ iliaj paroloj.

lupo - wilk; **ŝafido** - jagnię; **sendanĝera** - bezpieczny; **paŝtejo** - pastwisko; **paŝtisto** - pasterz; **ombro** - cień; **ulmo** - wiąz; **fluto** - flet; **fendo** - szpara; **ĉirkaŭbarilo** - płot, ogrodzenie; **nesperta** - niedoświadczony; **herbo** - trawa; **sin paŝti** - paść się; **herbejo** - łąka; **kvietigi** - zaspokajać; **sattrinki** – zaspokoić pragnienie; **plezuro** - przyjemność; **sin kontentigi** - zadowalać się; **efektive** - rzeczywiście; **viando** - mięso; **sufiĉi** - wystarczać; **kune** - razem; **disŝiri** - rozdzierać; **engluti** - połykać; **kredi** - wierzyć; **laŭdi** – chwalić; **propra** – własny; **virto** – cnota, zasługa; **juĝi** - osądzać

En angulo de kampo

Du junaj knaboj sidis en angulo de kampo. Unu estis infano de l' kamparo, la alia infano de l' urbo. jam de tri tagoj ili estis amikoj.

- Kiam vi venos al ni — diris la infano de l' urbo —, mi montros al vi belajn domojn, palacojn, grandajn preĝejojn kaj niajn stratojn, kiuj estas tiel bone lumigataj vespere, ke oni vidas ĉion, kvazaŭ en klara tago!

- Kaj mi — diris la infano de l' kamparo —, mi montros al vi arbetarojn, kie oni kolektas la fragojn, nuksojn kaj prunelojn kaj grandajn abiajn arbarojn, kie estas mallume, kvazaŭ en la nokto.

- Kaj kion vi instruos al mi?

- Mi montros al vi, kiel oni kondukas la ŝafidojn sur la paŝtejon, kiel oni faras la fromaĝon el la lakto de niaj belaj bovinoj, kaj kiel oni plugas per niaj grandaj bovoj. Mi klarigos al vi, kiam oni devas semi la tritikon, hordeon kaj sekalon; kiel oni ligas la garbojn kaj premas la vinberojn, kiel oni pistas la linon kaj kanabon. Mi instruos al vi, kiel oni faras korbojn el la salikoj kaj matojn el la kanoj, kiuj kreskas sur la bordoj de lagetoj ...

- Bone estas scii ĉion ĉi — respondis la infano de l' urbo —; sed mi instruos al vi ion alian, ankoraŭ pli bonan: mi instruos vin legi!

angulo - kąt, narożnik, róg; **kampo** - pole; **montri** - pokazywać; **preĝejo** - kościół; **strato** - ulica; **lumigata** - oświetlony; **kvazaŭ** - jakby; **arbetaro** - gaj, zagajnik; **frago** - truskawka, poziomka; **nukso** - orzech; **prunelo** - śliwka tarniny; **abia** - jodłowy; **mallume** - ciemno; **paŝtejo** - pastwisko; **fromaĝo** - ser; **bovino** - krowa; **semi** - siać; **tritiko** - pszenica; **hordeo** - jęczmień; **sekalo** - żyto; **ligi** - wiązać; **garbo** - snop; **premi** - wyciskać; **vinbero** - winogrono; **pisti** - miażdżyć; **lino** - len; **kanabo** - konopie; **korbo** - kosz; **saliko** - wierzba; **mato** - mata, plecionka; **kano** - trzcina; **lageto** - staw

Ĉemizo

Orienta monarĥo, posteulo de la granda Harun-al-Raŝid, estis riĉa kaj potenca kiel lia praavo, sed li ne estis feliĉa. Li iris al maljuna derviŝo por peti konsilon.

La saĝulo respondis, ke la feliĉo estas malofta en tiu ĉi mondo, sed ke li konas rimedon por ĝin trovi. "Komuniku ĝin al mi" - diris la princo. - "Jen la rimedo - diris la derviŝo -, oni devas meti sur sian korpon ĉemizon de feliĉa homo." La princo kisis la maljunulon kaj foriris serĉi la talismanon.

Li vizitas la ĉefurbojn de la tero, li provas ĉemizojn de korteganoj, de reĝoj, de imperiestroj, - li ne fariĝas pli feliĉa. Tiam li surmetas ĉemizojn de komercistoj, de soldatoj, de artistoj, - vana peno! Li volas kapti la feliĉon, sed ĝi estas ne kaptebla.

Malesperinte li estis revenanta sian regnon, kiam foje li renkontis en kamparo malriĉan plugiston, kiu puŝis sian ilon, ridante kaj kantante. "Mi ne eraras, jen estas tiu, kiun mi serĉas." Li proksimiĝas al la kamparano: "Bonan tagon, ĉu vi estas feliĉa?" -- „Jes", - respondis la plugisto. - "Vi plendas pri nenio, vi deziras nenion?"

- "Ne." - "Vi ne interŝanĝus vian sorton kun reĝo?"

- "Neniam." - "Bone, vendu al mi vian ĉemizon." - "Mian ĉemizon? mi ĝin ne posedas."

ĉemizo - koszula; **posteulo** - potomek, następca; **potenca** - możny, potężny; **derviŝo** - derwisz; **konsilo** - rada, porada; **rimedo** - sposób, środek; **trovi** - znajdować; **komuniki** - komunikować, informować, powiadamiać; **kisi** - całować; **serĉi** - szukać; **talismano** - talizman; **ĉefurbo** - stolica; **provi** - próbować; **kortegano** - dworzanin; **imperiestro** - cesarz; **fariĝi** - stawać się; **surmeti** - wkładać, nakładać; **vana** - próżny, daremny; **peno** - trud, wysiłek, fatyga; **kapti** - chwytać; **kaptebla** - uchwytny; **malesperi** - rozpaczać; **reveni** - powracać; **regno** - królestwo; **plugisto** - oracz; **puŝi** - pchać, popychać; **proksimiĝi** - zbliżać się; **plendi** - narzekać, skarżyć się; **interŝanĝi** - zamieniać; **sorto** - los, dola

La timo

Kavaliro rajdis de Bejruto Damaskon. Sur la vojo li renkontis ĉe palmarbo maljunulinon en ĉifonoj, kun sulkiĝinta vizaĝo. Ŝi ploris kaj diris per tremanta voĉo: "Kiu kondukos min Damaskon?" La juna homo haltis, rigardis la malfeliĉulinon kaj, kortuŝita per ŝia doloro, sidigis ŝin post si sur la ĉevalo. Ili forrajdis.

Dum la vojo la junulo demandis: "Kion vi faras, kia estas via nomo, kompatinda, kies okuloj brilas de la febro?" - "Amiko - respondis la maljunulino -, mi estas Nigra Pesto." La kavaliro, tremante de teruro, volis deĵeti ŝin de l' ĉevalo. "Senutile! - diris ŝi -,

eĉ sen vi mi atingos Damaskon. Cetere, mi ne havas malbonajn intencojn kontraŭ vi, mi eĉ estas preta rekompenci vian bonan koron; diru kion vi deziras?" - "Bone - respondis li -, mi portos vin ĝis la urbo, sed vi mortigos tie neniun."

- "Tio estas ne ebla; sed diru kiom da personoj mi devas mortigi."

- "Ne pli multe ol sesdek." - "Sesdek? ... Mi konsentas." - "Sed - aldonis la kavaliro -, kiel mi punos vin, se vi ne plenumos la promeson?" - "Vi min trovos vespere post la granda preĝejo kaj mortigos min." - "Mi konsentas."

Atinginte la celon de sia vojaĝo, la junulo zorgis pri siaj aferoj. En la sekvinta tago dek kvin personoj mortis en Damasko, en la dua pereis tridek, en la tria sesdek. Indigninte la vojaĝanto kuris al la preĝejo kaj trovis tie la maljunulinon. "Jen kiel vi plenumas vian promeson!" - "Vi povas nenion riproĉi al mi - respondis ŝi per kvieta tono -; mi faris, kion mi promesis: en la unua tago mi mortigis dek kvin personojn, en la dua dudek, en la tria dudek kvin." - "Sed la ceteraj, fripono!" -"La ceteraj? Ili ĉiuj mortis de l' timo."

timo - strach; **kavaliro** - rycerz; **rajdi** - jechać wierzchem; **renkonti** - spotykać, napotykać; **palmarbo** - drzewo palmowe; **maljunulino** - staruszka; **ĉifono** - łach, strzęp; **sulkiĝinta** - pomarszczony; **plori** - płakać; **tremanta** - drżący; **konduki** - prowadzić; **halti** - zatrzymywać się; **malfeliĉulino** - nieszczęsna (osoba); **kortuŝita** - wzruszony; **forrajdi** - odjechać (wierzchem); **kompatinda** - godny współczucia; **febro** - gorączka, febra; **pesto** - zaraza, mór; **teruro** - zgroza, przerażenie; **deĵeti** - zrucać, odrzucać; **senutile** - na próżno, bezskutecznie; **atingi** - osiągać; **intenco** - intencja, zamiar; **rekompenci** - zadośćuczynić, rekompensować; **porti** - nosić, wozić; **konsenti** - zgadzać się, przystawać; **puni** - karać; **plenumi** - wypełniać, wykonywać; **promeso** - obietnica; **preĝejo** - kościół; **zorgi** - troszczyć się, dbać; **sekvinta** - następujący; **perei** - ginąć, umierać; **indigni** - oburzać się; **vojaĝanto** - podróżny; **riproĉi** - zarzucać, wyrzucać; **kvieta** - spokojny, łagodny; **tono** - ton, brzmienie; **fripono** - łotr, nędznik

Ĉarlatano

Prave oni diras: "De ŝtelisto unu gesto estas ofte kulpatesto."

Estis iam ĉarlatano, kiu promesis trovi, kiu ŝtelis rublon. Kolektinte ĉiujn servistojn en la ĉambro, li estingis la lumon, kovris nigran kokon per kribrilo kaj ordonis ĉiujn vice aliri kaj, singarde karesinte la dorson de l' koko, ree lin kovri: tuj kiam la ŝtelisto tuŝos lin, li ekkrios per tuta sia voĉo.

"Ĉu ĉiuj aliris?" - "Ĉiuj." - "Kaj ĉiuj karesis la kokon?" - "Ĉiuj." Kaj la koko eĉ ne intencis krii! "Ne - diris la ĉarlatano, - mi ion suspektas; donu la lumon kaj montru ĉiuj kune la manojn!" Rigardu - ĉiuj havas unu manon fulgitan, ĉar la ĉarlatano ŝmiris la nigran kokon per fulgo, nur unu junulo havas ambaŭ manojn purajn.

"Jen la ŝtelisto!" - ekkriis la ĉarlatano kaj kaptis la blankmanulon ĉe la kolumo.

ĉarlatano - szarlatan, oszust, szalbierz; **prave** - słusznie; **ŝtelisto** - złodziej; **gesto** - gest; **kulpatesto** - dowód winy; **promesi** - przyrzekać, obiecywać; **trovi** - znajdować; **servisto** - służący; **estingi** - gasić; **kovri** - przykrywać; **koko** - kura; **kribrilo** - durszlak, sito; **vice** - kolejno; **aliri** - podchodzić; **singarde** - ostroznie; **karesi** - głaskać, pieścić; **dorso** - grzbiet, plecy; **ree** - ponownie, znowu; **tuŝi** - dotykać; **ekkrii** - zakrzyknąć; **intenci** - zamierzać; **suspekti** - podejrzewać; **montri** - pokazywać, okazywać; **fulgita** - okopcony; **ŝmiri** - smarować, mazać; **fulgo** - sadza; **kapti** - chwytać, łapać; **blankmanulo** - mający czyste ręce; **kolumo** - kołnierz

Kamparano kaj leporo

Malriĉa kamparano iris sur vasta kampo, ekvidis leporon, ekĝojis kaj diris: "Jen mi fondos hejmon! Mi mortigos la leporon per vipo kaj vendos por duono da rublo; mi aĉetos porkinon: ŝi donos a! mi dek du idojn, la idoj elkreskos kaj donos ankaŭ ĉiu po dek du porkidoj, mi ĉiujn grasigos, kolektos

monton da viando; la viandon mi vendos, fondos hejmon kaj edziĝos. La edzino naskos al mi du filojn: Joĉjon kaj Bazilĉjon. La infanoj plugos la kampon, mi sidos ĉe la fenestro kaj komandos: "Infanoj - krios mi -, Joĉjo kaj Bazilĉjo, ne turmentu la homojn per la laboro. Neniam, oni vidas, vi mem estis en mizero!" La kamparano ekkriis tiel laŭte, ke la leporo ektimis kaj forkuris. La domo kun la tuta riĉaĵo, kun la edzino kaj infanoj estis perdita.

leporo - zając; **vasta** - szeroki, rozległy; **ekĝoji** - ucieszyć się; **fondi** - zakładać, ustanawiać; **vipo** - bat, bicz; **vendi** - sprzedawać; **porkino** - świnia; **ido** - dziecko, potomek; **porkido** - prosię; **elkreski** - wyrastać; **grasigi** - tuczyć; **monto** - góra; **viando** - mięso; **edziĝi** - ożenić się; **naski** - rodzić; **plugi** - orać; **komandi** - rozkazywać, komenderować; **turmenti** - męczyć, katować; **mizero** - nędza, bieda; **laŭte** - głośno, gromko; **ektimi** - zlęknąć się, przestraszyć się; **forkuri** - czmychnąć, pierzchnąć; **riĉaĵo** - bogactwo, dostatek; **perdita** - stracony, zgubiony

Dodatek: Przydatne zwroty

Poniżej publikujemy niedużą listę gotowych klisz językowych związanych z wyrażaniem opinii i emocjami, przydatnych w bezpośrednich kontaktach esperanckich, zwłaszcza w grupach dyskusyjnych czy czatach. Wyrażenia zostały wynotowane z rozmaitych źródeł, głównie rozmówek i słowników esperanckich.

adiaŭ - żegnaj
alidire - inaczej mówiąc
alie - inaczej, w przeciwnym razie
alivorte - innymi słowy
aŭskultu - posłuchaj
bedaŭrinde – niestety
bedaŭrinde, ne – niestety, nie
bona ideo - dobry pomysł
bonan matenon - dzień dobry (rano)
bonan nokton – dobranoc, dobrej nocy
bonan tagon - dzień dobry
bonan vesperon - dobry wieczór
bone - dobrze
bonega ideo - świetny pomysł
bonege - świetnie
bonvolu pardoni - proszę wybaczyć
certe - , na pewno, z pewnością
certe ne - z pewnością nie
cetere – zresztą
ĉio en ordo – wszystko w porządku
ĉio klaras - wszystko jasne
ĉion plej bonan – wszystkiego najlepszego
ĉu certe? - na pewno?
ĉu do... - czy więc...
ĉu eble? - czy to możliwe?
ĉu mi aŭdas bone? - czy ja dobrze słyszę?
ĉu ne? - prawda? czyż nie?
ĉu tio estas klara? - czy to jest jasne?
ĉu tio signifas, ke... - czy to znaczy, że...
ĉu vere? - naprawdę?
ĉu vi imagas, ke... - czy wyobrażasz sobie, że...
ĉu vi konsentas? - zgadzasz się?
ĉu vi kredas? - tak sądzisz?
ĉu vi ne timas, ke... - nie boisz się, że...
ĉu vi permesas, ke... - czy pozwolisz, że...
ĉu vi trovas? - tak uważasz?
ĉu? - prawda?
dankon – dziękuję, dzięki
des pli, ke... - tym bardziej, że...
diru al mi - powiedz mi
diru al mi sincere - powiedz mi szczerze
diru, mi petas - powiedz, proszę
domaĝe, ke... - szkoda, że...
due - po drugie
eble vi pravas - być może masz rację
efektive - rzeczywiście
ekzemple - przykładowo
el mia vidpunkto - z mojego punktu widzenia
en aliaj vortoj - innymi słowy
en ordo - w porządku
en tiu kazo - w tym wypadku
espereble - miejmy nadzieję
estas al mi tre agrable – bardzo mi miło
estas bone, ke... - dobrze, że...
estas domaĝe, ke... - szkoda, że...
estas egale - wszystko jedno
estas fakto, ke... - jest faktem, że...
estas inde diri, ke... - warto powiedzieć, że...
estas interese, ke... - interesujące jest, że...
estas kurioze - jest dziwne, że...
estas necese, ke... - trzeba, aby...
estas sciate, ke... - wiadomo, że...
estas simple - to proste
estas vere domaĝe, ke... - naprawdę szkoda, że...
estus bone, se... - byłoby dobrze, gdyby...
estus bone... - byłoby dobrze...
estus pli bone, se... - lepiej byłoby, gdyby...
evidente - oczywiście
fakte – faktycznie
fartu bone - pomyślności
feliĉe - na szczęście
ĝis - do zobaczenia
ĝis alia fojo - do innego razu, zo zobaczenia innym razem
ĝis la baldaŭa revido – do zobaczenia wkrótce
ĝis (la) revido - do zobaczenia
ĝis la venonta fojo - do następnego razu
ĝis morgaŭ – do jutra
ĝis poste - na razie, do zobaczenia później
ĝis sabato – do soboty
gratulon! – gratuluję!

ĝuste - właśnie
ĝuste pri tio temas – właŝnie o to chodzi
ho jes - o tak
inverse - na odwrót
jen la vero - oto prawda, taka jest prawda
jes - tak
jes, efektive - tak, rzeczywiście
jes, sendube - tak, bez wątpienia
jes, vere - tak, to prawda
kial ne? - dlaczego nie?
kial vi insistas? - dlaczego nalegasz? dlaczego się upierasz?
kial vi kredas, ke... - dlaczego sądzisz, że...
kiel konate - jak wiadomo
kiel kutime - jak zwykle
kiel mi jam diris - jak już powiedziałem
kiel oni diras - jak mówią
kiel oni vidas - jak widać
kiel vi deziras – jak sobie życzysz
kiel vi fartas? - jak leci?
kion mi aŭdas! - co ja słyszę!
kion vi diras pri tio? - co powiesz na to?
kion vi diras! - co ty mówisz!
kion vi opinias? - co (o tym) sądzisz?
kion vi proponas? - co proponujesz?
klare - jasne
klarigu al mi - wyjaśnij mi
kompreneble - oczywiście, ma się rozumieć
kompreneble, ke ne – jasne, że nie; oczywiście, że nie
koncerne - odnosnie, co się tyczy
konfesu, ĉu... - przyznaj, czy...
konsentite - zgoda
koran dankon - serdeczne dzięki
kredeble - chyba, prawdopodobnie
krome - prócz tego
kun via afabla permeso - za twoim uprzejmym pozwoleniem
kun via permeso - za twoim pozwoleniem
kutime - zwykle, zazwyczaj
laŭ mia opinio - moim zdaniem
laŭdinda ideo - pomysł godny pochwały, chwalebna idea
male - przeciwnie, odwrotnie
mi anticipe dankas – z góry dziękuję
mi aŭdis pri tio - słyszałem o tym
mi bedaŭras - żałuję
mi ĉiam diras, ke... - zawsze mówię, że...
mi dankas - dziękuję
mi devas diri, ke... - muszę powiedzieć, że...
mi devas rifuzi – muszę odmówić
mi esperas, ke... - mam nadzieję, że...
mi estas kontenta, ke... - jestem zadowolony, że...
mi estas ravita – jestem zachwycony
mi estas tre dankema – bardzo jestem wdzięczny
mi estus tre dankema - byłbym bardzo wdzięczny
mi estas tre kontenta – jestem bardzo zadowolony
mi ĝojas - cieszę się
mi gratulas vin - gratuluję ci
mi havas ideon - mam pomysł
mi iom hezitas - trochę się waham
mi ja diris ke... - powiedziałem przecież, że...
mi jam diris, ke... - powiedziałem już, że...
mi ĵuras, ke... - przysięgam, że...
mi konsilas tion al vi - doradzam ci to
mi konsilas, ke... - radzę, zalecam aby...
mi kredas, ke... - wierzę, że...
mi ne dubas - nie wątpię
mi ne emas – nie mam ochoty
mi ne komprenas - nie rozumiem
mi ne povas - nie mogę
mi ne samopinias – nie podzielam zdania
mi ne scias - nie wiem
mi ne scias certe - nie wiem na pewno
mi ne scias kiel danki al vi - nie wiem, jak ci dziękować
mi neniel povas helpi – nic na to nie poradzę
mi opinias, ke... - jestem zdania, że...
mi pardonpetas - przepraszam
mi pensis, ke... - myślałem, że...
mi petas vin - proszę cię
mi preferus - wolałbym
mi promesas nenion - niczego nie obiecuję
mi ripetas - powtarzam
mi samopinias - jestem tego samego zdania
mi scias tion - wiem o tym
mi sincere gratulas - szczerze gratuluję
mi supozas, ke... - przypuszczam, że...
mi tre bedaŭras, sed... – bardzo żałuję, ale...
mi tre dankas - bardzo dziękuję
mi tre ĝojas - bardzo się cieszę
mi treege ĝojus - ogromnie bym się cieszył
mi tute konsentas kun vi - całkowicie się z tobą zgadzam
mi tute ne komprenas - zupełnie nie rozumiem
mi tute ne scias - zupełnie nie wiem
mi tutkore dankas – z całego serca dziękuję

mi vere bedaŭras - naprawdę żałuję
mi vidas, ke... - widzę, że...
mi volas diri, ke... - chcę powiedzieć, że...
mi volas scii, ĉu... - chcę wiedzieć, czy...
mi volus scii, ĉu... - chciałbym wiedzieć, czy...
nature – naturalnie
ne - nie
ne dankinde - nie ma za co (dziękować)
ne, dankon – nie, dziękuję
ne diru mensogojn - nie kłam, nie opowiadaj kłamstw
ne diru stultaĵojn - nie gadaj głupstw
ne estas dankinde - nie ma za co (dziękować)
ne estas mirige, ke... - nie dziwi, że..., nic dziwnego, że...
ne gravas - nieważne, nieistotne
ne insistu - nie nalegaj
ne mirige, ke... - nic dziwnego, że...
ne necesas – nie trzeba
ne necesas danki pro tio - nie ma za co dziękować
ne necese - niekoniecznie
ne rakontu stultaĵojn - nie opowiadaj głupstw
ne tiel rapide - nie tak szybko
ne troigu - nie przesadzaj
ne, ne - nie, nie
neeble - wykluczone
nekredeble - nie do wiary, nie do uwierzenia
nenio grava - nic ważnego
neniu komparo kun - nie ma porównania z
nepre - koniecznie
ni diru - powiedzmy
ni esperu - miejmy nadzieję
ni esperu tion - miejmy nadzieję
normale - normalnie, zwykle
nu - no
nu jes - no tak
nu, eble - no, może
nun mi komprenas - teraz rozumiem
okazas ofte, ke... - zdarza się często, że...
oni devas diri, ke... - trzeba powiedzieć, że...
oni ne povas – nie można
oni ne rajtas – nie wolno
oni ne scias – nie wiadomo
oni povas diri, ke... - można powiedzieć, że...
onidire - rzekomo, jakoby
pardonu min - wybacz mi
per unu vorto - jednym słowem
perfekte - doskonale
povas esti - być może
povas okazi, ke... - może się zdarzyć, że...
prave - słusznie, racja
precipe - zwłaszcza, szczególnie
precipe kiam - zwłaszcza gdy
prefere – raczej
prefere ne – raczej nie
pri kio temas? - o czym mowa?
proksimume - w przybliżeniu
ŝajnas al mi, ke... - wydaje mi się, że...
ŝajnas, ke... - wydaje się, że...
saluton - cześć
same - tam samo
se estas tiel - jeśli tak jest
se mi bone komprenas - jeśli dobrze rozumiem
se mi bone memoras - jeśli dobrze pamiętam
se mi ne eraras - jeśli się nie mylę
se vere - jeśli to prawda
se vi (nur) scius - gdybyś (tylko) wiedział
se vi ne malkonsentos - jeśli nie będziesz miał nic przeciw temu
sed jes! - ależ tak!
sed kion fari? - ale cóż zrobić?
strange – dziwne
sukceson! – powodzenia!
supozeble - przypuszczalnie
tio ankoraŭ mankis - tego jeszcze brakowało
tio ĉi estas vero – to prawda
tio ĉi estas certa – to jest pewne
tio ĉi estas klara – to jasne
tio ĉi estas malvero – to nieprawda
tio ĉi estas neebla – to niemożliwe
tio estas ankaŭ mia opinio - to jest także moje zdanie
tio estas interesa - to interesujące
tio estas surprizo - to niespodzianka
tio estas vera - to prawda
tio interesas min - to mnie interesuje
tio ne estas komplika - to nie jest skomplikowane
tio ne estas problemo - to nie problem
tio ne gravas - to nieważne, to nieistotne
tio ne havas sencon - to nie ma sensu
tio ne mirigas min - to mnie nie dziwi
tio ne ŝanĝos mian opinion - to nie zmieni mojego zdania
tio pruvas, ke... - to dowodzi, że...
tio signifas nenion - to nic nie znaczy, to o niczym nie świadczy
tion mi ne sciis - o tym nie wiedziałem, tego nie wiedziałem
tre bone - bardzo dobrze

tre volonte - bardzo chętnie
trie – po trzecie
tutcerte – z całą pewnością
tutcerte ne – z całą pewnością nie
tute hazarde - całkiem przypadkowo
tute ne - zupełnie nie, całkiem nie
tute prave - bardzo słusznie, całkowita racja
tute simple - całkiem o prostu
unue - po pierwsze
vere mi ne scias - naprawdę nie wiem
vere strange - naprawdę dziwne
verŝajne - widocznie, prawdopodobnie
verŝajne ne – prawdopodobnie nie, chyba nie
vi eraras - mylisz się
vi estas tre afabla – jesteś bardzo uprzejmy
vi ja scias, ke... - wiesz przecież, że...
vi ne pravas – nie masz racji
vi pravas - masz rację
vi surprizas min - zaskakujesz mnie
vi tute pravas - masz całkowitą rację
vi vidos, ke... - zobaczysz, że...
volonte - chętnie

Dodatek: Powtarzanie słówek z jMemorize

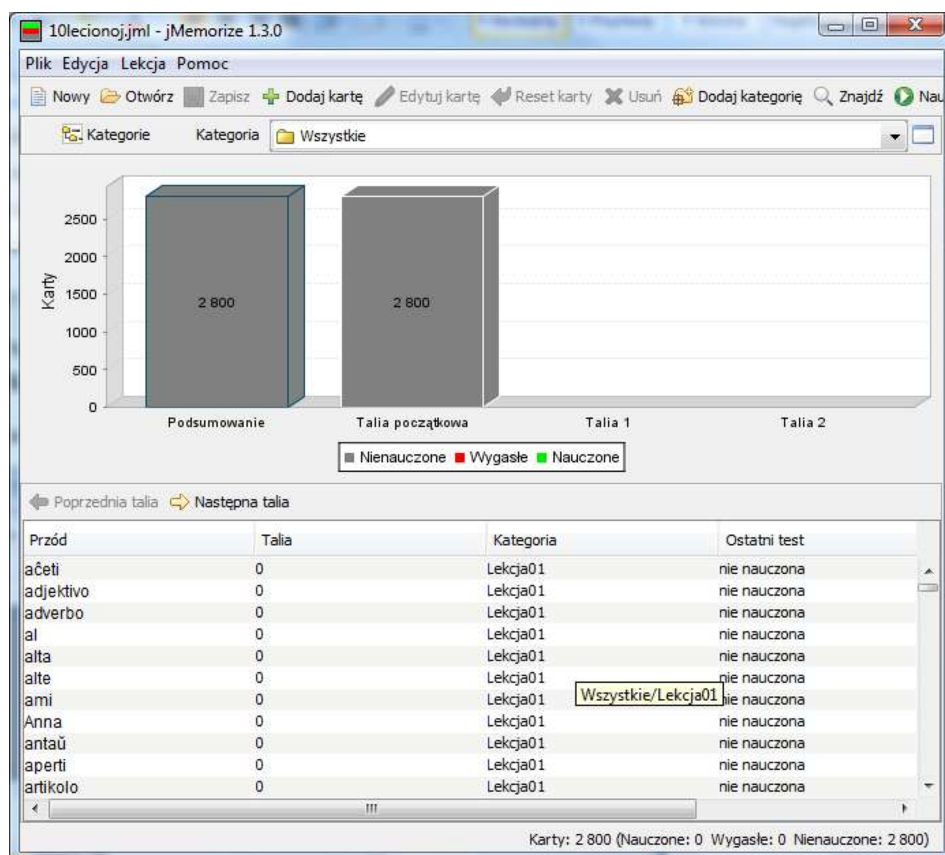
Razem z podręcznikiem Czytelnik dostał też zestawy „fiszek” do powtarzania słówek. Przygotowałem je dla programu jMemorize, który jako jeden z nielicznych zaawansowanych programów w tej kategorii akceptuje esperanckie litery.

Program możesz pobrać bezpłatnie ze strony http://jmemorize.org. Jest dostępny w polskiej wersji językowe, pamiętaj jedynie, że konieczne jest zainstalowanie w systemie środowiska uruchomieniowego Java, gdyż program został napisany w Javie. Dzięki temu możesz korzystać z programu nie tylko w Windows, ale i w Linuksie oraz Mac OS X.

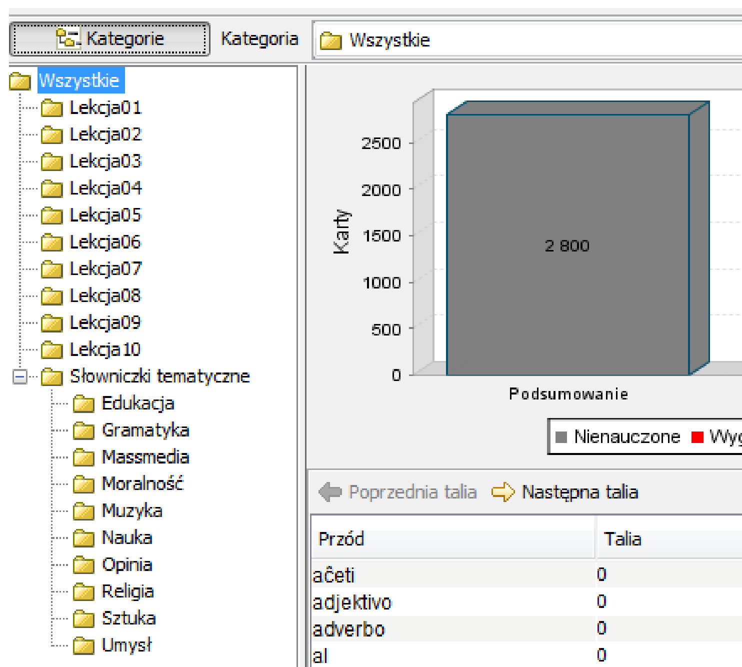
Przyjrzyjmy się teraz, jak korzystać z programu.

Umieść w wybranym folderze, np. w Dokumentach, plik 10lecionoj.jml. Wybierz w menu programu polecenie **Plik – Otwórz** i wskaż ten plik.

Po załadowaniu pliku zobaczysz taki obraz:

Plik zawiera 2800 fiszek podzielonych na wiele kategorii odpowiadających lekcjom i słowniczkom tematycznym zawartym w podręczniku. Kliknij przycisk **Kategorie** w pasku narzędziowym, aby zobaczyć listę kategorii.

Naukę możesz rozpocząć od uczenia się wszystkich słówek lub też tylko z wybranek kategorii. Sugerujemy to drugie rozwiązanie, na przykład podczas przerabiania pierwszej lekcji ćwicz kategorię Lekcja01.

Ustaw zatem kursor na kategorii Lekcja 01 i kliknij przycisk **Nauka** w pasku programu. Ukaże się okno z ustawieniami – karta **Ogólne**.

Ustawienia nauki

Ogólne
Dodatkowe
Harmonogram

Karty do nauki

Wszystkie/Lekcja 01

Ucz się wszystkich nienauczonych i wygasłych kart.

Rozpocznij naukę tylko z nienauczonymi kartami.

Rozpocznij naukę tylko z wygasłych kartami.

Learn selected cards.

Ograniczenia

Zakończ sesję po upłynięciu określonego limitu czasu.

Limit minut 20

Zakończ naukę kiedy ilość kart osiągnie ustalony limit.

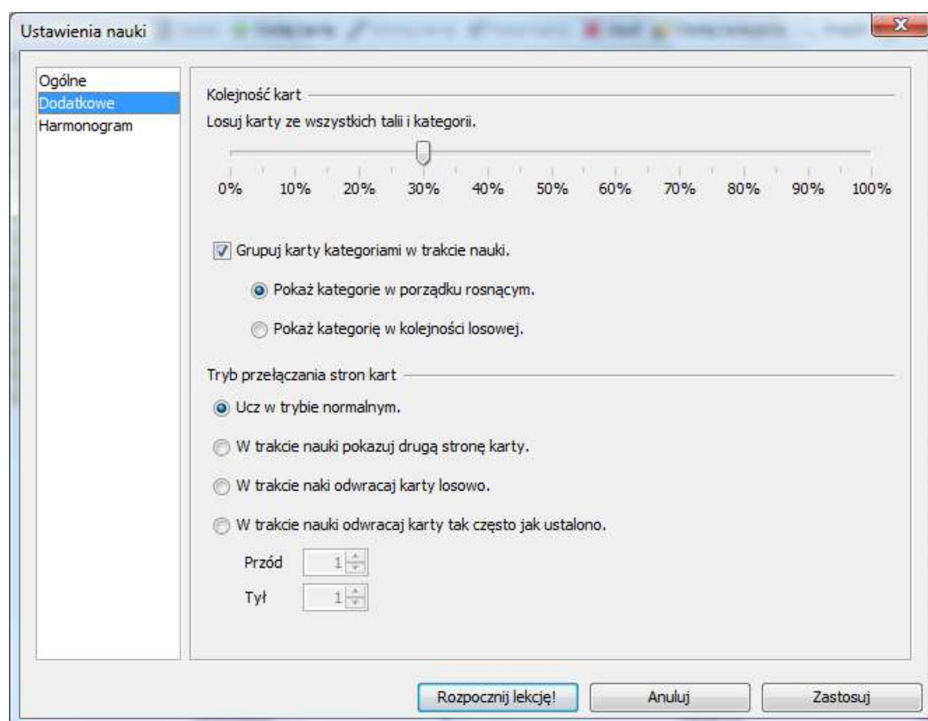
Limit kart 20

W danej sesji nie pokazuj ponownie kart, na które udzielono niepopoprawnej odpowiedzi.

Rozpocznij lekcję! Anuluj Zastosuj

Domyślny limit czasowy sesji wynosi 20 minut, ale możesz go zmienić, jak i narzucić ograniczenie w postaci limitu kart do przećwiczenia.

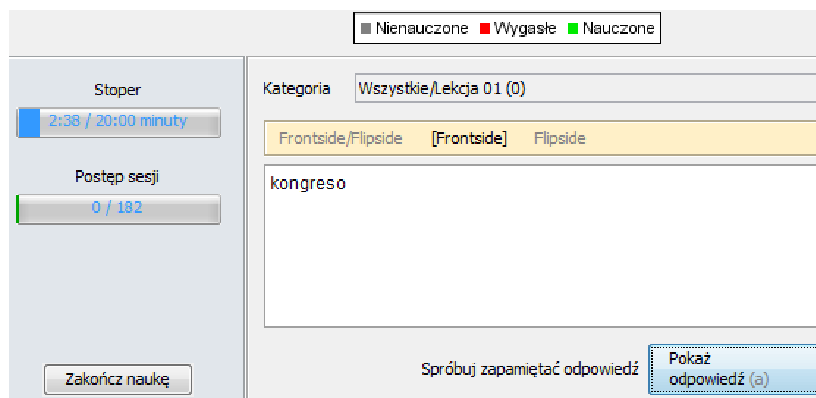
Na karcie **Dodatkowe** możesz jeszcze wybrać dodatkowe ustawienia.

Domyślnie nauka przebiega w trybie normalnym, czyli wyświetlana jest strona główna fiszki – w naszym wypadku hasło w języku esperanto. Gdy jednak zaznaczysz opcję **W trakcie nauki pokazuj drugą stronę karty**, będą pokazywane polskie hasła, a zadaniem będzie podanie esperanckiego odpowiednika. Przyjmujemy jednak, że będzie to nauka w normalnym trybie. Opcja **Odwracaj karty losowo** jest połączeniem obu metod.

Kliknij przycisk **Rozpocznij lekcję**.

Ukaże się wreszcie okno z ćwiczeniami. Najpierw hasło esperanckie, które musisz odgadnąć. Gdy je odgadniesz, kliknij **Pokaż odpowiedź**.

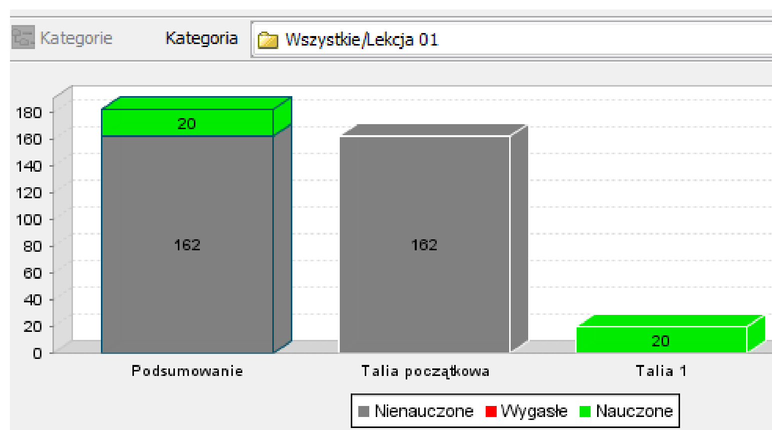

Jesli miałeś rację, kliknij **Tak**, jeśli nie wiedziałeś lub nie miałeś pewności, kliknij **Nie**, kwitując pytanie programu, czy znasz poprawną odpowiedź.

Jeśli chcesz oglądać obie strony fiszki po podaniu odpowiedzi, kliknij przycisk **Frontside/Flipside**.

Program wyświetli teraz kolejne pytanie – postępuj tak do końca ćwiczenia. Jeśli chcesz je zakończyć wcześniej, kliknij **Zakończ naukę**.

Zauważ, że w trakcie nauki maleje stosik z talią początkową, a rośnie z talią przećwiczonych słówek. Te stosiki będą tworzone osobno dla poszczególnych kategorii w bazie. To tak zwany system Leitnera, w którym karty są wirtualnie przesuwane między stosikami, w miarę wykonywania ćwiczeń.

Następnego dnia przystąpisz do powtórek, jak też ćwiczenia nowych słówek. Sam zorientujesz się, ile czasu to zajmuje, ile zajmą powtórki, a ile nauka nowych haseł. Doświadczenie w korzystaniu z programu jest bardzo ważne, gdyż zoptymalizujemy w ten sposób proces nauki.

Polecam przede wszystkim naukę haseł do poszczególnych lekcji, a ambitniejszym uczniom także ćwiczenia w układzie polsko-esperanckim, który jest już bardziej wymagający. Pod koniec warto też poćwiczyć słowniczki tematyczne.

Nauka za pomocą fiszek jest powszechnie uważana przez metodyków za jedną z najbardziej skutecznych metod nauki słownictwa. Dopasuj ją do swoich potrzeb, a bardzo przyspieszy naukę języka. Możesz także samodzielnie tworzyć fiszki dla innych języków, jeśli masz taką potrzebę, a także uzupełniać bazę esperancką.

Dodatek: Klawiatura esperancka

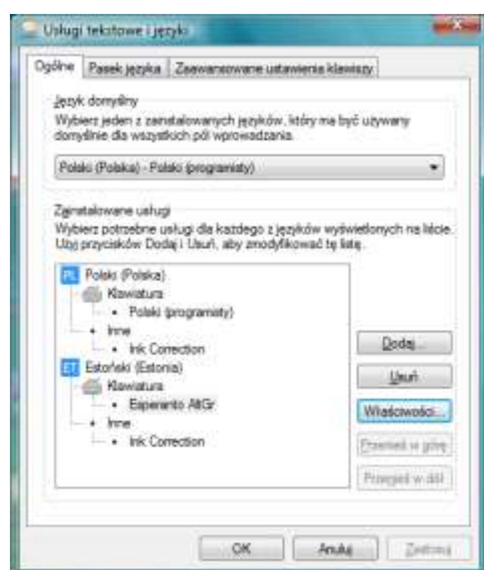
Litery z daszkiem i łuczkiem od ponad stu lat przysparzały esperantystom problemów - także w dobie komputerów i Internetu. Zastępczo stosuje się rozmaite konwencje, stawiając za odpowiednimi literami łacińskimi literę h lub x, a nawet #. To jednak mało elegancki sposób - potrzebne jest systemowe rozwiązanie.

Przed ćwierć wieku system Windows nie dorobił się własnej klawiatury esperanckiej, choć esperantyści od dawna głośno się jej domagali. Pojawiło się kilka rozwiązań zastępczych, z których najbardziej popularnym stał się rosyjski program Ek, działający dobrze w Windows XP, ale nie do końca w Windows Vista (problem z literką ŭ). Ostatnia wersja Ek pochodzi z 2005 roku, więc nie była oczywiście tworzona z myślą o Vista. Kiedyś mieliśmy też do dyspozycji program Keyman - uniwersalny interfejs do klawiatur dla najbardziej egzotycznych języków. Niestety, od pewnego czasu Keyman jest płatny.

Najlepszym rozwiązaniem wydaje się w tej sytuacji klawiatura, którą znajdziesz w archiwum z podręcznikiem - EoAltGr. Po rozpakowaniu pliku kliknij Setup.msi. Po zainstalowaniu klawiatura esperancka zastępuje estońską - działa i w XP, i w Vista.

Gdy zechcesz napisać coś po esperancku, wystarczy nacisnąć lewym kciukiem lewy Alt, a zaraz potem, trzymając Alt, nacisnąć lewy Shift, aby zmienić układ klawiatury. Ponowne naciśnięcie tego skrótu przywraca polską klawiaturę. Znaki esperanckie wywołujemy naciśnięciem klawisza łacińskiego z prawym Altem. Za pomocą tej właśnie klawiatury został napisany ten podręcznik.

I jeszcze widok klawiatury w ustawieniach językowych, w Panelu sterowania Windows (tutaj akurat ilustracja pochodzi z Windows Vista).

Dodatek: Esperantilo

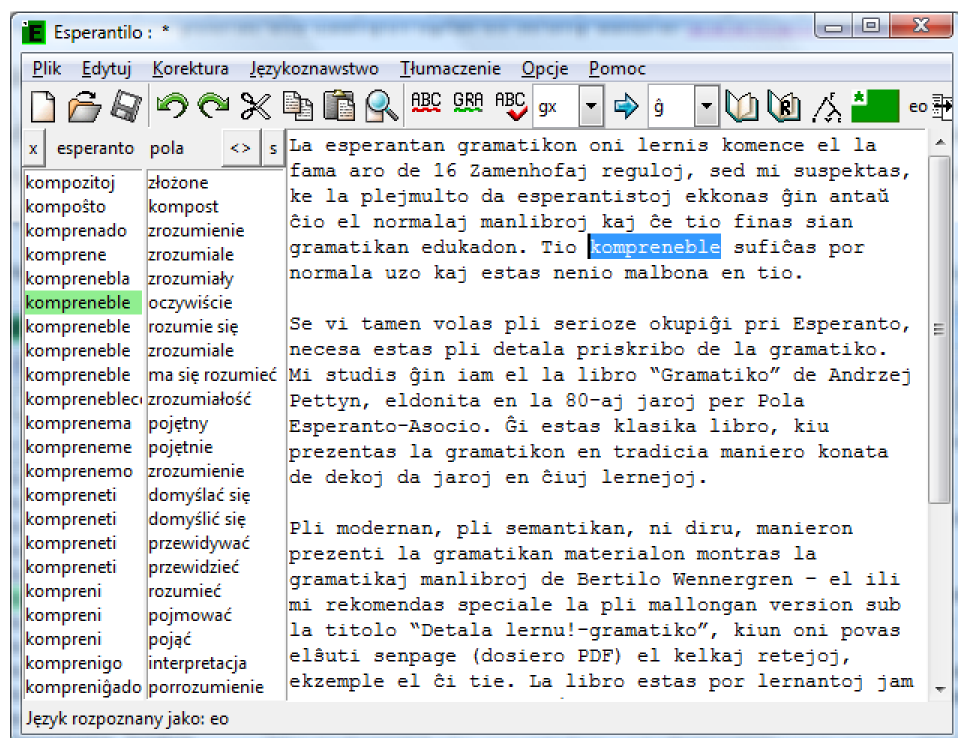
Esperantilo to program komputerowy napisany przez polskiego programistę, Artura Trzewika. Jest to wielofunkcyjne narzędzie, za pomocą którego można pisać teksty esperanckie, tłumaczyć teksty maszynowo, czytać teksty ze wspomaganiem słownikowym.

Program można pobrać bez żadnych opłat ze strony autora: www.esperantilo.org. W środowisku Windows Vista trzeba je uruchamiać z uprawnieniami administratora.

Kilka przykładów użycia.

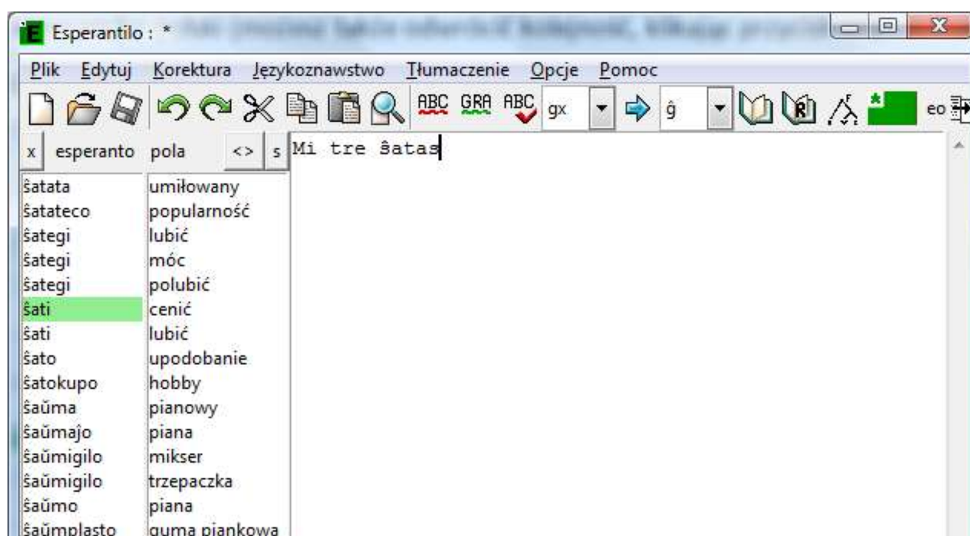
Gdy otworzysz test esperancki lub wkleisz go przez schowek do okna programu, a potem wybierzesz w menu **Edytuj – pokazuj szybki słownik**, zobaczysz po lewej stronie obszerny słownik esperancko-polski (możesz także odwrócić kolejność, klikając przycisk <>).

Dwukrotne kliknięcie nieznanego nam wyrazu spowoduje wczytanie jego znaczenia.

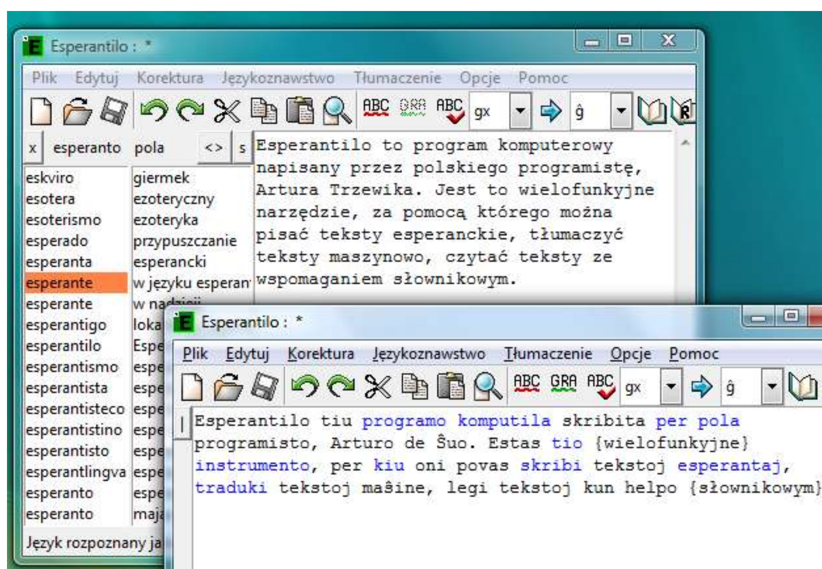
Gdy zechcesz napisać tekst esperancki, uruchom szybki słownik, a następnie pisz tekst, wpisując esperanckie litery ze znakami diakrytycznymi według schematu **ĝ = ĝ**, **ŝ = ŝ** itd. Zestawienia **ĉ**, **ĝ** czy **ĵ** są automatycznie zamieniane na litery esperanckie, zgodnie z aktualnie przyjętym schematem podstawiania (widocznym w pasku narzędzi). Schemat możesz zresztą zmienić na inny, np. **ĉ = ch** lub **ĉ = c^**.

Gdy będziesz wpisywać tekst, słownik będzie automatycznie pokazywać znaczenie wpisywanych wyrazów.

Gotowy tekst wystarczy zapisać na dysku jako plik tekstowy (w systemie kodowania Unicode) lub skopiować do schowka i przenieść do swojego bloga czy komentarza na forum esperanckim.

Gdy wybierzesz w menu **Tłumaczenie – tłumacz maszynowo**, tekst zostanie przetłumaczony w jedną lub drugą stronę, zależnie od kolejności języków w pasku narzędziowym (ilustrują je flagi).

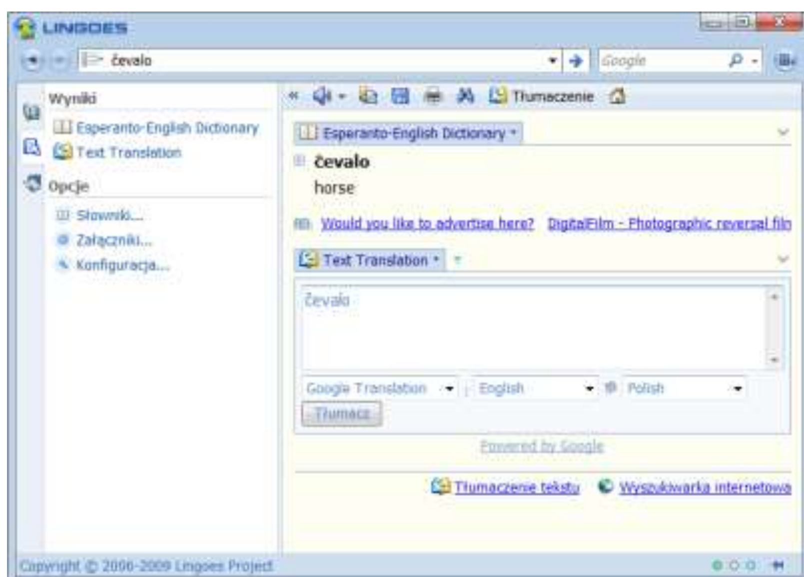
Oczywiście nie jest ono doskonałe, ale może być pomocne w różnych sytuacjach. Sam zaś program posłuży przede wszystkim do pisania tektów, ale też do ich czytania, gdy nie dysponujemy jeszcze dużym zasobem słówek i musimy zaglądać do słownika.

Dodatek: Lingoes Translator

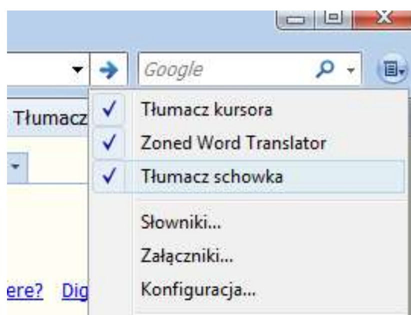
Lingoes Translator to bezpłatny interfejs do słowników dla wielu języków, zaprojektowany dla systemu Windows. Znajdziesz go na stronie http://lingoes.net.

W chwili pisania tych słów (czerwiec 2009) w Lingoes dostępny jest jedynie słownik esperancko-angielski. Autor, chiński programista Kevin Yau, zapowiedział udostępnienie kompilatora Lingoes Dictionary Creator, za pomocą którego będzie można kompilować własne słowniki, jednak na razie nie jest on dostępny. Dla tego na razie sygnalizujemy jedynie obecność tego programu i sugerujemy zaglądanie od czasu do czasu, czy pojawiło się coś nowego.

Interfejs słownika

Gdy w menu programu zaznaczysz tłumaczenie kursora, schowka oraz zaznaczonego fragmentu, będziesz mógł tłumaczyć wyrazy lub fragmenty w innych programach, jak na przykład przeglądarka internetowa.

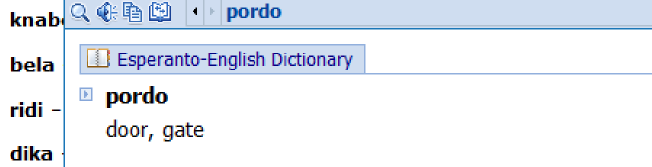

Przykładowo, gdy w Firefoksie klikniesz wyraz prawym przyciskiem myszy, z naciśniętym klawiszem Ctrl, ukaże się wyskakujące okienko z tłumaczeniem.

domo – dom; **dometo** – domek

filo – syn; **fileto** – synek

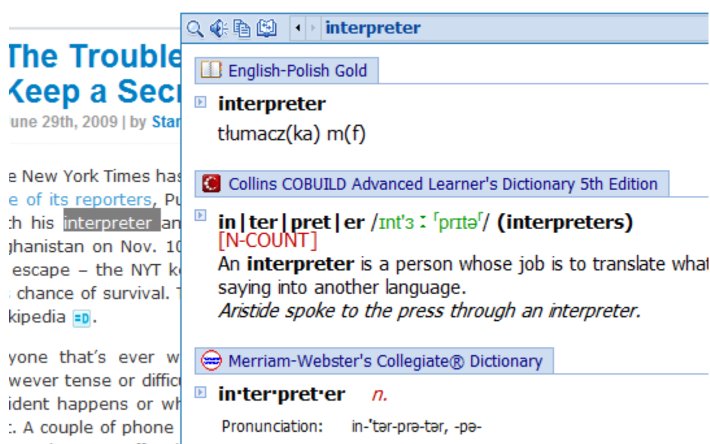
pordo – drzwi; **pordeto** – drzwiczki

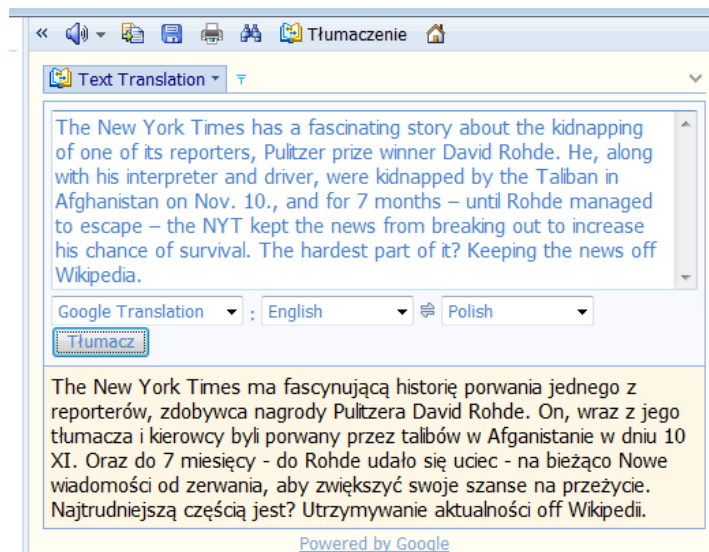
hundo – pies; **hundeto** – piesek

Podobnie się stanie, gdy dwukrotnie klikniesz dany wyraz lub zaznaczysz go blokiem.

Przykład z języka angielskiego.

Słownik jest sprzężony z systemem Google Translate. Niestety, na razie GT nie obsługuje esperanta.

Dodatek: Słowniczki tematyczne

W niniejszym rozdziale umieściłem 9 przykładowych słowniczków tematycznych opracowanych na podstawie wydanej w latach 60. książki Michela Duc Goninaza, *Vocabulaire Espéranto*, obejmującej w oryginale 45 tematów z francuskim tłumaczeniem. Słowniczki znajdują się także w zestawie ćwiczeń do powtarzania słówek przygotowanych dla programu jMemorize.

Środki informacyjne

informrimedoj – środki informacyjne
anonci – ogłaszać, obwieszczać, anonsować, oznajmiać
averti – ostrzegać
raporti – donosić
publiko – publiczność
avizo – powiadomienie, poinformowanie
radio – radio
ondo – fala
televido – telewizja
elsendi – nadawać
disaŭdigi – nadawać
publikigi - publikować
stacio – stacja
anteno – antena
programo – program
ricevilo - odbiornik
propagando – propaganda
afiŝo – reklama, afisz
flugfolio – ulotka
reklamo – reklama
gazeto – gazeta
ĵurnalo – dziennik
revuo – czasopismo, magazyn
bulteno - biuletyn
organo - organ
artikolo - artykuł
rubriko - rubryka
intervjuo - wywiad
redakti - redagować, edytować
redaktoro - redaktor
redakcio - redakcja
ekzemplero - egzemplarz
cenzuri - cenzurować
recenzi - recenzować
aboni - abonować, prenumerować
libro - książka
manuskripto - rękopis, manuskrypt
volumo - tom, wolumin
albumo - album
titolo - tytuł
paĝo - strona
antaŭparolo - przedmowa
enkonduko - wprowadzenie
ĉapitro - rozdział
tabelo - tablica, tabela
listo - lista, wykaz, zestawienie
indekso - indeks, spis, skorowidz
dokumento - dokument
arkivo - archiwum
biblioteko - biblioteka
katalogo - katalog
slipo - kartka, fiszka
presi - drukować
komposti - składać (do druku)
tipo - czcionka
tipografio - typografia
litografio - litografia
kliŝi - robić kliszę
broŝuro - broszura
bindi - oprawiać
eldoni - wydawać
dediĉi - dedykować, poświęcać
elĉerpi - wyczerpywać
verki - tworzyć
presisto - drukarz
eldonisto – wydawca
eldonejo - wydawnictwo
gazetaro – prasa
librejo – księgarnia
presejo – drukarnia

Literatura i sztuka

aŭtoro - autor
genio - geniusz
talento - talent
majstro - mistrz
disĉiplo - uczeń
skolo - szkoła (np. artystyczna)

filistro - filister, kołtun
temo - temat
stilo - styl
ĝenro - gatunek, rodzaj
fikcio - fikcja
plagiato - plagiat
originala - oryginalny, autentyczny
pastiĉo - pastisz
inspiri - inspirować, natchnąć
krei - tworzyć
trakti - traktować (np. temat)
esprimi - wyrażać, wysławiać
priskribi - opisywać
imiti - imitować, naśladować
kritiki - krytykować
recenzi - recenzować
verki - pisać, tworzyć
literaturo - literatura
vervo - werwa, zacięcie
emfazo - emfaza, nacisk
bombasto - górnolotność, bombastyczność
poezio - poezja
muzo - muza
poeto - poeta
poemo - poemat
verso - wers, wiersz
strofo - strofa, zwrotka
rimo - rym
epopeo - epopeja
elegio - elegia
odo - oda
satiro - satyra
fablo - bajka; fabuła
fabelo - baśń
prozo - proza
legendo - legenda
romano - powieść
novelo - nowela, powiastka
ĵurnalo - dziennik
taglibro - pamiętnik
pamfleto - pamflet
felietono - felieton
proverbo - przysłowie
maksimo - maksyma
aforismo - aforyzm
sentenco - sentencja
antologio - antologia
spektaklo - spektaklo, widowisko, przedstawienie
publiko - publiczność
teatro - teatr
komedio - komedia
burleska - burleskowy, krotochwilny
tragedio - tragedia
dramo - dramat
akto - akt
sceno - scena
aktoro - aktor
trupo - trupa, zespół aktorski
rolo - rola
reĝisoro - reżyser
sufloro - sufler
kuliso - kulisy
figuranto - figurant, statysta
statisto - figurant, statysta
rekvizito - rekwizyt
dekoracio - dekoracja
turneo - tournee, objazd
partero - parter
loĝio - loża
aplaŭdi - bić brawo, oklaskiwać
varieteo - variete, wodewil
cirko - cyrk
klaŭno - klaun, błazen, pajac
arlekeno - arlekin, błazen, pajac
akrobato - akrobata
ĵongli - żonglować
dresi - tresować, ujarzmiać
podio - podium
kabareto - kabaret
kino - kino, sztuka filmowa
filmo - film
projekcio - projekcja, wyświetlanie

Muzyka

muziko - muzyka
koncerto - koncert
orkestro - orkiestra
virtuozo - wirtuoz
ritmo - rytm
takto - takt
tono - ton, brzmienie
arpeĝo - arpeggio
komponi - komponować
improvizi - improwizować
agordi - stroić
vibri - wibrować, drgać
registri - nagrywać
disko - dysk
magnetofono - magnetofon
sonbendo - taśma magnetofonowa
trako - ścieżka
kanti - śpiewać
ĥoro - chór
ario - aria

melodio - melodia
kanzono - pieśń, piosenka
simfonio - symfonia
sonato - sonata
konĉerto - koncert
opero - opera
uverturo - uwertura
partituro - partytura
gamo - gama
noto - nuta
kleo - klucz
instrumento - instrument
klavo - klawisz
fortepiano - fortepian
orgeno - organy
akordiono - akordeon
gurdo - katarynka
harpo - harfa
violono - skrzypce
violonĉelo - wiolonczela
kontrabaso - kontrabas
gitaro - gitara
citro - cytra
liuto - lutnia
kordo - struna
arĉo - smyczek
klarneto - klarnet
fluto - flet
hobojo - obój
fagoto - fagot
ŝalmo - fujarka
korno - róg
trumpeto - trąbka
trombono - puzon
cimbalo - cymbał
timbalo - kocioł
tamburo - bęben
danci - tańczyć
balo - bal
baleto - balet

Szkoła i nauczanie

instruado - nauczanie, szkolenie
lernejo - szkoła
instrui - nauczać, szkolić, kształcić
eduki - edukować
lerni - uczyć się
studi - studiować
pedagogio - pedagogia
legi - czytać
skribi - pisać
redakti - redagować, edytować
dikti - dyktować
kopii - kopiować; naśladować
kalkuli - liczyć, kalkulować
korekti - poprawiać, korygować
streki - kreślić
kurso - kurs
prelego - prelekcja
konferenco - konferencja
lekcio - lekcja
seminario - seminarium
leciono - lekcja
tasko - zadanie, praca
ekzerci - ćwiczyć, szkolić
klera - światły, wykształcony
diligenta - pilny, pracowity
kapabla - pojętny, zdolny, uzdolniony
facila - prosty, łatwy
parkere - na pamięć, pamięciowo
papero - papier
sorbilo - pochłaniacz, bibuła
kajero - zeszyt
marĝeno - margines
malneto - brulion
inko - atrament
plumo - pióro
fontoplumo - pióro wieczne
krajono - ołówek
globkrajono - długopis
skrapgumo - gumka
linio - linia
gluo - klej
studento - student
universitato - uniwersytet
fakultato - wydział, fakultet
instituto - instytut
rektoro - rektor
dekano - dziekan
profesoro - profesor
docento - docent
liceo - liceum
gimnazio - gimnazjum
akademio - akademia
klaso - klasa
stipendio - stypendium, zapomoga
elementa - podstawowy
supera - wyższy
programo - program
ekzameno - egzamin
konkurso - konkurs
kandidato - kandydat
atesto - świadectwo, certyfikat, atest
diplomo - dyplom

premio - premia, nagroda
abituriento - abiturient, maturzysta
licencio - licencja, uprawnienie
magistro - magister
doktoro - doktor
sukcesi - odnieść sukces, zdać

Nauka

scienco - nauka
fako - przedmiot, dyscyplina
instrufako - przedmiot nauczania
metodo - metoda
teorio - teoria
sistemo - system
rimedo - sposób, środek
celo - cel
principo - zasada, reguła
normo - norma, standard
progreso - postęp
maniero - maniera, sposób
rilato - stosunek, relacja
fakto - fakt
kaŭzo - przyczyna, powód
efekto - efekt
rezulti - wynikać
konsekvenco - konsekwencja, następstwo
distingi - wyróżniać, odróżniać, wyodrębniać
mezuri - mierzyć
analizi - analizować
matematiko - matematyka
algebro - algebra
nombro - liczba
cifero - cyfra
para - parzysty
kvanto - ilość
nulo - zero
parto - część
frakcio - ułamek
proporcio - proporcja
serio - szereg, ciąg
problemo - problem, zagadnienie
solvi - rozwiązywać
operacio - operacja
ekvacio - równanie
signo - znak, symbol
adicii - dodawać
subtrahi - odejmować
multipliki - mnożyć
dividi - dzielić
teoremo - twierdzenie
geometrio - geometria
figuro - figura; postać
angulo - kąt
triangulo - trójkąt
latero - bok
mezo - środek
vertico - wierzchołek
ortangulo - prostokąt
multlatero - wielobok, wielokąt
poligono - wielobok, wielokąt
kvadrato - kwadrat
rombo - romb
cirklo - okrąg
cirkelo - cyrkiel
rondo - koło
centro - środek, centrum
ovalo - owal
arko - łuk
perimetro - obwód
surfaco - powierzchnia
areo - powierzchnia, obszar, pole
ebena - płaski, gładki, równy
dimensio - rozmiar, wymiar
volumeno - objętość
kubo - sześcian
eĝo - krawędź
cilindro - walec
konuso - stożek
sfero - kula
rekta - prosty, bezpośredni
orta - prostokątny
oblikva - ukośny, skośny
kurba - krzywy, zakrzywiony
akuta – ostry
ortilo – ekierka, kątownica
fiziko - fizyka
kemio - chemia
biologio - biologia
laboratorio - laboratorium
eksperimento - eksperyment
formulo - formuła
aparato - aparat, urządzenie
retorto - retorta
atomo - atom
energio - energia
maso - masa
grado - stopień
lenso - soczewka
fokuso - ognisko, fokus
magneto - magnes
pendolo - wahadło
vekto - dźwignia
ekvilibro - równowaga
vakuo - próżnia

solvi - rozwiązywać
distili - destylować
geografio - geografia
historio - historia
natursciencoj - nauki przyrodnicze
lingvo - język
dialekto - dialekt
ĵargono - żargon
termino - termin
vorto - słowo, wyraz
vortaro – słownik
terminaro – słownik terminów
leksikono - leksykon
teksto - tekst
senco - sens, znaczenie
signifi - znaczyć, oznaczać, mieć znaczenie
traduki - tłumaczyć
gramatiko - gramatyka
regulo - reguła, prawidło
ekzemplo - przykład
ortografio - ortografia
alfabeto - alfabet
litero - litera
vokalo - samogłoska
konsonanto - spółgłoska
akcento - akcent
supersigno - znak akcentu
interpunkcio - interpunkcja
punkto - kropka
komo - przecinek
parentezo - nawias
krampo - nawias
substantivo - rzeczownik
adjektivo - przymiotnik
adverbo - przysłówek
verbo - czasownik
prepozicio - przyimek
afikso - afiks
kazo - przypadek
akuzativo - biernik
konjugacii - koniugować
sintakso - składnia
frazo - zdanie, fraza
propozicio - zdanie
subjekto - podmiot
predikato - orzeczenie
komplemento - dopełnienie

Umysł

menso - umysł
forgesi - zapominać
atenti - uważać, zwracać uwagę
observi - obserwować; przestrzegać
rimarki - dostrzegać, zauważać
konstati - stwierdzać, konstatować
konscii - być świadomym, uświadamiać sobie
sperta - doświadczony
miri - dziwić się
surprizi - zaskakiwać, zadziwiać
stranga - dziwny, osobliwy
scii - wiedzieć, znać
scienco - nauka
koni - znać
informi - informować, powiadamiać
averti - ostrzegać
ignori - ignorować, lekceważyć
sekreto - sekret, tajemnica
enigmo - zagadka
simbolo - symbol, znak
famo - sława, rozgłos, fama
inteligenta - inteligentny
saĝa - mądry, rozumny
sagaca - sprytny, przebiegły
sprita - sprytny, dowcipny
kapabla - pojętny, zdolny
kompetenta - kompetentny, miarodajny
prava - sprawiedliwy; słuszny
stulta - głupi, tępy, durny
freneza - szalony, obłąkany
kompreni - rozumieć, pojmować
diveni - zgadywać
signifi - znaczyć, oznaczać
senco - sens, znaczenie
ekzemplo - przykład
esenco - treść, esencja, sedno
klara- jasny, zrozumiały
simpla - prosty, zwyky
absurda - absurdalny, niedorzeczny
pensi - myśleć
cerbumi - głowić się
rezoni - rozumować; mądrzyć się
konsideri - rozważać, zastanawiać się
imagi - wyobrażać sobie, imaginować
menso - umysł
intelekto - intelekt, rozum
racio - rozum
ideo - idea, pomysł
logiko - logika
regulo - reguła, prawidło
pruvi - dowodzić, udowadniać
demonstri - demonstrować
supozi - przypuszczać, suponować
konjekti - przypuszczać, domyślać się

dedukti - dedukować, wnioskować
indukti - wnioskować
evidenta - oczywisty, ewidentny
abstrakta - abstrakcyjny
konkreta - konkretny, rzeczowy
esplori - badać
analizi - analizować, rozpatrywać
apliki - stosować, aplikować
solvi - rozwiązywać

Prawda i opinia

opinio - opinia, poglad
vero - prawda
opinii - uważać, mieć opinię
juĝi - sądzić
agnoski - uznawać
konsideri - rozważać, brać pod uwagę, uwzględniać
motivo - powód, motyw
tezo - teza
aserti - twierdzić, utrzymywać
atesti - świadczyć, zaświadczać
konfirmi - potwierdzać, zatwierdzać
insisti - nalegać, obstawać, upierać się
pretendi - żądać, rościć sobie
ĵuri - przysięgać
diskuti - dyskutować, rozprawiać
aludi - wzmiankować, napomykać
konsulti - radzić się, konsultować się
konsili - radzić, zalecać, doradzać
influi - wpływać, oddziaływać
rekomendi - zalecać, rekomendować, polecać
sugesti - sugerować, podsuwać
persvadi - perswadować, namawiać, nakłaniać
konvinki - przekonywać
cedi - ustępować, cedować
aprobi - aprobować, pochwalać
gratuli - gratulować, winszować
laŭdi - chwalić, pochwalać
dubi - wątpić
erari - błądzić, mylić się
kritiki - krytykować
protesti - protestować
ŝanceli - chwiać
skeptika - sceptyczny, wątpiący
vera - prawdziwy
reala - realny, rzeczywisty
aŭtentika - autentyczny
efektiva - efektywny; rzeczywisty
certa - pewny, niewątpliwy, bezsprzeczny
ĝusta - trafny, właściwy
ekzakta - ścisły, dokładny
preciza - precyzyjny, ścisły, dokładny
valida - ważny, prawomocny, obowiązujący
probabla - prawdopodobny, domniemany
sincera - szczery
lojala - lojalny
fidela - wierny
fidi - ufać, dowierzać
konfidi - ufać, dowierzać; powierzać
sekreto - sekret, tajemnica
diskreta - dyskretny
mensogi - kłamać, łgać
trompi - oszukiwać, okłamywać
falsi - fałszować, podrabiać
perfidi - zdradzać
kalumnii - oczerniać, spotwarzać
insidi - czyhać, robić zasadzkę
intrigi - intrygować
denunci - donosić, denuncjować
ĉantaĝi - szantażować
ruza - chytry, podstepny, przebiegły
naiva - naiwny, łatwowierny
artifiko - wybieg, fortel, sztuczka
blufi - łgać, blefować
klaĉi - obmawiać, plotkować
ŝerci - żartować, zbytkować
blagi - blagować, kręcić
fanfaroni - popisywać się, chełpić się
ĉarlatano - szalbierz, szarlatan
hipokriti - być obłudnym, być hipokrytą
flati - pochlebiać, schlebiać
afekti - udawać, pozować
pruda - pruderyjny, fałszywie skromny

Moralność

kvalito - przymiot, cecha
serioza - poważny
prudenta - rozważny, roztropny, rozsądny
afabla - uprzejmy, przyjazny
ĝentila - grzeczny, uprzejmy
delikata - delikatny
bona - dobry
komplezo - przysługa, uprzejmość

abnegacio - abnegacja
sinofero - samopoświęcenie
nobla - szlachetny, wspaniałomyślny
honesta - uczciwy, prawy
inda - wart, godzien
justa - sprawiedliwy
kruda - surowy, nieokrzesany
severa - surowy, srogi
impertinenta - bezczelny, zuchwały, impertynencki
malica - złośliwy
kruela - okrutny, bezlitosny
kanajlo - łotr, nikczemnik, drań
moralo - moralność
deci - licować, godzić się
meriti - zasługiwać
honori - czcić, honorować, zaszczycać
konscienco - sumienie
digno - godność
virto - cnota
tenti - namawiać, kusić
korupti - przekupywać, korumpować
diboĉi - hulać
kulpo - wina
peko - grzech
rimorso - wyrzuty sumienia
skandalo - skandal, zgorszenie, afera
honti - wstydzić się
riproĉi - ganić, strofować, robić wyrzuty
admoni - strofować, upominać, karcić

Religia

adori - adorować, czcić, wielbić
fantomo - duch, upiór, widmo
magio - magia
sorĉi - czarować
blasfemi - bluźnić
bigoto - bigot, świętoszek
fanatika - fanatyczny
superstiĉa - przesądny
pia - świątobliwy, pobożny, bogobojny
sankta - święty
miraklo - cud
graco - łaska (boża)
penti - żałować za grzechy, pokutować
absolvi - rozgrzeszać, odpuszczać
konfesi - spowiadać się
peki - grzeszyć
bapti - chrzcić
hostio - hostia
komunio - komunia
sakramento - sakrament
kruco - krzyż
diservo - nabożeństwo
meso - msza
Pentekosto - Zielone Świątki
fasto - post
Kristnasko - Boże Narodzenie
Pasko - pascha, Wielkanoc
ceremonio - ceremonia
liturgio - liturgia
kulto - kult
damni - potępiać
purgatorio - czyściec
infero - piekło
paradizo - raj
animo - dusza
disĉiplo - uczeń, wyznawca
apostolo - apostoł
anĝelo - anioł
demono - demon
diablo - diabeł
dio - bóg
skismo - schizma
herezo - herezja
Reformacio - Reformacja
dogmo - dogmat
sekto - sekta
paroĥo - parafia
eklezio - kościół (instytucja)
konfesio - wyznanie
papo - papież
pastoro - pastor
katedro - katedra
altaro - ołtarz
katedralo - katedra
sinagogo - synagoga
moskeo - meczet
kapelo - kaplica
templo - świątynia
kardinalo - kardynał
abato - opat
monaĥo - mnich, zakonnik
episkopo - biskup
rabeno - rabin
pastro - ksiądz, kapłan, duszpasterz
fasti - pościć
pilgrimi - pielgrzymować
prediki - prawić, wygłaszać kazanie
beni - błogosławić
oferi - ofiarować
idolo - idol, bożek
judo - żyd (wyznawca)
preĝi - modlić się

Budho - Budda
Korano - Koran
Islamo - Islam
ortodoksa - ortodoksyjny
protestanto - protestant
katoliko - katolik
Kristo - Chrystus
Izraelido - Izraelita
Evangelio - Ewangelia
Biblio - Biblia
framasono - wolnomularz
ateisto - ateista
pagano - poganin
religio - religia

Dodatek: Lista krajów

Listo de rekomendataj landnomoj to oficjalna rekomendacja Akademio de Esperanto.

Afriko

Alĝerio; Angolo ; Benino ; Bocvano ; Burkino ; Burundo ; Centr-Afriko ; Ĉado ; Ebur-Bordo ; Egiptujo/Egiptio ; Ekvatora Gvineo; Eritreo ; Etiopujo/Etiopio; Gabono ; Gambio ; Ganao ; Gvineo; Gvineo-Bisaŭo; Ĝibutio ; Kaboverdo ; Kameruno ; Kenjo ; Komoroj ; Kongo (Demokratia Respubliko Kongo, Kongo Kinŝasa) ; Kongo (Respubliko Kongo, Kongo Brazavila) ; Lesoto ; Liberio; Libio; Madagaskaro ; Malavio ; Malio ; Maroko; Maŭricio ; Maŭritanio ; Mozambiko ; Namibio ; Niĝerio ; Niĝero ; Ruando ; Santomeo kaj Principeo ; Sejŝeloj ; Senegalo ; Sieraleono ; Somalujo/Somalio ; Sud-Afriko ; Sudano; Svazilando; Tanzanio ; Togolando ; Tunizio; Ugando ; Zambio ; Zimbabvo .

Ameriko

Antigvo kaj Barbudo ; Argentino ; Bahamoj ; Barbado ; Belizo ; Bolivio; Brazilo; Ĉilio ; Dominika Respubliko ; Dominiko ; Ekvadoro; Grenado ; Gronlando ; Gujano ; Gvatemalo; Haitio ; Honduro ; Jamajko ; Kanado; Kolombio ; Kostariko; Kubo; Meksiko; Nikaragvo; Panamo; Paragvajo; Peruo; Salvadoro ; Sankta Kristoforo kaj Neviso ; Sankta Lucio ; Sankta Vincento kaj Grenadinoj ; Surinamo ; Trinidado kaj Tobago ; Urugvajo; Usono; Venezuelo.

Azio

Afganujo/Afganio; Armenujo/Armenio; Azerbajĝano ; Bangladeŝo ; Barato (= Hindujo/Hindio) ; Barejno ; Birmo; Brunejo ; Butano ; Ĉinujo/Ĉinio; Filipinoj ; Hindujo/Hindio (= Barato) ; Indonezio ; Irako; Irano; Israelo; Japanujo/Japanio; Jemeno ; Jordanio ; Kamboĝo ; Kartvelujo/Kartvelio; Kataro ; Kazaĥujo/Kazaĥio; Kirgizujo/Kirgizio; Kuvajto ; Laoso ; Libano; Malajzio ; Maldivoj ; Mongolujo/Mongolio; Nepalo ; Nord-Koreujo/Nord-Koreio; Omano ; Orienta Timoro ; Pakistano; Rusujo/Rusio; Sauda Arabujo/Sauda Arabio; Siberio; Singapuro ; Sirio; Srilanko ; Sud-Koreujo/Sud-Koreio; Taĝikujo/Taĝikio; Tajlando; Tajvano ; Turkmenujo/Turkmenio; Turkujo/Turkio; Unuiĝintaj Arabaj Emirlandoj ; Uzbekujo/Uzbekio; Vjetnamujo/Vjetnamio* .

Eŭropo

Albanujo/Albanio; Andoro ; Anglujo/Anglio; Aŭstrujo/Aŭstrio; Belgujo/Belgio; Belorusujo/Belorusio; Bosnujo/Bosnio kaj Hercegovino ; Britujo/Britio; Bulgarujo/Bulgario; Ĉeĥujo/Ĉeĥio; Danujo/Danio; Estonujo/Estonio; Finnlando; Francujo/Francio; Germanujo/Germanio; Grekujo/Grekio; Hispanujo/Hispanio; Hungarujo/Hungario; Irlando; Islando; Italujo/Italio; Kipro ; Kosovo; Kroatujo/Kroatio; Latvujo/Latvio; Liĥtenŝtejno ; Litovujo/Litovio; Luksemburgo ; Makedonujo/Makedonio; Malto ; Moldavujo/Moldavio; Monako ; Montenegro ; Nederlando; Norvegujo/Norvegio; Pollando; Portugalujo/Portugalio; Rumanujo/Rumanio; Rusujo/Rusio; Sanmarino ; Serbujo/Serbio; Skotlando; Slovakujo/Slovakio; Slovenujo/Slovenio; Svedujo/Svedio; Svislando; Turkujo/Turkio; Ukrainujo/Ukrainio; Vatikano.

Oceanio

Aŭstralio; Fiĝio ; Kiribato ; Marŝaloj ; Mikronezio ; Nauro ; Nov-Zelando ; Palaŭo ; Papuo-Nov-Gvineo ; Salomonoj ; Samoo ; Tongo ; Tuvalo ; Vanuatuo.

Eksaj landoj

Ĉeĥoslovakujo/Ĉeĥoslovakio; Jugoslavujo/Jugoslavio; Sovetio, Sovet-Unio.

Dodatek: Słowniczek terminów komputerowych

Poniższy słownik został opracowany na podstawie liczącego ok. 6700 terminów komputerowego słownika angielsko-esperanckiego – „Komputeko. Prikomputila terminokolekto”. Jest to wybór liczący ok. 2200 haseł, będący w pewnym sensie tłumaczeniem eksperymentalnym, ze względu na brak pismiennictwa esperancko-polskiego o tej tematyce.

W słowniku zachowane zostały uwagi dotyczące źródeł pochodzenia niektórych terminów, które autor wprowadził w oryginale, np. KompLeks, Bertin, OO0 czy Drupalo.

-A-
abonent - abonanto (Lode VDV)
abonować - aboni (KompLeks, OOo)
absolutny - absoluta (KompLeks, Pekoteko) | senkondiĉa (TekVort)
abstrakcyjny - abstrakta
Active Server Pages - Aktivaj Servil-Paĝoj
adapter - adaptilo
adapter Bluetooth - Bluetooth-adaptilo
administracja - administrado
administrator - administranto
administrator komputerowy - komputila administranto
administrator sieci lokalnej - administranto de loka reto
administrować - administri
adnotacja - prinoto (Bertin) | komento (Bertin)
adres - adreso (TekVort)
adres absolutny - absoluta adreso
adres do faktury - adreso por la fakturo (KompLeks, ReVo)
adres e-mail - retpoŝtadreso (Vikipedio) | retadreso (PIV)
adres fizyczny - fizika adreso
adres internetowy - retadreso
adres IP - IP-adreso
adres komórki - ĉeladreso (Lode VDV)
adres maszynowy - maŝinadreso (Drupalo) | fakta adreso (KompLeks)
adres pamięci - memoradreso
adres pocztowy - poŝtadreso (TekVort)
adres serwera - adreso de servilo
adres sieciowy - retadreso
adres symboliczny - simbola adreso
adres urządzenia - aparata adreso | aparat- adreso (KompBaz)
adresat - adresato (Bertin)
agregator wiadomości - novaĵ-kolektilo (KompLeks)
akapit - alineo | paragrafo (ReVo)
akceleracja sprzętowa - aparatara plirapidigo
akcent - kromsigno
akcesoria - akcesoraĵoj
akcja, działanie - ago
akronim - akronimo
aktualizacja oprogramowania - programara ĝisdatiga eldono (OOo, Drupalo)
aktualizacja, update - ĝisdatigo | aktualigo (Bertin)
aktualizować - ĝisdatigi | aktualigi (KompVort)
aktualny czas - aktuala tempo
aktualny, bieżący - aktuala (OOo)
aktywacja, wywołanie, uruchomienie - aktivigo
aktywna komórka - aktiva ĉelo
aktywne okno - aktiva fenestro
aktywność - aktiveco (Bertin)
aktywny - aktiva
aktywny link - aktiva ligilo
aktywny pulpit - aktiva labortablo
aktywować, wywoływać, uruchamiać - aktivigi (Bertin) | ŝalti (OOo)
akumulator - akumulejo (KDE) | akumulatoro (Bertin)
alfa - alfa
alfabetyczny - alfabeta (PIV2002, KompLeks)
alfanumeryczny - litercifera (KDE) | alfanumera (Pekoteko)
algorytm - algoritmo (Bertin)
alias - simbola ligilo (KompLeks)
alokacja pamięci - memorgenerado (TekVort)
analityczny - analiza (KompLeks, ReVo)
analiza - analizo (Bertin)
analogowy - analoga (KompLeks)
animacja - animacio (NL-EO 4)
animacja Flash - Flash-animacio (Vikipedio, FEL)
animowany GIF - moviĝanta GIF-bildo (FEL, KompList)
animowany obrazek - moviĝanta bildo (ReVo)
animowany przycisk - moviĝanta butono
ankieta - enketo (OOo, Vim) | demando (Bertin)
ankietować - enketi (OOo) | demandi (Bertin)
anonament, subskrypcja - abono (KompLeks, Bertin)
anonimowy - sennoma | anonima
anonimowy FTP - sennoma FTP | anonima FTP (KompLeks)
anonimowy użytkownik - sennoma uzanto
antyaliasing, wygładzanie - glatigo
antyspam - kontraŭspamilo (KompLeks, KDE)

anulować wybór - malselekti (Bertilo)
anulować, zaniechać - rezigni (OOo) | nuligi (Bertin)
aplet - retprogramo | apleto (KompLeks)
aplikacja - aplikaĵo (KompLeks) | aplika programo (PIV2002)
aplikacja kliencka - klienta aplikaĵo (TekVort)
aplikacja webowa - retaplikaĵo
apostrof - apostrofo
arbitralny - arbitra (Bertin)
architektura - arkitekturo (KompList) | arĥitekturo
architektura klient-serwer - klienta-servila arkitekturo
architektura komputera - komputila arkitekturo
archiwowanie - arkivado
archiwum - arkivo (TekVort) | arĥivo (PIV2002)
argument - argumento (Bertin)
arkusz - folio
arkusz kalkulacyjny - kalkultabelo (PIV2002, KompLeks) | tabelkalkulilo (KDE)
arkusz roboczy - laborfolio
arkusz stylów - stilfolio
artykuł - artikolo (PIV2002, ReVo)
arytmetyczny - aritmetika (ReVo)
arytmetyka - aritmetiko (Bertin)
ASCII - askio (PIV2002, KompLeks)
asembler - asembla lingvo (KompLeks)
asymetryczny - malsimetria
asynchroniczny - nesinkrona
atak brutalną siłą - kruda atako
atrybut - atributo | atribuo (PIV2002)
atrybut pliku - dosieratributo (OOo)
atrybuty komórki - ĉelatributoj
audio- - son-
audio CD - sondisko
audiowizualny - aŭdvida
autentyczny - aŭtenta
automatyczna odpowiedź - aŭtomata respondo
automatyczne odzyskiwanie - aŭtomata restaŭro
automatyczne rozpoznawanie - aŭtomata rekono
automatyczne zapisywanie - aŭtokonservado
automatyczne zawijanie - aŭtomata teksta ĉirkaŭfluo
automatycznie odtwarzać - aŭtomate ludi (Lode VDV)
automatyczny - aŭtomata
automatyczny login - aŭtomata ensaluto
automatyzować - aŭtomatigi
autonomiczny - aŭtonoma (OOo)
autoresponder - aŭtomata respondilo
autoryzacja - rajtigo (Wordpress)
autoryzować - rajtigi authorized (a)
autoryzowany użytkownik - rajtigita uzanto
autostart - aŭtolanĉo
autotekst - aŭtomata teksto (Bertin)
autouruchamianie - aŭtomata lanĉo
autouzupełnianie - aŭtomate kompletigi (OOo)
autouzupełnianie wyrazów - vortkompletigo
awaria - misfunkcio | paneo (KompLeks)
awaria sprzętowa - misfunkcio de aparataro
awaria zasilania - kurentpaneo (OOo)
awatar - avataro (OOo, Bertin)

-B-

bajt - bajto
baner reklamowy - reklamrubando
baner reklamowy - reklamrubando | reklamilo (KompLeks)
bank danych - datumbanko (Lode VDV) | datumaro
bankowość elektroniczna - retbankumado (PIV2002, ReVo)
Basic - Baziko (Bertin)
bateria - baterio
baza - bazo
baza danych - datumbazo (Lode VDV)
benchmark, test - takstestado (KompLeks)
beta - beta (ReVo)
bez praw autorskich - senaŭtorrajta (OOo, TekVort)
bezkształtny - senforma
bezpieczeństwo - sekurigo
bezpieczeństwo komputerowe - komputila sekurigo
bezpieczna strefa - sekura areo
bezpieczny - sekura (KompLeks), sendanĝera (LiberaProg)
bezprzewodowy - sendrata
bezstratny - senperda
bezszeryfowy - senserifa
biblioteka - biblioteko (OOo, Vikipedio) | kodoteko (KompVort)
binarny, dwójkowy - duuma | binara (PIV2002)
BIOS - BIOS (PIV2002, KompLeks)
bit - bito (Bertin)
bit kontrolny - stirbito (PIV2002, KompLeks) | kontrolbito (PIV2002)
bit parzystości - parecbito
bitów na piksel - bitoj por rastrumero
bitów na sekundę - bitoj en sekundo
biznes sieciowy, e-biznes - retkomerco
blog - blogo | retotaglibro
bloger - bloganto | verkanto de retotaglibroj
blogować - blogi (ReVo)
blok - bloko (Bertin)
blokować - bloki (Bertin) | forbari (Drupalo)
błąd - eraro
błąd dostępu - atingeraro (Plone) | aliroeraro
błąd dysku - diskeraro
błąd odchylenia - ekarteraro
błąd odczytu - legeraro
błąd parsowania - analizeraro (TekVort)
błąd pisarski - tajperaro (ReVo)
błąd składni - sintaksa eraro (Bertin)
błąd zaokrąglenia - rondigeraro (TekVort)
błędnie wpisać - mistajpi
błędny, bugowaty - cima (Lode VDV)
bod - baŭdo
boolowski - bulea (KompLeks, TekVort)
bootować - praŝargi | praŝargi (KompLeks)
bootowalny - praŝargebla
bootowalny CD - praŝargebla KD | praŝargebla k-disko

bps, bity na sekundę - bit/s (OOo)
brak pamięci - memormanko
broszura - libreto (PIV2002, KompLeks)
brzeg strony, obramowanie strony - paĝa bordero
brzeg, obramowanie - bordero (OOo)
bufor - bufro | staplo (PIV2002)
buforować - bufri
bug - cimo
build - kunmetaĵo | versio (Lode VDV)
business-to-business, B2B - interkomerca
business-to-customer, B2C – alklienta
-C-
cal - colo (OOo)
całkowity - integra
capslock - majuskla baskulo (OOo) | fiksiĝema ĉeflitera registrumo (KompLeks)
CD wielokrotnego zapisu - viŝebla KD (OOo) | re-registrebla KD
CD, dysk CD - KD | k-disko (Bertilo)
CDR, dysk CD tylko do odczytu - nurlega KD (Bertin) | nurlega k-disko
CD-ROM - KD-ROM
centrować, środkować - centrigi
centrum danych - datumejo (Bertin)
centrum komputerowe - komputilejo (Benson)
centrum kontrolne - stircentro
centrum pomocy - helpejo
cenzura internetowa - interreta cenzuro
cenzurować - cenzuri (KompLeks, OOo)
certyfikacja, uwierzytelnienie - atestado
certyfikować - atesti
certyfikowany - atestita (Bertin)
chip - blato (KompLeks) | ĉipo (Pekoteko)
chipset - blataro (KompLeks, TekVort) | ĉiparo
chronić - ŝirmi
chroniona treść - protektita enhavo
chronologia - kronologio
ciało - korpo
ciało tekstu - teksta korpo (OOo, Pekoteko)
ciało wiadomości - teksto de mesaĝo
ciasteczko, cookie - kuketo
cicero, pica - cicero (OOo)
cieniowany - ombra (Drupalo)
cienki klient - malpeza kliento (KompLeks, ReVo)
cień - ombro (OOo)
cofnąć - malfari
cofnąć usunięcie - malforigi (Bertin) | malviŝi (KompLeks)
cofnąć zmiany - malfari ŝanĝojn (Firefox)
combo box - fallisto | redaktebla falmenuo (KDE)
copyleft, prawo do kopiowania - kopilaso (Pekoteko)
copyright, prawa autora - kopirajto
cudzysłów - citilo | citmarko (TekVort)
cyberprzestrzeń - retlando (Bertin) | ciberspaco (FEL)
cyfra - cifero
cyfra kontrolna - kontrolcifero (KDE)
cyfrowy - cifereca | cifera (KompLeks)
cyfrowy aparat fotograficzny - cifereca fotilo
cyfrowy identyfikator - cifereca identigilo
cykl - ciklo (Bertin)
cyrkumfleks, daszek - ĉapelo | cirkumflekso (KompLeks)
cytat - citaĵo | citilo (OOo)
cytować - citi (KompLeks, OOo)
czarna lista - nigra listo (Bertin)
czarna skrzynka - nigra skatolo
czarno-biały - nigra-blanka (ReVo)
czas dostępu - atingotempo
czas rzeczywisty - realtempa | tuja
czas, który upłynął - pasinta tempo
czasomierz - horloĝo (KDE) | tempmezurilo (KDE)
czatować, gawędzić - retbabili
czcionka ekranowa - ekrantiparo
czcionka konturowa - kontura tiparo (KompLeks, ReVo)
czcionka rastrowa, czcionka bitmapowa - rastruma tiparo
czcionka TrueType - Trutajpa tiparo (Bertin)
czcionka wektorowa - vektora tiparo (Bertin)
czcionka, font - tiparo
często zadawane pytania (FAQ) - oftaj demandoj (Lode VDV) | respondaro (KompLeks)
częstotliwość klikania - klaka ofteco
częściowa kopia zapasowa - parta sekurkopio
częściowy - parta
część - parto (Vim)
członek - membro (TekVort)
czysty system - malpleniga sistemo (OOo)
czysty tekst - plata teksto
czytać - legi
czytnik - legokonfirmo (KompLeks, TekVort)
czytnik CD - KD-legilo (ReVo) | lumdiska legilo
czytnik kart - kartlegilo
czytnik kodów kreskowych - legilo por kodstrekaro
czytnik newsów - novaĵlegilo (OOo, Abiword)
czytnik PDF - PDF-legilo (Chuck Smith)
czytnik RSS - RSS-legilo | abonflua legilo
-D-
dane - datumoj | datenoj (PIV2002)
dane biznesowe - komercaj datumoj (OOo)
dane kalendarzowe - kalendaraj datumoj
dane osobiste - personaj datumoj
dane wejściowe - enigaj datumojn | elementaj datumoj (OOo)
dane wyjściowe, dane na wyjściu - eligaj datumoj
dane wykresu - diagramdatumoj
dane źródłowe - fontaj datumoj (PIV2002, KompLeks)
data - dato
data graniczna - limdato (OOo)
data końcowa, data graniczna - limdato (KDE)
data utworzenia - kredato (Benson)
data wydania - eldondato (OOo)
data wygaśnięcia - limdato (Drupalo)
debuger - erarserĉilo | ĝustigilo
debugować, odpluskwiać - sencimigi (Kompleks) | ĝustigi (KompLeks)

dedykowany - dediĉita (KompLeks)
definicja - difino
definiować - difini
defragmentacja - malfragmentiĝo (KompLeks)
defragmentować - senfragmentigi (Bertin)
deinstalator - malinstalilo
deinstalować, odinstalowywać - malinstali (Bertin, TekVort)
dekoder - malkodilo (Bertin) | malĉifrilo
dekodować - malkodi (Pekoteko) | malĉifri
dekompilacja - retrotraduko | retrokompilado (Lode VDV)
dekompresja - malkompaktigo
dekompresować - malkompaktigi
delimiter - disigilo | limigilo (Bertin)
demodulator - malmodulilo (LiberaProg)
demon - demono
desktop publishing, DTP - perkomputila eldonado
deszyfrować - malĉifri (Kompleks, ReVo) | deĉifri (Bertin)
deszyfrowanie - malĉifrado (KompLeks)
dewiza, slogan - devizo
diagnostyka - diagnozo (Bertin)
diagram - diagramo (PIV2002, ReVo)
diagram powierzchniowy - regiona diagramo
diagram, wykres, schemat - diagramo (OOo) | skemo (Bertin)
dialog - dialogo
dialogowy, konwersacyjny - dialoga
digitalizować - ciferecigi (Vim)
dioda - diodo (KompLeks, TekVort)
do pobrania - elŝutebla
dodatkowy odbiorca, CC: - dua leteroricevanto
dokładnie - ekzakte (KompLeks)
dokładność - ekzakto | ekzakteco (KompLeks)
dokładny - ekzakta (TekVort)
dokument - dokumento (KompBaz)
dołączać, załączać - postglui | postaldoni (Vim)
domena - retregiono | domajno (KompLeks)
domyślna drukarka - defaŭlta presilo | defaŭlta printilo
domyślny folder - defaŭlta dosierujo
domyślny użytkownik - defaŭlta uzanto
domyślny, defoltowy - defaŭlta
doradca, konsultant - konsilanto
doradzać - konsili (KompLeks)
dostarczać - provizi
dostawca - provizanto
dostawca internetowy - interretperanto | provizanto de retkonekto (KompLeks)
dostawca treści - provizanto de enhavo
dostawca usług - provizanto de servoj
dostawca usług internetowych - provizanto de retservoj
dostęp - atingo (PIV2002) | aliro (Bertin)
dostęp do Internetu - interretaliro | retaliro
dostępna pamięć - disponebla memoro
dostępna powierzchnia dyskowa - disponebla diskospaco (Chuck Smith)
dostępność - atingeblo | alirebleco (Bertin)
dostępność - disponeblo (KompLeks, OOo)
dostępny - disponebla
doświadczenie komputerowe - spertoj pri komputiloj
dół, dno - malsupro (Drupalo)
draft, wersja robocza - malneto (OOo)
druk - presaĵo (OOo) | printaĵo (ipernity)
druk na żądanie - laŭpeta presado | laŭpeta printado
drukarka - presilo (OOo) | printilo (PIV2002)
drukarka atramentowa - inkŝpruca presilo | inkŝpruca printilo (PIV2002)
drukarka igłowa - nadlara presilo (KompLeks, TekVort) | nadlara printilo (KompLeks)
drukarka laserowa - lasera presilo (Bertin, Joomla) | lasera printilo (PIV2002)
drukarka lokalna - loka presilo (TekVort) | loka printilo
drukarka matrycowa - matrica presilo (OOo) | matrica printilo
drukarka obustronna - ambaŭflanka presilo | ambaŭflanka printilo
drukarka sieciowa - presilo en loka reto | printilo en loka reto
drukarka termiczna - varmopresilo | pervarma presilo (Bertin)
drukarka wielkoformatowa - larĝformata presilo (KDE) | larĝformata printilo
drukarka wierszowa - polinia presilo | polinia printilo
drukować - presi | printi (PIV2002)
drzewo folderów - strukturo de dosierujoj (Bertin)
duplikat - duoblo (OOo, Benson)
duplikować - duobligi (Vim) | multobligi (Benson)
duże litery - majuskloj
dużymi literami - majuskla (OOo, Drupalo) | grandaj literoj
dwukierunkowy - ambaŭdirekta
dwukropek - dupunkto
dwuliniowy - dulineara
dwustronny - duflanka
dwuwarstwowy - dutavola
dymek z pomocą - ŝpruchelpilo (Vikipedio, Drupalo)
dymek z poradą - ŝpruchelpa konsilo (Bertin)
dynamiczna wymiana danych (DDE) - dinamika datuminterŝanĝo
dynamicznie - dinamike
dynamicznie dołączana biblioteka (DLL) - dinamike bindebla biblioteko
dynamiczny - dinamika (KompLeks, TekVort)
dysk - disko
dysk bootowalny - praŝarga disko
dysk kompaktowy - kompaktdisko | k-disko (Bertilo)
dysk magnetyczny - magneta disko
dysk optyczny - lumdisko (OOo, Bertin)
dysk stały - fiksita disko (OOo)
dysk twardy - fiksita disko | durdisko (Pekoteko)
dysk wirtualny - virtuala disko
dyskietka - disketo (Bertin) | diskedo (PIV)
dystrybuować - distribui (KompLeks, TekVort)

dziecko, potomek - ido | sub-
dziedziczyć - heredi
dziennik - taglibro
dziennik internetowy - rettaglibro (Bertin) | blogo (KompLeks)
dziesiętny - dekuma (Kompleks, TekVort)
dziura w bezpieczeństwie - sekuriga truo (OOo)
dźwięk w tle - fona sono
-E-
e-book, książka elektroniczna - retlibro | e-libro
edycja tekstów, przetwarzanie tekstów - dokumentoredaktado (KompLeks) | tekstotraktado (TekVort)
edytor dźwięku - sonredaktilo (KDE)
edytor grafiki - bildoredaktilo (OOo, FEL)
edytor grafiki - grafikilo (Lode VDV)
edytor HTML - HTML-redaktilo
edytor ikon - bildsimbola redaktilo (TekVort) | piktogramoredaktilo (KDE)
edytor pikselowy - rastrumera redaktilo
edytor stron internetowych - retpaĝoredaktilo (Drupalo)
edytor tekstów - tekstredaktilo | tekstprilaborilo (PIV2002)
edytor tekstu - redaktilo
ekran - ekrano
ekran dotykowy - tuŝekrano
eksport - eksporto (Bertin)
eksportować - eksporti
ekstrahować - eltiri (KompLeks)
ekwiwalent - ekvivalento (TekVort)
elastyczny - fleksebla
elektroniczny - elektronika | ret-
element - ero (TekVort) | elemento (OOo)
element graficzny - grafika elemento (Bertin)
element potomny - ida elemento
element wymagany - elemento bezonata
eliminować, usuwać - forigi
elipsa - elipso (KDE)
Emacs - Emakso (PIV2002, ReVo)
emotikon - miensimbolo (OOo) | mienvinjeto (KompLeks)
emotikon - miensimbolo | ridetulo
emulacja - imitado (OOo)
emulator - imitilo
emulować - imiti (OOo)
encja - ento
encja HTML - HTML-subtenata signo (&nomo;) (KompLeks)
Ethernet - eterreto
etykieta - etikedo
etykieta CD - KD-a etikedo
etykietować - etikedi (KompLeks, ReVo)
-F-
faks - fakso | telekopio
faks (urządzenie) - faksilo | telekopiilo
faksmodem - faksmodemo
faksować - faksi (OOo) | telekopii
fakturować - fakturi
faza - fazo (Lode VDV)
filtr - filtrilo (OOo)
filtr antyphishingowy - filtrilo kontraŭ pasvortŝtelo
filtr antyspamowy - spamfiltrilo (TekVort)
filtr graficzny - grafika filtrilo (PIV2002)
filtrować - filtri
firma internetowa, dotcom - interreta firmao (TekVort)
firmware - mikroprogramaro | integrita programaro (Bertin)
fizyczny - fizika
flaga, wskaźnik - flago | indiko (KompBaz)
fokus, zogniskowanie - fokuso | enfokusigo (KDE)
folder - dosierujo
folder w sieci - dosierujo en loka reto
folder z programem - programdosierujo (KDE)
format czasu - tempoformato (OOo) | hora formato (OOo)
format danych - datumaranĝo
format eksportu - eksportformato
format kontenera - aŭdviduja formato (KDE)
format papieru - paperformato (OOo)
format pionowy - vertikala formato (KompLeks, TekVort) | portreto (OOo)
format pliku - dosierformato (KompLeks)
formatowa - formati (ĉelon) (PIV2002, FEL)
formatować dysk - strukturi (diskon)
formatowanie akapitu - formatado de alineo (Drupalo)
formatowanie tekstu - tekstaranĝo (Lode VDV)
formatowanie warunkowe - kondiĉa formatado (KompLeks, TekVort)
formularz - formularo
formuła - formulo (KompLeks, ReVo)
forum - forumo (KompLeks)
forum internetowe - retforumo
fotografia cyfrowa - cifereca foto
freeware - ĉiesaĵo | publikaĵo (PIV2002)
funkcja - funkcio (KompLeks)
-G-
gadżet, akcesorium - akcesoraĵo (OOo) | popularaĵeto (Lode VDV)
galeria - galerio (KDE)
galeria obrazków - bildetara galerio (OOo)
gałąź - branĉo (OOo)
gałąź - branĉon
gama barw - kolorcirklo
gamepad - ludotabuleto
gazeta internetowa - retrevuo
generator kodu - kodogenerilo (Bertin)
generować - generi (OOo)
generyczny, rodzajowy - komuna (KDE)
gęstość - denso (Debian) | denseco (Bertin)
gigabajt - gigabajto (KompLeks)
globalny - malloka (KompLeks)
głębia koloru - kolorozo (KompLeks)
głośnik - laŭtparolilo

głowica czytająca - legkapo (OOo, Bertilo)
głowica drukarki - presila kapeto (Lode VDV) | printila kapeto (KompLeks)
głowica kasująca - viŝkapo (KompLeks)
głowica zapisująca - skribkapo (KompLeks, ReVo)
główny procesor - ĉefprocesoro | ĉefprocezilo
główny użytkownik - ĉefuzanto
główny, master - ĉefa (OOo)
gniazdo rozszerzenia - kompletiga fendo
gorąca linia - helplineo (Chuck Smith)
gorący klawisz, polecenie klawiaturowe - klavkomando | agklavo (KompVort)
gorący restart - varma restartigo | parta restarto (KompList)
gorący restart - varma restarto
gotowy po wyjęciu z pudełka - elskatole kapabla
gotówka elektroniczna - retmono (OOo)
gra wideo - videoludo
grać - legi (Ipernity, KDE) | ludi
gradient - kolortransiro
graficzny interfejs użytkownika - grafika fasado | grafika interfaco (OOo)
grafika - artaĵoj (OOo, Lode VDV) | grafiko
grafika - bildo
grafika komputerowa - komputila grafiko | perkomputila grafiko (KompLeks)
grafika rastrowa - rastruma grafikaĵo (Bertin)
grafika tła - fona grafiko (KompLeks, TekVort)
grafika wektorowa - vektora grafiko (PIV2002, KompLeks)
granica - limo
grupa - grupo
grupa aplikacji - grupo de aplikaĵoj (PIV2002, Bertin)
grupa dyskusyjna - diskutgrupo
grupa dyskusyjna - novaĵgrupo | forumo (KompLeks)
grupa moderowana - kontrolata grupo (KDE)
grupa robocza - laborgrupo (KompLeks, TekVort)
grupować - grupigi
gwiazdka – steleto

-H-

haczek - hoketo
hałas - bruo
hardware - aparataro
harmonogram - horaro (Bertin) | tempoplano (Bertin)
hasło - pasvorto
hasło sieciowe - reta pasvorto
hasło użytkownika - pasvorto de uzanto
hasło wymagane - pasvorto nepras
heksadecymalny, szesnastkowy - deksesuma (KompLeks, OOo)
herc - herco
hibernować - pasivumigi
hierarchia - hierarkio
hierarchia folderów - hierarkio de dosierujoj
hiperłącze - hiperligilo (TekVort) | ankro
hipertekst - hiperteksto (KompLeks, OOo)
Hipertekstowy Język Znaczników (HTML) - HiperTeksta MarkLingvo (OOo, Bertin)
histogram - histogramo
historia - historio (Bertin)
historia cofnięć - malfara historio
historia zmian - ŝanĝohistorio
hi-tech, wysokiej technologii - pintteknologia (Bertin)
hosting - retejgastigo (Vikipedio)
hostować - gastigi retejon | gastigi retpaĝon (FEL)
hostowanie - gastigo
hub - nabo (Drupalo) | koncentrilo (Vikipedio)
hurtowy eksport - amasa eksportado
hurtowy import - amasa importado
hybrydowy – hibrida

-I-

identyfikator - identigilo (TekVort)
identyfikator sieciowy - reta identigilo (KompLeks, TekVort)
ikona, piktogram - bildsimbolo | piktogramo (KompLeks)
implementować - realigi (KompLeks)
import - importo
importować - importi
indeks - indekso (TekVort) | indico (ReVo)
indeksować - indeksi (OOo)
informacja - informo
informatyka - komputiko
infostrada - informa ŝoseo | informoŝoseo (TekVort)
inicjał, litera początkowa - komenca litero (TekVort) | inicialo (TekVort)
instalacja - instalo (KompLeks, ReVo)
instalator - instalilo
instalować - instali (OOo)
instrukcja - instrukcio (Bertin) | komando (KompLeks)
instrukcja warunkowa - kondiĉa ordono (OOo)
integralność - integreco
interakcja - Makintoŝa komputilo kun Intel-procesoro
interaktywny - dialoga | interaga (PIV2002)
interfejs - interfaco ((grafika) fasado)
interfejs aplikacji - aplikprograma interfaco
interfejs użytkownika - fasado | (uzant)interfaco
internacjonalizacja - internaciigo (KompLeks, TekVort)
internauta - retumanto
Internet - Interreto
Internet Explorer - Interreta Esplorilo
interpolacja - interpolado (Bertin, KDE)
interpreter - interpretilo (Bertin)
interpretować - interpreti (KompLeks, TekVort)
interpunkcja - interpunkcio (TekVort)
inżynieria wsteczna - retroprojektado
iteracja - iteracio (KompLeks, OOo)
iterować - iteracii (Bertin)

-J-

jakość druku - preskvalito | printkvalito
jasność - brileco (OOo)
Java - Ĝavo
JavaScript - Ĝavoskripto

jądro - kerno
jądro - kerno (KompLeks)
jednoczesny - samtempa
jednokierunkowy - unudirekta
jednokrotny - unu-foja
jednostka centralna - ĉefprocesoro (OOo, Firefox) | centra aparato (TekVort)
jednostka danych - datumero (Bertin)
jednostka miary - mezurunuo (Bertin)
język komputerowy - komputila lingvo
język maszynowy - maŝinlingvo (OOo) | maŝinkodo (TekVort)
język obiektowy - cellingvo (TekVort)
język programowania - programlingvo (Bertin) | programada lingvo (TekVort)
justować - ĝisrandigi (KompLeks, TekVort) | alkadrigi (KompLeks)
justowanie - ĝisrandigo (KompLeks) | alkadrigo (KompLeks)
-K-
kabel - kablo
kadrować - stuci | pritondi (Wordpress)
kalendarz - kalendaro
kalibrować - kalibri (KompLeks, KDE)
kalkulator - kalkulilo
kamera internetowa - retkamerao
kanał - kanalo (PIV2002, KompLeks)
kanał RSS - RSS-fluo (KompLeks, OOo) | abonfluo (NetVibes)
kanał wiadomości, kanał RSS - abonfluo (FEL, KompList)
kandydat do wydania - eldona kandidato
kapitaliki - majuskletoj
kapitalizacja (litery) - majuskligo (KompList, KDE)
karetka - ĉareto (Pekoteko)
karta - karto (KompLeks)
karta dziurkowana - trukarto (Pekoteko)
karta dźwiękowa - sonkarto
karta komputerowa, PC card - komputila karto (KompLeks, ReVo)
karta pamięci - memorkarto (TekVort)
karta rozszerzenia - kompletiga karto (KompLeks, TekVort)
karta sieciowa - retkarto
karta wideo - vidkarto (OOo) | videokarto
kartridż - kartoĉo
kartridż z tuszem - kartoĉo | inkokartoĉo
kaseta - kasedo (KompLeks, Bertin)
kaskadowy arkusz stylów - laŭtema stilfolio
katalog - dosierujo (FEL)
katalog - katalogo | dosierujo
katalog główny - radika dosierujo
katalog plików - dosierujo
kategoria - kategorio (Tekstoj.nl)
kategoria potomna - ida kategorio
kategoryzacja - kategoriado
kategoryzować - kategoriigi
kąt obrotu - turnangulo (OOo)
kierunek tekstu - tekstodirekto
kilobajt - kilobajto (KompLeks, TekVort)
kilobit - kilobito
klasa - klaso
klasyczny - klasika (Drupalo)
klawiatura - klavaro
klawiatura ekranowa - ekranklavaro (Vikipedio)
klawiatura numeryczna - nombra klavaro (TekVort, KDE)
klawisz - klavo
klawisz akcentu - kromsigna klavo | senpaŝa klavo (KompLeks)
klawisz Alt - Alt-klavo (Bertin) | alternativa registrumo (KompLeks)
klawisz cofania - retropaŝa klavo (TekVort, Vikipedio)
klawisz Ctrl - stirklavo (OOo) | stira registrumo (KompLeks)
klawisz Del - foriga klavo
klawisz Enter - eniga klavo (Benson) | enen-klavo (KompLeks)
klawisz Esc - eskapa klavo (Bertin)
klawisz funkcyjny - funkcia klavo
klawisz Ins - enmeta klavo | intermeta klavo
klawisz kursora - moviĝoklavo (OOo, KDE)
klawisz myszy - musklavo (KDE)
klawisz Numlock - nombra baskulo (ReVo, TekVort)
klawisz pogrubienia - grasiga klavo (KompLeks, TekVort)
klawisz Shift - majuskliga klavo (Drupalo) | supra registrumo (KompLeks)
klawisz spacji - spacostango (Vikipedio) (specetstango)
klawisz strzałki - sagoklavo
klawisz Tab - taba klavo (Bertilo)
klient - kliento
klient poczty elektronicznej - retpoŝtilo
klikalna mapa - kalkmapo
klikalny - alklakebla (KompLeks, TekVort)
klikalny obraz - klakbildo
kliknąć - alklaki | klaki (KompLeks)
kliknąć prawym przyciskiem myszki - klaki dekstre
kliknięcie myszą - musklako (KompLeks, TekVort)
kliknięcie reklamy - alklako sur anonco
klip dźwiękowy - sonaĵo
klon - klono (KDE)
klucz - ŝlosilo
klucz prywatny - privata ŝlosilo (Bertin)
klucz publiczny - publika ŝlosilo
klucz rejestracyjny - registra ŝlosilo (PIV2002, TekVort)
klucz sortowania - ordiga ŝlosilo (KompLeks, OOo)
klucz symetryczny - simetria ŝlosilo (KompLeks, OOo)
klucz szyfrujący - ĉifroŝlosilo (Wordpress)
know-how - scipovo
kod - kodo
kod binarny - duuma kodo (KompLeks, KompList) | binara kodo (KompVort)
kod błędu - erarkodo
kod dostępu - atingokodo (KompLeks, TekVort) | alirokodo

kod kraju - landkodo
kod kreskowy - kodstrekaro | strekokodo (Bertin)
kod maszynowy - maŝinkodo (KompLeks, ReVo)
kod regionalny - regionkodo (KompLeks, Bertin)
kod uwierzytelniający - aŭtentoindiko (Lode VDV)
kod znaku - signokodo (KompLeks)
kod źródłowy - fontkodo (TekVort)
kodek audio - sonkodeko (KDE)
kodować - kodi, ĉifri (OOo)
kolaps, załamanie - kolapso | komputila paneo
kolejka - atendovico
kolejka drukowania - atendovico por presado | atendovico por printado
kolejkować - envicigi
kolejność malejąca - malkreska ordo (KompLeks)
kolejność rosnąca - kreska ordo (KompLeks)
kolejny, sekwencyjny - sinsekva (Bertin)
kolor tła - fona koloro
kolor wypełnienia - pleniga koloro
kolorowy wyświetlacz - kolora ekrano
kolumna - kolumno | vertikalo
kolumna obliczeniowa - kalkulita kolumno
kombinacja - kombinaĵo
kombinacja klawiszy - klava kombino
komentarz - komento
komentować - komenti
komfigurator - agordilo
komórka - ĉelo (OOo)
kompaktowanie - kompaktigo (Bertin)
kompaktowy - kompakta
kompatybilność - kongrueco
kompatybilny do przodu - kongrua plien (Bertilo)
kompilator - kompililo | tradukilo (KompLeks)
kompilować - kompili (KompList, Bertin)
komponent ActiveX - ActiveX-komponento
kompresja - densigo | kompaktigo (Bertin)
kompresor - densigilo (Bertin)
kompresować - densigi | kompaktigi (FEL)
komputer - komputilo
komputer biurkowy - surtabla komputilo
komputer docelowy - celkomputilo
komputer kieszonkowy, PDA, palmtop - poŝkomputilo
komputer osobisty - persona komputilo
komputer przenośny - portebla komputilo (KompLeks)
komputer stacjonarny - neportebla komputilo
komputer-host - gastiga komputilo | ĉefkomputilo (TekVort)
komputer-klient - porklienta komputilo (KompLeks, TekVort)
komputeryzować - komputilizi (ReVo)
komunikacja asynchroniczna - nesinkrona komunikado
komunikacja bezprzewodowa - sendrata komunikado (Bertin)
komunikacja peer-to-peer - samtavola komunikado (ReVo)
komunikator internetowy - tujmesaĝilo (PIV2002, ReVo)
koncentrator - koncentrilo (Lode VDV)
konferencja sieciowa - reta konferenco
konfiguracja - agordo (KDE, Tradukado) | konfiguro (KompLeks)
konfiguracja sieci - agordo de retkarto
konfiguracja strony - paĝo-agordo (KDE)
konfigurować - agordi | konfiguri
konflikt - konflikto
konflikt nazw - nomkonflikto
koniec akapitu - alinefino (KDE)
koniec akapitu - deŝovo (alinea) (OOo)
koniec pliku - dosierfino (Bertin)
koniec wiersza - linifino (Bertin)
koniec wiersza - linifino (OOo)
konsola - konzolo
konsolidacja - kunfandiĝo
konsolidować - kunfandi (OOo, KompLeks)
kontakt - kontakto (OOo)
kontakt pocztowy - retpoŝta kontaktpersono
kontekst - kunteksto (OOo)
kontener - kontenilo
kontener OLE - OLE-kontenilo
konto - konto
konto administratora - konto de administranto
konto komputerowe - komputila konto (KompLeks, TekVort)
konto poczty elektronicznej - retpoŝta konto
konto użytkownika - konto de uzanto
kontrast - kontrasto
kontrastowy - kontrasta (OOo)
kontrola dostępu - atingokontrolo (OOo) | alirokontrolo
kontrola ortograficzna - kontroli literumadon
kontrola parzystości - malpareckontrolo
kontrola parzystości - pareca kontrolo
kontrola rodzicielska - gepatra enhavlimigo (KompLeks, TekVort)
kontrola uwierzytelnienia - aŭtentokontrolo (Drupalo)
kontroler - regilo (Bertin) | regulilo (KompList)
kontroler urządzenia - aparata regilo | adaptilo (TekVort)
kontrolka ActiveX - ActiveX-kontrolilo
kontrolować - kontroli
kontur - konturo (OOo, KDE)
konwersja - konverto
konwersja pliku - dosierkonverto (KDE)
konwerter - konvertilo (KompLeks, Firefox)
konwertować - konverti (datumojn)
koń trojański - troja ĉevalo
kończyć - fini
kopia - kopio
kopia do wiadomości - kopio de mesaĝo (Bertin)
kopia pliku - kopio de dosieroj, sekurkopio de dosieroj
kopia zapasowa, kopia bezpieczeństwa - sekurkopio (Bertin) | restaŭrkopio (KompLeks)
kopiarka - kopiilo
kopiować - kopii

kopiować i wklejać - kopii kaj alglui (KompLeks, TekVort)
koprocesor arytmetyczny - nombra kromprocesoro (TekVort)
korektor pisowni - literumada kontrolilo | literumilo (PIV2002)
korespondować - korespondi (kun)
kotwica - ankro
krok po kroku - popaŝe (OOo, Bertilo)
kropka - periodo (KompLeks, TekVort)
krój czcionek - tipara fasono (Bertin)
kryptografia - kriptografio (OOo)
kryterium wyszukiwania - serĉa kriterio (OOo)
krytyczne ostrzeżenie - kritika averto (Bertin)
krzywa Beziera - Bezier-kurbo (Bertin)
książka adresowa - adresaro (KompLeks, Bertin)
książka audio, audiobook - sonlibro
księga gości - gastolibro
kursor - kursoro (Bertin) | tajpmontrilo
kursor myszy - musmontrilo | muskursoro (KDE)
kwota – kvoto

-L-

laik komputerowy - komputila laiko | komputila nulo (Lode VDV)
laptop - tekkomputilo (OOo) | notbloka komputilo (KompLeks)
laptop - tekokomputilo | sinokomputilo
leksykalny - leksika
leksykon - leksikono
leksykon, glosariusz - difinvortaro | leksikono (Pekoteko)
lewy klawisz myszy - maldekstra musbutono
licencja użytkownika - permesilo por uzanto (KDE)
liczba wierszy - nombro da linioj (OOo)
licznik - nombrilo (OOo, Wiktionary)
liczyć, obliczać - komputi (PIV2002, KompLeks) | kalkuli (Bertin)
liczydło - abako
linia bazowa - bazlinio (PIV2002)
linijka, miarka - mezurilo
link do pobrania - elŝutoligilo
linkować - ligi
list handlowy - komerca letero
lista - listo
lista kontrolna - markolisto
lista odtwarzania, playlista - ludlisto
lista pól - listo de kampoj
lista przyjaciół - amikolisto
lista rozwijana - fallisto (OOo)
lista wypunktowana - bula listo (OOo)
lista zablokowanych adresów - listo de blokitaj IP-adresoj
lista zadań - taskolisto (KompLeks, Bertin)
litera napędu - diskingolitero (KompLeks, ReVo)
logiczny - logika (KDE)
login (nazwa użytkownika) - salutnomo (KompLeks, TekVort)
logo - emblemo | identiga simbolo (OOo)
logować się - ensaluti
logowanie - ensaluto (KompLeks, TekVort) | saluto (KDE)
lokalizować (tłumaczyć) - asimili (OOo) | -igi (esperantigi, francigi)
lokalny - loka (Tradukado, Tekstoj.nl)
lokalny komputer - loka komputilo (TekVort)
losowy - hazarda | aleatora (KompLeks)
luka - breĉo

-Ł-

ładować - ŝargi
ładowanie z CD - praŝargo per KD-legilo
ładowarka - bateria ŝargilo
łamacz kodu - kodrompisto | retpirato
łańcuch tekstowy - tekstoĉeno (KompLeks, KDE)
łańcuch znakowy - signoĉeno (Pekoteko) | signovico (Pekoteko)
łatać, poprawiać - fliki
łatka, poprawka - flikaĵo (OOo)
łatwość użycia - facileco de uzado
łatwy w użyciu - facile uzebla
łącznik, dywiz - streketo (KompLeks, TekVort)
łączyć - konekti (PIV2002, Bertin)
łączyć w łańcuch - kroĉi | kunigi
łuk - arko

-M-

Mac OS X - Makintoŝo OS X (ReVo, Bertin)
macierz, matryca - matrico (Bertin)
Macintosh - Makintoŝo
magazyn sieciowy - retrevuo
mainframe - komputilego (Bertin)
makro - makroo (OOo)
maksymalizować - maksimumigi
maksymalny - maksimuma
mała zawartość tuszu - malmulta inko (KompLeks, OOo)
małymi literami - minuskla | etlitera (KompList)
manipulować - manipuli (KompLeks)
mapa bitowa - rastrumo (Bertin) | bitbildo (PIV2002)
mapować - mapigi
margines - marĝeno (KompLeks, TekVort)
marka - marko
marker - markilo
marker, znacznik - marko | indikilo
martwy klawisz - senpaŝa klavo
maska - masko (OOo)
masowy, hurtowy - amasa
maszyna do pisania - skribmaŝino (TekVort)
maszyna wirtualna - virtuala maŝino
maszyna wirtualna Javy - Ĝavotraktilo
mediana - mediano
megabajt - megabajto (Mbajt)
menedżer bootowania - praŝarga administrilo
menedżer kontaktów - kontaktadministrilo
menedżer pobierania - elŝuta administrilo
menu - menuo (KompLeks, OOo)
menu Edytuj - menuo Redakti (Tekstoj.nl)

menu kaskadowe - vicigita menuo | kaskada menuo
menu kontekstowe - kunteksta menuo
menu opuszczane - tirmenuo (Bertin) | pendomenuo (KompVort)
menu Plik - menuo Dosiero
menu rozwijane - falmenuo
menu startowe - startmenuo
menu wyskakujące - ŝprucmenuo (OOo)
metadane - metadatumoj (Bertin)
miękkie przełamanie wiersza - eventuala streketo
migający - pulsa (Bertin, Drupalo)
migotać - pulsi
migotanie - pulsado (ReVo, Bertin) | lumpulsado (ReVo)
mikrofon - mikrofono
mikrokomputer - mikrokomputilo (TekVort)
mikroprocesor - mikroprocesoro | mikroprocezilo
mikser audio - miksilo por sonoj (KDE)
miniatura - miniaturo (KompLeks)
minimalizować - minimumigi (KompLeks) | plejetigi (Bertin)
minimalny - minimuma (OOo) | plejeta (Bertin)
minus - minuso (Bertin)
moc obliczeniowa - komputila povo (KompLeks)
model - modelo
model biznesowy - komerca modelo (Lode VDV)
modem - modemo (OOo)
modem wewnętrzny, modem wbudowany - interna modemo
modularny - modula (KompLeks, ReVo)
modulować - moduli
modyfikować - modifi (Bertin)
monitor - monitoro
monochromatyczny - unukolora
monotypiczny, o stałej szerokości znaku - egallarĝa | egalinterspaca (Lode VDV)
mostek - ponto
możliwość - ebleco | eblo
multimedia - plurmedio
mysz - muso
-N-
na żądanie - laŭpete
nacisnąć (klawisz) - premi | klavi (ReVo)
nacisnąć i przytrzymać - premi kaj teni
nacisnąć klawisz - klavi (TekVort)
nadawać - elsendi
nadawanie - elsendo
nadawanie strumieniowe - elsendfluo (KompLeks, OOo)
nadawca - sendinto
nadmiarowy - redunda
nadpisywać - anstataŭigi | superskribi (PIV2002)
nadrzędny, rodzicielski - patra | super- (Drupalo)
nadużycie - misuzo
nadużywać - misuzi
nagłówek - paĝokapo | kaplinio (Pekoteko)
nagłówek kolumny - kolumnotitolo
nagłówek strony - paĝotitolo supra
nagłówek treści - kapo pri la enhavo
nagroda - premio
nagrywarka CD - KD-registrilo (Mandrejko) | k-diska registrilo
nagrywarka CD - KD-registrilo (ReVo)
nagrywarka CD - KD-registrilo | k-diska registrilo
nagrywarka dysku - diska registrilo (Vikipedio)
napęd bootowalny - praŝarga disko
napęd CD - KD-ujo
napęd dyskietek - disketingo (PIV2002, KompLeks)
napęd dyskowy - diskingo (KompLeks)
napęd dysku - diskingo | diskunuo (Bertin)
napęd taśmowy - bendolegilo (Bertin)
naprawiać - ripari
naprawienie błędu - cimoriparo
narzędzie - ilo
narzędzie autorskie - verkilo
narzędzie do rysowania - desegnilo (KompLeks, TekVort)
narzędziownia - ilaro (KompLeks)
natychmiastowa wiadomość (IM) - tujmesaĝo
natywny - indiĝena (OOo, TekVort)
nauczanie wspomagane komputerowo, CAI - perkomputila instruado | komputilizita instruado (KompLeks)
nauka wspomagana komputerowo - perkomputila instruado | komputile helpata instruado (Bertin)
nawias - krampo
nawias okrągły - ronda krampo
nawiasy kątowe - angulaj krampoj
nawigator - navigilo (TekVort)
nawigować - navigado
nazwa domenowa - retregiona nomo | domajna nomo (KompLeks)
nazwa komputera - nomo de komputilo (Bertin)
nazwa pliku - dosiernomo
nazwa pola - nomo de kampo
nazwa urządzenia - aparatnomo
nazwa użytkownika - salutnomo | uzantnomo (FEL)
nazwa wyświetlana - vidiga nomo
negacja - negacio
newsletter - novaĵletero (KDE)
nieaktywny - neaktiva (OOo)
niechroniony - neprotektita | senprotekta (OOo)
niedrukowalny znak - nepresebla signo | neprintebla signo
niekompatybilny - malkongrua (OOo)
niełamliwa spacja, lepka spacja - nerompebla spaceto
nieodwracalny błąd - neriparebla eraro
nieparzysty - malpareca
nieposortowany - neordigita (Bertilo)
nieprzezroczysty - maldiafana
niesformatowany - neformatita (PIV2002, KompLeks) | kruda (Bertin)
nieskończona pętla - senfina iteracio
nieskończony - senfina
nieużywany - neuzata (KompLeks, OOo)
niewolnik, komputer podporządkowany - sklavo (OOo)

niewrażliwy na wielkość liter - usklecoblinda (KompLeks, OOo)
niezależny - sendependa (OOo)
niezatytułowany - sentitola
niezdefiniowany - nedifinita
niezmodyfikowany - neŝanĝita (OOo)
norma - normo
normalizować - normigi (TekVort)
normalny - normala (KompLeks, Bertin)
normalny widok - normala vido
normować - normi
nośnik, nośna - portanto (KompLeks) | portanta ondo (FEL)
nota o prawach autorskich - atentigo pri kopirajto
notatnik (program) - platteksta redaktilo
notebook - notlibro (OOo)
numer dostępowy - atingonumero (TekVort, KDE)
numer portu - porda numero
numer wywoławczy - voknumero
numeryczny - nombra (KompLeks, TekVort)

-O-

o zamkniętym kodzie - fermitkoda
obiekt - objekto
obiekt multimedialny - aŭdvidea objekto (OOo)
obiekt potomny - ida objekto (KompLeks)
obracać - turni (Bertin)
obraz - bildo (KDE)
obraz dysku - ekzakta kopio de disko
obrazki, clipart - bildetaro
obrót, rotacja - turno (Bertin) | rotacio (TekVort)
obszar - areo | zono (Bertin)
obszar notatek - areo por notoj
obszar roboczy - laborareo
obszar rysowania - desegna areo
obszar tytułu - titolareo (OOo, Bertin)
obszar wykresu - areo de diagramo
obudowa - muntokadro
obudowa komputera - komputilujo
obustronny - ambaŭflanka
obywatel sieci, netizen - retlandano
oceniać, szacować - taksi
ochrona - protektado (Firefox)
ochrona danych - datumprotekto (OOo) | datumsekurigo (Teknika vortaro)
ochrona hasłem - pasvorta protektado
ochrona pamięci - memorprotekto (PIV2002, KompLeks)
ochrona przed kopiowaniem - kontraŭkopia protekto
ochrona przed zapisem - kontraŭskriba protektado
oczekiwać - atendi (OOo)
oczekujący - okazonta | pritraktota (Wordpress)
odbita poczta - reveninta retpoŝto
odblokować - malŝlosi (KompLeks, OOo)
odchylenie - ekarto
oddalać, zmniejszać - malzomi (KompLeks, OOo)
odgraniczony - limigita | barita (KompLeks)
odinstalowywać - malinstali (KompLeks, TekVort)
odkrywać, odsłaniać - malkaŝi (Bertin)
odłączać - malkonekti
odmawiać, nie akceptować - malakcepti (OOo, TekVort) | rifuzi (Abiword)
odpowiadać - respondi
odpowiedź - respondo
odraczać, odkładać - prokrasti (ReVo)
odstępy między komórkami - ĉelospacado
odstępy między znakami - interspaco (OOo)
odsyłacz bezwzględny - absoluta ligilo
odsyłacz tekstowy - teksta ligilo
odsyłacz, link, hiperłącze - ligilo
odsyłacz, odnośnik - krucreferenco | interna referenco (Tekstoj.nl)
odtwarzacz - legilo | ludilo (KDE)
odtwarzacz CD - KD-legilo
odtwarzacz DVD - DVD-spektilo (KompLeks, TekVort) | DVD-ludilo
odtwarzacz dysków kompaktowych - KD-legilo (KompLeks)
odtwarzacz dźwięku - sonlegilo (TekVort, Bertin) | sonaŭdigilo
odtwarzacz MP3 - MP3-ludilo (Vim)
odtwarzacz multimediów - spektilo
odwołanie, odniesienie - referenco
odwoływać się, robić odniesienie - referenci
odwracać - inversigi (Bertin)
odzyskiwanie danych - datumrestaŭro
offline - nekonektite (OOo, TekVort) | senkonekte (KompLeks)
ogłoszenie - anonco
ogólny - ĝenerala (KompLeks, Bertin)
ograniczać - limigi
ograniczenie - limigo (Bertin)
ograniczony - limigita
okablowanie - dratado (KompLeks, ReVo)
okienko dialogowe - dialogujo
okienko tekstowe - tekstujo
okienko wiadomości - dialogujo
okienko z ostrzeżeniem - averta fenestro
okienko ze znakiem zachęty - fenestro kun komandinvito
okno aplikacji - aplikaĵofenestro
okno o - pri-dialogujo (KompLeks)
okno potomne - ida fenestro (KompList)
okno, okienko - fenestro (KompList)
oktet - bitoko (Bertin)
online - enreta | interreta
online - konektite | komputile ligita (N-E-N versio 4)
opcja - opcio (KompLeks, OOo) | elekto (KompLeks)
opcjonalny - malnepra | nedeviga (Drupalo)
open source, z otwartym kodem - malfermitkoda
operacja boolowska - bulea operacio (OOo)
operacja scalania - kunfandiga operacio (KompLeks, OOo)
operator - operatoro (KompLeks, TekVort)
opis - priskribo (Drupalo, Ipernity)

opóźnienie, odroczenie - prokrasto (Bertin)
oprogramowanie - programaro
oprogramowanie biurowe - oficeja programaro (Drupalo)
oprogramowanie komercyjne - komerca programaro
oprogramowanie open source - malfermitkoda programaro (KompLeks, ReVo)
oprogramowanie systemowe - sistema programaro (KompLeks, ReVo)
opróżniać - malplenigi (KompLeks, TekVort)
optyczne rozpoznawanie znaków, OCR - optika signorekono
optyczne rozpoznawanie znaków, OCR - optika signorekono (Bertin) | Optika Karaktro-Rekono (OKR) (KompList)
optymalizacja - optimumigo
optymalizować - optimumigi | optimigi (KompLeks)
optymalny - optimuma
organizator - organizilo (TekVort) | planilo (KompLeks)
organizować - organizi (TekVort) | plani
orientacja pionowa - vertikala orientiĝo (TekVort)
orientacja strony - orientiĝo de paĝo, paperorientiĝo (ReVo)
orientować - orienti
osobisty - persona
ostrzegać - averti | pepi
ostrzeżenie o błędzie - erarpepo (Bertin)
oszustwo komputerowe - komputila fraŭdo (Lode VDV)
oś - akso
otwarty - malfermita (KompLeks)
otworzyć plik - malfermi dosieron (Bertin)
ósemkowy - okuma (Bertin)
-P-
paczka - pakaĵo (KDE, Bertin)
paginacja - paĝonumerado (KompLeks, ReVo)
paginować - paĝonumeri (TekVort)
pakiet - pakaĵo (ReVo, TekVort)
pakiet aktualizujący - ĝisdatiga pakaĵo
pakiet biurowy - oficeja programarfasko
pakiet danych - datumpakaĵo
pakiet sterowników - pakaĵo de peliloj
pakiet, paczka, bundle - fasko (Bertilo)
pakować - paki (KDE)
paleta kolorów - paletro, kolorpaletro
pamięć - memoro (Lode VDV) | memorilo (PIV)
pamięć flash - fulmmemoro (KompLeks, OOo)
pamięć kasowalna - viŝebla memoro (KompLeks, TekVort)
pamięć nieulotna - energi-nedependa memoro | persista memoro (Pekoteko)
pamięć podręczna, pamięć buforowa - kaŝmemoro | staplo (KompVort)
pamięć RAM - ĉefmemoro (KompBaz) | service atingebla memoro (TekVort)
pamięć rozszerzona - etendita memoro
pamięć USB, pendrive - poŝmemorilo | USB-poŝmemorilo (Vikipedio)
pamięć zewnętrzna - ekstera memoro (Bertin)
panel - panelo (OOo)
panel sterujący - stirpanelo | agordilaro (Brian Russell)
papier ciągły - ĉenformularo
parametr - parametro (KompLeks)
parametr opcjonalny - malnepra parametro | nedeviga parametro
parser - sintaksa analizilo | malkomponilo (KompLeks)
parsować - sintakse analizi (TekVort, Bertin)
partycja - subdisko
partycja bootowania - praŝarga subdisko
partycja dysku - subdisko
partycja systemowa - sistemsubdisko (ReVo)
partycjonować - dispartigi
parzystość - pareco
parzysty - pareca (KompLeks, Bertin)
pasek adresu - adresbreto (OOo, KDE)
pasek boczny - flanka strio (TekVort)
pasek menu - menubreto | menutrabo (KompList)
pasek narzędziowy - ilobreto | ilaro (Firefox)
pasek postępu - plenumskalo | progresbreto (Lode VDV)
pasek przewijania - rulumskalo
pasek stanu - stata breto
pasek z przyciskami - butonbreto (PIV2002, OOo) | butontrabo
pasek zadań - taskopleto
pasywny, bierny - pasiva (KompLeks, OOo)
pauza, przerwa - paŭzo
pauzować - paŭzigi
pełna nazwa - kompleta nomo (KompLeks, OOo)
pełna ścieżka - kompleta vojo
pełnoekranowy - tutekrana | plenekrana (Firefox)
pełnotekstowy - tutteksta | plenteksta
pełny backup - kompleta sekurkopio
pełny dupleks - plene ambaŭdirekta | plendupleksa (KompLeks)
pendrive, pamięć przenośna - poŝmemorilo | USB-poŝmemorilo (Vikipedio)
personalizować - tajlori (Bertin, TekVort)
pędzel - peniko (KompLeks, OOo)
pętla, iteracja - iteracio (TekVort)
phishing, wykradanie haseł - pasvortŝtelo
piaskownica - provejo (KompLeks, OOo)
pierwszy plan - malfono
piksel - rastrumero | bildopunkto (Bertilo)
pionowy pasek - vertikala streko
piractwo - pirateco (OOo)
pirat sieciowy - retpirato
pisać (na klawiaturze) - tajpi (Bertin)
pivot - pivoto (PIV2002, ReVo)
plakietka - insigno
planista zadań - taskoplanilo
planować - plani
platforma - platformo
plik - dosiero

plik binarny - duuma dosiero (PIV2002, ReVo) | binara dosiero
plik bootowalny - praŝarga dosiero (KDE)
plik docelowy - celdosiero
plik dźwiękowy - sondosiero (KDE)
plik graficzny - bildodosiero
plik językowy - lingvodosiero
plik konfiguracyjny - agorda dosiero (PIV2002, KDE) | konfigura dosiero
plik makro - makroa dosiero (OOo)
plik multimedialny - aŭdvidea dosiero, plurmedia dosiero
plik poleceń - komanda dosiero (TekVort)
plik pomocy - helpdosiero (FEL)
plik readme - legumino
plik rozdzielany przecinkami - koma dosiero
plik RTF - RTF-a dosiero
plik tekstowy - teksta dosiero (OOo)
plik tymczasowy - provizora dosiero
plik wsadowy - komandodosiero | komandaro (KompVort)
plik wyjściowy - celdosiero
plik wykonywalny - plenumebla dosiero (Bertin) | komandodosiero (PIV)
plik z łatką - filka dosiero (KompLeks, Firefox)
plotter - desegnilo
plug and play - konekti kaj ek!
plugin - kromprogramo (Bertin) | kromaĵo (KompLeks)
płaski - plata
płyta DVD - DVD | lumdiskego
płyta główna - ĉeftabulo (KompLeks, KDE) | ĉefkarto (KompLeks)
pływający, zmienny - glita
po stronie klienta - klientflanka (Lode VDV)
pobierać (plik) - elŝuti
pobranie, download - elŝutaĵo
pochylony (kursywą) - kursiva (Bertin)
poczta elektroniczna - retpoŝto (OOo) | komputilreta poŝto (KompLeks)
poczta głosowa - voĉa mesaĝo
poczta hurtowa - amasa poŝtodissendo (KompLeks, OOo), porretpoŝta kunfandado (porpoŝta kunfandado)
poczta przychodząca - alveninta poŝto (Bertin)
poczta śmieciowa - trudmesaĝo (OOo, Bertin)
poczta webowa - retpoŝto
poczta wychodząca - eliranta poŝto
podajnik papieru - paperpleto (OOo)
podajnik, taca - trabo (OOo, Bertin) | pleto (Bertin)
podatność na uszkodzenia - vundebleco (KompLeks, TekVort)
podczerwony - transruĝa
podgląd - antaŭrigardo (Bertin) | aspekto (OOo)
podgląd wydruku - aspekto de la presotaĵo (KDE) | aspekto de la printotaĵo
podkładka pod mysz - musmato (TekVort)
podkreslać - substreki
podkreślony - substrekita
podłączony użytkownik - konektita uzanto
podmenu - submenuo
podniesienie z załamania - postkolapsa riparado (Bertin)
podpis cyfrowy - cifereca subskribo (FEL)
podpis, sygnatura - subskribo, apudskribo (OOo) | kapvorto (Pekoteko)
podrabianie - falsado (Bertin)
podręcznik - manlibro
podręcznik użytkownika - manlibro por uzantoj
podrzędny, podporządkowany - sklava (OOo)
podsumowanie - resumo (Bertin)
podsumowywać - resumi (TekVort)
podtytuł - subteksto (Abiword) | subtitolo (Drupalo)
podwójne kliknięcie - duobla klako
podwójnie kliknąć - duoble alklaki (Bertin)
podwójny rozruch - komuta praŝargilo
podzbiór - subaro (OOo)
podzbiór znaków - subsignaro (PIV2002)
podział na kolumny - kolumnopartigo (KompLeks)
pojedynczy - unuopa (OOo)
pojemnik - ujo (KompLeks, TekVort)
pojemność - kapacito
pojęcie - nocio
pokój do pogawędek - retbabilejo
pokrewny - rilata
pole - kampo
pole adresu - adreskampo (TekVort) | adresparto (KompLeks)
pole danych - datumkampo
pole formularza - kampo de formularo
pole obliczeniowe - kalkulita kampo (FEL)
pole obowiązkowe - nepra kampo (Bertin)
pole opcjonalne - malnepra kampo (OOo)
pole tekstowe - tekstokampo
pole wyboru - markobutono (OOo)
polecenie edycyjne - redaktokomando
polecenie głosowe - voĉkomando
polecenie menu - menukomando
polecenie, komenda, instrukcja - komando | instrukcio (KompLeks)
polityka prywatności - privateca politiko
połączenie - konekto
połączenie internetowe - retkonekto
połączenie kablowe - perkabla konekto
połączenie na podczerwień - transruĝa konekto (KompLeks)
połączenie sieciowe - retkonekto
połączenie szerokopasmowe - larĝkapacita konekto
połączenie wydzwaniane - pertelefonlinea konekto
pomoc - helpo | konsilo (Bertin)
pomoc kontekstowa - enhavdependa helpo
pomoc kontekstowa - kunteksta helpo
pomocniczy - neĉefa | helpa (Bertin)
ponownie wykonać - refari (Pekoteko)
poprzedni - antaŭa
popsuty odsyłacz - nefunkcianta ligilo (ReVo)

porada, wskazówka - konsileto
porównywać - kompari
port - pordo (Bertin) | konektejo
port komunikacyjny - komunikada pordo
port równoległy - paralela konektejo (KompLeks)
port szeregowy - seria konektejo (OOo)
portal - portalo (TekVort)
portować - porti
porządek malejący - malkreska ordo (TekVort)
porządek, kolejność - ordo | sinsekvo (Drupalo)
porzucać - forlasi
postęp - plenumo | progreso
potwierdzać - kvitanci (KompLeks, Bertin) | konfirmi
potwierdzenie - konfirmo
poufne dane - privataj datumoj (OOo, TekVort)
powiadamiać - sciigi | atentigi (Drupalo)
powiadomienie - sciigo (Firefox) | atentigo (Drupalo)
powierzchnia - surfaco
powierzchnia dysku - diskospaco
powiększać - pligrandigi
powrót karetki - ĉaretreveno | ĉaretrevenigo (Pekoteko)
powtarzalny - ripeta
poziom - nivelo (PIV2002, ReVo)
poziom bezpieczeństwa - sekureca nivelo
poziom dostępu - atingonivelo
poziom hałasu - brunivelo
poziom pozwolenia - nivelo de permeso
pozioma linia - horizontala linio
poziomy - horizontala
pozwolenie - permeso
pozwolenie dostępu - atingopermeso
pozwolenie, licencja - permesilo (KompLeks)
pozycja - pozicio (TekVort)
pozycja menu - menuero
pozycja początkowa - komenca pozicio (Bertin)
pozycjonować - pozicii (KompLeks)
pozycjonowanie - enpoziciigo (KompLeks, ReVo) | lokado (OOo)
pozyskiwać - akiri (Bertin)
półautomatyczny - duonaŭtomata (OOo)
półgruby - duongrasa
półprzewodnik - duonkonduktilo (OOo)
praktyczne rady, tips&tricks - praktikaj konsiloj
prawa użytkownika - rajtoj de uzanto
prawa, uprawnienia - rajtoj
prawo autorskie - kopirajta leĝo
prawo dostępu - atingorajto (KompLeks, TekVort)
prawy klawisz myszki - dekstra musbutono (Bertilo)
preferencja, ustawienie - agordo
preinstalowany - antaŭinstalita (TekVort)
prekompilowany - antaŭkompilita
prezentacja - prezentaĵo
prezentacja, slide show - lumbilda prezento (KDE) | bildoserio (KompLeks)
problem z bezpieczeństwem - sekuriga problemo
procedura - proceduro (Bertin)
proces - procezo (Bertin) | procedo (Pekoteko)
proces potomny - ida procezo (PIV2002, ReVo) | subprocezo
proces w tle - fona procezo
procesor centralny - ĉefprocesoro (Firefox) | ĉefprocezilo
procesor dwurdzeniowy - procesoro kun duobla kerno | procezilo kun duobla kerno
procesor tekstów - tekstotraktilo (OOo), dokumentoredaktilo | verkilo (ReVo)
produkcja wspomagana komputerowo, CAM - perkomputila fabrikado (OOo) | komputilizita fabrikado (KompLeks)
profesjonalny - profesia (KompLeks)
profil - profilo (PIV2002, KompLeks) | agordaro (KompLeks)
profil barw - kolorprofilo (Lode VDV)
profil sieciowy - reta profilo
profil użytkownika - uzantoprofilo (ReVo)
program - programo (TekVort)
program antywirusowy - senvirusigilo
program archiwizujący - arkiva programaro (Bertin)
program do kontroli rodzicielskiej - gepatra enhavlimigilo (TekVort)
program do pobierania - elŝutilo (KompLeks)
program kalendarzowy - kalendaroprogramo
program komputerowy - komputila programo
program ładujący - praŝargilo (Lode VDV)
program narzędziowy - ilprogramo (Bertin)
program partnerski - partnera programo (KompLeks)
program podrabiany - falsa programo
program rezydentny - rezida programo (Bertilo)
program rysunkowy - desegnilo
program szpiegujący - spiona programaro (KDE)
program użytkowy - utilaĵo (TekVort)
program w publicznej domenie - publikaĵo
program wsadowy - komandodosiero
programista - programisto
programować - programi
programowanie - programado (KompLeks, OOo)
programowanie zorientowane obiektowo - objektema programado (KompLeks)
projekt - projekto (TekVort)
projekt open source - malfermitkoda projekto (TekVort)
projekt, wzór, design - fasonado | dizajno (KompLeks)
projektant stron internetowych - retfasonisto | aspektigisto
projektor - projekciilo
projektowanie wspomagane komputerowo, CAD - perkomputila fasonado (KompLeks, TekVort) | komputilizita projektado (KompLeks)
projektowanie wspomagane komputerowo, CAD - perkomputila fasonado | komputilizita projektado (KompLeks) computer-aided documentation (s)
proporcja - proporcio (PIV2002, ReVo) | rejŝo (KompLeks)
proporcjonalny - proporcia

prosić - peti (OOo)
prośba - peto (OOo)
protokół - protokolo
protokół internetowy - interreta protokolo (KompLeks, TekVort)
protokół komunikacyjny - ret-komunika protokolo
protokół pocztowy - poŝtoficeja protokolo (ReVo)
protokół sieciowy - reta protokolo
prototyp - prototipa (KompLeks, Bertilo)
próbka dźwiękowa - sonpeco
prywatna witryna - privata retejo
prywatność, poufność - privateco (OOo)
prywatny, poufny - privata (KompLeks, TekVort)
przechwytywać - kapti
przeciągać (myszką) - treni | ŝovi kaj demeti (OOo)
przeciągaći upuszczać, drag&drop - ŝovi kaj demeti
przeciążenie - obstrukcio (PIV2002, KompLeks) | ŝtopiĝo (Lode VDV)
przecinek - komo (PIV2002)
przeciwna wartość - kontraŭa valoro (KompLeks, ReVo)
przeciwnie do wskazówek zegara - maldekstrume | nelaŭhorloĝa (Bertin)
przeciwny - kontraŭa (PIV2002, TekVort)
przedatowany - neĝisdata (OOo) | eksdata
przedpłacony - antaŭpagita (KompLeks, ReVo)
przeglądarka folderów, eksplorator - dosiera foliumilo (OOo) | foliumilo
przeglądarka grafik - bildorigardilo (Bertilo)
przeglądarka internetowa - foliumilo (Abiword) | TTT-legilo (PIV2002)
przeglądarka plików - dosieresplorilo (OOo, Lode VDV) | loka foliumilo
przekazywać - plusendi
przekaźnik - relajso
przekierowanie - alidirekto (OOo)
przekierowywać - alidirekti (OOo, Drupalo)
przekreslać - trastreki
przekreślenie - trastreko (KompLeks, TekVort)
przekroczenie czasu - eltempiĝo
przełamanie kolumny - kolumnosalto
przełamanie strony - paĝosalto
przełamanie wiersza - linisalto (OOo)
przełączać - baskuligi (KompLeks)
przełącznik - baskulo
przemienny - alterna (TekVort)
przenośny - portebla
przepełnienie - troo
przepełnienie bufora - bufra troo (Bertin)
przepływ danych - datumfluo
przerwanie - interrompo (Bertin)
przerywać - ĉesigi
przeskakiwać, pomijać - transsalti | preterpasi (Drupalo)
przestarzały, nieaktualny - neaktuala (ReVo)
przestawiać, transponować - transponi
przestępstwo komputerowe - komputila krimo (PIV2002)
przestrzeń kolorów - kolorspaco
przestrzeń nazw - nomspaco (KompLeks)
przestrzeń robocza - laborspaco
przesunąć do przodu - porti antaŭen
przesunąć do tyłu - porti malfonen
przesyłać dalej - plusendi (mesaĝon)
przeszukiwać - foliumi (Bertilo) | esplori
przeszukiwać (sieć) - retumi (KompLeks, ReVo) | krozi
przetaktowanie - rapidumo (OOo)
przetwarzać - trakti (OOo) | prilabori (KompLeks)
przetwarzanie - traktado (de datumoj)
przetwarzanie danych - datumtraktado (KompLeks, TekVort) | datumprilaboro (ReVo)
przetwarzanie grafiki - pritraktado de bildo
przetwarzanie komputerowe - komputado (KompLeks, TekVort)
przetwarzanie rozproszone - disa procezado (de sama programo) | plurkomputila procezado
przetwarzanie równoległe - paralelado (OOo)
przetwarzanie wsadowe - stapla reĝimo | fona reĝimo (KompLeks)
przewijać - revolvi
przewijać - rulumi (KDE)
przewód - drato (Bertin, Drupalo, OOo)
przezroczystość - travidebl(ec)o
przezroczysty - travidebla (Bertin)
przodek - praulo
przybliżać, powiększać - zomi | aligrandigi
przyciemniać - malheligi
przycisk - butono, prembutono (TekVort)
przycisk akcji - agobutono
przycisk menu - menubutono (KompLeks, ReVo)
przycisk odpowiedzi - respondbutono
przycisk paska narzędziowego - ilobreta butono (KompLeks, TekVort)
przycisk polecenia - komanda butono
przycisk przełącznika - baskula butono (OOo)
przycisk przewijania - rulumilo
przycisk radiowy - radiobutono (ReVo)
przycisk wyboru - markobutono (KompLeks)
przycisk zamykający - fermobutono
przydomek, nick - kaŝnomo (Bertin) | kromnomo (OOo)
przygotowanie do druku - prespretigo (Lode VDV)
przyjazny (dla użytkownika) - afabla
przyjazny dla drukowania - presebla (TekVort) | printebla
przykład - ekzemplo (KompLeks, OOo)
przykładowy dokument - specimeno (KompLeks)
przypadkowo, losowo - aleatore
przypis dolny - piednoto (OOo)
przypisywać - atribui | asigni (PIV2002)
przypomnienie - memorigo | memorigilo (OOo)
przyrostowa kopia zapasowa - alkrementa sekurkopio (KompLeks, OOo) | sekurkopio – nur ŝanĝoj
przyspieszać - plirapidigi
przyspieszenie, akcelaracja - plirapidigo
przystosowanie - tajlorado

przystosowywać - ĝustigi (Bertin), tajlori (OOo) | akomodi (KompLeks)
przywilej - privilegio (KompLeks, TekVort)
przywracanie systemu - sistema restaŭro (TekVort)
pseudokod - pseŭdokodo
pseudonim - pseŭdonimo
publiczna wersja testowa - publika testoversio (Bertin)
publikować - publikigi | afiŝi (Wordpress)
publikowanie komputerowe, DTP - perkomputila eldonado
pulpit (komputera) - komputila labortablo (ReVo) | tabulo (KDE)
punkt - punkto (KompList)
punktor - bulo (OOo)
punktory i numerowanie - buloj kaj numerado
punktów na cal - punktoj en colo (FEL)
pusta linia - malplena linio (OOo)
pusty - malplena (OOo, Bertin)
pusty ekran - malplena ekrano (KompLeks, OOo)
pusty znak - spaceto (Lode VDV)
pytanie - demando

-R-

ramek na sekundę - kadroj ene de unu sekundo
ramka - kadro
raport - raporto
raport o błędach - cimraporto (Lode VDV)
raportować - raporti (KompLeks, Bertilo)
raster - rastrumo (ReVo, KompLeks)
rasteryzacja - rastrumigo (OOo, Lode VDV)
recenzja - recenzo (Bertin)
recenzować - recenzi
redagować - redakti
redaktor - redaktanto (OOo) | redaktoro
redukować, zmniejszać - redukti (Lode VDV) | malpligrandigi
redundancja, nadmiar - redundo (Bertin)
reformatować - restrukturi (OOo)
region, obszar - regiono | areo (KompLeks)
regresja - regresio (Vim)
regularny - regula (Bertin)
reguła - regulo
rejestr - reĝistro (OOo)
rejestrator - registrilo
rejestrator dźwięku - sonregistrilo
rejestrować się, zapisywać się - enskribiĝi
rejestrować, nagrywać - registri (OOo) | surdiskigi (Brian Russell)
reklama pop-up - ŝprucfenestra reklamo (KompLeks, OOo)
rekord - rikordo
rekord bootowalny - praŝarga rikordo
rekurencja - rikuro
rekurencyjny - rikura (TekVort) | rekursia (KompLeks)
relacja - rilato
relacyjna baza danych - rilata datumbazo (OOo, Bertin)
relatywny - relativa
rendering - bildigo (OOo)
renderować - bildigi
replikacja - replikado (Drupalo)
replikować - repliki
reseller - pluvendisto
reset - reŝargo (KompLeks, TekVort)
resetować - reŝargi | restarigi (Drupalo)
responder - respondilo (OOo, Firefox)
restart - reŝargo (Bertin) | restarto | restartigo (Bertin)
restartować - reŝargi
rezydentny - rezida (OOo, KDE)
ręcznie - permane
ręczny - mana
robak - vermo (Bertin)
robić adnotacje - prinoti (NL-EO 4) | komenti
robot - roboto (ReVo, OOo)
rodzina czcionek - tipara familio
rosnący - kreska (KompLeks, Bertin)
rosnąć - kreski (KompLeks)
rozdział - ĉapitro
rozdzielać - dividi
rozdzielczość ekranowa - ekrandistingivo (KompLeks, OOo)
rozgrupowywać - malgrupigi (KompLeks, TekVort)
rozłączony - nekonektita
rozłączyć - malkonekti
rozmiar - dimensio
rozpakowywać - malpaki
rozpakowywać, rozzipowywać - maldensigi (TekVort) | malkompaktigi
rozpoznawać - rekoni (Bertin, KDE)
rozpoznawanie - rekono (ReVo)
rozpoznawanie głosu - parolrekono, voĉrekono
rozszerzalność - etendeblo
Rozszerzalny HTML (XHTML) - Etendebla Hiperteksta Marklingvo
Rozszerzalny Język Znaczników (XML) - Etendebla Marklingvo (KompLeks, KDE)
rozszerzenie nazwy pliku - dosiernoma sufikso
rozszerzony - etendita
rozwiązywanie konfliktów - konfliktosolvado (Lode VDV)
rozwidlać - forki
rozwidlenie - disforkiĝo, forko (OOo, Firefox)
równoległy - paralela (TekVort)
różnicowa kopia bezpieczeństwa - sekurkopio - nur ŝanĝoj (KompLeks)
RTF - Riĉa Teksto-Formato
ruter sieciowy - reta enkursigilo
rysik - grifelo
rysować - desegni
rząd pionowy - vertikala vico | vertikalo (ReVo)
rząd, wiersz - kolumnovico
rzeczywisty - reela

-S-

samorozpakowywalny - memekspansia (TekVort)
scalanie - kunfando | kunigo
scenariusz - scenaro

schemat blokowy - blokskemo (ReVo)
schemat kolorów - kolorskemo (Drupalo)
schemat organizacyjny - hierarkia skemo (OOo, TekVort)
schemat, szkic - skemo
schowek - tondejo (KDE) | tondujo (KompLeks)
segment - segmento
segment linii - linisegmento (OOo)
sekcja - sekcio
sektor - sektoro
sekwencja - sinsekvo
sekwencyjny - sinsekva (Bertin) | sekvenca (KompLeks)
sensor, czujnik - sentilo (TekVort)
separacja kolorów - kolorapartigo
separator - apartigilo (TekVort) | disigilo (KompLeks)
seria - seria serĉo
serwer - servilo
serwer baz danych - servilo de datumbazo | servoprogramo por datumbazo
serwer grup dyskusyjnych - diskutservilo (ReVo)
serwer newsów - novaĵservilo
serwer plików - dosiera servilo
serwer pocztowy - poŝtoservilo
serwer pocztowy - retpoŝta servilo
serwer POP - POP-servilo | vokservilo
serwer proxy - prokura servilo
serwer sieciowy - retservilo
serwlet - servleto
sesja - seanco
shareware - taŭgprova programo (OOo) | propagaĵo (PIV2002)
shell, powłoka - ŝelo (Pekoteko)
sieć - reto
sieć klient-serwer - klienta-servila reto
sieć komputerowa - komputila reto (PIV2002, KompLeks)
sieć lokalna (LAN) - loka reto
sieć P2P - samtavola komunikada reto (ReVo)
sieć rozległa - malloka reto
sieć szerokopasmowa - larĝkapacita reto
sierota - orfo (Lode VDV)
silnik wyszukiwawczy - serĉilo (KompLeks, TekVort)
skala - skalo (Lode VDV)
skala szarości - grizoskalo
skalować - regrandigi | ŝanĝi grandecon (Lode VDV)
skalowalna grafika wektorowa - skalebla vektora grafikaĵo | Streka Vari-skala Grafiko (Vikipedio)
skalowalność - skaleblo
skalowalny - regrandigebla, skalebla (Bertin)
skaner - skanilo (Bertin)
skaner kodów kreskowych - skanilo por kodstrekaro (OOo)
skanować - skani (OOo)
sklep internetowy - retbutiko
składnia polecenia - komanda sintakso (Lode VDV)
składnia, syntaksa - sintakso
składnica sieciowa - reta konservejo (TekVort)
skoczyć do - salti al
skóra - etoso (Bertin) | haŭto (Drupalo)
skracać - mallongigi
skrót - mallongigo (PIV2002, KompLeks)
skrót klawiaturowy - fulmoklavo
skrypt - skripto (PIV2002, KompLeks)
skrzynka nadawcza - elirkesto (OOo) | senditujo (Brian Russell)
skrzynka narzędziowa - ilaro (TekVort, Drupalo) | ilobreto (OOo)
skrzynka odbiorcza - enirkesto (TekVort) | ricevujo (Brian Russell)
skrzynka pocztowa - poŝtskatolo
skrzynka pocztowa - retkesto
slajd - lumbildo (OOo)
slot na kartę - kartingo (Bertin)
słownik - vortaro, vortprovizo
słownik dwujęzyczny - dulingva difinvortaro (Bertin)
słownik sieciowy - reta vortaro
słownikowy - vortara (Bertin)
słowo kluczowe - ŝlosilvorto (KompLeks) | kategoria vorto (Firefox)
słuchawka - kapaŭskultilo (OOo)
software - programaro
sonda - opinisondo (Vikipedio)
sondować - opinisondi (OOo)
sortować - ordigi (OOo)
sortowanie - ordigo (OOo)
sortowanie rosnące - kreska ordigo (PIV2002, ReVo)
sortowanie w porządku malejącym - malkreska ordigo (Drupalo, Bertin)
spacja - spaceto (KompLeks, TekVort)
spam - spamo (KompLeks, OOo) | trudmesaĝo
spamer - spamisto (TekVort)
spamować - spami (NL-EO 4) | disafiŝi (KompLeks)
specyfikować - specifi (OOo) | precizigi (TekVort)
spektrum barw - kolorspektro
spis ilustracji - figurotabelo
spis treści - enhavo, enhavotabelo, enhava tabelo (KompLeks)
splash screen - salutŝildo (OOo)
spotkanie - kunsido
spotkanie sieciowe - retkunsido
sprawdzanie pisowni - literumada kontrolo (OOo) | literumado (KompLeks)
sprzęt - aparataro
stacja - stacio
stacja dokująca - doko
stacja robocza - laborstacio
stała - konstanto
stała wartość - fiksita valoro (Lode VDV)
stały - fiksita (KompLeks, ReVo), konstanta (Lode VDV) | daŭra (Bertin)
stały adres, permalink - konstanta ligilo
stan - stato
stan oczekiwania - atendostato
stan zamówienia - menda stato

standardowy - norma (TekVort) | defaŭlta
standaryzacja - normigo
standaryzować - normigi (KompLeks)
start - starto | komenciĝo (TekVort)
startować - starti
status - stato
statyczny - statika
sterować - regi (KDE)
sterownik - regilo (KompLeks)
sterownik drukarki - presila pelilo | printila pelilo
sterownik karty sieciowej - pelilo por retkarto
sterownik urządzenia - aparata pelilo (OOo)
sterownik, driver - pelilo | zorgilo (PIV2002)
stopień kompresji - densiga proporcio (PIV2002, KompLeks)
stopka - paĝopiedo (KompLeks, ReVo) | suba paĝotitolo (KompLeks)
stopka strony - paĝotitolo suba
stratny - perda
strona - paĝo
strona buforowana - kaŝmemorigita paĝo
strona główna - ĉefpaĝo
strona internetowa - retpaĝo (KompLeks, TekVort) | TTT-paĝo (TekVort)
strona kodowa - kodpaĝo (Lode VDV)
strona wejściowa - eniga paĝo (OOo)
strona z potwierdzeniem - konfirma paĝo
struktura - strukturo
strzałka - sago (TekVort, KompLeks)
strzałka przewijania - ruluma sago
strzałka w prawo - sago dekstren (KompLeks, Bertin)
studium przypadku - kazostudo
styl - stilo
styl czcionki - tipara fasono
styl znaków - signostilo (OOo)
subskrybent - abonanto (Lode VDV)
subskrybować - aboni (KompLeks, OOo)
subskrypcja kanału RSS - RSS-abono (OOo) | abono al abonfluo
suma - sumo (ReVo, Pekoteko)
suma kontrolna - kontrolsumo (KompLeks)
surowe dane - krudaj datumoj (Bertin)
sygnał akustyczny - pepo
sygnał zajęcia - okupita tono (KompLeks, OOo)
symbol - simbolo
symbol euro - eŭrosimbolo (Bertin)
symbol praw autorskich - kopirajta simbolo
symbol waluty - valuta simbolo
symetryczny - simetria
symulator - simulilo (OOo, TekVort)
symulować - simuli (Bertin)
synchroniczny - sinkrona (TekVort) | samtempa (TekVort)
synchronizacja - sinkronigo (Vikipedio)
synchronizować - sinkronigi
syndykować - abonrilati (TekVort)
synonim - sinonimo (TekVort)
syntaktyczny, składniowy - sintaksa (KompLeks, OOo)
system - sistemo (TekVort)
system antypiracki - kontraŭpirata sistemo
system ekspercki - konsililo (Firefox)
system komputerowy - komputa sistemo
system nazw domenowych - domajna nomsistemo
system numeryczny - nombrosistemo
system okienkowy - fenestrosistemo
system operacyjny - operaciumo (KompLeks, TekVort) | mastruma sistemo (PIV2002)
system plików - dosiersistemo
system plików NTFS - NTFS-dosiersistemo (Bertin, TekVort)
system pomocy online - reta helpsistemo
system zarządzania treścią, CMS - enhav-mastruma sistemo
systemowy - sistema
szablon - ŝablono (TekVort)
szablon dokumentu - dokumenta ŝablono (KompLeks, TekVort)
szeregowy - seria
szerokoekranowy - larĝekrana (KDE)
szerokopasmowe połączenie internetowe - larĝkapacita interreta konekto
szerokość kolumny - kolumnolarĝo (OOo)
szerokość pasma - kapacito | bendlarĝo (Teknika vortaro)
szeryfowy - serifa
szkic - skizo
szkolenie - trejnado (KompLeks, KDE)
sztuczna inteligencja - artefarita intelekto (Bertin)
sztuczny język - artefarita lingvo
szukać - serĉi
szukać dalej - pluserĉi (OOo)
szybkość - rapideco
szybkość klikania - klaka rapido
szybkość konwersji - konvertrapido
szybkość pobierania - rapideco de elŝutado
szybkość połączenia - konektorapido
szybkość przewijania - rapido de rulumado
szybkość transferu - transmetrapido
szybkość w bitach - bitrapido (KompLeks)
szybkość zegara - taktofrekvenco (ReVo, Vikipedio)
szyfrować - ĉifri (Bertin)
szyfrowanie - ĉifrado (KompLeks, TekVort)
szyfrowanie asymetryczne - malsimetria ĉifrado
szyfrowanie symetryczne - simetria ĉifrado
szyna - buso (OOo)

-Ś-

ścieżka - vojo | vojprefikso (OOo)
ścieżka bezwzględna - absoluta vojo
ścieżka krytyczna - kritika vojo
ścieżka relatywna - relativa vojo (KompLeks, Bertin)
śmieszek, emotikon - miensimbolo | ridetulo
średni - meza (PIV2002, KompLeks)
średnik - punktokomo (OOo)
środkować - centrigi (OOo)

środkować pionowo - centrigi vertikale (OOo)
środkować poziomo - centrigi horizontale (OOo)
środowisko - medio | ĉirkaŭaĵo (Bertin)
światłowód - lumfibro, vitrofibro
-T-
tabela - tabelo (KompLeks, FEL)
tabela FAT - dosiersitutabelo (KompLeks)
tabela przestawna - pivottabelo
tablet graficzny - grafika tabulo (KompLeks)
tablica - tabelo (TekVort) | matrico (Bertin)
tablica dyskusyjna - diskuttabulo
tablica informacyjna - mesaĝtabulo
tablica ogłoszeniowa - afiŝejo
tabliczka dotykowa - tuŝplato
tabulator - tabo (Bertin) (tabelilo)
tagować, etykietować - etikedi (Bertin)
taśma - bendo, rubando
taśma magnetyczna - magneta bendo
techniczny - teknika (KompList)
technologia - teknologio (Tradukado)
tekst - teksto
tekst sformatowany - formatita (teksto)
tekst szyfrowany - ĉifrita teksto
tekstowy - teksta
tekstura - teksturo
telefon komórkowy - poŝtelefono
telefonia internetowa - rettelefonado (KompLeks, TekVort)
telefoniczne centrum usługowe - telefona servocentro (Bertin)
telekonferencja - telekonferenco (PIV2002, Drupalo)
telekonferencja - telekonferenco (TekVort)
teleks - telekso
teleksować - teleksi (Bertin)
temat - temo
temperatura koloru - kolortemperaturo (OOo)
terabajt - terabajto (TekVort)
termin - termino (TekVort)
terminal - terminalo (TekVort) | finaparato (Bertin)
terminologia - terminologio (OOo)
test - testo
test zgodności - kongruotesto (Drupalo)
testować - testi
text-to-speech - teksto-al-parolo (OOo)
tezaurus - tezaŭro
Thunderbird - Tondrobirdo (Bertin)
tło - fono
tłumaczenie komputerowe - perkomputila tradukado (Bertin) | komputilizita tradukado
token ring - stafetringo (Bertin)
toner - farbopulvoro | inko por lasera presilo
topologia - topologio
topologia sieci lokalnej - topologio de loka reto
torent - torento
tożsamość - idento
transakcja - transakcio (KompLeks, TekVort)
transfer - transmeto (ReVo, TekVort) | transigo (Bertin)
transferować - transmeti (TekVort) | transigi (Bertin)
transformować - transformi (OOo)
transliterować - transliterumi (KompLeks, OOo)
transmitować - transsendi (Bertin)
tranzystor - transistoro
treść, zawartość - enhavo (Lode VDV)
trojański - troja
trozdzielany przecinkami - perkome disigita
trójwymiarowy - tridimensia (KDE)
trwałość, odporność, wytrzymałość - fortikeco
trwały, odporny, wytrzymały - fortika
trwanie - daŭro (FEL)
tryb - reĝimo (PIV2002, KompLeks)
tryb edycji - redakta reĝimo (Bertin)
tryb energooszczędny - energiŝpara reĝimo
tryb graficzny - grafika reĝimo
tryb konferencyjny - konferenca reĝimo
tryb offline - eksterreta reĝimo
tryb pikselowy - rastrumera reĝimo (TekVort)
tryb rzeczywisty - reela reĝimo
tryb tekstowy - tekstoreĝimo | fikssignara reĝimo
tryb wstawiania - enmeta reĝimo | disŝovreĝimo (KompLeks)
tryb zastępowania, tryb nadpisywania - anstataŭiga skribreĝimo (OOo) | superskriba reĝimo
tryb zgodności - kongrueca reĝimo (Bertin)
tryb znakowy - signoreĝimo (PIV2002, KompLeks)
tunel - tunelo (Vikipedio)
tusz, atrament - inko
twardy koniec strony - nepra paĝosalto
tworzenie treści - enhavoverkado
tylda - tildo
tylko do odczytu - nurlega (PIV2002, OOo) | nurlegebla (KompLeks)
tylko wielkie litery - nur majuskloj
tymczasowy, prowizoryczny - provizora | dumtempa (OOo)
typ - tipo
typ konwersji - konverta tabelo (ReVo, Bertin)
typ MIME - MIME-tipo
typ pola - tipo de kampo (KompLeks)
tytuł - titolo | ĉapo (PIV2002)
-U-
uczestnik - partoprenanto
uderzenie w klawisz - klavofrapo
udostępniać, współdzielić - komunigi | opuzigi
udzielać wsparcia, supportować - subteni (KompLeks, ReVo)
ukośnik wsteczny - malsuprenstreko | dekliva streketo (KompLeks)
ukośny - oblikva (TekVort)
ukryta kopia (BCC) - kaŝita kopio
ukryta partycja - kaŝita subdisko (TekVort, Drupalo)
ukryte pole - kaŝita kampo
ukryty plik - kaŝita dosiero (OOo, Abiword)
ulepszać - plibonigi
umieszczać - meti

unieruchomić, zablokować - malvalidigi (OOo)
Unikod - Unikodo
uniwersalna magistrala szeregowa (USB) - universala seria buso (KompLeks, TekVort)
Unix - Unikso
upgrade - promocia eldono (KompLeks) | pliboniga eldono (KompList)
UPS - vicnutrilo
uruchamiać - ruli | lanĉi (PIV2002)
urządzenie mobilne - mobila aparato
urządzenie na podczerwień - transruĝa aparato (TekVort)
urządzenie peryferyjne - flankaparato | periferaĵoj (KompLeks)
urządzenie przenośne - portebla aparato (KompList, TekVort)
urządzenie wejściowe - enigilo | eniga aparato (PIV2002)
urządzenie wskazujące - pikilo (OOo)
urządzenie wyjściowe - eligilo (Lode VDV) | eliga aparato (PIV2002)
Usenet - forumaro
usługa - servo
usługa internetowa - retservo
usługa sieciowa - retservo
ustawiać w kolejce - envicigi (Bertin)
ustawiać, konfigurować - agordi (ReVo)
ustawienia aplikacji - agordoj de aplikaĵo
ustawienia globalne - mallokaj agordoj (Pekoteko)
ustawienia osobiste - personaj agordoj
ustawienia, konfiguracja - agordaĵo
usunąć zaznaczenie - malmarki (TekVort)
usunąć zaznaczenie - malselekti (Bertin)
usunięcie - forigo
usuwać - forigi (KompLeks, TekVort) | viŝi
usuwać - forigi | forviŝi (Firefox)
usypiać - halteti (Ipernity)
uszkodzony - difektita
uwaga, notatka - rimarko
uwalniać - liberigi (OOo)
uwierzytelnienie - aŭtentokontrolo
uwierzytelniony - aŭtentigita (KompLeks, Ipernity)
użytkownik - uzanto
użytkownik końcowy - uzanto
użytkownik poczty - retpoŝta uzanto
użytkownik Windows - vindozulo
-W-
w locie - dinamike
waga czcionki - tipara pezo (KompList, OOo)
walidacja - validigo | programkontrolo (KompLeks)
walidować - validigi (KompLeks, ReVo)
warstwa - tavolo
warstwa fizyczna - fizika tavolo
warstwa sieciowa - reta tavolo
wartości rozdzielane przecinkami - perkome disigitaj valoroj (PIV2002, ReVo)
wartość absolutna - absoluta valoro (OOo)
wartość boolowska - bulea valoro (KompLeks)
wartość domyślna - defaŭlta valoro (Bertin)
wartość początkowa - komenca valoro (TekVort)
wartość pola - kampovaloro (OOo)
wartość RGB - RVB-valoro
warunek - kondiĉo (Bertin, Pekoteko)
warunki użytkowania - kondiĉoj de uzado
warunkowy - kondiĉa
ważność - valideco (TekVort)
ważny - valida
wąskie gardło - ŝtopiĝo
wątek - fadeno (Drupalo)
wbudowany - integrita | enkonstruita (Drupalo)
wcięcie - krommarĝeno (KompLeks, OOo) | deŝovo (TekVort)
webmaster - retejestro | retestro
wektor - vektoro (Bertin)
wersja - kunmetaĵo | versio (Lode VDV)
wersja - versio (Vikipedio) | eldono (KompLeks)
wersja alfa - alfa versio (Bertin)
wersja demonstracyjna - provversio (Bertin) | demonstraĵo (KompLeks)
wersja próbna - provversio
wersja zlokalizowana - asimilita versio
weryfikacja hasła - perpasvorta aŭtentigo
wewnętrzny - interna
wezwanie, wywołanie - voko
węzeł - nodo
wiadomość głosowa - voĉa mesaĝo
wiadomość głosowa - voĉa mesaĝo (Bertin)
wiadomość o błędzie - erarmesaĝo
wiadomość odbita - neliverita mesaĝo
wiadomość pocztowa - retmesaĝo | (ret)poŝto
wiadomość wysłana - sendita mesaĝo (TekVort)
wiadomość z ostrzeżeniem - averta mesaĝo
wiadomość z potwierdzeniem - konfirma mesaĝo
wiadomość, post - poŝto (KompLeks, TekVort) | afiŝo (ReVo)
wiarygodność - fidindo (OOo)
wiarygodny - fidinda
wiatrak - malvarmigilo
wideo - vidbendaparato | vidbendregistrilo
wideo na żądanie - video laŭ peto
widok - vido
widok klasyczny - klasika vido (Drupalo)
widok stronicowy - paĝovizito (Benson) | paĝmontro (Lode VDV)
widżet - fenestraĵo
wielka litera - majusklo (OOo) | ĉeflitero (KompLeks)
wielkość - grando
wielkość czcionki - tipara grado
wielkość liter - uskleco (KompLeks, KDE)
wielkość pamięci - memorkapacito
wielkość papieru - papergrando (OOo, Drupalo)
wielkość piksela - rastrumera grando
wielkość tekstu - tekstogrando
wielokąt - plurangulo | plurlatero (ReVo)

wielokrotny - pluropa (Drupalo) | pluraj (OOo)
wieloplatformowy, międzyplatformowy - plursistema (Bertin)
wielozadaniowość - plurtaskado
wielozadaniowy - plurtaska (KompLeks, TekVort) | kunrula
wieloznaczny - plursenca (Bertin) | ambigua (KompLeks)
wiersz nagłówkowy - titolvico
wiersz poleceń - komanda linio (TekVort)
wiersz tematu - temlinio
wiersz, rząd - vico | horizontalo
Wikipedia - Vikipedio (ReVo)
Windows - Vindozo (Bertin)
wirtualna sieć prywatna (VPN) - virtuala privata reto
wirtualny - virtuala
wirus komputerowy - komputila viruso (Lode VDV)
witryna internetowa - retejo
witryna internetowa - retejo | TTT-ejo (KompLeks)
wklejać - alglui (TekVort) | elpoŝigi
wklejać specjalnie - alglui speciale (Vim)
własnościowy, zamknięty - komerca | fermita
własny pasek narzędziowy - propra ilobreto
włączać - ŝalti | ebligi (Bertin)
włączenie zasilania - kurentŝalto
włączony - ŝaltita
wolne oprogramowanie - libera programaro
World Wide Web - tuttera teksaĵo (OOo) | interreto
wpis w blogu - blogaĵo (Bertin) | blog-enskribo (Drupalo)
wpisać - entajpi (OOo) | enigi
wpisać na czarną listę - listigi je nigra listo
wprowadzać, wstawiać - enigi (PIV2002, ReVo)
wrażliwy na kontekst - enhavdependa
wrażliwy na wielkość liter - usklecodistinga
wskazywać - indiki
wskaźnik - montrilo (ReVo)
wskaźnik laserowy - lasera indikilo (KompLeks, TekVort)
wskaźnik myszy, kursor myszy - musmontrilo (Firefox)
wsparcie, pomoc, support - subteno (Bertin) | apogo (FEL)
wspomagany komputerowo - perkomputila | komputile helpata (Bertin)
wspólnota - komunumo
wspólnota open source - malfermitkoda komunumo (KompLeks)
współbieżność - kunrulo | kunkuro (Bertin)
współczynnik skalowania - skalfaktoro
współdzielony - komune uzebla | opuza (KompLeks)
współdzielony zasób - komuna risurco
współosiowy - samaksa (KompLeks, ReVo) | koaksiala (Bertin)
współpracować - kunlabori (Lode VDV)
wstawiać - eniri (FEL, Pekoteko) | enmeti | enŝovi (KompList)
wszystko w jednym - ĉio-en-unu (Bertin)
wtórny, drugorzędny - duaranga
wtyczka - kromprogramo (Bertin) | kromaĵo (KompLeks)
WWW - TTT
wybierać - elekti
wybierać numer - numerumi (Benson)
wybór - elekto | opcio (Teknika vortaro)
wyciek pamięci - memorlikado (KompLeks, TekVort)
wycinać - eltondi
wycinać i wklejać - eltondi kaj alglui (Drupalo) | transpoŝigi (KompLeks)
wycinek - eltondaĵo
wyczyścić - vakigi (PIV2002, ReVo)
wydajność - rendimento
wydanie - eldono
wydanie alfa - alfa eldono
wydanie beta - beta eldono (ReVo)
wydawać - eldoni
wydawca - eldonisto (Bertin)
wydawnictwo - eldonejo (Bertin)
wydzwaniany (telefonicznie) - pertelefonlinea
wygasać - senvalidiĝi | finiĝi (OOo)
wygaszacz ekranu - ekrankurteno
wygaśnięcie konta - konta eksvalidiĝo
wygaśnięcie połączenia - tempolimo de konekto (ReVo, OOo)
wyjątek - escepto (Bertin)
wyjmowalny - demetebla (OOo, KDE)
wyjmowalny dysk - demetebla disko (OOo, Firefox)
wyjście - eligo, elirejo
wykluczać - ekskluzivi (Bertin) | eksigi (TekVort)
wykonanie - plenumo
wykonywać - plenumi (KompLeks, TekVort) | startigi (programon) (FEL)
wykonywalny - plenumebla
wykres - diagramo (PIV2002, ReVo)
wykres kolumnowy - vertikala bastona diagramo
wykrywać - detekti
wylogować się - elsaluti
wyłączać - malŝalti (KompLeks, TekVort) | fermi (Bertin) | malvalidigi (KompLeks)
wyłączenie zasilania - kurentmalŝalto (Bertin)
wyłączny - ekskluziva
wymagania - postuloj | cenzuso (TekVort)
wymagany, konieczny - bezonata
wymazywać, kasować - viŝi (Bertin)
wymazywalny, kasowalny - viŝebla
wymieniać - interŝanĝi
wypalać, nagrywać - registri (PIV2002, Bertin) | skribi (Bertilo)
wypełniać - plenigi (OOo)
wypełniać pustymi znakami - plenigi per spacetoj (Bertin)
wyposażenie, sprzęt - ekipaĵo (TekVort)
wyrażenie - esprimo (KompLeks)
wyrażenie boolowskie - bulea esprimo
wyrażenie regularne - regula esprimo (OOo, Bertin)
wyrażenie warunkowe - kondiĉa esprimo (OOo)

wyrównanie do prawej - dekstrigo
wyrównywać - ĝisrandigi (OOo) | alliniigi (Bertin)
wyrównywać do prawej - dekstre ĝisrandigi
wyrzucać, wysuwać - elĵeti | eligi (KDE)
WYSIWYG - vidate-vidote (KompLeks, TekVort) | faksimila redaktado (KompLeks)
wyskakujące okienko - ŝprucfenestro | trudfenestro (Firefox)
wysyłać - sendi (OOo), elsendi
wysyłać pocztą - retpoŝti (TekVort)
wyszukiwanie pełne - elĉerpa serĉo (Bertin)
wyszukiwanie pełnotekstowe - tutteksta serĉo | plenteksta serĉo (KDE)
wyszukiwanie treści - enhavserĉo (Bertin)
wyszukiwarka - serĉilo (KompLeks, TekVort)
wyśrodkowany - centrigita (OOo)
wyświetlacz, ekran - ekrano
wyświetlać - vidigi (videbligi)
wyświetlenie reklamy - anoncoaperigo
wytłuszczona czcionka - grasa tiparfasono
wytłuszczony, pogrubiony - grasa (Drupalo), grasita (Bertin)
wyzwalacz - ekagilo (PIV2002, KompLeks) | baskulo (ReVo)
względny - relativa
wzywać, wywoływać - voki

-Z-

z dołu do góry - malsupre-supren (KompLeks)
z góry na dół - desupra
zabezpieczenie pliku - dosiersekurigo
zabezpieczony hasłem - protektita per pasvorto
zabezpieczony przed kopiowaniem - protektita kontraŭ kopiado
zabezpieczony przed zapisem - kontraŭskribe protektita (Bertin)
zachęta, znak zachęty - invito (Bertin) | invitilo (PIV2002)
zachować jako - konservi kiel (OOo)
zachować plik - konservi dosieron
zachować, zapisać - konservi | surdiskigi (Brian Russell)
zacięcie papieru, zakleszczenie papieru - paperŝtopiĝo (Pekoteko)
zadanie - tasko
zadanie w tle - fona tasko
zadawać pytanie - informpeti | serĉmendi
zagęszczony - densiga (Bertin)
zagnieżdżać, osadzać - enkorpigi | enigita (OOo)
zagnieżdżony - ingita
zajęty - okupita (OOo)
zakazywać, banować - forbari
zakładka - legosigno | paĝosigno (Firefox)
zakończenie awaryjne - misfino (KompLeks, OOo)
zakres komórek - ĉelintervalo
załadować, uploadować - alŝuti | surinterretigi
załamać - kolapsi | panei (KompVort)
załącznik - kunsendaĵo (KompLeks, ReVo) | aldonaĵo (FEL)
zamknięcie konta - konta ŝloso (PIV2002, ReVo)
zamrażać - fiksi (OOo)
zamykać - fermi (dosieron) (Lode VDV)
zaokrąglać - rondigi (Bertin)
zaokrąglać w dół - subrondigi (Bertin)
zaokrąglać w górę - superrondigi
zaokrąglony - rondigita (KompLeks, ReVo)
zapamiętywać - enmemorigi (Bertin)
zaparkowana domena - rezervita retregiono (TekVort)
zapisać wersję roboczą - konservi malneton (Bertilo)
zapisywać się (na listę) - enskribiĝi
zapisywalny - skribebla
zapobiegać - preventi
zapora, firewall - fajroŝirmilo (Bertin) | barilo (FEL)
zapytanie - informpeto | serĉmendo (KompLeks)
zarchiwizować - enarkivigi (PIV2002, KompLeks)
zarejestrowany użytkownik - registrita uzanto
zarządca zadań - taskadministrilo
zarządzanie - administrado
zarządzanie dokumentami - dokumentomastrumado
zarządzanie kolorami - kolormastrumado
zarządzanie plikami - dosieradministrado
zarządzanie prawami cyfrowymi (DRM) - mastrumado de ciferecaj rajtoj (Vikipedio)
zarządzanie treścią - enhava mastrumado
zarządzanie uprawnieniami - administrado de rajtoj
zasobnik systemowy - taskopleto (KompLeks)
zasób - risurco
zastępować - anstataŭigi (KompLeks)
zastępowanie - anstataŭigo
zaszyfrowane dane - ĉifritaj datumoj (KompLeks, ReVo)
zator - obstrukcio (PIV2002, KompLeks) | ŝtopiĝo (Lode VDV)
zawartość komórki - ĉelenhavo
zawieszać się - paraliziĝi
zawieszać, wstrzymywać - prokrasti (FEL) | halteti (KDE)
zawijanie tekstu - teksta ĉirkaŭfluo (OOo, KDE)
zawijanie wyrazów - linifaldo | aŭtomata liniosalto (Pekoteko)
zawinięcie wiersza - linifaldo
zawsze na wierzchu - fiksi super aliaj
zaznaczać - marki
zaznaczać, podświetlać - marki (TekVort)
zbierać - kolekti (Bertin) | kunmetita (Lode VDV)
zbiór - aro (KompLeks, TekVort)
zbiór barw - koloraro
zbiór plików - dosierkolekto
zbiór reguł - regularo
zbiór znaków - signaro (KompLeks, TekVort)
zbiór znaków ANSI - ANSI-signaro
zbiór znaków ASCII - askia signaro (ReVo)
zdalny - fora | defora
zdalny komputer - fora komputilo
zdalny pulpit - fora labortablo | for a komputila labortablo
zdalny terminal - fora terminalo (KompLeks, TekVort)
zdalny użytkownik - fora uzanto

zdarzenie, wydarzenie - evento | okazo (Bertin)
zegar systemowy - sistemhorloĝo (OOo, Wiktionary)
zerować - nulizi
zespół - skipo
zewnętrzna pamięć - ekstera memoro (Bertin)
zewnętrzny - ekstera
zewnętrzny napęd - ekstera disko (KompLeks, TekVort)
zezwalać - permesi
zgadzać się, pasować - kongrui (Bertin)
zgodnie ze wskazówkami zegara - dekstrume | laŭhorloĝa (Bertin)
zgodność - kongruo
zgodny wstecznie - retrokongrua (Bertilo)
zgodny, kompatybilny - kongrua (Bertin)
zimny restart - malvarma reŝargo
zintegrowany - integrita (Bertin)
zipować, kompresować - densigi | kompaktigi
zliczanie słów - vortnombrado
zliczanie stron - kalkulo de paĝoj
złe wykorzystanie, nadużycie - misuzo (ReVo)
złośliwe oprogramowanie - fiprogramaro | malica programaro
złośliwy - malbonintenca (OOo)
złożoność - komplekseco (Benson)
złożony - kompleksa
zmienna - variablo (KompLeks, ReVo)
zmienna niezależna - sendependa variablo
zmniejszyć czcionkę - malpligrandigi signojn (PIV2002, KompLeks)
znacznik HTML - etikedo de HTML (KompLeks, ReVo)
znacznik meta - metaetikedo (KompLeks, TekVort)
znacznik, żeton - ĵetono | simbolo (KompLeks)
znak - signo | signumo (KompLeks)
znak akapitu - alinea marko
znak ampersand - kaj-signo (PIV2002) | perlueto (KompLeks)
znak at (@) - po-signo | heliko
znak diakrytyczny - diakrita signo (PIV1)
znak dolara - dolarsigno
znak euro - eŭrosigno (KompLeks)
znak interpunkcyjny - interpunkcia signo (KompLeks, OOo)
znak kontrolny - kontrolmarko (OOo), stirsigno
znak numeryczny - nombra signo
znak plus - pluso
znak równości - egalsigno (KompLeks, TekVort)
znak specjalny - speciala signo
znak wodny - akvomarko
znak zachęty - invito
znak zapytania - ĉusigno | demandosigno (KompLeks)
znany problem - konata problemo
zogniskować - enfokusigi (KDE)
zorientowanie - orientiĝo (Drupalo)
zorientowany obiektowo - objektema
zostać członkiem - membriĝi
zrzut ekranowy, kopia ekranu - ekrankopio (KompLeks, KDE)
zużycie pamięci - memoruzado

-Ź-

źródło - fonto (ReVo, Bertin)
źródło danych - datumfonto (OOo)

-Ż-

żądanie - postulo
żywotność - vivdaŭro (KompLeks, KDE)
żywotność baterii - bateria vivdaŭro

Dodatek: Przydatne adresy internetowe

Wiele adresów znajdziesz w blogu autora – tutaj przytaczamy jedynie przykładowe.

Serwisy

Wikipedia w języku esperanto: http://eo.wikipedia.org

Wikisłownik w języku esperanto: http://eo.wiktionary.org

Universala Esperanto-Asocio: http://uea.org/info/index.html

Serwis społecznościowy Ipernity, w którym jest wielu esperantystów: http://www.ipernity.com

Le Monde Diplomatique: http://eo.mondediplo.com

Libera Folio: http://www.liberafolio.org

Klaku.net: http://klaku.net

Eventeo: http://www.eventeo.net/web/

Nauka esperanto

Kastora Klubo: http://www.esperanto.net.pl

Lernu.net: http://pl.lernu.net

Kurso por poloj: http://esperanto.pl/page.php?tid=20&lng=pl

Kurso de Esperanto: http://www.kurso.com.br/bazo/index.php?pl

Edukado.net: http://www.edukado.net

Audio i wideo

Podcasty Polskiego Radia:
http://www.polskieradio.pl/podcasting/show/?nr=10&name=radiowe_polecane

Varsovia Vento Elsendoj: http://www.podkasto.net/

Bjalistoka Esperanto-Televido: http://www.tvbialystok.pl/tvesperanto/

Ĉina Radio: http://esperanto.cri.cn

Radio Verda: http://radioverda.com

Parolu Mondo: http://parolumondo.com

Mondano 2009: http://www.youtube.com/user/mondano2009

UEA viva: http://www.youtube.com/user/UEAviva

Blogi

Esperanto rapide (blog autora książeczki) – http://esperantorapide.blogspot.com

e-planedo: http://e-planedo.kerno.org (agregator)

Książki

Po 1989 roku esperancka działalność wydawnicza niemal zamarła. W Polsce ukazywały się jedynie nieliczne pozycje, natomiast zaprzestał działalności Polski Związek Esperantystów, który wcześniej publikował liczne książki, w tym zwłaszcza pozycje autorstwa red. Andrzeja Pettyna, najbardziej zasłużonego propagatora esperanta w naszym kraju.

Dzisiaj, dzięki Internetowi, możemy korzystać z publikacji w postaci elektronicznej, zwykle w formacie PDF. Polecamy zatem pobranie rozmaitych lektur, które pozwolą znacznie poszerzyć naszą znajomość języka. Kilkaset ebooków znajdziesz w Ipernity pod adresem:

http://www.ipernity.com/doc/deodaro/album